

**PROGRAM OCHRONY ŚRODOWISKA
DLA GMINY KNURÓW
NA LATA 2026-2030
Z PERSPEKTYWĄ DO 2034 ROKU**

ZLECENIODAWCA:

GMINA KNURÓW

ul. dr. Floriana Ogana 5, 44-190 Knurów

tel.: 32 339 22 66, fax: 32 235 15 21

mail: um@knurow.pl, www.knurow.pl

ZLECENIOBIORCA:

EKO – TEAM KONSULTING

ul. Spacerowa 2, 43-330 Stara Wieś

tel.: 33 486 53 53, fax: 33 486 54 54, kom. 513 100 869

mail: biuro@eko-team.com.pl

AUTORZY OPRACOWANIA:

Agnieszka Chylak

Iwona Szczepanik-Retka

Adrianna Organ-Telega

INFORMACJE ZAMIESZCZONE W NINIEJSZYM OPRACOWANIU ZOSTAŁY UDOSTĘPNIONE PRZEZ:

- Urząd Miasta Knurów,
- Generalną Dyрекcję Dróg Krajowych i Autostrad, Oddział w Katowicach,
- Zarząd Dróg Wojewódzkich w Katowicach,
- Wojewódzki Inspektorat Ochrony Roślin i Nasiennictwa w Katowicach,
- Urząd Marszałkowski Województwa Śląskiego,
- Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska w Katowicach,
- Wojewódzki Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Katowicach,
- Przedsiębiorstwo Wodociągów i Kanalizacji Sp. z o.o. Knurów,
- Agencję Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa Śląski Oddział Regionalny w Częstochowie,
- Nadleśnictwo Rybnik,
- Przedsiębiorstwo Energetyczne MEGAWAT Sp. z o.o. z siedzibą w Gliwicach,
- ORLEN Termika Silesia S.A. z siedzibą w Jastrzębiu Zdroju,
- Polską Spółkę Gazownictwa Sp. z o.o. Oddział Zakład Gazowniczy w Zabrze,
- TAURON Dystrybucja S.A. Oddział w Gliwicach
- Państwowe Gospodarstwo Wodne Wody Polskie.

SPIS TREŚCI

1. WSTĘP	9
1.1 Cel i podstawa opracowania	9
1.2 Metodologia opracowania i zawartość dokumentu	9
2. UWARUNKOWANIA PRAWNE, SPÓJNOŚĆ Z DOKUMENTAMI STRATEGICZNYMI I PROGRAMOWYMI	11
3. OGÓLNA CHARAKTERYSTYKA GMINY KNURÓW	17
4. OCENA STANU ŚRODOWISKA	19
4.1. Ochrona klimatu i jakości powietrza	19
4.1.1. Opis stanu obecnego	21
4.1.2. Analiza SWOT	42
4.1.3. Cele i zadania środowiskowe z zakresu ochrony klimatu i jakości powietrza	42
4.2. Zagrożenie hałasem	44
4.2.1. Opis stanu obecnego	44
4.2.2. Analiza SWOT	48
4.2.3. Cele i zadania środowiskowe w zakresie hałasu	49
4.3. Pola elektromagnetyczne	50
4.3.1. Opis stanu obecnego	50
4.3.2. Analiza SWOT	52
4.3.3. Cele i zadania środowiskowe w zakresie pól elektromagnetycznych	52
4.4. Gospodarowanie wodami	54
4.4.1. Opis stanu obecnego	56
4.4.2. Analiza SWOT	65
4.4.3. Cele i zadania środowiskowe w zakresie gospodarowania wodami	66
4.5. Gospodarka wodno-ściekowa	67
4.5.1. Opis stanu obecnego	68
4.5.2. Analiza SWOT	72
4.5.3. Cele i zadania środowiskowe w zakresie gospodarki wodno-ściekowej	73
4.6. Zasoby geologiczne	74
4.6.1. Ocena stanu obecnego	74
4.6.2. Analiza SWOT	76
4.6.3. Cele i zadania środowiskowe z zakresu zasobów geologicznych	76
4.7. Gleby	77
4.7.1. Opis stanu obecnego	77
4.7.2. Analiza SWOT	80
4.7.3. Cele i zadania środowiskowe z zakresu gleb	80
4.8. Gospodarowanie odpadami i zapobieganie powstawaniu odpadów	81
4.8.1. Opis stanu obecnego	82
4.8.2. Analiza SWOT	90
4.8.3. Cele i zadania środowiskowe z zakresu gospodarki odpadami i zapobiegania powstawaniu odpadów	91
4.9. Zasoby przyrodnicze	92
4.9.1. Opis stanu obecnego	93
4.9.2. Analiza SWOT	98
4.9.3. Cele i zadania środowiskowe w zakresie zasobów przyrodniczych	98
4.10. Zagrożenia poważnymi awariami	100
4.10.1. Opis stanu obecnego	100
4.10.2. Analiza SWOT	103
4.10.3. Cele i zadania środowiskowe w zakresie zagrożenia poważnymi awariami	103
5. ZAGADNIENIA HORYZONTALNE	105
5.1. Adaptacja do zmian klimatu	105
5.2. Nadzwyczajne zagrożenia	106

5.3.	Działania edukacyjne	106
5.4.	Monitoring środowiska	107
6.	CELE PROGRAMU OCHRONY ŚRODOWISKA I ICH FINANSOWANIE	109
7.	SYSTEM REALIZACJI PROGRAMU OCHRONY ŚRODOWISKA	141
8.	STRESZCZENIE W JĘZYKU NIESPECJALISTYCZNYM	142

SPIS RYSUNKÓW

Rysunek 1.	Położenie Gminy Knurów na tle sąsiednich gmin	17
Rysunek 2.	Liczba mieszkańców gminy Knurów w latach 2021-2025	18
Rysunek 3.	Liczba podmiotów gospodarczych zarejestrowanych na terenie gminy Knurów w latach 2021-2025	18
Rysunek 4.	Średnie stężenie pyłu PM10 na stacji w Knurowie przy ul. Jedności Narodowej 5 w latach 2022-2025 [$\mu\text{g}/\text{m}^3$]	21
Rysunek 5.	Średnie stężenie benzo(a)pirenu na stacji w Knurowie przy ul. Jedności Narodowej 5 w latach 2022-2025 [$\mu\text{g}/\text{m}^3$]	22
Rysunek 6.	Średnie stężenie dwutlenku siarki na stacji w Gliwicach przy ul. Mewy 34 w latach 2022-203 [$\mu\text{g}/\text{m}^3$]	22
Rysunek 7.	Średnie stężenie pyłu PM10 na stacji w Gliwicach przy ul. Mewy 34 w latach 2022-2025 [$\mu\text{g}/\text{m}^3$]	23
Rysunek 8.	Liczba poszczególnych źródeł ogrzewania na terenie gminy Knurów według danych CEEB	26
Rysunek 9.	Emisja zanieczyszczeń gazowych (bez CO ₂) i pyłowych z zakładów szczególnie uciążliwych znajdujących się na terenie powiatu gliwickiego w latach 2021-2024 [Mg/rok]	27
Rysunek 10.	Emisja zanieczyszczeń dwutlenku siarki, tlenków azotu oraz tlenku węgla z zakładów szczególnie uciążliwych znajdujących się na terenie powiatu gliwickiego w latach 2021-2025 [Mg/rok]	27
Rysunek 11.	Średnia roczna suma energii wiatrowej [kWh/m ² /rok] na poziomie 10 m n.p.g. na terenie otwartym na obszarze Polski w 2019 roku	37
Rysunek 12.	Mapa usłonecznienia Polski w 2025 roku	38
Rysunek 13.	Mapa potencjału energii geotermalnej	40
Rysunek 14.	Stężenia pyłu zawieszonego PM10 odnotowane w 2025 roku przez czujnik zlokalizowany przy ul. Jedności Narodowej 5 w Knurowie	41
Rysunek 15.	Stężenia benzo(a)pirenu w pyłe zawieszonym PM10 odnotowane w 2025 roku przez czujnik zlokalizowany przy ul. Jedności Narodowej 5 w Knurowie	41
Rysunek 16.	Lokalizacja odcinków dróg wojewódzkich na terenie gminy Knurów, na których dokonano pomiaru w ramach Strategicznej mapy hałasu	48
Rysunek 17.	Wody powierzchniowe na terenie gminy Knurów	57
Rysunek 18.	JCWP na terenie gminy Knurów	58
Rysunek 19.	Jednolite części wód podziemnych (JCWPd) na terenie gminy Knurów	60
Rysunek 20.	Mapa szczególnego zagrożenia powodzią na terenie gminy Knurów	63
Rysunek 21.	Mapa zagrożenia powodziowego z prawdopodobieństwem wystąpienia powodzi 0,2%, 1% i 10% na terenie gminy Knurów	63
Rysunek 22.	Łączne zagrożenie suszą (rolniczą, hydrologiczną i hydrogeologiczną) na terenie kraju i gminy Knurów	65
Rysunek 23.	Liczba zbiorników bezodpływowych i przydomowych oczyszczalni ścieków na terenie gminy Knurów w latach 2021-2025	72
Rysunek 24.	Lokalizacja złóż kopalin, obszarów i terenów górniczych na terenie gminy Knurów	75
Rysunek 25.	Lokalizacja osuwisk oraz terenów zagrożonych ruchami masowymi na terenie gminy Knurów	79
Rysunek 26.	Lokalizacja form ochrony przyrody na terenie gminy Knurów	94
Rysunek 27.	Lokalizacja korytarza ekologicznego (regionalnego) przebiegającego przez teren gminy	95
Rysunek 28.	Obszary leśne na terenie gminy Knurów	96
Rysunek 29.	Powierzchnia lasów na gruntach leśnych wg gatunków panujących na terenie gminy Knurów [ha]	96
Rysunek 30.	Powierzchnia typów siedliskowych lasów występujących na terenie gminy Knurów [tys. ha]	97
Rysunek 31.	Struktura wiekowa drzewostanów na terenie gminy Knurów [ha]	97

SPIS TABEL

Tabela 1. Relacja obszarów interwencji określonych w POŚ dla woj. śląskiego oraz w Polityce ekologicznej państwa 2030	10
Tabela 2. Zestawienie dokumentów strategicznych i przedstawienie spójności z celami zapisanymi w „Programie ochrony środowiska dla Gminy Knurów na lata 2026-2030 z perspektywą do 2034 roku”	11
Tabela 3. Wybrane efekty realizacji dotychczasowego POŚ	19
Tabela 4. Wskaźniki monitorowania realizacji działań w zakresie ochrony klimatu i jakości powietrza	20
Tabela 5. Klasy stref dla poszczególnych zanieczyszczeń uzyskane w ocenie rocznej	23
Tabela 6. Źródła ciepła wymienione w ramach Programu Czyste Powietrze na terenie gminy Knurów w 2025 roku	24
Tabela 7. Wykaz dróg gminnych.....	28
Tabela 8. Wykaz dróg powiatowych przebiegających przez teren gminy Knurów.....	30
Tabela 9. Średniodobowy ruch pojazdów na odcinkach autostrady A1a przebiegających przez teren gminy Knurów	33
Tabela 10. Średniodobowy ruch pojazdów na odcinkach dróg wojewódzkich DW 921 i DW 924 przebiegających przez teren gminy Knurów	33
Tabela 11. Wykaz stałych linii autobusowych w Knurowie	34
Tabela 12. Infrastruktura sieci gazowej na terenie gminy Knurów na koniec 2025 roku	35
Tabela 13. Długość linii napowietrznych i kablowych na terenie gminy Knurów – stan na styczeń 2026 r.	35
Tabela 14. Wybrane efekty realizacji dotychczasowego POŚ	44
Tabela 15. Wskaźniki monitorowania realizacji działań w zakresie zagrożenia hałasem	44
Tabela 16. Zestawienie odcinków autostrady A1a przebiegających przez teren gminy Knurów	46
Tabela 17. Zestawienie terenów zagrożonych hałasem na terenie powiatu gliwickiego	46
Tabela 18. Zestawienie odcinków dróg wojewódzkich przebiegających przez teren gminy Knurów	47
Tabela 19. Zestawienie terenów zagrożonych hałasem na terenie powiatu gliwickiego	47
Tabela 20. Linia kolejowa przebiegająca przez teren gminy Knurów.....	48
Tabela 21. Wybrane efekty realizacji dotychczasowego POŚ	50
Tabela 22. Wskaźniki monitorowania realizacji działań w zakresie pól elektromagnetycznych	50
Tabela 23. Stacje bazowe telefonii komórkowej na terenie gminy Knurów	51
Tabela 24. Lokalizacja i wyniki pomiarów monitoringowych PEM na terenie gminy Knurów.....	52
Tabela 25. Wybrane efekty realizacji dotychczasowego POŚ	54
Tabela 26. Wskaźniki monitorowania realizacji działań w zakresie gospodarowania wodami	56
Tabela 27. Charakterystyka JCWP na terenie gminy Knurów	57
Tabela 28. Ocena stanu jednolitych części wód powierzchniowych na terenie gminy Knurów w 2024 roku	59
Tabela 29. Charakterystyka JCWPd na terenie gminy Knurów	60
Tabela 30. Monitoring wód podziemnych na terenie gminy Knurów w latach 2022-2025	61
Tabela 31. Lokalizacja wałów przeciwpowodziowych na terenie gminy Knurów	64
Tabela 32. Wybrane efekty realizacji dotychczasowego POŚ	67
Tabela 33. Wskaźniki monitorowania realizacji działań w zakresie gospodarki wodno-ściekowej	68
Tabela 34. Złoża naturalne na terenie gminy Knurów	74
Tabela 35. Wybrane efekty realizacji dotychczasowego POŚ	81
Tabela 36. Wskaźniki monitorowania realizacji działań w zakresie gospodarki odpadami i zapobiegania powstawaniu odpadów	82
Tabela 37. Masa odpadów odebranych z terenu gminy Knurów w 2025 roku.....	86
Tabela 38. Masa odpadów zebranych w PSZOK z terenu gminy Knurów w 2025 roku	87
Tabela 39. Masa odpadów zebranych przez Punkty skupu surowców wtórnych z terenu gminy Knurów w 2025 roku	88
Tabela 40. Wybrane efekty realizacji dotychczasowego POŚ	92
Tabela 41. Wskaźniki monitorowania realizacji działań w zakresie zasobów przyrodniczych	93
Tabela 42. Wybrane efekty realizacji dotychczasowego POŚ	100
Tabela 43. Wskaźniki monitorowania realizacji działań w zakresie zagrożenia poważnymi awariami	100
Tabela 44. Liczba interwencji OSP ze względu na rodzaj zagrożenia	102
Tabela 45. Cele, kierunki interwencji i zadania z zakresu ochrony klimatu i jakości powietrza	109
Tabela 46. Harmonogram zadań własnych w zakresie ochrony klimatu i jakości powietrza.....	112

Tabela 47. Harmonogram zadań monitorowanych w zakresie ochrony klimatu i jakości powietrza	113
Tabela 48. Cele, kierunki inwestycji i zadania z zakresu zagrożenia hałasem.....	115
Tabela 49. Harmonogram zadań własnych w zakresie zagrożenia hałasem.....	116
Tabela 50. Harmonogram zadań monitorowanych w zakresie zagrożenia hałasem	117
Tabela 51. Cele, kierunki interwencji i zadania z zakresu pól elektromagnetycznych.....	118
Tabela 52. Harmonogram zadań własnych w zakresie pól elektromagnetycznych.....	118
Tabela 53. Harmonogram zadań monitorowanych w zakresie pól elektromagnetycznych	119
Tabela 54. Cele, kierunki interwencji i zadania w zakresie gospodarowania wodami	120
Tabela 55. Harmonogram zadań własnych w zakresie gospodarowania wodami.....	121
Tabela 56. Harmonogram zadań monitorowanych w zakresie gospodarowania wodami	122
Tabela 57. Cele, kierunki interwencji i zadania w zakresie gospodarki wodno-ściekowej	123
Tabela 58. Harmonogram zadań własnych w zakresie gospodarki wodno-ściekowej	125
Tabela 59. Harmonogram zadań monitorowanych w zakresie gospodarki wodno-ściekowej.....	126
Tabela 60. Cele, kierunki interwencji i zadania w zakresie zasobów geologicznych	127
Tabela 61. Harmonogram zadań monitorowanych w zakresie zasobów geologicznych	128
Tabela 62. Cele, kierunki interwencji i zadania w zakresie gleb	129
Tabela 63. Harmonogram zadań własnych w zakresie gleb	130
Tabela 64. Harmonogram zadań monitorowanych w zakresie gleb	131
Tabela 65. Cele, kierunki interwencji i zadania w zakresie gospodarki odpadami i zapobiegania powstawaniu odpadów	132
Tabela 66. Harmonogram zadań własnych w zakresie gospodarki odpadami i zapobiegania powstawaniu odpadów	133
Tabela 67. Harmonogram zadań monitorowanych w zakresie gospodarki odpadami i zapobiegania powstawaniu odpadów	135
Tabela 68. Cele, kierunki interwencji i zadania w zakresie zasobów przyrodniczych	136
Tabela 69. Harmonogram zadań własnych w zakresie zasobów przyrodniczych	137
Tabela 70. Harmonogram zadań monitorowanych w zakresie zasobów przyrodniczych.....	138
Tabela 71. Cele, kierunki interwencji i zadania z zakresu zagrożeń poważnymi awariami.....	139
Tabela 72. Harmonogram zadań własnych w zakresie zagrożeń poważnymi awariami	139
Tabela 73. Harmonogram zadań monitorowanych w zakresie zagrożeń poważnymi awariami	140
Tabela 74. Działania w ramach zarządzania środowiskiem	141

WYKAZ SKRÓTÓW

AKPOŚK	-	Aktualizacja Krajowego Programu Oczyszczania Ścieków Komunalnych
ARIMR		Agencja Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa
BAT	-	najlepsza dostępna technika
ChZT	-	chemiczne zapotrzebowanie na tlen
DK	-	droga krajowa
DW	-	droga wojewódzka
GDDKiA	-	Generalna Dyrekcja Dróg Krajowych i Autostrad
GIOŚ	-	Główny Inspektorat Ochrony Środowiska
GPR	-	Generalny Pomiar Ruchu
GPZ	-	Główny punkt zasilania
GUS	-	Główny Urząd Statystyczny
GZWP	-	Główne Zbiorniki Wód Podziemnych
ITPOK	-	Instalacja Termicznego Przetwarzania Odpadów
IUNG	-	Instytut Uprawy Nawożenia i Gleboznawstwa
KPGO	-	Krajowy Plan Gospodarki Odpadami
KPOŚK	-	Krajowy Program Oczyszczania Ścieków Komunalnych
KSRG	-	Krajowy System Ratowniczo-Gaśniczy
KZGW	-	Krajowy Zarząd Gospodarki Wodnej
LKP	-	Leśny kompleks promocyjny
LZWP	-	Lokalny zbiornik wód podziemnych
MZP	-	mapa zagrożeń powodziowych,
MRP	-	mapa ryzyka powodzi
MPZP	-	Miejskowy plan zagospodarowania przestrzennego
NFOŚiGW	-	Narodowy Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej
ODR	-	Ośrodek Doradztwa Rolniczego
OOŚ	-	ocena oddziaływania na środowisko
OSCHR	-	Okręgowa Stacja Chemiczno-Rolnicza
ORSIP	-	Otwarty Regionalny System Informacji Przestrzennej
OSO	-	obszary specjalnej ochrony ptaków
OZE	-	Odnawialne Źródła Energii
PGN	-	Plan Gospodarki Niskoemisyjnej
PGW WP	-	Państwowe Gospodarstwo Wodne Wody Polskie
PIG	-	Państwowy Instytut Geologiczny
PIOŚ	-	Państwowa Inspekcja Ochrony Środowiska
PIORiN	-	Powiatowy Inspektorat Ochrony Roślin i Nasiennictwa
PIS	-	Państwowa Inspekcja Sanitarna
POH	-	Program Ochrony przed Hałasem
POIiŚ	-	Program Operacyjny Infrastruktura i Środowisko

PONE	-	Program Ograniczania Niskiej Emisji
POP	-	Program Ochrony Powietrza
PTTK	-	Polskie Towarzystwo Turystyczno- Krajoznawcze
PWiK	-	Przedsiębiorstwo Wodociągów i Kanalizacji
PZK	-	Plan Zarządzania Kryzysowego
PZRP	-	Plan zarządzania ryzykiem powodziowym
PZDR	-	Powiatowy Zespół Doradztwa Rolniczego
RDLP	-	Regionalna Dyrekcja Lasów Państwowych
RDOŚ	-	Regionalna Dyrekcja Ochrony Środowiska
RDW	-	Ramowa Dyrektywa Wodna
RLM	-	Równoważna Liczba Mieszkańców
RPO	-	Regionalny Program Operacyjny
RZGW	-	Regionalny Zarząd Gospodarki Wodnej
SEKAP	-	System Elektronicznej Komunikacji Administracji Publicznej
SIWZ	-	Specyfikacja Istotnych Warunków Zamówienia
SODR	-	Śląski Ośrodek Doradztwa Rolniczego
SOO	-	specjalne obszary ochrony siedlisk
SPA 2020	-	Strategiczny Plan Adaptacji dla sektorów i obszarów wrażliwych na zmiany klimatu do roku 2020 z perspektywą do roku 2030
WFOŚiGW	-	Wojewódzki Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej
WIOŚ	-	Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska
WIORIN	-	Wojewódzki Inspektorat Ochrony Roślin i Nasiennictwa
WODR	-	Wojewódzki Ośrodek Doradztwa Rolniczego
WORP	-	wstępna ocena ryzyka powodziowego
WSO	-	Wojewódzki System Odpadowy
WSSE	-	Wojewódzka Stacja Sanitarno – Epidemiologiczna
WWA	-	wielopierścieniowe węglowodory aromatyczne
ZDR	-	zakłady o dużym ryzyku wystąpienia awarii
ZPK	-	Zespół Parków Krajobrazowych
ZZR	-	zakłady o zwiększonym ryzyku wystąpienia awarii
9WWA	-	dziewięć podstawowych aromatycznych węglowodorów wielopierścieniowych

1. WSTĘP

1.1 Cel i podstawa opracowania

Podstawą prawną opracowania dokumentu pn.: „Program Ochrony Środowiska dla Gminy Knurów na lata 2026-2030 z perspektywą do 2034 roku” (dalej: Program), jest ustawa z dnia 27 kwietnia 2001 r. Prawo ochrony środowiska (Dz.U. 2025 r., poz. 647 z późn.zm.), która mówi, iż „w celu realizacji polityki ochrony środowiska organ wykonawczy sporządza program ochrony środowiska uwzględniając cele zawarte w strategiach, programach i dokumentach programowych”.

Niniejszy Program Ochrony Środowiska jest zbieżny z założeniami najważniejszych dokumentów strategicznych i programowych obejmujących terytorialnie obszar Gminy Knurów.

Zapisy ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (Dz.U. z 2026 r. poz. 670 z późn.zm.) stanowią, iż po uzgodnieniu braku potrzeby przez Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska istnieje możliwość odstąpienia od przeprowadzenia strategicznej oceny.

W realizacji Programu Ochrony Środowiska istotne jest uspołecznienie całego procesu tworzenia, a następnie jego realizacji i wdrażania. W związku z tym w trakcie procedur opracowania Programu Gmina Knurów zapewni możliwość udziału społeczeństwa na zasadach i w trybie określonych w ustawie z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko.

Po pozytywnym zaopiniowaniu niniejszego dokumentu przez Zarząd Powiatu Gliwickiego Program zostanie przyjęty uchwałą Rady Miasta Knurów do realizacji.

Z wykonania Programu Prezydent Miasta Knurów powinien co dwa lata sporządzać raporty i przedstawiać je Radzie Miasta oraz przekazać do wiadomości do organu wykonawczego Powiatu Gliwickiego.

Realizacja Programu powinna doprowadzić do poprawy stanu środowiska naturalnego oraz zapewnić skuteczne mechanizmy chroniące środowisko przed degradacją, a także stworzyć warunki dla wdrożenia wymagań prawa.

1.2 Metodologia opracowania i zawartość dokumentu

Program został opracowany zgodnie z zapisami ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 roku Prawo ochrony środowiska (Dz.U. 2025 r., poz. 647 z późn.zm.) jako narzędzie prowadzenia polityki ochrony środowiska w gminie, czyli stworzenia warunków do działań związanych z ochroną środowiska i zrównoważonym rozwojem.

Jednocześnie niniejszy dokument został opracowany zgodnie z „Wytycznymi do opracowania wojewódzkich, powiatowych i gminnych programów ochrony środowiska” opracowanymi przez Ministerstwo Środowiska we wrześniu 2015 roku oraz zaktualizowanymi w 2017 i 2020 roku w oparciu o aktualne dokumenty strategiczne.

Przytoczone wytyczne wymagają podziału harmonogramów realizacji zadań na zadania własne Gminy Knurów oraz zadania monitorowane.

Etapy opracowania niniejszego dokumentu to:

- zebranie szczegółowych danych z Urzędu Miasta Knurów, Starostwa Powiatowego w Gliwicach, Urzędu Marszałkowskiego Województwa Śląskiego oraz jednostek realizujących zadania środowiskowe na terenie gminy, w tym między innymi Generalnej Dyrekcji Dróg Krajowych i Autostrad, Nadleśnictwa Rybnik, Wód Polskich, WIOŚ, ARiMR, a także większych podmiotów gospodarczych,
- ocena realizacji dotychczasowego Programu ochrony środowiska,
- ocena aktualnego stanu wszystkich komponentów środowiskowych na obszarze gminy. Jako punkt odniesienia dla niniejszego dokumentu przyjęto stan środowiska oraz stan infrastruktury ochrony środowiska na dzień 31.12.2025 r., a tam, gdzie nie było możliwości uzyskania danych wykorzystano stan na dzień 31.12.2024 r.,
- analizy dotychczasowych dokumentów i opracowań planistycznych,
- wyznaczenie celów i sformułowanie kierunków działań pozwalających na realizację celów dokumentów wyższych szczebli. Cele i kierunki działań wyspecyfikowano zgodnie z aktualnymi dokumentami wyższych szczebli, danymi WPF oraz innymi dokumentami planistycznymi udostępnionymi przez Urząd Miasta Knurów oraz instytucje, od których pozyskano niezbędne dane i informacje,
- określenie realizacji Programu w zakresie rozwiązań prawno-instytucjonalnych, a także możliwości ich finansowania,

- określenie zasad monitoringu, który pozwoli na badanie postępów w realizacji Programu co 2 lata, w trakcie opracowywania Raportów z realizacji POŚ.

Nawiązując do struktury określonej w „Polityce ekologicznej Państwa 2030” oraz w Programie ochrony środowiska dla województwa śląskiego, w nazewnictwie obszarów interwencji użyto nazw z Programu ochrony środowiska dla województwa śląskiego. Poniżej w tabeli wskazano podwójne nazewnictwo kierunków interwencji użytych w polityce ekologicznej oraz obszarów interwencji w wojewódzkim programie ochrony środowiska.

Tabela 1. Relacja obszarów interwencji określonych w POŚ dla woj. śląskiego oraz w Polityce ekologicznej państwa 2030

Kierunki interwencji - zgodnie z Polityką Ekologiczną Państwa 2030	Obszary interwencji - zgodnie z Programem Ochrony Środowiska dla Województwa Śląskiego
Likwidacja źródeł emisji zanieczyszczeń do powietrza lub istotne zmniejszenie ich oddziaływania	Ochrona klimatu i jakości powietrza
Zrównoważone gospodarowanie wodami w tym zapewnienie dostępu do czystej wody dla społeczeństwa i gospodarki oraz osiągnięcie dobrego stanu wód	Gospodarowanie wodami
Ochrona powierzchni ziemi w tym gleb	Gleby
Przeciwdziałanie zagrożeniom środowiska oraz zapewnienie bezpieczeństwa biologicznego jądrowego i ochrony radiologicznej	Zagrożenie poważnymi awariami
Zarządzanie zasobami dziedzictwa przyrodniczego i kulturowego, w tym ochrona i poprawa stanu różnorodności biologicznej i krajobrazu	Zasoby przyrodnicze
Wspieranie wielofunkcyjnej i trwale zrównoważonej gospodarki leśnej	
Gospodarka odpadami w kierunku gospodarki o obiegu zamkniętym	Gospodarka odpadami i zapobieganie powstawaniu odpadów
Zarządzanie zasobami geologicznymi	Zasoby geologiczne
Edukacja ekologiczna Usprawnienie systemu kontroli i zarządzania ochroną środowiska Adaptacja do zmian klimatu	Adaptacja do zmian klimatu i zarządzanie ryzykiem klęsk żywiołowych Edukacja ekologiczna, w tym kształtowanie wzorców zrównoważonej konsumpcji
Brak w Polityce Ekologicznej Państwa 2030	Pola elektromagnetyczne Zagrożenie hałasem Gospodarka wodno-ściekowa

Źródło: Program Ochrony Środowiska dla Województwa Śląskiego, Polityka ekologiczna państwa 2030 – strategia rozwoju w obszarze środowiska i gospodarki wodnej

W związku z tym w niniejszym „Programie ochrony środowiska dla Gminy Knurów na lata 2026-2030 z perspektywą do 2034 roku” przyjęto podział na obszary interwencji zgodnie z „Programem Ochrony Środowiska dla województwa śląskiego” oraz cele i kierunki interwencji, które są spójne z ww. Programem oraz „Polityką ekologiczną Państwa 2030” i zawierają następujące elementy:

- Ochrona klimatu i jakości powietrza,
- Zagrożenia hałasem,
- Pola elektromagnetyczne,
- Gospodarowanie wodami,
- Gospodarka wodno-ściekowa,
- Zasoby geologiczne,
- Gleby,
- Gospodarka odpadami i zapobieganie powstawaniu odpadów,
- Zasoby przyrodnicze,
- Zagrożenie poważnymi awariami.

2. UWARUNKOWANIA PRAWNE, SPÓJNOŚĆ Z DOKUMENTAMI STRATEGICZNYMI I PROGRAMOWYMI

Podstawowymi aktami prawnymi, które miały wpływ na treść Programu były następujące ustawy:

- Ustawa Prawo ochrony środowiska,
- Ustawa o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko,
- Ustawa o ochronie przyrody,
- Ustawa o ochronie gruntów rolnych i leśnych,
- Ustawa o lasach,
- Ustawa Prawo wodne,
- Ustawa Prawo geologiczne i górnicze,
- Ustawa o zbiorowym zaopatrzeniu w wodę i zbiorowym odprowadzaniu ścieków,
- Ustawa o odpadach,
- Ustawa o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym,
- Ustawa o zapobieganiu szkodom w środowisku i ich naprawie,
- Ustawa o utrzymaniu czystości i porządku w gminach.

Istotnym elementem prognozowania strategicznego jest zapewnienie spójności celów rozwoju wyznaczonych w strategicznych dokumentach programowych opracowanych na poziomie powiatowym, wojewódzkim, krajowym i UE.

Poniżej przedstawiono powiązanie Programu z dokumentami strategicznymi szczebla krajowego i regionalnego.

Podczas tworzenia Programu brano pod uwagę założenia, cele, kierunki działań i interwencji zapisane w aktualnie obowiązujących dokumentach nadrzędnych. Program ochrony środowiska w swoich założeniach uwzględnia najbardziej istotne kierunki rozwoju. Cele, obszary problemowe oraz kierunki rozwoju analizowanych dokumentów prezentuje poniższa tabela.

Tabela 2. Zestawienie dokumentów strategicznych i przedstawienie spójności z celami zapisanymi w „Programie ochrony środowiska dla Gminy Knurów na lata 2026-2030 z perspektywą do 2034 roku”

Nazwa dokumentu	Cele wskazane w dokumencie strategicznym	Kierunki interwencji dokumentu strategicznego wpisujące się w cele Programu
NADRZĘDNE DOKUMENTY STRATEGICZNE		
Długookresowa Strategia Rozwoju Kraju Polska 2030 Trzecia Fala Nowoczesności	Cel 7 - Zapewnienie bezpieczeństwa energetycznego oraz ochrona i poprawa stanu środowiska, Cel 8 - Wzmocnienie mechanizmów terytorialnego równoważenia rozwoju dla rozwijania i pełnego wykorzystania potencjałów regionalnych, Cel 9 - Zwiększenie dostępności terytorialnej Polski poprzez utworzenie zrównoważonego, spójnego i przyjaznego użytkownikom systemu transportowego.	7.1: Modernizacja infrastruktury i bezpieczeństwo energetyczne, 7.2: Modernizacja sieci elektroenergetycznych, 7.4: Realizacja programu inteligentnych sieci w energetyce, 7.7: Stworzenie zachęt przyspieszających rozwój zielonej gospodarki, 7.8: Zwiększenie poziomu ochrony środowiska, 8.1: Rewitalizacja obszarów problemowych, 9.1: Sprawna modernizacja, rozbudowa i budowa zintegrowanego systemu transportowego.
Strategia na rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju do roku 2020 (z perspektywą do 2030 r.)	Cel szczegółowy I – Trwały wzrost gospodarczy oparty coraz silnie o wiedzę, dane i doskonałość organizacyjną. Cel szczegółowy II – Rozwój społecznie wrażliwy i terytorialnie zrównoważony.	Stymulowanie popytu na innowacje przez sektor publiczny, Wsparcie dla podwyższania atrakcyjności inwestycyjnej Śląska oraz promocji zmian strukturalnych, Aktywne gospodarczo i przyjazne mieszkańcom samorządy, Rozwój obszarów miejskich.

Polityka ekologiczna państwa 2030 – strategia rozwoju w obszarze środowiska i gospodarki wodnej	Cel szczegółowy: Środowisko i zdrowie. Poprawa jakości środowiska i bezpieczeństwa ekologicznego (I). Cel szczegółowy: Środowisko i gospodarka. Zrównoważone gospodarowanie zasobami środowiska (II). Cel szczegółowy: Środowisko i klimat. Łagodzenie zmian klimatu i adaptacja do nich oraz zarządzanie ryzykiem klęsk żywiołowych (III). Cel szczegółowy: Środowisko i edukacja. Rozwijanie kompetencji (wiedzy, umiejętności i postaw) ekologicznych społeczeństwa (IV). Cel szczegółowy: Środowisko i administracja. Poprawa efektywności funkcjonowania instrumentów ochrony środowiska (V).	Zrównoważone gospodarowanie wodami, w tym zapewnienie dostępu do czystej wody dla społeczeństwa i gospodarki oraz osiągnięcie dobrego stanu wód (I.1). Likwidacja źródeł emisji zanieczyszczeń do powietrza lub istotne zmniejszenie ich oddziaływania (I.2). Ochrona powierzchni ziemi, w tym gleb (I.3). Przeciwdziałanie zagrożeniom środowiska oraz zapewnienie bezpieczeństwa biologicznego, jądrowego i ochrony radiologicznej (I.4). Zarządzanie zasobami dziedzictwa przyrodniczego i kulturowego, w tym ochrona i poprawa stanu różnorodności biologicznej i krajobrazu (II.1). Wspieranie wielofunkcyjnej i trwale zrównoważonej gospodarki leśnej (II.2). Gospodarka odpadami w kierunku gospodarki o obiegu zamkniętym (II.3). Zarządzanie zasobami geologicznymi poprzez opracowanie i wdrożenie polityki surowcowej państwa (II.4). Wspieranie wdrażania ekoinnowacji oraz upowszechnianie najlepszych dostępnych technik BAT (II.5). Przeciwdziałanie zmianom klimatu (III.1). Adaptacja do zmian klimatu i zarządzanie ryzykiem klęsk żywiołowych (III.2). Edukacja ekologiczna, w tym kształtowanie wzorców zrównoważonej konsumpcji (IV.1). Usprawnienie systemu kontroli i zarządzania ochroną środowiska oraz doskonalenie systemu finansowania (V.1).
Strategia Zrównoważonego Rozwoju Transportu do 2030 roku		Kierunek interwencji 3: zmiany w indywidualnej i zbiorowej mobilności, Kierunek interwencji 5: ograniczanie negatywnego wpływu transportu na środowisko.
Strategia zrównoważonego rozwoju wsi, rolnictwa i rybactwa 2030	Cel szczegółowy II. Poprawa jakości życia, infrastruktury i stanu środowiska.	Kierunek interwencji: II.4. Zrównoważone gospodarowanie i ochrona zasobów środowiska, Kierunek interwencji: II.5. Adaptacja do zmian klimatu i przeciwdziałanie tym zmianom.
Krajowa Strategia Rozwoju Regionalnego 2030	Cel 1. Zwiększenie spójności rozwoju kraju w wymiarze społecznym, gospodarczym, środowiskowym i przestrzennym, Cel 2. Wzmacnianie regionalnych przewag konkurencyjnych	Kierunek interwencji 1.3. Przyspieszenie transformacji profilu gospodarczego Śląska, Kierunek interwencji 1.4. Przeciwdziałanie kryzysom na obszarach zdegradowanych, Kierunek interwencji 1.5. Rozwój infrastruktury wspierającej dostarczanie usług publicznych i podnoszącej atrakcyjność inwestycyjną obszarów, Kierunek interwencji 2.3. Innowacyjny rozwój regionu i doskonalenie podejścia opartego na Regionalnych Inteligentnych Specjalizacjach.
DOKUMENTY SEKTOROWE		
Aktualizacja Krajowego Programu Ochrony Powietrza do 2025 r. (z perspektywą do 2030 r. oraz do 2040 r.)	Cel 1 – osiągnięcie w możliwie krótkim czasie poziomów dopuszczalnych i docelowych niektórych substancji, określonych w dyrektywie 2008/50/WE i 2004/107/WE, tam gdzie są one przekraczane oraz utrzymanie ich na tych obszarach, na których są dotrzymywane, a w przypadku pyłu drobnego PM_{2,5}, także pułapu stężenia ekspozycji oraz Krajowego Celu Redukcji Natężenia,	Utrzymanie priorytetu poprawy jakości powietrza oraz rozwój systemu oceny jakości powietrza poprzez zwiększenie liczby stacji pomiarowych uwzględnionych w pomiarach jakości powietrza w ramach PMS, Ograniczenie wielkości emisji zanieczyszczeń powietrza z sektora bytowo-komunalnego, Ograniczenie wielkości emisji zanieczyszczeń powietrza z sektora transportu drogowego,

	Cel 2 – dążenie do osiągnięcia w perspektywie do roku 2030 stężeń niektórych substancji w powietrzu na poziomach wskazanych przez WHO oraz nowych wymagań wynikających z regulacji prawnych projektowanych przepisami prawa unijnego	Ograniczenie poziomu zanieczyszczeń powietrza w miastach, polityka miejska, Zwiększenie udziału czystej energii, ciepła, rozwój OZE, Edukacja ekologiczna, Zapewnienie finansowania przedsięwzięć ukierunkowanych na poprawę jakości powietrza, Ograniczanie wielkości emisji zanieczyszczeń powietrza z pozostałych sektorów mających wpływ na stan powietrza, w tym z uwzględnieniem działań dla sektora mieszkalnictwa do realizacji na obszarach wiejskich
Aktualizacja Krajowego Programu Oczyszczania Ścieków Komunalnych	Celem Programu jest ograniczenie zrzutów niedostatecznie oczyszczanych ścieków, a co za tym idzie – ochrona środowiska wodnego przed ich niekorzystnymi skutkami	Budowa sieci kanalizacyjnej, Inwestycje związane z oczyszczalniami ścieków, Dostosowanie oczyszczalni do wymogów art. 5.2. Dyrektywy Rady 91/271/EWG z dnia 21 maja 1991 r. dotyczącej oczyszczania ścieków komunalnych.
Strategiczny Plan Adaptacji dla sektorów i obszarów wrażliwych na zmiany klimatu do roku 2020 z perspektywą do roku 2030 (SPA2020)	Cel 1. - Zapewnienie bezpieczeństwa energetycznego i dobrego stanu środowiska Cel 2. - Skuteczna adaptacja do zmian klimatu na obszarach wiejskich Cel 3. - Rozwój transportu w warunkach zmian klimatu Cel 4. - Zapewnienie zrównoważonego rozwoju regionalnego i lokalnego z uwzględnieniem zmian klimatu Cel 5. - Stymulowanie innowacji sprzyjających adaptacji do zmian klimatu Cel 6. - Kształtowanie postaw społecznych sprzyjających adaptacji do zmian klimatu	Kierunek działań 1.1- dostosowanie sektora gospodarki wodnej do zmian klimatu, Kierunek działań 1.3 – dostosowanie sektora energetycznego do zmian klimatu, Kierunek działań 1.4 – ochrona różnorodności biologicznej i gospodarka leśna w kontekście zmian klimatu, Kierunek działań 2.1 - stworzenie lokalnych systemów monitorowania i ostrzegania przed zagrożeniami, Kierunek działań 2.2 – organizacyjne i techniczne dostosowanie działalności rolniczej i rybackiej do zmian klimatu, Kierunek działań 3.2 – zarządzanie szlakami komunikacyjnymi w warunkach zmian klimatu, Kierunek działań 6.1 – zwiększenie świadomości odnośnie do ryzyk związanych ze zjawiskami ekstremalnymi i metodami ograniczania ich wpływu, Kierunek działań 6.2 - ochrona grup szczególnie narażonych przed skutkami niekorzystnych zjawisk klimatycznych.
DOKUMENTY O CHARAKTERZE PROGRAMOWYM		
Aktualizacja Programu Ochrony Powietrza dla Województwa Śląskiego	Nadrzędnym celem Programu ochrony powietrza jest opracowanie działań naprawczych, których realizacja doprowadzi do poprawy jakości powietrza, co w konsekwencji spowoduje ograniczenie niekorzystnego wpływu zanieczyszczeń powietrza na zdrowie i życie mieszkańców województwa śląskiego.	Redukcja emisji zanieczyszczeń ze źródeł małej mocy do 1 MW - działanie wskazane w harmonogramie; Zaplanowanie mechanizmów wsparcia nastawionych na łagodzenie ekonomicznych skutków przeprowadzonej wymiany kotłów (np. zwiększenia kosztów paliwa lepszej jakości); Wprowadzenie w województwie śląskim systemu wsparcia doradczego na poziomie gminnym; Zwiększenie skuteczności przyjętych kanałów informacyjnych i komunikacyjnych; Ograniczenie wpływu emisji zanieczyszczeń z transportu drogowego; Kształtowanie polityki przestrzennej w sposób sprzyjający poprawie stanu jakości powietrza; Prowadzenie edukacji ekologicznej - działanie wskazane w harmonogramie; Prowadzenie działań kontrolnych - działanie wskazane w harmonogramie; Realizacja uchwały nr V/36/1/2017 Sejmiku Województwa Śląskiego z dnia 7 kwietnia 2017 r. w

		sprawie wprowadzania na obszarze województwa śląskiego ograniczeń w zakresie eksploatacji instalacji, w których następuje spalanie paliw.
Strategię Rozwoju Województwa Śląskiego "Śląskie 2030+"	Cel strategiczny A Województwo śląskie regionem odpowiedzialnej transformacji gospodarczej Cel strategiczny B Województwo śląskie regionem przyjaznym dla mieszkańca Cel strategiczny C Województwo śląskie regionem wysokiej jakości środowiska i przestrzeni Cel strategiczny D Województwo śląskie regionem sprawnie zarządzanym	A.1. Konkurencyjna gospodarka A.2. Innowacyjna gospodarka A.3. Silna lokalna przedsiębiorczość B.1. Wysoka jakość usług społecznych, w tym zdrowotnych B.2. Aktywny mieszkaniowiec B.3. Atrakcyjny i efektywny system edukacji i nauki C.1. Wysoka jakość środowiska C.2. Efektywna infrastruktura C.3. Atrakcyjne warunki zamieszkania, kompleksowa rewitalizacja, zapobieganie i dostosowanie do zmian klimatu D.1. Zrównoważony rozwój terytorialny D.2. Aktywna współpraca z otoczeniem i kreowanie silnej marki regionu D.3. Nowoczesna administracja publiczna
Program Ochrony Środowiska dla Województwa Śląskiego	Cel: Poprawa jakości powietrza przy zapewnieniu bezpieczeństwa energetycznego w kontekście zmian klimatu, Cel: Poprawa i utrzymanie dobrego stanu akustycznego środowiska Cel: Utrzymanie wartości natężenia promieniowania elektromagnetycznego na dotychczasowych poziomach nieprzekraczających wartości dopuszczalnych Cel: Poprawa jakości wód powierzchniowych i podziemnych Cel: Zwiększenie odporności gospodarki wodnej województwa na zmiany klimatu Cel: Prowadzenie racjonalnej gospodarki wodno-ściekowej Cel: Zrównoważona gospodarka zasobami geologicznymi Cel: Racjonalna gospodarka zasobami glebowymi oraz przekształcenie terenów przemysłowych i zdegradowanych województwa śląskiego zgodnie z wymaganiami ekologicznymi oraz uwarunkowaniami społeczno-ekonomicznymi Cel: Rozwój systemu zgodnego z hierarchią sposobów postępowania z odpadami, w której priorytetem jest zapobieganie powstawania odpadów, a także wdrożenie i udoskonalenie modelu gospodarowania odpadami komunalnymi opartego głównie na ich selektywnym zbieraniu Cel: Ochrona różnorodności biologicznej i krajobrazowej Cel: Ograniczenie ryzyka wystąpienia poważnych awarii przemysłowych oraz minimalizacja ich skutków	OKJP 1. Zarządzanie jakością powietrza w województwie śląskim OKJP 2. Ograniczenie emisji zanieczyszczeń ze źródeł komunikacyjnych OKJP 3. Ograniczenie wielkości emisji powierzchniowej oraz dalsza poprawa efektywności energetycznej OKJP 4. Ograniczenie emisji zanieczyszczeń ze źródeł przemysłowych OKJP 5. Wzmocnienie systemu wykorzystywania odnawialnych źródeł energii w skali województwa śląskiego ZH 1. Zmniejszenie liczby mieszkańców województwa narażonych na ponadnormatywne poziomy hałasu ZH 2. Rozwój sieci monitoringu poziomu emisji hałasu do środowiska oraz narażenia mieszkańców na ponadnormatywny hałas PEM 1. Monitoring poziomów pól elektromagnetycznych GW 1. Prowadzenie działań poprawiających stan chemiczny i ekologiczny jednolitych części wód HW 2. Ograniczenie ryzyka wystąpienia strat spowodowanych zjawiskami ekstremalnymi GWS 1. Poprawa funkcjonowania systemu gospodarki wodno-ściekowej ZG 1. Ochrona i zrównoważone wykorzystanie zasobów kopalin oraz ograniczanie presji na środowisko, związanej z eksploatacją kopalin i prowadzeniem prac poszukiwawczych GL 1. Zachowanie funkcji środowiskowych i gospodarczych gleb GL 2. Ochrona przed osuwiskami GL 3. Rekultywacja terenów zdegradowanych i zdewastowanych GO 1. Prawidłowe funkcjonowanie systemu gospodarowania odpadami GO 2. Minimalizacja ilości wytwarzanych odpadów oraz wzrost efektywności systemu zbierania odpadów poddanych procesom odzysku ZP 1. Pogłębianie wiedzy na temat walorów przyrodniczych województwa oraz wdrażanie działań

		mających na celu odpowiednie zarządzanie i ochronę zasobów przyrodniczych ZP 2. Zachowanie lub przywrócenie właściwego stanu ekosystemów i gatunków oraz przeciwdziałanie zagrożeniom dla bioróżnorodności i georóżnorodności ZP 3. Ochrona i rozwój terenów zieleni oraz zwiększenie bioróżnorodności na obszarach zurbanizowanych, w kontekście zachodzących zmian klimatu ZPA 1. Kreowanie właściwych zachowań społeczeństwa w sytuacji wystąpienia zagrożeń środowiska i życia ludzi z tytułu wystąpienia awarii przemysłowych
Regionalny Plan Adaptacji do zmian klimatu dla Województwa Śląskiego	Cel strategiczny 1. Województwo śląskie regionem bezpiecznym w obliczu zmian klimatu Cel strategiczny 2. Województwo śląskie regionem chroniącym kapitał naturalny jako podstawę adaptacji do zmian klimatu Cel strategiczny 3. Województwo śląskie regionem współdziałania na rzecz adaptacji do zmian klimatu	Kierunek działań adaptacyjnych 1.2.1. Wspieranie systemowej współpracy służb odpowiedzialnych za bezpieczeństwo mieszkańców w zakresie informowania i reagowania na zagrożenia klimatyczne Kierunek działań adaptacyjnych 1.2.2. Wspieranie systemu informowania o zagrożeniach klimatycznych i reagowanie mieszkańców w sytuacjach kryzysowych Kierunek działań adaptacyjnych 1.2.3. Wspieranie przygotowania służb zarządzania kryzysowego Kierunek działań adaptacyjnych 1.3.1. Wspieranie działań na rzecz stabilnego dostępu do usług w zakresie zaopatrzenia w wodę w obliczu zagrożenia suszą oraz powodzią, a także w związku z prognozowanymi zmianami w zapotrzebowaniu na wodę Kierunek działań adaptacyjnych 1.3.2. Promowanie efektywności energetycznej oraz rozwoju odnawialnych i rozproszonych źródeł energii, z uwzględnieniem ich odporności na skutki zmian klimatu Kierunek działań adaptacyjnych 1.3.3. Podejmowanie działań promujących modernizację i rozbudowę sieci przesyłowych Kierunek działań adaptacyjnych 1.4.1. Budowanie i wzmacnianie świadomości klimatycznej różnych grup interesariuszy wspomagające partycypację obywatelską w przystosowywaniu się do zmian klimatu Kierunek działań 1.4.2. Prowadzenie działań edukacyjnych i organizacja kampanii informacyjnych nt. zagrożeń wynikających ze zmian klimatu i reagowania w sytuacjach kryzysowych Kierunek działań adaptacyjnych 1.4.3. Wsparcie inicjatyw oddolnych wzmacniających odporność społeczną na zagrożenia klimatyczne Kierunek działań adaptacyjnych 2.1.1. Wzmocnienie systemu obszarów chronionych, w tym poprzez ustanawianie nowych form ochrony przyrody obejmujących cenne ekosystemy i siedliska gatunków, a także z uwzględnieniem potrzeb społecznych Kierunek działań adaptacyjnych 2.1.2. Przywracanie ekosystemów do dobrego stanu i promowanie prawa odbudowy zasobów przyrodniczych Kierunek działań adaptacyjnych 2.1.3. Zapewnienie ciągłości regionalnej sieci powiązań przyrodniczych niezbędnych dla odporności różnorodności biologicznej i przeciwdziałania jej spadkowi w warunkach zmian klimatu Kierunek działań adaptacyjnych 2.2.1. Wdrażanie działań spowalniających odpływ ze zlewni poprzez retencję krajobrazową, retencję korytową, zalesianie

		Kierunek działań adaptacyjnych 2.2.2. Wsparcie rozwoju błękitno-zielonej infrastruktury na terenach zurbanizowanych Kierunek działań adaptacyjnych 2.2.3. Współpraca z zarządcami rekultywowanych, rewitalizowanych i rewaloryzowanych terenów zdegradowanych na rzecz wykorzystania tych terenów dla wzmocnienia i kształtowania błękitno-zielonej infrastruktury Kierunek działań adaptacyjnych 3.3.2. Współpraca z podmiotami odpowiedzialnymi za gospodarkę wodną i leśną na rzecz adaptacji poprzez ochronę ekosystemów
--	--	---

Źródło: „Wytyczne do opracowania wojewódzkich, powiatowych i gminnych programów ochrony środowiska”, Ministerstwa Środowiska, wrzesień 2015, oraz opracowanie własne na podstawie aktualnych dokumentów wyższych szczebli wraz z ich aktualizacją 2017 i 2021

3. OGÓLNA CHARAKTERYSTYKA GMINY KNURÓW

Gmina Knurów to miejska gmina położona w województwie śląskim, w południowej części powiatu gliwickiego. Powierzchnia gminy wynosi około 33,9 km².

Gmina graniczy z pięcioma gminami:

- od północy z miastem Gliwice,
- od wschodu z gminami Gierałtowie i Ornontowice,
- od południowego wschodu i południa z miastem-gminą Czerwionka-Leszczyny,
- od zachodu z gminą Pilchowice.

Łączna długość granic Knurowa wynosi około 37,5 km, najdłuższą granicę Knurów posiada z miastem i gminą Czerwionka - Leszczyny (blisko 15,4 km), najkrótszą z gminą Ornontowice (niespełna 600 m).

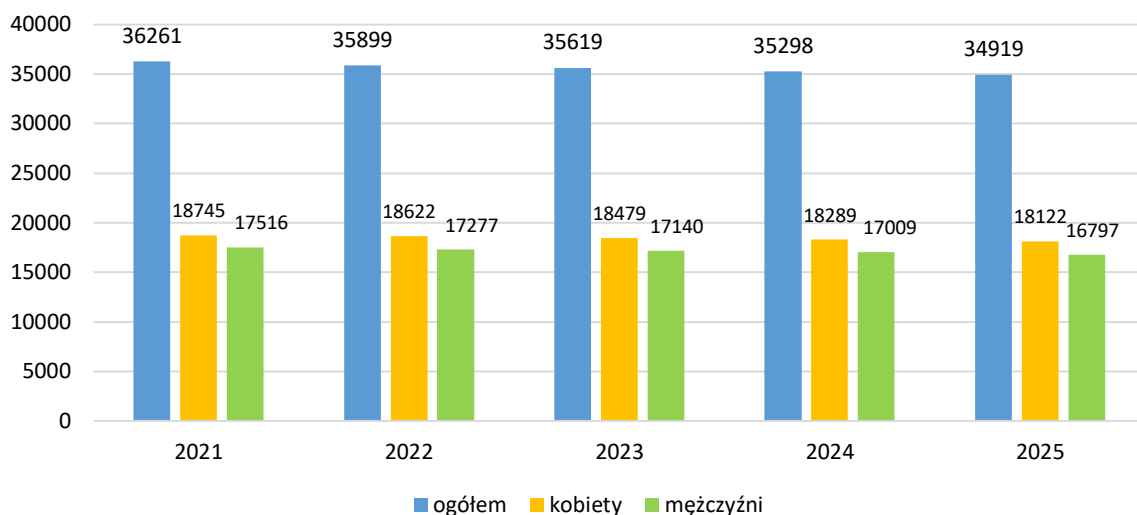
Rysunek 1. Położenie Gminy Knurów na tle sąsiednich gmin

Źródło: opracowanie własne

Miasto należy do Górnośląskiego Okręgu Przemysłowego. Położenie Knurowa w regionie jest korzystne. Wpływ na to ma bliskie położenie dużych ośrodków przemysłowo-usługowych z bogatym zapleczem naukowym i technicznym Gliwic (9 km) oraz Rybnika (20 km), także Katowic (35 km), jak również od przejścia granicznego z Republiką Czeską w Chałupkach (48 km).

Sytuacja demograficzna

Na koniec 2025 roku gminę Knurów zamieszkiwało 34 919 osób, z czego 18 122 stanowiły kobiety (51,9%), a 16 797 stanowili mężczyźni (48,1%). W latach 2021-2025 odnotowywano coroczny spadek liczby mieszkańców. Poniższy rysunek przedstawia liczbę ludności na terenie gminy w latach 2021-2025.

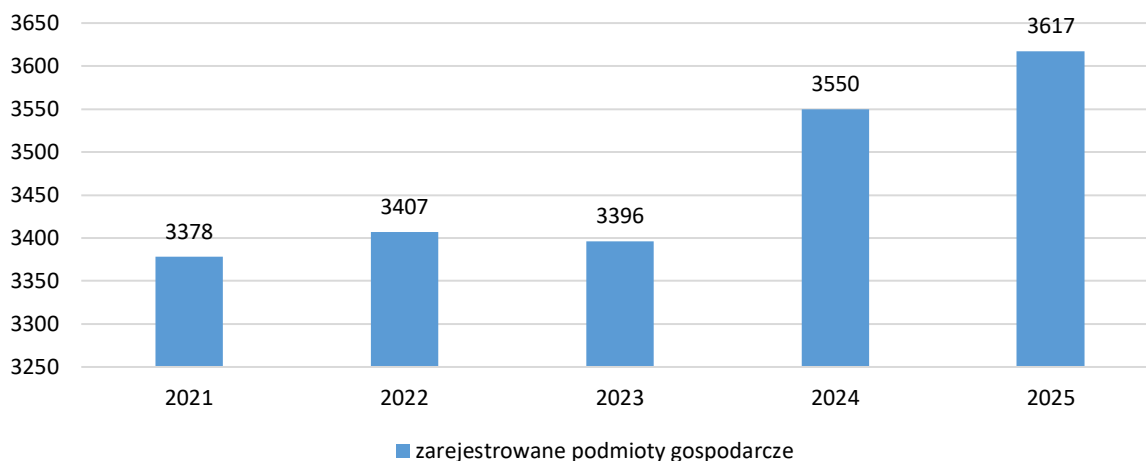

Rysunek 2. Liczba mieszkańców gminy Knurów w latach 2021-2025

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych BDL, GUS (dostęp: lipiec 2026 r.)

Działalność gospodarcza

Według danych GUS na koniec 2025 roku na terenie gminy zarejestrowanych było 3 617 podmiotów gospodarczych, co stanowiło wzrost o około 1,89% w stosunku do 2024 roku. Większość, bo ok. 97,37% podmiotów gospodarczych stanowiły mikroprzedsiębiorstwa zatrudniające do 9 pracowników.

Rysunek 3. Liczba podmiotów gospodarczych zarejestrowanych na terenie gminy Knurów w latach 2021-2025

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych BDL, GUS (dostęp: lipiec 2026 r.)

4. OCENA STANU ŚRODOWISKA

4.1. Ochrona klimatu i jakości powietrza

W tabeli poniżej przedstawiono wybrane efekty realizacji dotychczasowego Programu ochrony środowiska w zakresie ochrony klimatu i jakości powietrza.

Tabela 3. Wybrane efekty realizacji dotychczasowego POS

Cel zapisany w „PROGRAMIE OCHRONY ŚRODOWISKA DLA GMINY KNURÓW NA LATA 2019-2023 Z PERSPEKTYWĄ DO ROKU 2025” Znacząca poprawa jakości powietrza na obszarze gminy związana z realizacją kierunków działań naprawczych			
Lp.	Zadania	Podjęte działania	Efekt ze wskaźnikiem
1.	Aktualizacja „Planu Gospodarki Niskoemisyjnej dla Gminy Knurów” oraz „Założeń do planu zaopatrzenia w ciepło, energię elektryczną i paliwa gazowe dla Gminy Knurów”	Nie aktualizowano Planu Gospodarki Niskoemisyjnej. PGN został przyjęty uchwałą nr XVI/216/15 Rady Miasta Knurów z dnia 16.12.2015 r. Uchwałą nr XX/216/2025 Rady Miasta Knurów z dnia 12 listopada 2025 r. przyjęto aktualizację „Założeń do planu zaopatrzenia w ciepło, energię elektryczną i paliwa gazowe dla Gminy Knurów”.	nie aktualizowano PGN zaktualizowano Założenia do planu
2.	Zwiększenie efektywności energetycznej oświetlenia ulicznego	W 2025 roku na terenie gminy zlokalizowane były 84 punkty poboru energii, a liczbę punktów oświetlenia ulicznego szacuje się na 3 691 szt., z czego 558 szt. jest podwieszonych na słupach nN własności TAURON Dystrybucja S.A. Zużycie energii elektrycznej na potrzeby oświetlenia ulicznego w 2025 roku wyniosło ok. 1 677 MWh. Gmina sukcesywnie prowadzi inwestycje związane z: • budową nowego energooszczędnego oświetlenia ulicznego, • przebudową istniejącej infrastruktury związanej z wymianą opraw z sodowych na nowoczesne ledowe.	3 691 punktów oświetlenia ulicznego
3.	Poprawa efektywności energetycznej budynków mieszkalnych jednorodzinnych, wielorodzinnych oraz budynków użyteczności publicznej, w tym wykorzystanie odnawialnych źródeł energii	W 2025 roku na terenie gminy uruchomiono 9 pomp ciepła w budynkach i lokalach mieszkalnych należących do właścicieli prywatnych. W ramach realizacji POP w 2025 roku w 21 budynkach (jednorodzinnych, wielorodzinnych i użyteczności publicznej) przeprowadzono termomodernizację, w tym w 9 przypadkach połączoną z wymianą źródła ciepła i w 12 przypadkach bez wymiany źródła ciepła. Z powyższych 21 budynków, 12 to budynki mieszkalne wielorodzinne, z czego 9 to budynki mieszkalne wielorodzinne należące do gminy.	9 pomp ciepła w budynkach/lokalach mieszkalnych termomodernizacja 21 budynków (jednorodzinnych, wielorodzinnych i użyteczności publicznej) w ramach POP
4.	Monitoring zużycia paliw i nośników energii w budynkach użyteczności publicznej, system zarządzania energią w budynkach użyteczności publicznej	W 2024 roku roczne zużycie energii cieplnej w budynkach użyteczności publicznej wyniosło 540,92 GJ. W 2025 roku roczne zużycie energii cieplnej w budynkach użyteczności publicznej wyniosło 636,14 GJ.	w latach 2024-2025 łączne zużycie energii cieplnej w budynkach użyteczności publicznej wyniosło 1 177,06 GJ
5.	Organizacja akcji społecznych związanych z ograniczeniem emisji, efektywnością energetyczną oraz wykorzystaniem odnawialnych źródeł energii (w tym alarmy smogowe)	Urząd Miasta prowadził w 2025 roku działania informacyjne dot. poziomów zanieczyszczenia powietrza poprzez umieszczenie wiadomości na stronie internetowej Urzędu Miasta Knurów. Ponadto na stronie BIP oraz na stronie Urzędu Miasta Knurów, a także w prasie lokalnej zamieszczano informacje dotyczące terminów wymiany kotłów, zapisów „uchwały antysmogowej”, możliwości skorzystania z dofinansowania do wymiany źródła ogrzewania, dotyczące bazy Centralnej Ewidencji Emisyjności Budynków (CEEB). W prasie lokalnej zamieszczano informacje dotyczące konieczności zgłoszenia do bazy CEEB nowego źródła ogrzewania w terminie 14 dni od jego uruchomienia, dotyczące przeprowadzanych przez Straż Miejską kontroli źródeł ogrzewania i terminu wymiany kotłów pozaklasowych. W 2025 roku na terenie gminy przeprowadzono 17 wydarzeń i akcji edukacyjnych związanych z tematem ochrony jakości powietrza, w tym 2 akcje informacyjne i 15 akcji szkolnych.	bieżąca realizacja

6.	Budowa, modernizacja i przebudowa dróg publicznych	W 2025 roku w ramach bieżącego utrzymania dróg gminnych, na zlecenie Urzędu Miasta Knurów, wykonano remonty nawierzchni jezdni na łącznej powierzchni około 1 690,50 m². Ponadto w 2025 roku zrealizowano m.in. następujące zadania: • „Zagospodarowanie terenu ul. Rakoniewskiego w Knurowie” – koszt robót drogowych wykonanych w ramach zadania wyniósł 11 021 110,59 zł, • „Przebudowa parkingu w rejonie ul. Szarych Szeregów w Knurowie – Etap I” – koszt robót drogowych wykonanych w ramach zadania wyniósł 159 000,00 zł, • „Przebudowa chodników na terenie miasta” – koszt robót drogowych wykonanych w ramach zadania wyniósł 367 155,55 zł, • „Budowa zjazdu z drogi wojewódzkiej nr 921 (ul. Dworcowa) na tereny inwestycyjne” – koszt robót drogowych wykonanych w ramach zadania wyniósł 438 842,64 zł, • „Przebudowa kanalizacji deszczowej w ul. Kilińskiego” – koszt robót drogowych wykonanych w ramach zadania wyniósł 1 364 430,85 zł, • „Przebudowa ul. Polnej w zakresie parametrów użytkowych” – koszt robót drogowych wykonanych w ramach zadania wyniósł 782 255,77 zł, • „Przebudowa ul. Różanej w Knurowie – Etap I” – koszt robót drogowych wykonanych w ramach zadania wyniósł 938 896,83 zł, • „Budowa ulic bocznych ul. Jęczmiennej w Knurowie” – koszt robót drogowych wykonanych w ramach zadania wyniósł 854 123,50 zł, • „Przebudowa ulicy bocznej Pocztovej w Knurowie” – koszt robót drogowych wykonanych w ramach zadania wyniósł 927 665,59 zł, • „Zagospodarowanie terenu zielonego w rejonie MSP nr 9 w Knurowie” – koszt robót drogowych wykonanych w ramach zadania wyniósł 2 334 566,04 zł (ciąg pieszo-rowerowy + pozostałe roboty nawierzchniowe w ramach zadania).	w 2025 roku wykonano remonty częściowe o łącznej powierzchni ok. 1 690,50 m², przebudowano/modernizowano 8 odcinków dróg
7.	Inteligentny System Zarządzania Ruchem na obszarze działania KZK GOP TS KZK GOP	W latach 2022-2025 Gmina Knurów wielokrotnie zlecała opracowanie projektów zmiany docelowej organizacji ruchu oraz wprowadzenie zmian w istniejącym oznakowaniu na podstawie ww. projektów w celu poprawy oznakowania dróg gminnych.	bieżąca realizacja

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych o wykonanych działaniach na terenie Gminy Knurów

W tabeli poniżej zaprezentowano wskaźniki, które dają obraz postępów w realizacji Programu ochrony środowiska, a także pokazują zmiany stanu środowiska na terenie gminy.

Tabela 4. Wskaźniki monitorowania realizacji działań w zakresie ochrony klimatu i jakości powietrza

Lp.	Wskaźnik	Stan wyjściowy 2017 r.	Stan aktualny
1.	Liczba aktualizacji PGN oraz Założeń...	1	0/1
2.	Roczne zużycie energii przez oświetlenie uliczne (MWh/rok)	2 030	1 677,06
3.	Roczne zużycie energii cieplnej w budynkach publicznych (MWh/rok)	10 440	636,14 GJ
4.	Roczna produkcja energii z OZE w budynkach publicznych (MWh/rok)	0	b.d.
5.	Roczne zużycie energii cieplnej w budynkach mieszkalnych (MWh/rok)	233 359	b.d.
6.	Roczna produkcja energii z OZE w budynkach mieszkalnych (MWh/rok)	1 591	b.d.

7.	Ilość budynków objętych monitoringiem	0%	b.d.
8.	Liczba akcji na rok	5-10	17-20
9.	Długość odcinków dróg budowanych i przebudowywanych	7 odcinków dróg gminnych 3 odcinki dróg powiatowych o długości 3,5 km	8 odcinków dróg gminnych
10.	Liczba nowych systemów zarządzania ruchem na obszarze działania KZK GOP TS KZK GOP	0	b.d.

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Gmina Knurów

4.1.1. Opis stanu obecnego

4.1.1.1. Jakość powietrza na obszarze Gminy Knurów

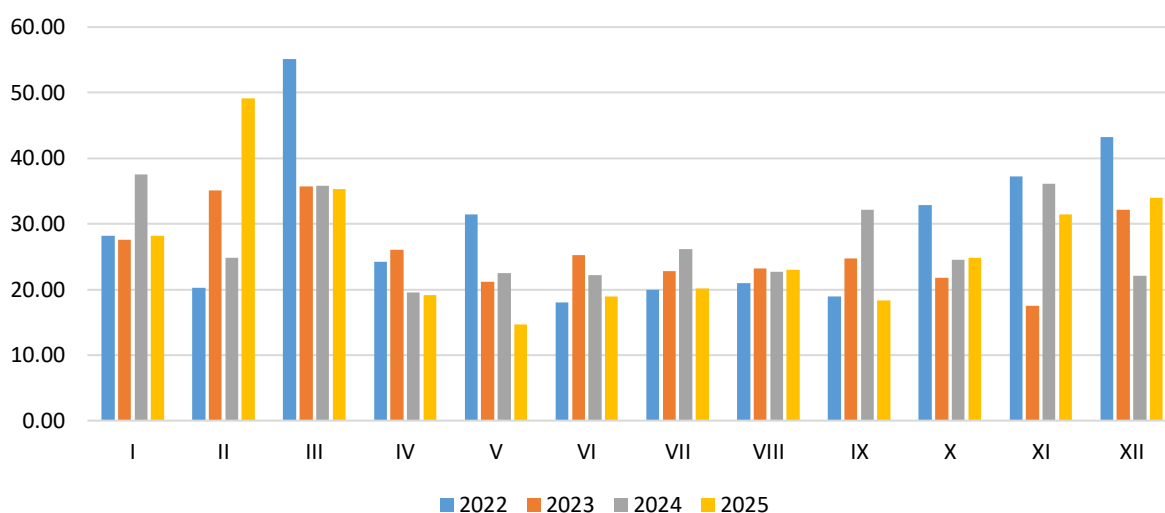
Ocenę jakości powietrza na terenie gminy Knurów przeprowadzono w oparciu o dane pochodzące z opracowań Głównego Inspektoratu Ochrony Środowiska, tj.: Rocznej oceny jakości powietrza w województwie śląskim za rok 2022, 2023, 2024 i 2025.

Ocena przeprowadzona została w pięciu wyodrębnionych strefach na terenie województwa śląskiego:

- aglomeracja górnośląska,
- aglomeracja rybnicko-jastrzębska,
- miasto Bielsko-Biała,
- miasto Częstochowa,
- strefa śląska (Gmina Knurów).

Oceny jakości powietrza na terenie strefy śląskiej prowadzone są w oparciu o wyniki pomiarów ze stacji pomiarowych zlokalizowanych zarówno na terenie gminy Knurów, jak i poza jej granicami. Na terenie Knuruwa znajduje się manualna stacja pomiarowa przy ul. Jedności Narodowej 5. Na stacji w Knurowie prowadzone są pomiary stężenia pyłu zawieszonego PM₁₀ oraz benzo(a)pirenu. Najbliżej granic zlokalizowana jest stacja pomiarowa w Gliwicach przy ul. Mewy 34 (kod krajowy: SIGliwicMewy). Na stacji prowadzone są pomiary emisji stężeń: pyłu zawieszonego PM₁₀ i pyłu zawieszonego PM_{2,5} (do końca 2023 roku prowadzone były pomiary dwutlenku siarki, natomiast do końca 2024 roku były prowadzone pomiary benzenu).

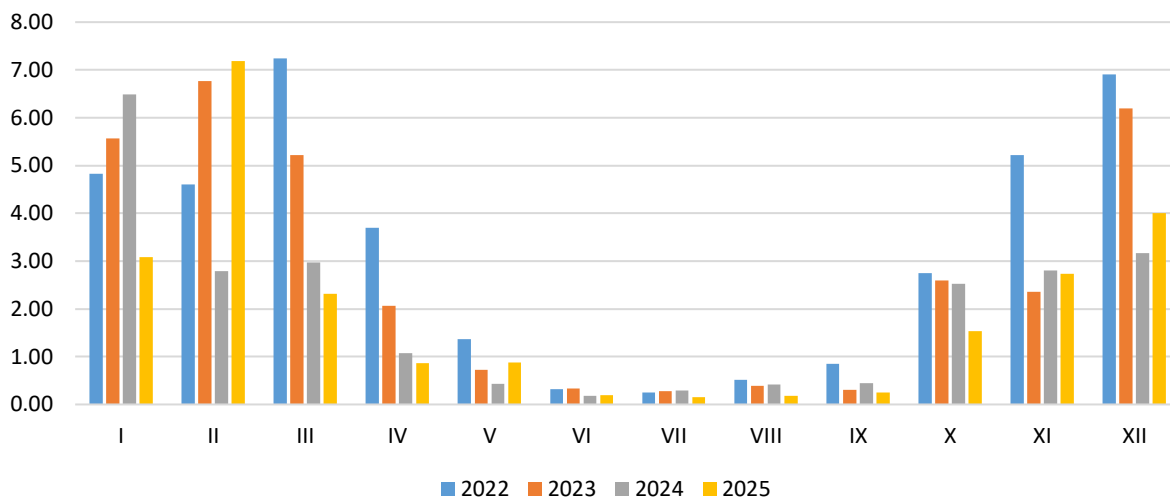
Poniżej przedstawiono analizę wyników pomiarów jakości powietrza na stacji w Knurowie przy ul. Jedności Narodowej 5.

Rysunek 4. Średnie stężenie pyłu PM₁₀ na stacji w Knurowie przy ul. Jedności Narodowej 5 w latach 2022-2025 [µg/m³]

Źródło: Pomiary powietrza – Monitoring Powietrza za lata 2022-2025

Maksymalne miesięczne stężenie pyłu PM₁₀ odnotowano w marcu 2025 roku tj. 55,17 µg/m³. Średnia wartość roczna wyniosła: 29,21 µg/m³ w 2022 roku, 26,09 µg/m³ w 2023 roku, 27,18 µg/m³ w 2024 roku oraz 26,43 µg/m³ w 2025 roku. W analizowanym okresie najwyższą średnioroczną wartość stężenia pyłu PM₁₀ odnotowano w 2022 roku, natomiast w kolejnych latach wartości te utrzymywały się na zbliżonym poziomie.

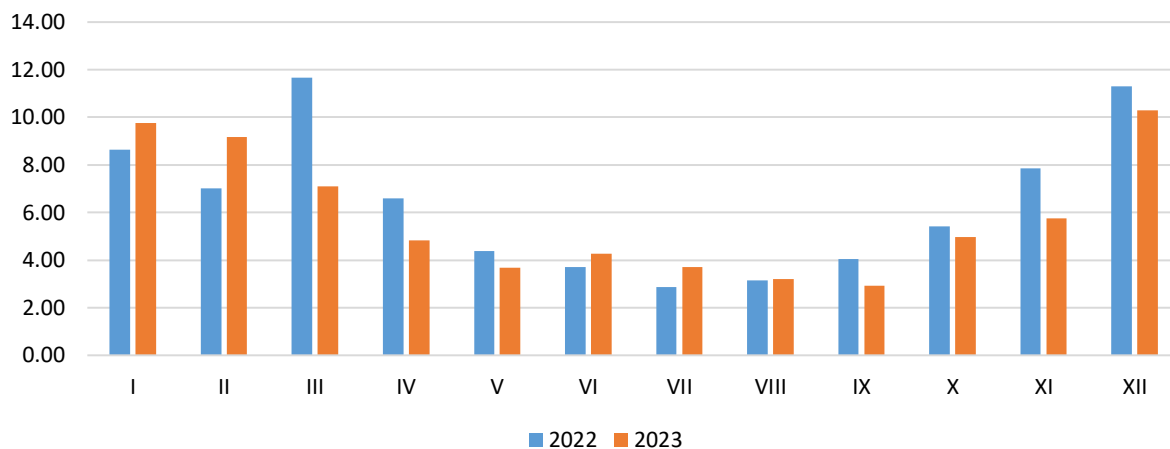

Rysunek 5. Średnie stężenie benzo(a)pirenu na stacji w Knurowie przy ul. Jedności Narodowej 5 w latach 2022-2025 [$\mu\text{g}/\text{m}^3$]

Źródło: Pomiary powietrza – Monitoring Powietrza za lata 2022-2025

Maksymalne miesięczne stężenie benzo(a)pirenu odnotowano w marcu 2022 roku tj. $7,24 \mu\text{g}/\text{m}^3$. Średnia wartość roczna wynosiła: $3,21 \mu\text{g}/\text{m}^3$ w 2022 roku, $2,74 \mu\text{g}/\text{m}^3$ w 2023 roku, $1,97 \mu\text{g}/\text{m}^3$ w 2024 roku i $1,95 \mu\text{g}/\text{m}^3$ w 2025 roku. W latach 2022-2025 wartości średnioroczne wskazywały polepszanie się jakości powietrza.

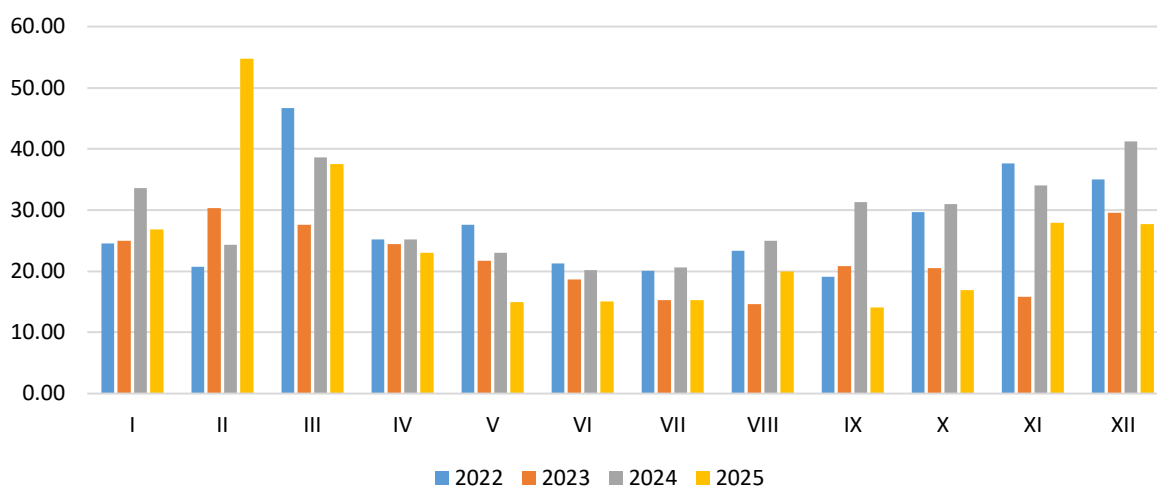
Dodatkowo na poniższych wykresach przedstawiono analizę wyników pomiarów jakości powietrza na stacji w Gliwicach przy ul. Mewy 34.

Rysunek 6. Średnie stężenie dwutlenku siarki na stacji w Gliwicach przy ul. Mewy 34 w latach 2022-2023 [$\mu\text{g}/\text{m}^3$]

Źródło: Pomiary powietrza – Monitoring Powietrza za lata 2022-2023

Maksymalne miesięczne stężenie dwutlenku siarki odnotowano w marcu 2022 roku tj. $11,67 \mu\text{g}/\text{m}^3$. Średnia wartość roczna wynosiła: $6,39 \mu\text{g}/\text{m}^3$ w 2022 roku i $5,80 \mu\text{g}/\text{m}^3$ w 2023 roku. W latach 2022-2023 wartości średnioroczne wskazywały polepszanie się jakości powietrza. Od 2024 roku na stacji w Gliwicach nie są prowadzone pomiary stężenia dwutlenku siarki.

Rysunek 7. Średnie stężenie pyłu PM10 na stacji w Gliwicach przy ul. Mewy 34 w latach 2022-2025 [$\mu\text{g}/\text{m}^3$]

Źródło: Pomiar powietrza – Monitoring Powietrza za lata 2022-2025

Maksymalne miesięczne stężenie pyłu PM10 odnotowano w lutym 2025 roku tj. $54,72 \mu\text{g}/\text{m}^3$. Średnia wartość roczna wyniosła: $27,56 \mu\text{g}/\text{m}^3$ w 2022 roku, $22,02 \mu\text{g}/\text{m}^3$ w 2023 roku, $29,00 \mu\text{g}/\text{m}^3$ w 2024 roku oraz $24,50 \mu\text{g}/\text{m}^3$ w 2025 roku. W latach 2022–2025 średnioroczne stężenia pyłu PM10 wykazywały niewielkie wahania. Najwyższą wartość odnotowano w 2024 roku, natomiast w 2025 roku średnioroczne stężenie wyniosło $24,50 \mu\text{g}/\text{m}^3$, co było wartością niższą niż w 2022 roku.

Według oceny rocznej jakości powietrza na terenie województwa śląskiego, prowadzonej przez Regionalny Wydział Monitoringu Środowiska w Katowicach, na podstawie matematycznego modelu rozprzestrzeniania się zanieczyszczeń w powietrzu, jakość powietrza w gminie odbiegała od poziomu odpowiadającego obowiązującym normom. Okresowo występowały przekroczenia poziomów dopuszczalnych lub docelowych takich zanieczyszczeń jak: pył zawieszony PM10, benzo(a)piren i ozon.

Zgodnie z Roczną oceną jakości powietrza w województwie śląskim, Gmina Knurów leży w strefie śląskiej. W poniższej tabeli przedstawiono zestawienie klas poszczególnych zanieczyszczeń występujących na terenie strefy.

Tabela 5. Klasy stref dla poszczególnych zanieczyszczeń uzyskane w ocenie rocznej

Nazwa strefy	SO ₂	NO ₂	C ₆ H ₆	CO	O ₃ ¹⁾	PM10	Pb	As	Cd	Ni	B(a)P	PM2,5 ²⁾
strefa śląska	A	A	A	A	A	C	A	A	A	A	C	C1

¹⁾ dla ozonu – poziom celu długoterminowego, strefy uzyskały klasę D2

²⁾ dla pyłu zawieszonego PM2,5 – poziom dopuszczalny I faza, strefa śląska uzyskała klasę C, pozostałe strefy klasę A

Źródło: Roczna ocena jakości powietrza w województwie śląskim – raport wojewódzki za rok 2025

Sejmik Województwa Śląskiego uchwałą nr VI/62/8/2023 z dnia 20 listopada 2023 r. przyjął aktualizację „Programu ochrony powietrza dla województwa śląskiego”. Celem Programu jest wskazanie przyczyn wystąpienia przekroczeń poziomów dopuszczalnych dla pyłu zawieszonego PM10, PM2,5 oraz dwutlenku azotu (tylko w strefie aglomeracja górnośląska), a także poziomu docelowego benzo(a)pirenu, a następnie wskazanie działań naprawczych, które pomogą poprawić jakość powietrza.

Opracowany Program ochrony powietrza składa się z:

- części opisowej, która uwzględnia charakterystykę stref objętych Programem, analizę stanu jakości powietrza w zakresie pyłu zawieszonego PM10, PM2,5, benzo(a)pirenu i dwutlenku azotu, działania naprawcze wraz z możliwymi źródłami ich finansowania oraz Plan Działań Krótkoterminowych (PDK),
- części wskazującej obowiązki i ograniczenia związane z realizacją Programu oraz PDK, która określa również sposób monitorowania postępu realizacji POP,

- uzasadnienia zakresu zagadnień określonych i ocenionych przez Zarząd Województwa Śląskiego, w którym zawarte są informacje dotyczące uwarunkowań wynikających z planów zagospodarowania przestrzennego, bilans emisji do powietrza zanieczyszczeń objętych Programem, analiza ekonomiczna możliwych do zastosowania działań i prognoza stanu jakości powietrza po zrealizowaniu działań naprawczych,
- załączników, gdzie opisano przebieg konsultacji społecznych i opiniowania projektu dokumentu oraz zamieszczono mapy.

Do analiz, które były niezbędne w toku aktualizacji Programu wykorzystano dane dla roku 2022, który jest rokiem bazowym. Natomiast realizacja zadań zaplanowana jest do roku 2026. Wszystkie planowane zadania zostały przeanalizowane i wybrane tak, by za zaangażowane środki finansowe zapewnić uzyskanie jak największego efektu poprawy jakości powietrza.

Obowiązki Prezydenta Knurowa w ramach realizacji Programu ochrony powietrza:

- przedkładanie Marszałkowi Województwa sprawozdań z realizacji działań ujętych w Programie,
- prowadzenie działań ograniczających emisję z obiektów użyteczności publicznej i mieszkalnych poprzez termomodernizację czy wymianę źródeł ciepła,
- przekazywanie informacji i ostrzeżeń związanych z Planem Działań Krótkoterminowych,
- realizacja działań ujętych w planie działań krótkoterminowych, w zależności od ogłoszonego alarmu,
- prowadzenie edukacji ekologicznej w zakresie ochrony powietrza.

4.1.1.2. Niska emisja na terenie gminy Knurów

Niska emisja to zanieczyszczenia trafiające do powietrza, a pochodzące z komunikacji samochodowej, procesu spalania węgla o niskiej jakości czy śmieci – w domowych piecach, paleniskach, lokalnych kotłowniach. Zasadniczo są to te zanieczyszczenia, które są emitowane przez kominy o niskiej wysokości czy paleniska. Wysokość ma znaczenie, ponieważ to właśnie emisja z niskich kominów rozprzestrzenia się po najbliższej okolicy i najbardziej szkodzi okolicznym mieszkańcom.

Program Czyste Powietrze

Zgodnie z informacją przekazaną przez WFOŚiGW w ramach Programu Czyste Powietrze w 2025 roku na terenie gminy Knurów łącznie 24 beneficjentów zrealizowało inwestycje i otrzymało dofinansowanie na wymianę źródeł ciepła, termomodernizację lub posadowienie instalacji fotowoltaicznej.

W poniższej tabeli przedstawiono nowe źródła ciepła jakie zostały zamontowane w ramach wymiany przestarzałego kotła.

Tabela 6. Źródła ciepła wymienione w ramach Programu Czyste Powietrze na terenie gminy Knurów w 2025 roku

	2025
kocioł na pellet drzewny o podwyższonym standardzie	10
kocioł opalany gazem	2
pompa ciepła powietrze/woda o podwyższonej klasie efektywności energetycznej	7

Źródło: dane WFOŚiGW w Katowicach

W 2025 roku na terenie gminy w ramach programu Czyste Powietrze przeprowadzono termomodernizację 15 budynków, w 12 budynkach wymieniono stolarkę okienną oraz stolarkę drzwiową oraz zamontowano 3 mikroinstalacje fotowoltaicznych. W 5 przypadkach dokonano termomodernizacji bez wymiany źródła ciepła.

Realizacja Programu Ochrony Powietrza

Zgodnie ze sprawozdaniem z realizacji Programu ochrony powietrza w 2025 roku zlikwidowano 42 pozaklasowe źródła ciepła na paliwo stałe. Zastąpiono je:

- pompą ciepła – 4 szt.,
- ogrzewaniem gazowym – 12 szt.,
- ogrzewaniem elektrycznym – 1 szt.,

- kotłem lub miejscowym ogrzewaczem pomieszczeń na biomasę spełniającym wymagania ekoprojektu – 8 szt.,
- kotłem lub miejscowym ogrzewaczem pomieszczeń na paliwo węglowe spełniającym wymagania ekoprojektu – 4 szt.,
- ogrzewaniem gazowym (połączone z termomodernizacją) – 10 szt.,
- kotłem lub miejscowym ogrzewaczem pomieszczeń na biomasę spełniającym wymagania ekoprojektu (połączone z termomodernizacją) – 3 szt.

W 21 budynkach (jednorodzinnych, wielorodzinnych i użyteczności publicznej) przeprowadzono termomodernizację, w tym w 9 przypadkach połączoną z wymianą źródła ciepła i w 12 przypadkach bez wymiany źródła ciepła.

Termomodernizacja zasobów mieszkaniowych

Miejski Zespół Gospodarki Lokalowej i Administracji w Knurowie:

- termomodernizacja budynku przy ul. Chrobrego 1 – docieplenie ścian zewnętrznych o powierzchni 245,10 m² – całkowity koszt realizacji wyniósł 316 156,00 zł, w tym 103 050,43 zł kredyt BGK, reszta środki własne właściciela budynku – Wspólnota Mieszkaniowa,
- termomodernizacja budynku przy ul. Piłsudczyków 1 – demontaż starego docieplenia ścian zewnętrznych i docieplenie ścian zewnętrznych o powierzchni 1942,90 m² – całkowity koszt realizacji wyniósł 1 591 834,66 zł, z tym 391 617,50 zł kredyt BGK, reszta środki własne właściciela budynku – Wspólnota Mieszkaniowa,
- termomodernizacja budynku przy ul. Mickiewicza 15 – przebudowa budynku z likwidacją źródła niskiej emisji o powierzchni 273,45 m² – całkowity koszt wyniósł 2 453 209,00 zł, w tym 1 962 567,30 zł środki BGK, reszta środki własne właściciela budynku – Gmina Knurów,
- termomodernizacja budynku przy ul. Mickiewicza 17 – przebudowa budynku z likwidacją źródła niskiej emisji o powierzchni 274,80 m² – całkowity koszt wyniósł 2 513 605,41 zł, w tym 2 010 884,33 zł środki BGK, reszta środki własne właściciela budynku – Gmina Knurów,
- termomodernizacja budynku przy ul. Prusa 2 wraz z przebudową lokali, zmianą sposobu ogrzewania z likwidacją źródeł niskiej emisji i zagospodarowaniem terenu, powierzchnia 245,88 m² – całkowity koszt realizacji wyniósł 2 074 459,77 zł, w tym 1 659 567,82 zł środki BGK, reszta środki własne właściciela budynku – Gmina Knurów,
- termomodernizacja budynku przy ul. Dworcowej 4 – docieplenie ścian zewnętrznych i stropów nad ostatnią kondygnacją, powierzchnia 478,54 m² – całkowity koszt realizacji wyniósł 511 488,77 zł, a tym 125 908,87 zł kredyt BGK, reszta środki własne właściciela budynku mieszkalnego – Wspólnota Mieszkaniowa,
- termomodernizacja budynku przy ul. Dworcowej 14 z przebudową lokali i zagospodarowaniem terenu, powierzchnia 259,63 m² – całkowity koszt realizacji wyniósł 2 017 613,39 zł, w tym 1 614 090,70 zł środki BGK, reszta środki właściciela budynku – Gmina Knurów,
- termomodernizacja budynku przy ul. Dworcowej 16 z przebudową lokali i zagospodarowaniem terenu, powierzchnia 250,39 m² – całkowity koszt realizacji wyniósł 2 099 957,28 zł, w tym 1 679 965,83 zł środki BGK, reszta środki własne właściciela budynku – Gmina Knurów,
- termomodernizacja budynku przy ul. Poniatowskiego 6 – przebudowa zabytkowego budynku, powierzchnia 261 m² – całkowity koszt realizacji wyniósł 992 206,80 zł, w tym 500 000,00 zł środki Polskiego Ładu, reszta środki własne właściciela budynku – Gmina Knurów.

Lokatorsko-Własnościowa Spółdzielnia Mieszkaniowa w Knurowie:

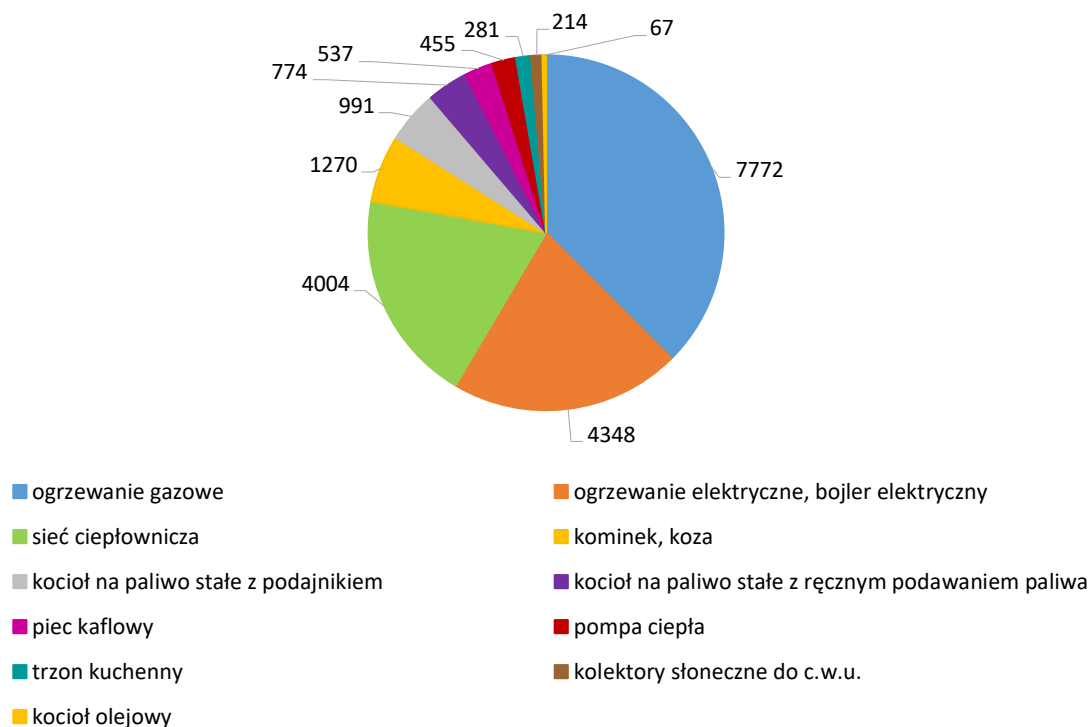
- termomodernizacja budynku przy ul. Dywizjonu 303 nr 3 – docieplenie ścian o powierzchni 1996,56 m² wraz z wymianą stolarki drzwiowej klatek schodowych o powierzchni 8,92 m² – koszt realizacji wyniósł 1 006 502,00 zł ze środków WFOŚiGW w Katowicach,
- termomodernizacja budynku przy ul. Piłsudczyków 7 o powierzchni 1 449,91 m² – koszt realizacji wyniósł 1 166 253,00 zł, z tym 1 159 534,04 zł z WFOŚiGW w Katowicach, 6 718,96 zł ze środków własnych LWSM w Knurowie,

- termomodernizacja budynku przy ul. Piłsudczyków 11a – docieplenie stropodachu o powierzchni 144 m² – koszt realizacji wyniósł 20 295,00 zł ze środków własnych, docieplenie ścian zewnętrznych o powierzchni 107,39 m² – koszt realizacji wyniósł 233 700,00 zł ze środków własnych LWSM.

Centralna Ewidencja Emisyjności Budynków

Z danych zgromadzonych w CEEB wynika, iż około 37,52% wszystkich wykorzystywanych na terenie gminy źródeł ciepła stanowi ogrzewanie gazowe. Na drugim miejscu znalazło się ogrzewanie elektryczne, które stanowi około 21% wszystkich źródeł ciepła. Zaraz za nim znalazło się ogrzewanie z sieci ciepłowniczej stanowiące około 19,33% wszystkich źródeł ciepła znajdujących się na terenie gminy. Najmniejszy udział przypadł kotłom olejowym, które stanowią około 0,32% wszystkich wykorzystywanych na terenie gminy źródeł ciepła.

Na poniższym rysunku przedstawiono liczbę poszczególnych źródeł ciepła na terenie gminy Knurów według danych CEEB.

Rysunek 8. Liczba poszczególnych źródeł ogrzewania na terenie gminy Knurów według danych CEEB

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych CEEB udostępnionych przez Urząd Miasta Knurów

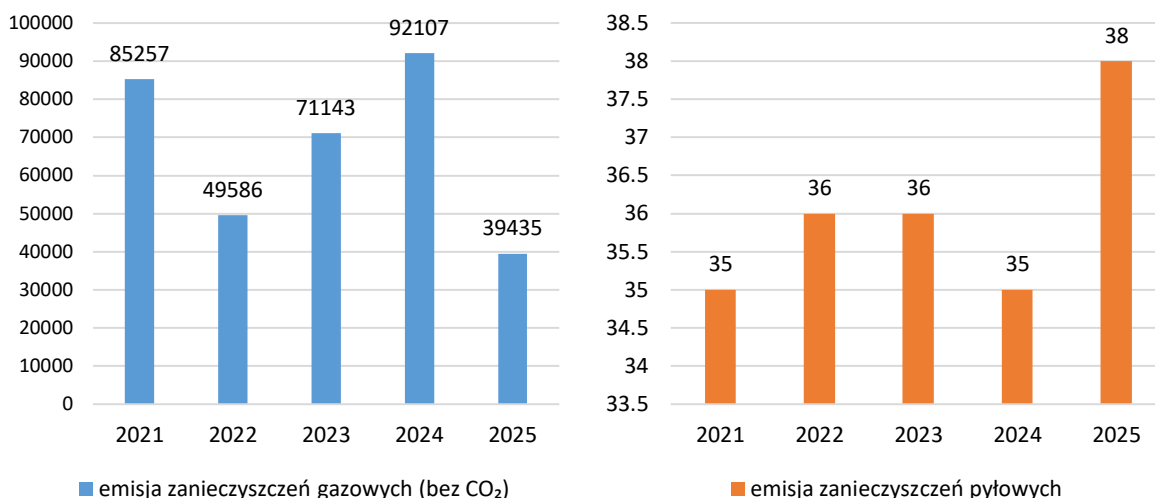
4.1.1.3. Źródła emisji na terenie gminy Knurów

Zanieczyszczenia powietrza pochodzą z czterech podstawowych źródeł:

- emisji przemysłowej – dzięki wprowadzeniu regulacji prawnych (m.in. pozwoleń na wprowadzanie gazów i pyłów do powietrza z instalacji), opłat za korzystanie ze środowiska oraz zmianom procesów technologicznych ten rodzaj zanieczyszczeń nie stanowi obecnie wielkiego problemu,
- emisji z kotłowni i palenisk indywidualnych – związanej z nieefektywnym spalaniem paliw, spalaniem odpadów komunalnych oraz eksploatacją kotłów i pieców niskiej klasy – obecnie największe źródło zanieczyszczeń,
- emisji komunikacyjnej – zależnej od natężenia ruchu drogowego, stanu dróg oraz efektywności spalania paliw – modernizacje dróg, budowa obwodnic oraz coraz ostrzejsze normy dla efektywności układów spalania w pojazdach pozwalają na sukcesywne zmniejszanie ilości zanieczyszczeń komunikacyjnych,
- emisji napływowej – zanieczyszczeń pochodzących z sąsiednich obszarów – niezależne od aktywności podejmowanych na terenie miasta.

Emisja przemysłowa

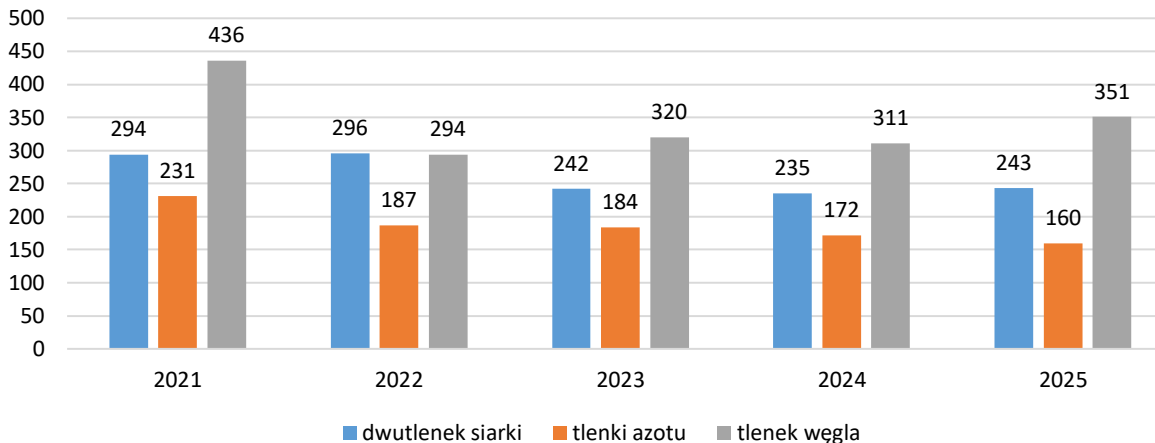
Zgodnie z danymi GUS od 2022 roku do 2024 roku następował wzrost emisji zanieczyszczeń gazowych z zakładów szczególnie uciążliwych znajdujących się na terenie powiatu gliwickiego. W 2025 roku odnotowano spadek emisji zanieczyszczeń gazowych z zakładów szczególnie uciążliwych. W przypadku zanieczyszczeń pyłowych w latach 2021-2024 wartości utrzymywały się na zbliżonym poziomie, natomiast w 2025 roku odnotowano wzrost emisji zanieczyszczeń pyłowych z zakładów szczególnie uciążliwych.

Rysunek 9. Emisja zanieczyszczeń gazowych (bez CO₂) i pyłowych z zakładów szczególnie uciążliwych znajdujących się na terenie powiatu gliwickiego w latach 2021-2024 [Mg/rok]

Źródło: opracowanie własne na podstawie BDL, GUS (dostęp: lipiec 2026 r.)

Prawie całość zanieczyszczeń gazowych w 2025 roku stanowił dwutlenek węgla (74,54%) oraz metan (24,97%). Pozostałe monitorowane gazy to dwutlenek siarki, tlenki azotu i tlenek węgla.

Rysunek 10. Emisja zanieczyszczeń dwutlenku siarki, tlenków azotu oraz tlenku węgla z zakładów szczególnie uciążliwych znajdujących się na terenie powiatu gliwickiego w latach 2021-2025 [Mg/rok]

Źródło: opracowanie własne na podstawie BDL, GUS (dostęp: lipiec 2026 r.)

Sześć przedsiębiorstw z terenu gminy Knurów posiada aktualne decyzje na wprowadzanie gazów lub pyłów do powietrza wydane przez Starostę Gliwickiego.

Emisja z emitorów liniowych

Jednym z podstawowych czynników środowiskotwórczych, związanych z komunikacją jest zanieczyszczenie powietrza występujące w sąsiedztwie dróg. Pojazdy samochodowe poruszające się po drogach emitują do atmosfery duże ilości różnorodnych substancji toksycznych, powstających w wyniku spalania paliwa napędowego, a także na skutek wzajemnego oddziaływania opon i nawierzchni oraz zużywania się niektórych elementów pojazdu (powstają wtedy zanieczyszczenia w postaci pyłów gumowych, azbestowych, kamiennych oraz rdzy, sadzy

itp.). Jest to problem narastający, zwłaszcza na terenie zwartej zabudowy mieszkalnej. Mimo prowadzonej modernizacji układów komunikacyjnych, wskutek lawinowo narastającej liczby samochodów, płynność ruchu w godzinach szczytu jest zakłócona. Obecność spalin samochodowych najdotkliwiej odczuwalna jest w letnie oraz słoneczne dni, ponieważ oprócz toksycznych spalin tworzy się bardzo szkodliwa dla zdrowia, przypowierzchniowa warstwa ozonu pochodzenia fotochemicznego.

Obszar gminy Knurów obsługuje system dróg publicznych kategorii krajowej, wojewódzkiej, powiatowej i gminnej. Przez teren gminy przebiegają następujące drogi:

- autostrada A1a – odcinek o długości ok. 5,530 km,
- drogi wojewódzkie:
 - nr 921 – odcinek o długości ok. 5,9 km,
 - nr 924 – odcinek o długości ok. 4,2 km,
- drogi powiatowe – o łącznej długości około 10,679 km,
- drogi gminne – o łącznej długości około 23,584 km,
- drogi wewnętrzne – o łącznej długości około 39 km.

Łączna długość dróg publicznych wynosi około 49,893 km.

Zarządcami dróg, do których należą sprawy z zakresu planowania budowy, modernizacji, utrzymania i ochrony dróg, są następujące organy:

- dróg krajowych – Generalna Dyrekcja Dróg Krajowych i Autostrad Oddział w Katowicach,
- dróg wojewódzkich – Zarząd Dróg Wojewódzkich w Katowicach,
- dróg powiatowych – Zarząd Dróg Powiatowych w Gliwicach,
- dróg gminnych – Prezydent Miasta Knurów.

Drogi gminne

Łączna długość dróg gminnych wynosi 23,584 km.

Tabela 7. Wykaz dróg gminnych

Lp.	Numer drogi	Nazwa ulicy	Klasa drogi
1.	370 001S	ul. 26 Stycznia	Z
2.	370 002S	ul. Szpitalna (od skrzyżowania z ul. Ułanów do DK 78)	Z
3.	370 003S	ul. Jerzego Ziętka	L
4.	370 004S	ul. Ułanów	L
5.	370 005S	ul. Aleja Lipowa	L
6.	370 006S	ul. Marynarzy	L
7.	370 007S	ul. Lotników	L
8.	370 008S	ul. Wincentego Witosa	L
9.	370 009S	ul. Stefana Batorego	L
10.	370 0010S	ul. Kazimierza Wielkiego	L
11.	370 0011S	ul. Jana Sobieskiego	L
12.	370 0012S	ul. Mieszka I	D
13.	370 0013S	ul. Bolesława Chrobrego	L
14.	370 0014S	ul. Fryderyka Chopina	L
15.	370 0015S	ul. Ignacego Paderewskiego	D
16.	370 0016S	ul. Jarosława Dąbrowskiego	L
17.	370 0017S	ul. Aleksandra Puszkina	L
18.	370 0018S	ul. dr. Floriana Ogana	L
19.	370 0019S	ul. Jęczmienna	L
20.	370 0020S	ul. Jana Dymka	L

21.	370 0021S	ul. Wolności	L
22.	370 0022S	ul. Plebiscytowa	D
23.	370 0023S	ul. Klasztorna	L
24.	370 0024S	ul. ks. Alojzego Koziełka	L
25.	370 0025S	ul. Jana Kwitka	L
26.	370 0026S	ul. Akacyjowa	L
27.	370 0027S	ul. Henryka Sienkiewicza	L
28.	370 0028S	ul. Rybna	L
29.	370 0029S	ul. Pocztowa	L
30.	370 0030S	ul. Hugo Kołłątaja	L
31.	370 0031S	ul. Jana Kilińskiego	L
32.	370 0032S	ul. Parkowa	L
33.	370 0033S	ul. Walentego Rakoniewskiego	L
34.	370 0034S	ul. Kosmonautów	Z
35.	370 0035S	ul. Aleja Piastów	L
36.	370 0036S	ul. Stokrotki	D
37.	370 0037S	ul. 26 Stycznia (wcześniej: Droga zbiorcza Z1/4 KDZ)	Z
38.	370 0038S	ul. Przemysłowa (od skrzyżowania z DW921 do torów kolejowych)	Z
39.	370 0039S	ul. Dywizjonu 303	D
40.	370 0040S	ul. Tęczowa	D

Z – zbiorcza, L – lokalna, D – dojazdowa

Źródło: Raport o stanie Gminy Knurów za 2025 rok

Działania inwestycyjne

W 2025 roku w ramach bieżącego utrzymania dróg gminnych, na zlecenie Urzędu Miasta Knurów, wykonano remonty cząstkowe nawierzchni jezdni na łącznej powierzchni około 1 690,50 m².

Ponadto w 2025 roku zrealizowano m.in. następujące zadania:

- „Zagospodarowanie terenu ul. Rakoniewskiego w Knurowie” – koszt robót drogowych wykonanych w ramach zadania wyniósł 11 021 110,59 zł,
- „Przebudowa parkingu w rejonie ul. Szarych Szeregów w Knurowie – Etap I” – koszt robót drogowych wykonanych w ramach zadania wyniósł 159 000,00 zł,
- „Przebudowa chodników na terenie miasta” – koszt robót drogowych wykonanych w ramach zadania wyniósł 367 155,55 zł,
- „Budowa zjazdu z drogi wojewódzkiej nr 921 (ul. Dworcowa) na tereny inwestycyjne” – koszt robót drogowych wykonanych w ramach zadania wyniósł 438 842,64 zł,
- „Przebudowa kanalizacji deszczowej w ul. Kilińskiego” – koszt robót drogowych wykonanych w ramach zadania wyniósł 1 364 430,85 zł,
- „Przebudowa ul. Polnej w zakresie parametrów użytkowych” – koszt robót drogowych wykonanych w ramach zadania wyniósł 782 255,77 zł,
- „Przebudowa ul. Różanej w Knurowie – Etap I” – koszt robót drogowych wykonanych w ramach zadania wyniósł 938 896,83 zł,
- „Budowa ulic bocznych ul. Jęczmiennej w Knurowie” – koszt robót drogowych wykonanych w ramach zadania wyniósł 854 123,50 zł,
- „Przebudowa ulicy bocznej Pocztowej w Knurowie” – koszt robót drogowych wykonanych w ramach zadania wyniósł 927 665,59 zł,

- „Zagospodarowanie terenu zielonego w rejonie MSP nr 9 w Knurowie” – koszt robót drogowych wykonanych w ramach zadania wyniósł 2 334 566,04 zł (ciąg pieszo-rowerowy + pozostałe roboty nawierzchniowe w ramach zadania).

Drogi wewnętrzne pozostające w zarządzie Gminy Knurów

Na terenie gminy znajduje się około 39 km dróg wewnętrznych pozostających w zarządzie Prezydenta Miasta Knurów.

Drogi powiatowe

Przez teren gminy Knurów przebiegają drogi powiatowe o łącznej długości około 10,679 km.

Tabela 8. Wykaz dróg powiatowych przebiegających przez teren gminy Knurów

Lp.	Numer drogi	Nazwa ulicy
1.	2980S	Książenicka, Aleja Piastów, Lignozy
2.	2981S	1 Maja
3.	2982S	Szpitalna (na odcinku od skrzyżowania z ul. Niepodległości do skrzyżowania z ul. Ułanów), Wilsona, Feliksa Michalskiego

Źródło: Raport o stanie Gminy Knurów za 2025 rok

W latach 2024-2025 Zarząd Dróg Powiatowych w Gliwicach realizował na terenie gminy Knurów następujące zadania:

- w 2024 roku:
 - „Remonty nawierzchni dróg powiatowych masą bitumiczną na gorąco” – zadanie realizowane było na terenie całego powiatu,
 - „Remonty nawierzchni dróg powiatowych emulsją i grysami” – zadanie realizowane było na terenie całego powiatu,
- w 2025 roku:
 - „Rozbudowa skrzyżowania drogi powiatowej nr 2981 S ul. 1-go Maja z drogą powiatową nr 2982 S ul. Wilsona w Knurowie w formule zaprojektuj i wybuduj” – zadanie zrealizowane przy dofinansowaniu z Rządowego Funduszu Rozwoju Dróg, wartość zadania: 2 834 465,45 zł, w tym 1 336 800,00 zł Budżet Państwa, 753 187,87 zł Powiat, 744 477,58 Gmina Knurów,
 - „Remont nawierzchni dróg powiatowych masą bitumiczną na gorąco” – zadanie realizowane było na terenie całego powiatu,
 - „Remont nawierzchni dróg powiatowych emulsją i grysami” – zadanie realizowane było na terenie całego powiatu.

W 2024 roku ZDP w Gliwicach dokonało wycinki 3 drzew w ciągu dróg powiatowych.

Na lata 2026-2034 Zarząd Dróg Powiatowych w Gliwicach zaplanował realizację następujących zadań:

- „Przebudowa ciągu pieszo-rowerowego przy drodze powiatowej nr 2981 S ul. 1 Maja w Knurowie” – na odcinku około 260 m, szacunkowy koszt realizacji zadania: 500 000,00 zł,
- „Przebudowa ul. Szpitalnej w Knurowie od skrzyżowania z ul. Batorego do skrzyżowania z ul. Niepodległości – szacunkowy koszt realizacji zadania: 27 451 987,54 zł – realizacja zadania uzależniona jest od zakończenia procesu projektowego na przebudowę DW 921 realizowanego przez Zarząd Dróg Wojewódzkich w Katowicach z uwagi na powiązanie zadań,
- „Rozbudowa drogi powiatowej nr 2981 S ul. 1 Maja od skrzyżowania z drogą gminną 370005S ul. Aleja Lipowa do skrzyżowania z drogą gminną nr 370001S ul. 26 Stycznia w Knurowie (dokumentacja w opracowaniu).

Ponadto na 2026 rok zaplanowano zlecenie opracowania dokumentacji dla zadania pn.: „Rozbudowa drogi powiatowej nr 2980 S ul. Al. Piastów na odcinku od ul. Parkowej do zjazdu na targowisko”.

Drogi wojewódzkie

Przez teren gminy Knurów przebiegają dwie drogi wojewódzkie o łącznej długości około 10,1 km:

- DW 921 o długości ok. 5,9 km,
- DW 924 o długości ok. 4,2 km.

Stan techniczny na przeważających odcinkach DW 921 i DW 924 jest zadowalający i dobry, jednak na niektórych fragmentach jest wymagany.

W latach 2024-2025 na terenie gminy Knurów zrealizowano następujące działania:

- w ramach bieżącego utrzymania prowadzone były prace interwencyjne i utrzymaniowe polegające na zapewnieniu ciągłości nawierzchni oraz zapewnieniu bezpieczeństwa uczestników ruchu drogowego (m.in. czyszczenie nawierzchni, poboczy, przepustów drogowych, usuwanie i utylizacja martwych zwierząt),
- w ramach bieżącego utrzymania zieleni przydrożnej wykonano prace polegające na skoszeniu poboczy (2 razy w roku), przycince drzew i krzewów. W 2025 roku usunięto 2 drzewa oraz nasadzone 2 drzewa.

Zgodnie z uchwałą nr 1013/166/VII/2026 Zarządu Województwa Śląskiego z dnia 20.05.2026 r. zaplanowano realizację następującego zadania na terenie gminy Knurów:

- przebudowa DW 921 w Knurowie – Przebudowa DW 921 ul. Dworcowej w Knurowie na odcinku o długości ok. 3,05 km od rejonu wiaduktu kolejowego nad ul. Niepodległości do granicy administracyjnej z Gminą Gierałtowiec – szacunkowy koszt realizacji zadania: 61 977 980,00 zł.

Drogi krajowe

W zarządzie Generalnej Dyrekcji Dróg Krajowych i Autostrad Oddział w Katowicach na terenie gminy Knurów znajduje się odcinek autostrady A1a o długości 5,530 km.

W latach 2024-2025 Oddział GDDKiA w Katowicach zrealizował na terenie gminy Knurów następujące działania:

- poprawa brd na przejściach dla pieszych w Rejonie Pszczyna i Zabrze (zadanie nr 2),
- remonty częściowe nawierzchni autostrady A1a w ilości 9 659,54 m².

Na terenie gminy Knurów na lata 2026-2034 GDDKiA Oddział w Katowicach zaplanował rozbiórkę oczyszczalni ścieków na MOP Knurów-Wschód i MOP Knurów-Zachód przy autostradzie A1 oraz na MOP Proboszczowice przy autostradzie A4 wraz z budową systemu zagospodarowania ścieków. Szacunkowy koszt realizacji zadania wyniesie ok. 4 304 157,00 zł.

Drogi i ścieżki pieszo-rowerowe

Długość dróg/ścieżek rowerowych zarządzanych przez Prezydenta Miasta Knurów na koniec 2025 roku wynosiła około 6,436 km.

W latach 2022-2025 w ramach inwestycji realizowanych przez Gminę Knurów, wybudowano nowe odcinki dróg/ścieżek rowerowych oraz ciągów pieszo-rowerowych:

- odcinek ciągu pieszo-rowerowego o długości 1310 mb, wykonany w ramach zadania pn.: „Zagospodarowanie terenu ul. Rakoniewskiego w Knurowie” - koszt robót drogowych wykonanych w ramach zadania: 11 021 110,59 zł,
- odcinek drogi dla pieszych i rowerów o długości 195 mb, wykonany w ramach zadania pn.: „Zagospodarowanie terenu zielonego w rejonie MSP nr 9 w Knurowie” - koszt robót drogowych i pozostałych nawierzchniowych wykonanych w ramach zadania: 2 334 566,04 zł,
- odcinek drogi dla rowerów o długości 207,5 mb, wykonany w ramach zadania pn.: „Budowa drogi pomiędzy ul. Lotników i Aleją Lipową w Knurowie” - koszt robót drogowych wykonanych w ramach zadania: 2 447 776,64 zł,
- odcinek drogi dla rowerów o długości 35,5 mb, wykonany w ramach zadania pn.: „Przebudowa ul. Aleja Lipowa w Knurowie - II Etap przebudowy drogi łączącej drogi powiatowe nr 2981 S (ul. 1 Maja) i nr 2982 S (ul. Szpitalna)” - koszt robót drogowych wykonanych w ramach zadania: 626 811,16 zł,
- ciąg pieszo-rowerowy o długości ok. 1190 mb, wykonany w ramach zadania pn.: „Przebudowa ul. Przemysłowej w Knurowie – Zadanie Nr 1” w ramach zamówienia pn.: „Przebudowa ul. Przemysłowej w Knurowie wraz z budową sieci wodociągowej” – koszt robót drogowych wykonanych w ramach zadania: 8 620 058,83 zł,

- ciąg pieszo-rowerowy przy skateparku przy ul. Szpitalnej o długości ok. 282 mb, wybudowany w ramach zadania pn.: „Budowa skateparku w Knurowie” – koszt robót drogowych wykonanych w ramach zadania: 294 054,44 zł.

Ponadto na terenie gminy Knurów zlokalizowane są również drogi/ścieżki rowerowe i ciągi pieszo-rowerowe położone w obrębie pasów drogowych dróg powiatowych i wojewódzkich.

W zakresie budowy nowych dróg/ścieżek rowerowych w ocenie Wydziału Inwestycji Miejskich i Spraw Drogowych na terenie gminy brakuje tras rowerowych, które umożliwiłyby połączenie rowerowe z sąsiednimi gminami. W związku z czym Wydział Inwestycji Miejskich i Spraw Drogowych zaproponował realizację czterech nowych tras przebiegających przez teren gminy:

- trasa 1 – łącząca ścieżkę rowerową przy ul. Szpitalnej w Knurowie z drogą dla rowerów przebiegającą po trasie starej kolejki wąskotorowej wzdłuż DK 78 ul. Rybnickiej w Gliwicach – jest to połączenie, którego potrzebę zgłaszają mieszkańcy Knuruwa. Trasa umożliwiłaby bezpieczne przekroczenie DK78 przez rowerzystów i stanowiłaby atrakcyjne połączenie z Osiedlem Mysia Góra w Nieborowicach oraz Gliwicami,
- trasa 2 – przebiegająca od skrzyżowania ul. ks. Alojzego Koziełka, ul. Jęczmiennej i ul. Akacjowej w Knurowie, wzdłuż ul. Pistacjowej w Gliwicach w kierunku Bojkowa w Gliwicach – droga ta umożliwiłaby połączenie Knuruwa z dzielnicą Bojków w Gliwicach, stanowiłaby alternatywę dla ścieżek wzdłuż ul. 1 Maja w Knurowie i ul. Knurowskiej w Gliwicach
- trasa 3 – od ciągu pieszo-rowerowego przy przedłużeniu ul. Walentego Rakoniewskiego, przebiegająca w rejonie drogi powiatowej ul. Krywałdzkiej, do dworca byłej kolejki wąskotorowej w Nieborowicach (w śladzie linii nr 304 Kolei Piaskowej) – droga ta umożliwiłaby połączenie Knuruwa z terenami po byłej stacji kolejki wąskotorowej w Nieborowicach, planowanymi do rewitalizacji przez gminę Pilchowice. Byłaby to atrakcyjna trasa turystyczna, oddzielona od ruchu ogólnego. Trasa umożliwiłaby dalszą podróż w kierunku Rybnika i Lasów Rudzkich,
- trasa 4 – w śladzie linii nr 305 Kolei Piaskowej – trasa podobnie jak trasa 3, mogłaby połączyć Knurów z Nieborowicami. Taka trasa wpisuje się w wykorzystanie terenów pokolejowych w myśl Regionalnej Polityki Rowerowej Województwa Śląskiego. Trasa atrakcyjna turystycznie ze względu na jej przebieg w sąsiedztwie obiektów historycznych - schronów bojowych typu B-Werk (Regelbau 116b oraz Sonderwerk-I).

Generalny Pomiar Ruchu

Na drogach krajowych i wojewódzkich regularnie, co 5 lat Generalna Dyrekcja Dróg Krajowych i Autostrad przeprowadza Generalny Pomiar Ruchu (GPR), którego celem jest zilustrowanie aktualnego poziomu natężenia ruchu na poszczególnych odcinkach sieci dróg oraz wskazanie prognozy ruchu w perspektywie kolejnych 5, 10 oraz 15 lat.

W roku 2020/2021 na sieciach dróg krajowych oraz wojewódzkich został przeprowadzony Generalny Pomiar Ruchu (GPR), który stanowi podstawowe źródło informacji o ruchu drogowym w Polsce. Podstawę prawną przeprowadzenia pomiaru stanowiło Zarządzenie nr 12 Generalnego Dyrektora Dróg Krajowych i Autostrad z dnia 28 marca 2019 r.

Generalny Pomiar Ruchu w 2025 (GPR 2025) roku został wykonany na istniejącej sieci dróg krajowych administrowanych przez GDDKiA (w tym także na odcinkach autostrad koncesyjnych), tj. z wyjątkiem tych odcinków dróg, które znajdują się w miastach na prawach powiatu. Podstawę prawną przeprowadzenia pomiaru ruchu stanowiło Zarządzenie nr 4 Generalnego Dyrektora Dróg Krajowych i Autostrad z dnia 22 marca 2024 r. Generalny Pomiar Ruchu 2025 na sieci dróg wojewódzkich został przeprowadzony według metody zapewniającej porównywalność wyników z drogami krajowymi. Szczegółowe informacje o zasadach i sposobie jego przeprowadzenia zawierają zaakceptowane przez Ministerstwo Infrastruktury "Wytoczne organizacji i przeprowadzenia GPR w 2025 roku na drogach wojewódzkich", które zostały opracowane przez GDDKiA.

Przez teren gminy przebiegają odcinki autostrady A1a, na których w ramach GPR 2025 dla dróg krajowych przeprowadzono pomiary.

Pomiary na terenie gminy Knurów w ramach GPR 2025 na drogach krajowych przeprowadzono na dwóch odcinkach autostrady A1a przebiegających przez teren gminy.

Tabela 9. Średniodobowy ruch pojazdów na odcinkach autostrady A1a przebiegających przez teren gminy Knurów

Nr drogi	Nazwa odcinka	SDRR poj. silnik. ogółem	Rodzajowa struktura ruchu pojazdów silnikowych							
			Motocykle	Osobowe	Mikrobusy	Lekkie ciężarowe	Ciężarowe bez przyczepy	Ciężarowe z przyczepą	Autobusy	Ciągniki rolnicze
			poj./dobę							
A1a	W. GLIWICE SOŚNICA /A4, DK44/ - W. KNURÓW /UL. DWORCOWA (DW921)/	65 447	166	48 521	164	6 142	1 105	9 142	207	0
A1a	W. KNURÓW /UL. DWORCOWA (DW921)/ - W. DĘBIENSKO /UL. JESIONKA/	56 410	172	40 451	145	5 589	1 007	8 843	203	0

Źródło: Średni dobowy ruch roczny (SDRR) w punktach pomiarowych w GPR 2025 na drogach krajowych, Generalna Dyrekcja Dróg Krajowych i Autostrad

Spośród wszystkich pojazdów poruszających się po przebiegających przez teren gminy odcinkach autostrady A1a największy udział przypadł samochodom osobowym – 73,01%, co świadczy o dominacji transportu prywatnego. Samochody ciężarowe, mikrobusy oraz samochody dostawcze stanowiły około 26,37%. Najmniejszy udział przypadł motocyklom i autobusom – 0,62%.

Przez teren gminy przebiegają drogi wojewódzkie DW 921 i DW 924, dla których przeprowadzono pomiary w ramach GPR 2025 dla dróg wojewódzkich. Pomiary na terenie gminy Knurów w ramach GPR 2025 na drogach wojewódzkich przeprowadzono na sześciu odcinkach dróg wojewódzkich przebiegających przez teren gminy.

Tabela 10. Średniodobowy ruch pojazdów na odcinkach dróg wojewódzkich DW 921 i DW 924 przebiegających przez teren gminy Knurów

Nr drogi	Nazwa odcinka	SDRR poj. silnik. ogółem	Rodzajowa struktura ruchu pojazdów silnikowych							
			Motocykle	Osobowe	Mikrobusy	Lekkie ciężarowe	Ciężarowe bez przyczepy	Ciężarowe z przyczepą	Autobusy	Ciągniki rolnicze
			poj./dobę							
921	KUŹNIA NIEBOROWSKA /UL. RYBNICKA (DK78)/ - KNURÓW /DW924/	3472	38	2895	8	289	112	100	10	20
921	KNURÓW /PRZEJŚCIE 1: DW924 - UL. 1 MAJA/	9827	135	8471	17	634	201	213	150	6
921	KNURÓW /PRZEJŚCIE 2: UL. 1 MAJA - W. KNURÓW (A1)/	19930	210	17628	43	1313	318	292	120	6
921	KNURÓW /A1/ - GIERAŁTOWICE	8218	134	7100	16	615	138	91	115	9
924	KNURÓW /PRZEJŚCIE: UL. RYBNICKA (DW921) - UL. LIGNOZY/	1784	23	1519	2	135	55	28	21	1
924	KNURÓW /UL. LIGNOZY/ - CZERWIONKA-	5804	111	5235	3	277	73	48	50	7

	LESZCZYNY /UL. PRZEMYSŁOWA/									
--	-----------------------------	--	--	--	--	--	--	--	--	--

Źródło: Średni dobowy ruch roczny (SDRR) w punktach pomiarowych w GPR 2025 na drogach wojewódzkich, Generalna Dyrekcja Dróg Krajowych i Autostrad

Spośród wszystkich pojazdów poruszających się po przebiegających przez teren gminy odcinkach dróg wojewódzkich DW 921 i DW 924 największy udział przypadł samochodom osobowym – 87,38%, co świadczy o dominacji transportu prywatnego. Samochody ciężarowe, mikrobusy oraz samochody dostawcze stanowiły około 10,24%. Najmniejszy udział przypadł motocyklom, autobusom i ciągnikom – 2,38%.

Organizacja transportu zbiorowego

Od 01.01.2019 r. zgodnie z uchwałą Zgromadzenie KZK GOP z dnia 30.10.2018 r., organizację komunikacji publicznej na terenie miast należących dotychczas do KZK GOP, w tym Knurowa, przejęła Górnośląsko-Zagłębiowska Metropolia (GZM).

Gminy członkowskie wchodzące w skład GZM są zobowiązane do wnoszenia na rzecz Związku Metropolitalnego składek rocznych, składających się z części stałej i części zmiennej. Przekazane przez Gminę Knurów środki na pokrycie kosztów komunikacji miejskiej w 2025 roku wynosiły:

- składka zmienna bieżąca – 7 385 731 zł,
- składka zmienna majątkowa – 73 666 zł,
- składka stała – 359 975 zł,
- składka zmienna bieżąca – dopłata za 2023 rok – 759 460 zł.

W 2025 roku na terenie gminy Knurów funkcjonowało w sumie czternaście linii komunikacyjnych, w tym jedenaście linii obejmujących swoim zasięgiem kilka gmin, jedna linia wewnętrzna (610) oraz jedna linia doraźna (C-10) uruchamiana w okresie Wszystkich Świętych oraz jedna linia tymczasowa, obejmująca swoim zasięgiem kilka gmin (M104 relacji Stanica Kościół – Żerniki Osiedle) kursująca przez Knurów z uwagi na przejazd na jej stałej trasie pojazdu ponadnormatywnego.

Linie: 8, 47, 58, 194, 236, 694, M105 i C-10 obsługiwane są przez Przedsiębiorstwo Komunikacji Miejskiej w Gliwicach Sp. z o.o., a linie 120, 302, 303, 610, 636 obsługiwane są przez firmę „PT Kłosok Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością”. Linia M105 finansowana jest z budżetu Górnośląsko-Zagłębiowskiej Metropolii.

Tabela 11. Wykaz stałych linii autobusowych w Knurowie

Nr linii	Relacja
8	Knurów - Gliwice Centrum Przesiadkowe
47	Knurów Szczygłowice Centrum Przesiadkowe - Zabrze ul. Goethego
58	Knurów ul. Dworcowa - Gliwice Centrum Przesiadkowe
120	Knurów Szczygłowice Centrum Przesiadkowe - Katowice Plac Andrzeja
194	Leszczyzny ul. Czereśniowa - Gliwice Centrum Przesiadkowe
236	Knurów Szczygłowice Centrum Przesiadkowe - Leboszowice Las
302	Knurów Szczygłowice Centrum Przesiadkowe - Rybnik Śródmieście Dworzec Kolejowy
303	Knurów Szczygłowice Centrum Przesiadkowe - KWK Dębieńsko
610	Knurów Cmentarz Komunalny - Centrum Przesiadkowe Knurów Szpitalna
636	Knurów oś. Wojska Polskiego - Orzesze Szkoła
694	Leszczyzny ul. Czereśniowa - Gliwice Centrum Przesiadkowe
M105	Knurów Szczygłowice Centrum Przesiadkowe - Pyskowice Szpitalna

Źródło: Raport o stanie Gminy Knurów za 2025 rok

Na terenie gminy usługi transportowe realizuje również pięciu przewoźników komercyjnych.

Na terenie miasta znajdują się 64 przystanki komunikacyjne oraz 2 centra przesiadkowe, z czego 25 przy drogach gminnych, 16 przy drogach powiatowych i 25 przy drogach wojewódzkich.

4.1.1.4. Zaopatrzenie w gaz na terenie gminy

Za zaopatrzenie Gminy w gaz odpowiada Polska Spółka Gazownictwa Sp. z o.o. Oddział Zakład Gazowniczy w Zabrze. Sieć gazowa jest w dobrym stanie technicznym. W poniższej tabeli przedstawiono informacje dotyczące infrastruktury sieci gazowej na terenie gminy.

Tabela 12. Infrastruktura sieci gazowej na terenie gminy Knurów na koniec 2025 roku

Lp.	Wybrane informacje	2025
1.	Sieć gazowa n/c z przyłączami [m]	64 676
2.	Sieć gazowa ś/c z przyłączami [m]	29 305
3.	Sieć gazowa pś/c z przyłączami [m]	2 153
4.	Sieć gazowa w/c z przyłączami [m]	0
5.	Ogółem sieć gazowa [m]	96 134

Źródło: pismo Polskiej Spółki Gazownictwa Sp. z o.o. Oddział Zakład Gazowniczy w Zabrze, znak: PSGZA.RODZ.OA.422.166.26

W 2025 roku na terenie gminy funkcjonowało 2 064 szt. czynnych przyłączy gazowych, w tym do budynków mieszkalnych 1 967 szt.

Na terenie Knurowa są zlokalizowane stacje redukcyjno-pomiarowe:

- I i II stopnia Szczygłowice ul. Parkowa o przepustowości 3 000 m³/h,
- II stopnia ul. Dworcowa o przepustowości 2 000 m³/h,
- II stopnia ul. Koziełka o przepustowości 1 600 m³/h,
- II stopnia ul. Jęczmienna o przepustowości 3 000 m³/h,
- II stopnia ul. Wyspiańskiego o przepustowości 1 600 m³/h.

W 2025 roku na terenie Knurowa PSG prowadziło przedsięwzięcia inwestycyjne mające wpływ na redukcję emisji do środowiska:

- modernizacja sieci gazowej związana z bezpośrednią dostawą i eksploatacją była prowadzona w Szczygłowicach – modernizacja SRP pś/c Szczygłowice ul. Parkowa oraz Wylot SRP Szczygłowice-Parkowa,
- modernizacja związana z usuwaniem awarii była prowadzona w Knurowie na ul. Krasickiego, Kilińskiego, Wita Stwosza, Sienkiewicza, Stalmacha, Wolności i Ziętka.

Plan Rozwoju na lata 2026-2030 Polskiej Spółki Gazownictwa Sp. z o.o. zawiera zadanie związane z modernizacją i odtworzeniem sieci gazowej w Knurowie przy os. Wilsona. Termin zakończenia prac przewidziano na 2029 rok.

4.1.1.5. Zaopatrzenie w energię elektryczną na terenie gminy

Pod względem zasilania w energię elektryczną gmina obsługiwana jest przez przedsiębiorstwo TAURON Dystrybucja S.A.

W poniższej tabeli przedstawiono zestawienie długości linii napowietrznych i kablowych WN, SN i nN będących własnością TAURON Dystrybucja S.A. Oddział w Gliwicach, zlokalizowanych na terenie gminy Knurów.

Tabela 13. Długość linii napowietrznych i kablowych na terenie gminy Knurów – stan na styczeń 2026 r.

Lp.	Wyszczególnienie	km
1.	Linie kablowe wysokiego napięcia (WN)	0,10
2.	Linie napowietrzne wysokiego napięcia (WN)	11,53
3.	Linie kablowe średniego napięcia (SN)	65,13
4.	Linie napowietrzne średniego napięcia (SN)	15,62

5.	Linie kablowe niskiego napięcia (nN do 1 kV)	125,00
6.	Linie napowietrzne niskiego napięcia (nN do 1 kV)	55,92

Źródło: pismo TAURON Dystrybucja S.A. Oddział w Gliwicach, znak: TD26-03-0045524-03

Na terenie gminy Knurów zlokalizowana jest stacja elektroenergetyczna WN/SN – Główny Punkt Zasilający (GZP) Aniołki. Ponadto na terenie gminy zlokalizowane są łącznie 124 stacje transformatorowe:

- 99 szt. własnych,
- 23 szt. obce,
- 2 szt. wspólne.

Oświetlenie uliczne na terenie gminy Knurów jest zasilane z sieci energetycznej własności TAURON Dystrybucja S.A. ul. Podgórska 25A, Kraków. Zakup energii realizowany był poprzez TAURON Sprzedaż GZE, ul. Barlickiego 2, Gliwice.

W 2025 roku na terenie gminy zlokalizowane były 84 punkty poboru energii, a liczbę punktów oświetlenia ulicznego szacuje się na 3 691 szt., z czego 558 szt. jest podwieszonych na słupach nN własności TAURON Dystrybucja S.A.

Zużycie energii elektrycznej na potrzeby oświetlenia ulicznego w 2025 roku wyniosło ok. 1 677 MWh.

4.1.1.6. Zaopatrzenie w ciepło sieciowe na terenie gminy

Ciepło sieciowe na terenie gminy rozprowadzane jest przez infrastrukturę należącą do spółek:

- Przedsiębiorstwo Energetyczne MEGAWAT Sp. z o.o. z siedzibą w Gliwicach, które dostarcza ciepło odbiorcom za pośrednictwem zakładów:
 - Z-2 Elektrociepłownia „Knurów” – moc kotłów: 65,8 MW, paliwo: węgiel kamienny i biomasa, system oczyszczania spalin: filtr workowy,
 - Z-3 Ciepłownia „Szczygłowice” – moc kotłów: 19,35 MW, paliwo: węgiel kamienny, system oczyszczania spalin: filtr workowy,
- ORLEN Termika Silesia S.A. z siedzibą w Jastrzębiu Zdroju, które ciepło zakupuje w PE MEGAWAT Z-2 na potrzeby Knurowa oraz Z-3 na potrzeby Szczygłowic.

Długość sieci ciepłowniczych na terenie Knurowa wynosi około 32 km. Do sieci przyłączonych jest 92 odbiorców, w tym 4 przedsiębiorstwa, 69 obiektów mieszkalnych i 19 obiektów użyteczności publicznej.

Przedsiębiorstwo Energetyczne MEGAWAT Sp. z o.o.

Długość sieci ciepłowniczej na koniec 2025 roku na terenie miasta Knurów w dzielnicy Szczygłowice wynosiła 9 335 m. Na koniec 2025 roku z sieci ciepłowniczej dzielnicy Szczygłowice korzystało 44 odbiorców. W latach 2023-2024 nie rozbudowywano sieci ciepłowniczej, natomiast w ramach modernizacji i remontów wymieniono 55 m sieci. Koszt modernizacji wyniósł 155 906,35 zł (netto).

Na lata 2026-2034 przedsiębiorstwo zaplanowało realizację następujących zadań:

- modernizację instalacji odpylania kotłów WR-12/2, WR-5/3 i WR5/4 – realizację zaplanowano na lata 2028-2029,
- modernizację kotłów WR-5/3 i WR5/4 – realizację zaplanowano na lata 2030-2032,
- rozbudowę sieci ciepłowniczej, podłączenia nowych odbiorców – w przypadku wydania warunków przyłączenia do sieci ciepłowniczej.

Przedsiębiorstwo Energetyczne „MEGAWAT” Sp. z o.o. posiada pozwolenie zintegrowane dla instalacji spalania paliw Zakładu Z-2 „Knurów” w Knurowie przy ul. Kopalnianej, udzielone decyzją Starosty Gliwickiego z 12 czerwca 2007 r. znak: WR.7644-3./06_(3) wraz ze zmianami.

ORLEN Termika Silesia S.A.

Długość sieci ciepłowniczej na terenie Knurowa wynosi 20 528,5 km. liczba odbiorców ciepła na koniec 2025 roku wynosiła 535 odbiorców. W latach 2023-2025 do sieci ciepłowniczej podłączono 6 nowych odbiorców, w tym 5 na potrzeby mieszkalne oraz 1 przedsiębiorstwo. Wybudowano 358 mb sieci ciepłowniczej.

Na lata 2026-2028 na terenie gminy Knurów zaplanowano realizację czterech zadań: dotyczących modernizacji sieci oraz budowy przyłączy ciepłowniczych:

- podłączenie dwóch budynków mieszkalnych wielorodzinnych przy ul. 26 Stycznia/Dywizjonów 303 – 2026 rok,
- podłączenie siedmiu budynków o przeznaczeniu mieszkalnym wielorodzinnym, w obszarze ul. 1 Maja – lata 2027-2028,
- podłączenie hali magazynowo-handlowo-usługowej w rejonie ul. Szpitalnej – 2027 rok,
- podłączenie zespołu magazynowo-usługowego w obszarze ul. Szpitalnej – po 2027 roku,
- podłączenie pięciu budynków mieszkalnych wielorodzinnych z rozbudową sieci ciepłowniczej w obszarze ul. Knurowskiej i 26 Stycznia obręb Gliwice-Bojków – po 2027 roku.¹

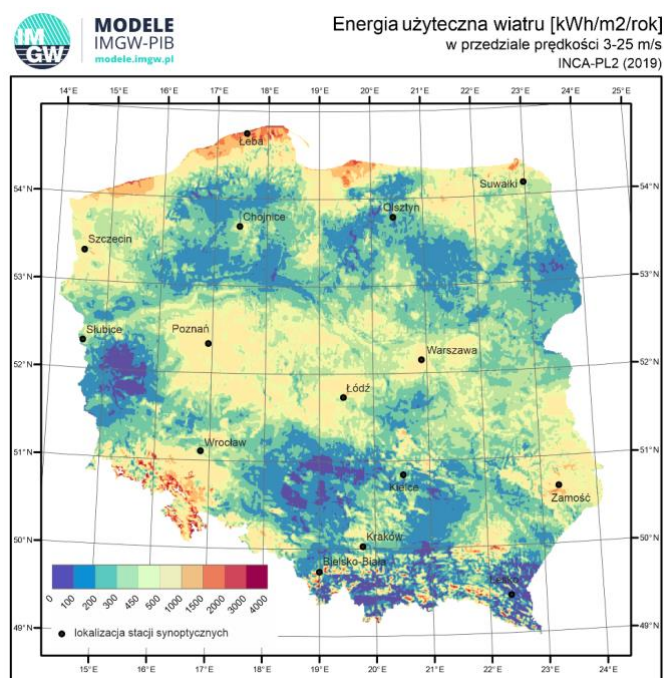
4.1.1.7. Warunki wykorzystania OZE

Według założeń unijnych alternatywne źródła energii mają w przyszłości stanowić istotny udział w bilansie energetycznym Europy. Celem UE było uzyskanie 20% energii ze źródeł odnawialnych do 2020 roku w końcowym zużyciu energii brutto. Do końca 2032 roku ma to być, co najmniej 32% energii z OZE. Zgodnie z celami unijnego pakietu klimatyczno-energetycznego, udział OZE w końcowej konsumpcji energii dla Polski do 2020 roku powinien wynieść 15%, a do 2030 roku – 21%.

Energia wiatru

Trwający obecnie rozwój technologiczny siłowni wiatrowych pozwala na szersze wykorzystanie energii wiatru do produkcji energii elektrycznej. Energia wiatrowa jest ekologicznie czysta – do jej wytworzenia niepotrzebne jest wykorzystanie jakiegokolwiek paliwa.

Wybór miejsca pod lokalizację siłowni wiatrowych powinien opierać się na analizie warunków wiatrowych. Wstępna ocena może zostać dokonana w oparciu o atlasy i mapy wietrzności. Zasoby energii wiatru są silnie związane z lokalnymi warunkami klimatycznymi i terenowymi. Decydują one o tym, czy dany obszar jest korzystnym miejscem do zbudowania siłowni wiatrowej.

Rysunek 11. Średnia roczna suma energii wiatrowej [kWh/m2/rok] na poziomie 10 m n.p.g. na terenie otwartym na obszarze Polski w 2019 roku

Źródło: Atlas Małej Energetyki Wiatrowej - <https://modele.imgw.pl/>

¹ pismo ORLEN Termika Silesia S.A.

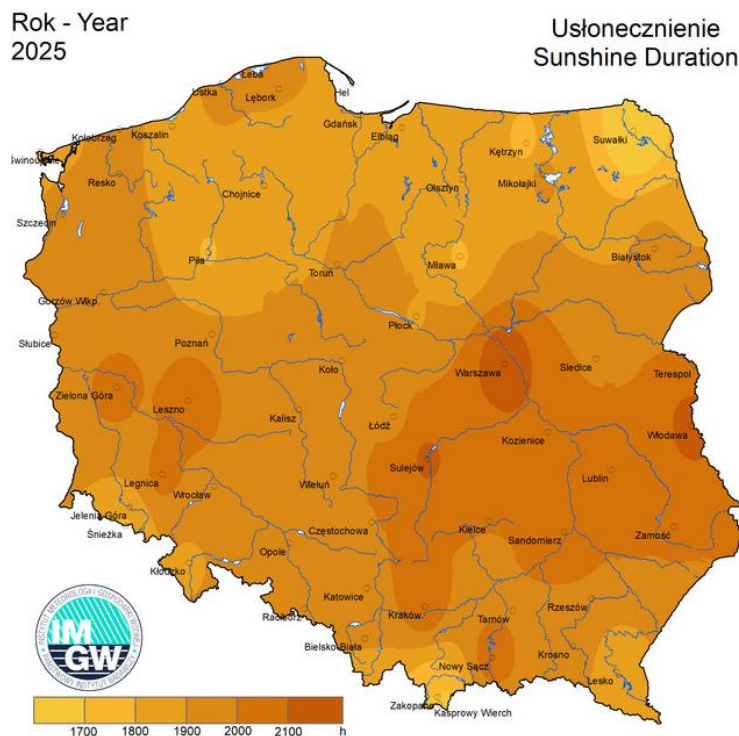
Po analizie powyższej mapy wywnioskować można, iż potencjał energetyczny wiatru na obszarze gminy Knurów mieści się w zakresie około 2000 kWh/ m²/rok, co może świadczyć, iż gmina na całym obszarze posiada niekorzystne warunki wykorzystania wiatru. Warunki lokalne terenu mogą sytuację tą dodatkowo polepszyć albo pogorszyć. Przed przystąpieniem do realizacji ewentualnego projektu należy przeprowadzić dokładne badania warunków wiatrowych, jednak jest to kosztowna inwestycja. Przyczyną zakłóceń przepływu wiatru mogą być przeszkody terenowe związane ze środowiskiem geograficznym (góry), przyrodniczym (lasy) czy działalnością człowieka.

Energia słońca

Energia słoneczna jest powszechnie dostępnym i ekologicznym źródłem energii, którego wykorzystanie pozwala na produkcję energii elektrycznej bez bezpośredniej emisji zanieczyszczeń do atmosfery. Najefektywniej może być wykorzystana lokalnie, zaspokajając zapotrzebowanie na ciepłą wodę użytkową i ogrzewanie pomieszczeń. Dużą zaletą jest jej łatwa adaptacja, zwłaszcza do celów gospodarstwa domowego.

Praktyczne wykorzystanie energii promieniowania słonecznego wymaga oszacowania potencjalnych i rzeczywistych zasobów energii słonecznej na danym obszarze i parametryzacji warunków meteorologicznych dostosowanych do potrzeb technologii przetwarzania energii promieniowania słonecznego w energię elektryczną lub ciepłą.

Istotny wpływ na ilość promieniowania słonecznego, jaka dociera do Ziemi, ma przejrzystość powietrza. Parametr przezroczystości powietrza ulega wahaniom w ciągu dnia w zależności od warunków meteorologicznych. Ponadto, zmniejszenie przejrzystości powietrza, może być wywołane również przez zawieszone w nim liczne cząsteczki pyłu i dymu.

Rysunek 12. Mapa usłonecznienia Polski w 2025 roku

Źródło: <https://klimat.imgw.pl/pl/climate-maps> (dostęp: lipiec 2026 r.)

Na terenie gminy Knurów usłonecznienie w ciągu roku wynosi ponad 1900 h/rok. Preferowanym kierunkiem rozwoju energetyki słonecznej powinno być zatem instalowanie indywidualnych małych instalacji solarnych i fotowoltaicznych na budynkach mieszkalnych i użyteczności publicznej.

Na terenie gminy Knurów wykorzystywana jest energia słoneczna w instalacjach solarnych (kolektorowych) w szeregu prywatnych budynków oraz elektrowni fotowoltaicznej zainstalowanej między innymi:

- na obiektach Przedsiębiorstwa Wodociągów i Kanalizacji Sp. z o.o. w Knurowie: na terenie Oczyszczalni Ścieków przy ul. Rakoniewskiego, w tym na dachu jednego z obiektów oczyszczalni, na dachu budynku administracji PWiK przy ul. Szpitalnej 11, na dachu budynku pionu technicznego PWiK przy ul. Szpitalnej 11. Łączna zainstalowana moc wynosi 132,3 kW,

- na dachu pływalni aQuaRelax przy ul. Szpitalnej 23, (ogniwa o mocy 200kW),
- na dachu hali sportowej MOSiR przy ul. Górniczej 2 (ogniwa o mocy 40kW).
- na kąpielisku „Leśne Zacisze” instalacja solarna (25 sztuk kolektorów),
- na terenie Miejskiej Szkoły Podstawowej nr 4 w Knurowie wchodzącej w skład Zespołu Szkolno-Przedszkolnego nr 2 w Knurowie – instalacja fotowoltaiczna o mocy 32,33 kW,
- na terenie Miejskiego Żłobka „Kraina Maluszka” w Knurowie – instalacja solarna składająca się 12 kolektorów, instalacja fotowoltaiczna o mocy 30 kW wraz z magazynem energii o pojemności 66,56 kWh.

Na jednym budynku będącym w zarządzie Miejskiego Zespołu Gospodarki Lokalowej i Administracyjnej w Knurowie zamontowane są panele fotowoltaiczne.

W zasobach Lokatorsko-Własnościowej Spółdzielni Mieszkaniowej w Knurowie fotowoltaika zamontowana jest na Kompleksie Merkury przy ul. Sobieskiego 6, natomiast na budynku usługowym Gama przy ul. Kapelanów Wojskowych 2 zamontowana jest instalacja solarna.

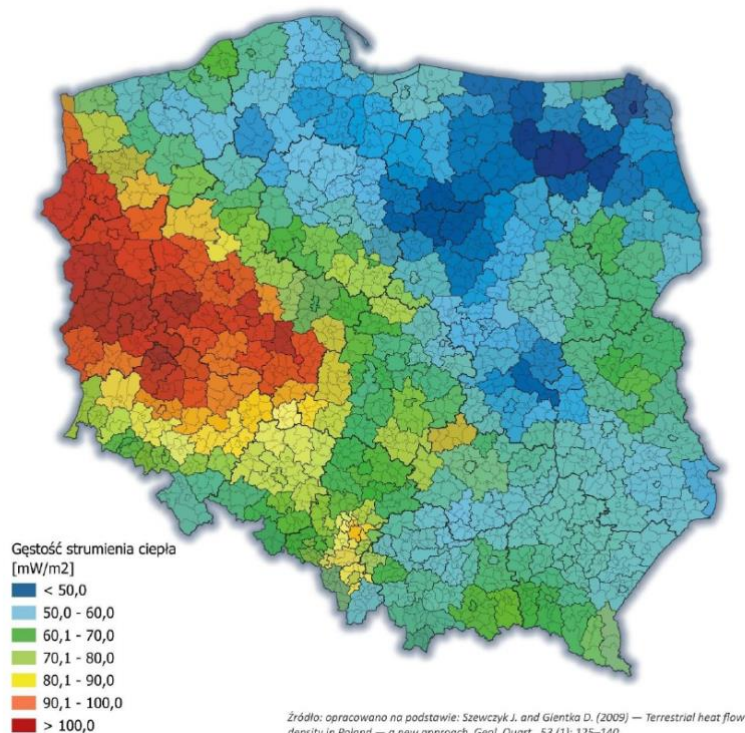
Energia Ziemi

Źródłem energii geotermalnej jest wnętrze Ziemi o temperaturze około 5400 °C, generujące przepływ ciepła w kierunku powierzchni. W celu wydobywania wód geotermalnych na powierzchnię wykonuje się odwierty do głębokości zalegania tych wód. W pewnej odległości od otworu czerpального wykonuje się drugi otwór, którym wodę geotermalną po odebraniu od niej ciepła, wtłacza się z powrotem do złoża. Wody geotermalne są z reguły mocno zasolone, jest to powodem szczególnie trudnych warunków pracy wymienników ciepła i innych elementów armatury instalacji geotermalnych. Z uwagi na zróżnicowany poziom energetyczny płynów geotermalnych (w porównaniu do klasycznych kotłowni) można je wykorzystywać:

- do ciepłownictwa (m.in.: ogrzewanie niskotemperaturowe i wentylacja pomieszczeń, przygotowanie ciepłej wody użytkowej),
- do celów rolniczo-hodowlanych (m.in.: ogrzewanie upraw pod osłonami, suszenie produktów rolnych, ogrzewanie pomieszczeń inwentarskich, przygotowanie ciepłej wody technologicznej, hodowla ryb w wodzie o podwyższonej temperaturze),
- w rekreacji (m.in.: podgrzewanie wody w basenie),
- przy wyższych temperaturach do produkcji energii elektrycznej.

W zależności od głębokości, z której eksploatowana jest energia geotermalna, wyróżnia się:

- geotermię płytką (niskiej entalpii) – wykorzystującą energię cieplną gruntu z głębokości do ok. 100 m za pomocą pomp ciepła,
- geotermię głęboką (wysokiej entalpii) – pozyskującą energię cieplną z wnętrza Ziemi, z głębokości kilku kilometrów.

Rysunek 13. Mapa potencjału energii geotermalnej

Źródło: Projekt Krajowego Planu w dziedzinie Energii i Klimatu do 2030 r. z perspektywą do 2040 r.

Analizując powyższą mapę potencjału energii geotermalnej można stwierdzić, iż budowa instalacji geotermalnych wysokiej entalpii w gminie Knurów jest nieuzasadniona. Według mapy potencjału energii geotermalnej gęstość strumienia ciepła na terenie gminy wynosi ok. 70,1 – 80,0 mW/m².

Należy zaznaczyć, że eksploatacja energii geotermalnej powoduje również problemy ekologiczne, z których najważniejszy polega na kłopotach związanych z emisją szkodliwych gazów uwalniających się z płynu. Dotyczy to przede wszystkim siarkowodoru (H₂S), który powinien być pochłonięty w odpowiednich instalacjach, podnoszących koszty produkcji energii. Inne potencjalne zagrożenia dla zdrowia powoduje radon (produkt rozpadu uranu) wydobywający się wraz z parą ze studni geotermalnej. Jednakże na terenie gminy można wykorzystać geotermię płytką przy zastosowaniu indywidualnych pomp ciepła. Pompa ciepła jest urządzeniem przenoszącym ciepło z ogólnie dostępnego środowiska cechującego się niewyczerpalnymi zasobami energii, tj. gruntu, wody lub powietrza (dolne źródło ciepła) do górnego źródła ciepła w postaci ciepła o wyższej temperaturze.

4.1.1.8. Kontrole

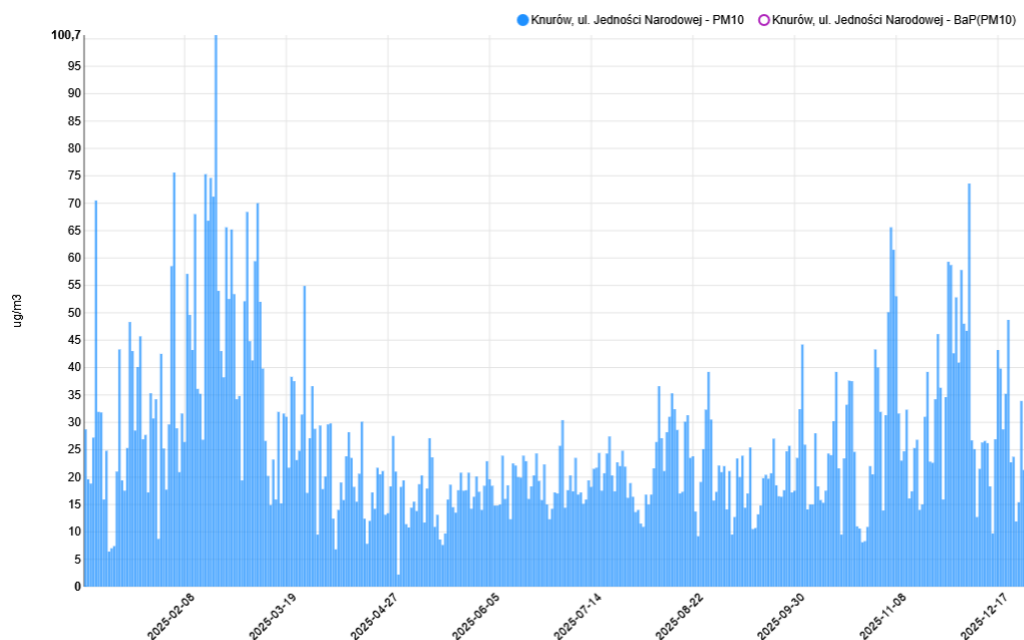
W ramach realizacji Programu ochrony powietrza w 2025 roku przeprowadzono 127 rutynowych kontroli, w tym 124 kontrole instalacji w zakresie przestrzegania wymagań określonych w uchwale antysmogowej dla województwa śląskiego oraz przestrzegania zakazu spalania odpadów w urządzeniach grzewczych oraz 3 kontrole w zakresie przestrzegania zakazu spalania na powierzchni ziemi pozostałości roślinnych. W przypadku kontroli instalacji w zakresie przestrzegania wymagań określonych w uchwale antysmogowej wykryto 12 wykroczeń, w 9 przypadkach udzielono pouczeń, natomiast w 3 przypadkach wystawiono mandaty. Podczas wszystkich kontroli w zakresie przestrzegania zakazu spalania wykryto wykroczenia, w dwóch przypadkach udzielono pouczeń, w jednym przypadku wystawiono mandat.

W 2025 roku prowadzono również kontrole w ramach Planu Działań Krótkoterminowych:

- 16 kontroli wynikających z ogłoszonych alarmów poziomu II,
- 5 kontroli wynikających z ogłoszenia alarmów poziomu III.

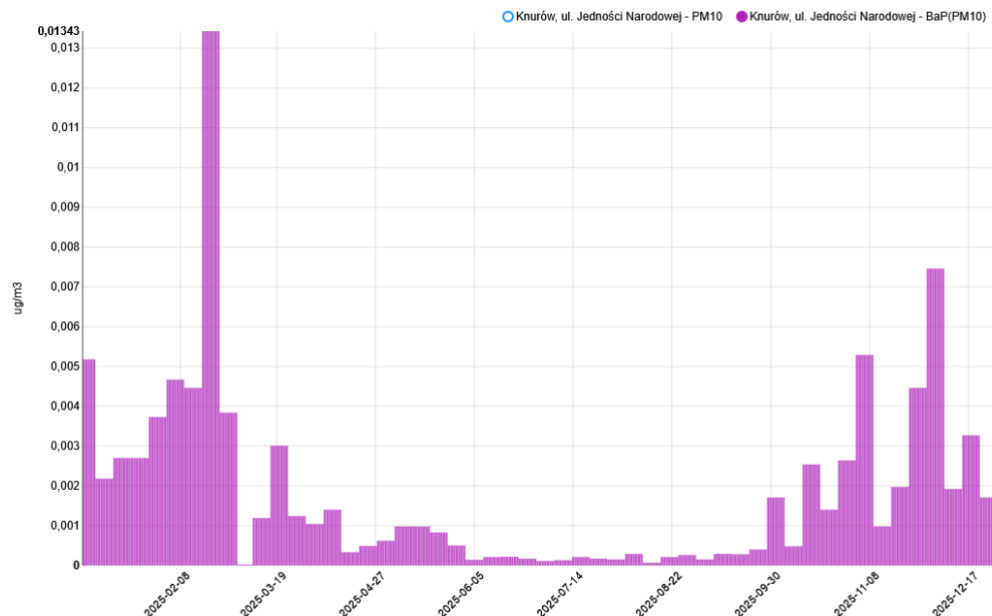
Na terenie gminy Knurów zlokalizowany jest jeden czujnik jakości powietrza przy ulicy Jedności Narodowej 5.

Na poniższym rysunku przedstawiono stężenia pyłu zawieszonego PM10 odnotowane przez czujnik w 2025 roku. Najwyższe stężenie pyłu PM10, powyżej $100,7 \mu\text{g}/\text{m}^3$ odnotowano w lutym.

Rysunek 14. Stężenia pyłu zawieszonego PM10 odnotowane w 2025 roku przez czujnik zlokalizowany przy ul. Jedności Narodowej 5 w Knurowie

Na poniższym rysunku przedstawiono stężenia benzo(a)pirenu w pyłe zawieszonym PM10 odnotowane przez czujnik w 2025 roku. Najwyższe stężenie benzo(a)pirenu, powyżej $0,013 \mu\text{g}/\text{m}^3$ również odnotowano w lutym.

Rysunek 15. Stężenia benzo(a)pirenu w pyłe zawieszonym PM10 odnotowane w 2025 roku przez czujnik zlokalizowany przy ul. Jedności Narodowej 5 w Knurowie

4.1.1.9. Działania informacyjno-edukacyjne

Na terenie miasta corocznie prowadzone są działania informacyjno-edukacyjne, również w placówkach przedszkolnych i szkolnych.

Urząd Miasta prowadził w 2025 roku działania informacyjne dot. poziomów zanieczyszczenia powietrza poprzez umieszczenie wiadomości na stronie internetowej Urzędu Miasta Knurów. Ponadto na stronie BIP oraz na stronie Urzędu Miasta Knurów, a także w prasie lokalnej zamieszczano informacje dotyczące terminów wymiany kotłów, zapisów „uchwały antysmogowej”, możliwości skorzystania z dofinansowania do wymiany źródła ogrzewania, dotyczące bazy Centralnej Ewidencji Emisyjności Budynków (CEEB) oraz informacje na stronie Urzędu Miasta dotyczące prowadzonego przez WFOŚiGW programu „Czyste Powietrze”.

W prasie lokalnej zamieszczano informacje dotyczące konieczności zgłoszenia do bazy CEEB nowego źródła ogrzewania w terminie 14 dni od jego uruchomienia, dotyczące przeprowadzanych przez Straż Miejską kontroli źródeł ogrzewania i terminu wymiany kotłów pozaklasowych.

W 2025 roku na terenie gminy przeprowadzono 17 wydarzeń i akcji edukacyjnych związanych z tematem ochrony jakości powietrza, w tym 2 akcje informacyjne i 15 akcji szkolnych.

4.1.2. Analiza SWOT

Ochrona klimatu i jakości powietrza	
MOCNE STRONY czynniki wewnętrzne	SŁABE STRONY czynniki wewnętrzne
duże nakłady na termomodernizację budynków użyteczności publicznej oraz budynków mieszkalnych nowoczesne źródła ciepła sieciowego na terenie gminy możliwość podłączenia do sieci gazowej kontrole mieszkańców w zakresie spalania odpadów oraz nieodpowiednich paliw kontrole w zakresie przestrzegania uchwały antysmogowej	nadmierne straty energetyczne związane m.in. z brakiem izolacji cieplnej budynków spalanie paliw stałych niskiej jakości spalanie odpadów w kotłach domowych niska świadomość społeczna dotycząca racjonalnego wykorzystania energii i źródeł odnawialnych uzyskanie klasy C dla pyłu zawieszonego PM10, benzo(a)pirenu i pyłu zawieszonego PM2,5 na terenie strefy śląskiej, do której należy Gmina Knurów
SZANSE czynniki zewnętrzne	ZAGROŻENIA czynniki zewnętrzne
zainteresowanie mieszkańców wykorzystaniem nowoczesnych źródeł energii i OZE integracja z UE i wpływ środków pomocowych rosnąca świadomość ekologiczna społeczeństwa coraz niższy koszt instalacji odnawialnych źródeł energii regulacje ogólnokrajowe, unijne i światowe zobowiązujące do ochrony klimatu i podniesienia jakości powietrza	zmniejszenie dostępności zewnętrznych źródeł finansowania działań inwestycyjnych wzrost liczby pojazdów na drogach publicznych i tym samym wzrost emisji w powietrzu szkodliwych substancji napływ zanieczyszczeń spoza granic miasta brak zainteresowania mieszkańców odnawialnymi źródłami energii i odchodzeniem od paliw stałych

Źródło: opracowanie własne

4.1.3. Cele i zadania środowiskowe z zakresu ochrony klimatu i jakości powietrza

Zgodnie z zapisami ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 roku Prawo ochrony środowiska, ochrona powietrza polega na zapewnieniu jak najlepszej jego jakości, w szczególności poprzez:

- utrzymanie poziomów substancji w powietrzu poniżej dopuszczalnych dla nich poziomów lub co najmniej na tych poziomach,
- zmniejszenie poziomów substancji w powietrzu, co najmniej do dopuszczalnych, gdy nie są one dotrzymane,
- zmniejszenie i utrzymanie poziomów substancji w powietrzu poniżej poziomów docelowych albo poziomów celów długoterminowych lub co najmniej na tych poziomach.

Ocenę jakości powietrza na terenie gminy Knurów przeanalizowano w oparciu o dane z Głównego Inspektoratu Ochrony Środowiska oraz dane ze stacji pomiarowych w Knurowie i Gliwicach. Na terenie gminy znajduje się manualna stacja pomiarowa przy ul. Jedności Narodowej 5. Zgodnie z Roczną oceną jakości powietrza w województwie śląskim, Gmina Knurów leży w strefie śląskiej, która w 2025 roku otrzymała klasę C dla pyłu zawieszonego PM10, benzo(a)pirenu i pyłu zawieszonego PM2,5. Okresowo na terenie gminy występowały przekroczenia poziomów dopuszczalnych lub docelowych takich zanieczyszczeń jak: pył zawieszony PM10,

benzo(a)piren i ozon. Wpływ na złą jakość powietrza w gminie niewątpliwie ma kilka czynników, w tym nadmierne straty energetyczne związane m.in. z brakiem izolacji cieplnej budynków, opalaniem budynków paliwem niskiej jakości. Znaczną emisją charakteryzuje się również spalanie paliw w pojazdach, co związane jest z ich złym stanem technicznym oraz niedostatecznie rozwiniętą infrastrukturą towarzyszącą ciągom komunikacyjnym.

Analiza SWOT wykazała, iż zagrożeniem dla gminy mogą być niewystarczające środki finansowe na modernizację i budowę infrastruktury drogowej, jak również brak zainteresowania mieszkańców i przedsiębiorców działaniami zwiększającymi energooszczędność budynków i wymianą źródeł ciepła na ekologiczne.

Poprawa jakości powietrza powinna nastąpić poprzez realizację działań naprawczych, zaplanowanych w ramach Programu ochrony powietrza w odniesieniu do wszystkich źródeł emisji. Efektem realizacji Programu ochrony powietrza powinno być zmniejszenie wielkości zanieczyszczeń emitowanych do powietrza, głównie ze źródeł powierzchniowych, a także komunikacyjnych i przemysłowych.

W zakresie emisji powierzchniowej, poza działaniami realizowanymi w ramach programów ochrony powietrza, a także działaniami Gminy Knurów w kierunku gospodarki niskoemisyjnej, największe znaczenie może mieć wprowadzenie norm na małe źródła energii oraz wymuszone przepisami działania na rzecz podniesienia efektywności energetycznej.

Działaniami, które pozwolą na redukcję emisji szkodliwych substancji, jak również podniesienie komfortu życia mieszkańców będą termomodernizacje budynków, modernizacja lokalnych i indywidualnych kotłowni, wymiana instalacji grzewczej oraz wprowadzenie energooszczędnego oświetlenia (w budynkach i na ulicach). W zakresie emisji liniowej możliwe jest jej znaczne zredukowanie poprzez podejmowanie działań na rzecz podniesienia efektywności energetycznej transportu. W związku z nasilającym się ruchem indywidualnym należy rozwijać transport publiczny.

W harmonogramie realizacji zadań własnych i monitorowanych zapisano zadania zarówno dotyczące opracowania dokumentów planistycznych w dziedzinie energetyki i zaopatrzenia w ciepło, energię elektryczną i paliwa gazowe, realizacji Programu Ochrony Powietrza, poprawy warunków energetycznych w budynkach użyteczności publicznej i mieszkalnych, a także poprawy jakości dróg.

4.2. Zagrożenie hałasem

W tabeli poniżej przedstawiono wybrane efekty realizacji dotychczasowego Programu ochrony środowiska w zakresie zagrożenia hałasem.

Tabela 14. Wybrane efekty realizacji dotychczasowego POŚ

Cel zapisany w „PROGRAMIE OCHRONY ŚRODOWISKA DLA GMINY KNURÓW NA LATA 2019-2023 Z PERSPEKTYWĄ DO ROKU 2025” Poprawa i utrzymanie dobrego stanu akustycznego środowiska			
Lp.	Zadania	Podjęte działania	Efekt ze wskaźnikiem
1.	Ograniczenie hałasu drogowego	W 2025 roku w ramach bieżącego utrzymania dróg gminnych, na zlecenie Urzędu Miasta Knurów, wykonano remonty częściowe nawierzchni jezdni na łącznej powierzchni około 1 690,50 m². Ponadto w 2025 roku zrealizowano m.in. następujące zadania: „Zagospodarowanie terenu ul. Rakoniewskiego w Knurowie” – koszt robót drogowych wykonanych w ramach zadania wyniósł 11 021 110,59 zł, „Przebudowa chodników na terenie miasta” – koszt robót drogowych wykonanych w ramach zadania wyniósł 367 155,55 zł, „Budowa zjazdu z drogi wojewódzkiej nr 921 (ul. Dworcowa) na tereny inwestycyjne” – koszt robót drogowych wykonanych w ramach zadania wyniósł 438 842,64 zł, „Przebudowa ul. Polnej w zakresie parametrów użytkowych” – koszt robót drogowych wykonanych w ramach zadania wyniósł 782 255,77 zł, „Przebudowa ul. Różanej w Knurowie – Etap I” – koszt robót drogowych wykonanych w ramach zadania wyniósł 938 896,83 zł, „Budowa ulic bocznych ul. Jęczmiennej w Knurowie” – koszt robót drogowych wykonanych w ramach zadania wyniósł 854 123,50 zł, „Przebudowa ulicy bocznej Pocztovej w Knurowie” – koszt robót drogowych wykonanych w ramach zadania wyniósł 927 665,59 zł.	w 2025 roku wykonano remonty częściowe o łącznej powierzchni ok. 1 690,50 m², przebudowano/modernizowano 8 odcinków dróg
2.	Edukacja ekologiczna w zakresie zapobiegania nadmiernej emisji hałasu	Brak realizacji zadania.	brak realizacji

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych o wykonanych działaniach na terenie Gminy Knurów

W tabeli poniżej zaprezentowano wskaźniki, które dają obraz postępów w realizacji Programu ochrony środowiska, a także pokazują zmiany stanu środowiska na terenie gminy.

Tabela 15. Wskaźniki monitorowania realizacji działań w zakresie zagrożenia hałasem

Lp.	Wskaźnik	Stan wyjściowy 2017 r.	Stan aktualny
1.	Liczba badanych przedsiębiorstw w zakresie przestrzegania norm hałasu Ilość przedsiębiorstw, w których wykazano naruszenia	1 1	0
2.	Ilość akcji edukacyjnych	3	0

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Gminy Knurów oraz WIOŚ

4.2.1. Opis stanu obecnego

Ocena stanu akustycznego środowiska i obserwacji zmian dokonuje się w ramach Państwowego Monitoringu Środowiska na podstawie wyników pomiarów poziomów hałasu określonych wskaźnikami hałasu L_{DWN} i L_N oraz z uwzględnieniem pozostałych danych, w szczególności demograficznych oraz dotyczących sposobu zagospodarowania i użytkowania terenu.

4.2.1.1. Hałas przemysłowy

Oddziaływanie akustyczne związane z działalnością przemysłową na terenie gminy uwarunkowane jest emisją hałasu pochodzącą z działalności gospodarczych i zakładów, które stanowią źródło emisji hałasu. Na analizowanym obszarze działalność gospodarczą prowadzą średnie i mniejsze przedsiębiorstwa i to one stanowią źródło niekontrolowanej emisji hałasu. Większe przedsiębiorstwa posiadają uregulowany stan prawny i czynią starania w kierunku zmniejszenia lub całkowitego wyeliminowania uciążliwości związanych z ich działalnością.

Działanie zakładów nie powinno powodować przekroczeń standardów jakości środowiska i dopuszczalnych poziomów hałasu w środowisku poza teren, do którego prowadzący instalację ma tytuł prawny. Funkcjonowanie ich jest czasem źródłem konfliktów z mieszkańcami, gdyż przedsiębiorstwa te stwarzają uciążliwości i dyskomfort akustyczny. W takich sytuacjach mieszkańcy zgłaszają uciążliwości, co skutkuje kontrolą WIOŚ.

Jedno przedsiębiorstwo z terenu gminy Knurów posiada decyzję o dopuszczalnym poziomie hałasu wydaną przez Starostę Gliwickiego.

Za przekroczenie poziomów hałasu określonych w decyzji na emitowanie hałasu do środowiska i obowiązujących decyzjach o dopuszczalnym poziomie hałasu przenikającego do środowiska – Wojewódzki Inspektor Ochrony Środowiska wymierza, w drodze decyzji administracyjnej kary pieniężne. Ponadto na podmiocie prowadzącym działalność gospodarczą spoczywa odpowiedzialność za ochronę środowiska polegającą na podjęciu niezbędnych działań naprawczych.

4.2.1.2. Hałas drogowy

Jednym z czynników wpływających na stan klimatu akustycznego na terenie miasta jest hałas komunikacyjny, do którego zalicza się hałas drogowy. Pod pojęciem hałasu drogowego rozumie się hałas pochodzący od środków transportu, jest to hałas typu liniowego. Z przeprowadzonych analiz wynika, że najbardziej uciążliwy jest hałas drogowy generowany przez pojazdy samochodowe, który ma charakter ciągły i obejmuje swoim zasięgiem coraz większy obszar. Przez ostatnie lata liczba samochodów na drogach systematycznie rośnie, co powoduje wzrost emisji hałasu, nie tylko przez pojazdy osobowe, ale również pojazdy ciężarowe i motocykle.

Głównym źródłem emisji hałasu drogowego na terenie gminy są:

- autostrada A1a,
- drogi wojewódzkie nr 921 i 924,
- drogi powiatowe,
- drogi gminne.

Łączna długość dróg publicznych wynosi około 49,893 km.

Zarządcami dróg, do których należą sprawy z zakresu planowania budowy, modernizacji, utrzymania i ochrony dróg, są następujące organy:

- autostrada – Generalna Dyrekcja Dróg Krajowych i Autostrad w Katowicach,
- drogi wojewódzkie – Zarząd Dróg Wojewódzkich w Katowicach,
- drogi powiatowe – Zarząd Dróg Powiatowych w Gliwicach,
- drogi gminne – Prezydent Miasta Knurów.

Utrzymanie dróg we właściwym stanie technicznym, daje możliwość szybkiego i dogodnego komunikowania się, bezpieczeństwa mieszkańców i uczestników ruchu drogowego, ale także do pośredniego zmniejszenia hałasu i zanieczyszczenia powietrza (płynna jazda to wolniejsze zużycie elementów eksploatacyjnych pojazdów, takich jak np. ścieralne klocki i tarcze hamulcowe) stanowiąc podstawę do podnoszenia atrakcyjności terenu gminy Knurów.

W ciągu drogi wojewódzkiej DW 921 na terenie gminy Knurów zlokalizowane są ekrany akustyczne o łącznej długości 222,8 m. Ponadto wzdłuż odcinka autostrady A1a posadowione są ekrany akustycznej o łącznej długości 2,516 km.

W 2022 roku Generalna Dyrekcja Dróg Krajowych i Autostrad sporządziła Strategiczną mapę hałasu dla dróg krajowych o ruchu powyżej 3 000 000 pojazdów rocznie w województwie śląskim. W ramach pomiarów przeanalizowano odcinki autostrady A1a przebiegające przez teren powiatu gliwickiego, w tym 2 odcinki przebiegające przez teren gminy Knurów.

Tabela 16. Zestawienie odcinków autostrady A1a przebiegających przez teren gminy Knurów

Nazwa odcinka	Numer drogi krajowy/ europejski	Kilometraż początku odcinka	Kilometraż końca odcinka	Długość odcinka	Powiat
W. Gliwice Sośnica /A4, ul. Pszczyńska (DK44)/– W. Knurów /ul. Dworcowa (DW921)/	A1a / -*	4+292	4+640	0,348	gliwicki
W. Knurów /ul. Dworcowa (DW921)/ – W. Dąbieńsko /ul. Jesionka/	A1a / -*	4+640	11+273	6,633	gliwicki, rybnicki

Źródło: opracowanie własne na podstawie Strategicznej mapy hałasu dla dróg krajowych o ruchu powyżej 3 000 000 pojazdów rocznie w województwie śląskim

W poniższej tabeli przedstawiono informacje dotyczące terenów zagrożonych hałasem na obszarze powiatu gliwickiego.

Tabela 17. Zestawienie terenów zagrożonych hałasem na terenie powiatu gliwickiego

Wskaźnik L _{DWN}					Wskaźnik L _N				
Kryterium	1-5 dB	5,1-10 dB	10,1-15 dB	>15 dB	Kryterium	1-5 dB	5,1-10 dB	10,1-15 dB	>15 dB
Powierzchnia obszarów zagrożonych w danym zakresie [km ²]	0,246	0,073	0,003	0,000	Powierzchnia obszarów zagrożonych w danym zakresie [km ²]	0,348	0,105	0,008	0,000
Liczba zagrożonych mieszkańców w danym zakresie [zaokr. do 100]	200	100	0	0	Liczba zagrożonych mieszkańców w danym zakresie [zaokr. do 100]	300	100	0	0
Opis i usytuowanie terenów zagrożonych hałasem	W powiecie gliwickim występują następujące drogi objęte mapowaniem: • droga krajowa nr 44, • droga krajowa nr 78, • droga krajowa nr 88, • droga krajowa nr 94, • autostrada A1a. • autostrada A4. W przypadku drogi krajowej nr 44 tereny zagrożone hałasem występują wzdłuż miejscowości Przyszowice oraz Paniówki. Największe zasięgi izolinii określające przekroczenia dopuszczalnego poziomu hałasu występują w okolicy ul. Skotnickiej w m. Paniówki. W przypadku drogi krajowej nr 78 tereny zagrożone hałasem występują wzdłuż miejscowości Nieborowice oraz Wilcza. Największe zasięgi izolinii określające przekroczenia dopuszczalnego poziomu hałasu występują w okolicy ul. Mysia Góra w m. Nieborowice. W przypadku drogi krajowej nr 88 tereny zagrożone hałasem występują wzdłuż miejscowości Rzeczyce. Największe zasięgi izolinii określające przekroczenia dopuszczalnego poziomu hałasu występują w okolicy ul. Łąkowej w m. Rzeczyce. W przypadku drogi krajowej nr 94 tereny zagrożone hałasem występują wzdłuż miejscowości Pyskowice. Największe zasięgi izolinii określające przekroczenia dopuszczalnego poziomu hałasu występują w okolicy ul. Powstańców Śląskich w m. Pyskowice. <u>W przypadku Autostrady A1 tereny zagrożone hałasem występują wzdłuż miejscowości Knurów. Największe zasięgi izolinii określające przekroczenia dopuszczalnego poziomu hałasu występują w okolicy ul. Przemysłowej oraz w rejonie osiedla Farskie Pola w m. Knurów.</u> W przypadku Autostrady A4 tereny zagrożone hałasem występują wzdłuż miejscowości Chechło, Pławniowice, Kleszczów, Kozłów oraz Żernica. Największe zasięgi izolinii określające przekroczenia dopuszczalnego poziomu hałasu występują w okolicy ul. Gliwickiej w m. Kleszczów.								

Źródło: Strategiczna mapa hałasu dla dróg krajowych o ruchu powyżej 3 000 000 pojazdów rocznie w województwie śląskim

Również w 2022 roku Zarząd Dróg Wojewódzkich w Katowicach sporządził Strategiczną mapę hałasu dla dróg wojewódzkich województwa śląskiego, dla których Zarząd Dróg Wojewódzkich w Katowicach pełni funkcję Zarządu, o natężeniu ruchu powyżej 3 000 000 pojazdów/rok.

W ramach pomiarów przeanalizowano odcinki dróg wojewódzkich przebiegających przez teren powiatu gliwickiego, w tym dwóch odcinków dróg przebiegających przez teren gminy Knurów.

Tabela 18. Zestawienie odcinków dróg wojewódzkich przebiegających przez teren gminy Knurów

Nazwa odcinka	Numer drogi krajowy/ europejski	Kilometraż początku odcinka	Kilometraż końca odcinka	Długość odcinka	Powiat
Knurów /Przejście: ul. 1 Maja - Łącznica A1/	921 / -*	16+086	17+158	1,072	gliwicki
Knurów /Łącznica A1/ - Gierałtowice	921 / -*	17+158	20+901	3,743	gliwicki

Źródło: opracowanie własne na podstawie Strategicznej mapy hałasu dla dróg wojewódzkich województwa śląskiego, dla których Zarząd Dróg Wojewódzkich w Katowicach pełni funkcję Zarządu, o natężeniu ruchu powyżej 3 000 000 pojazdów/rok

W poniższej tabeli przedstawiono zestawienie danych odnośnie terenów zagrożonych hałasem dla powiatu gliwickiego.

Tabela 19. Zestawienie terenów zagrożonych hałasem na terenie powiatu gliwickiego

Wskaźnik L_{DWN}					Wskaźnik L_N				
Kryterium	1-5 dB	5,1-10 dB	10,1-15 dB	>15 dB	Kryterium	1-5 dB	5,1-10 dB	10,1-15 dB	>15 dB
Powierzchnia obszarów zagrożonych w danym zakresie [km ²]	0,076	0,029	0,007	0,000	Powierzchnia obszarów zagrożonych w danym zakresie [km ²]	0,074	0,019	0,000	0,000
Liczba zagrożonych mieszkańców w danym zakresie [zaokr. do 100]	200	100	0	0	Liczba zagrożonych mieszkańców w danym zakresie [zaokr. do 100]	300	100	0	0

Źródło: Strategiczna mapa hałasu dla dróg wojewódzkich województwa śląskiego, dla których Zarząd Dróg Wojewódzkich w Katowicach pełni funkcję Zarządu, o natężeniu ruchu powyżej 3 000 000 pojazdów/rok

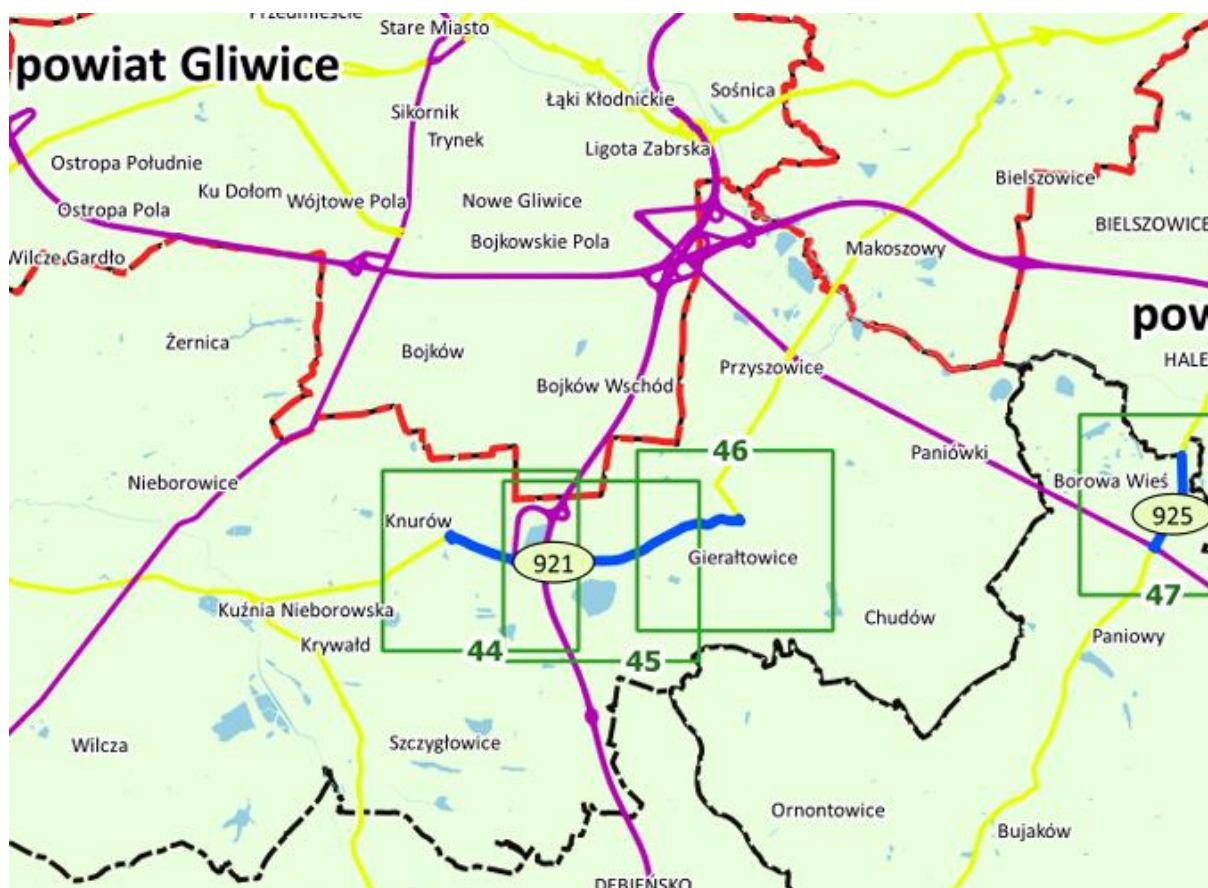
Zgodnie z powyższymi danymi w zakresie wskaźnika L_{DWN} :

- 200 mieszkańców zagrożonych jest przekroczeniem dopuszczalnych poziomów dźwięku w zakresie 1-5 dB,
- 100 mieszkańców zagrożonych jest przekroczeniem dopuszczalnych poziomów dźwięku w zakresie 5,1-10 dB.

W zakresie wskaźnika L_N :

- 300 mieszkańców zagrożonych jest przekroczeniem dopuszczalnych poziomów dźwięku w zakresie 1-5 dB.
- 100 mieszkańców zagrożonych jest przekroczeniem dopuszczalnych poziomów dźwięku w zakresie 5,1-10 dB.

Część z terenów zagrożonych hałasem zlokalizowana jest na terenie gminy Knurów – arkusz 44.

Rysunek 16. Lokalizacja odcinków dróg wojewódzkich na terenie gminy Knurów, na których dokonano pomiaru w ramach Strategicznej mapy hałasu

Źródło: Strategiczna mapa hałasu dla dróg wojewódzkich województwa śląskiego, dla których Zarząd Dróg Wojewódzkich w Katowicach pełni funkcję Zarządu, o natężeniu ruchu powyżej 3 000 000 pojazdów/rok

4.2.1.3. Hałas kolejowy

Przez teren gminy przebiega jeden odcinek linii kolejowej nr 149.

Szczegółowe informacje na temat przebiegającej przez teren gminy linii kolejowej przedstawiono w poniższej tabeli.

Tabela 20. Linia kolejowa przebiegająca przez teren gminy Knurów

Numer linii	Nazwa linii kolejowej	Nazwa odcinka	Rodzaj linii
149	ZABRZE MAKOSZOWY - LESZCZYNY	KNURÓW – SZCZYGŁOWICE BSZ	dwutorowa, zelektryfikowana, znaczenia państwowego

Źródło: opracowanie własne na podstawie <https://mapa.plk-sa.pl/> (dostęp: lipiec 2026 r.)

4.2.1.4. Hałas lotniczy

Hałas lotniczy nie występuje na terenie gminy Knurów. Najbliżej położony jest Port Lotniczy Katowice – Pyrzowice około 55 km oraz Port Lotniczy Kraków – Balice około 100 km. Porty te nie oddziałują na teren Knurowa.

4.2.2. Analiza SWOT

Zagrożenie hałasem	
MOCNE STRONY czynniki wewnętrzne	SŁABE STRONY czynniki wewnętrzne
dobra dostępność komunikacyjna gminy realizowane działania remontowo/modernizacyjne na drogach publicznych	zwiększająca się liczba pojazdów uciążliwości hałasowe występujące wzdłuż dróg

SZANSE czynniki zewnętrzne	ZAGROŻENIA czynniki zewnętrzne
realizacja corocznych inwestycji drogowych, dalsze remonty dróg publicznych w miarę potrzeb wynikających z warunków technicznych dróg zapisy w MPZP dotyczące lokalizacji terenów mieszkaniowych i usługowych bieżące kontrole działalności gospodarczej prowadzone przez WIOŚ	zwiększanie się liczby pojazdów może stwarzać dyskomfort akustyczny dla mieszkańców zamieszkujących tereny wzdłuż dróg

Źródło: opracowanie własne

4.2.3. Cele i zadania środowiskowe w zakresie hałasu

Hałas jest jednym z czynników tzw. stresu miejskiego i ma istotny wpływ na jakość życia mieszkańców szczególnie na obszarach zurbanizowanych. Ochrona przed hałasem polega na zapewnieniu możliwie najlepszego klimatu akustycznego, który ogranicza dyskomfort i sprzyja wysokiej jakości życia.

Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska w Katowicach prowadzi kontrole w zakresie emisji hałasu. W 2025 roku nie przeprowadzono żadnej kontroli.

Z przeprowadzonej analizy SWOT wynika, że nasilający się hałas może stanowić zagrożenie dla gminy, prowadząc do zwiększonego dyskomfortu mieszkańców, zwłaszcza tych zamieszkujących tereny wzdłuż dróg. Jednocześnie wskazano, że drogi na terenie gminy są remontowane i modernizowane, co przyczynia się nie tylko do poprawy bezpieczeństwa, ale także do polepszenia klimatu akustycznego.

W przypadku przedsiębiorstw, z których działalnością nierozzerwalnie wiąże się emisja hałasu obowiązkiem przedsiębiorców jest minimalizacja hałasu poprzez wyciszanie zakładów i magazynów oraz maszyn i urządzeń przez zastosowanie odpowiednich rozwiązań technicznych.

W związku z tym w harmonogramach realizacji zadań zapisano, iż ważnym zadaniem jest kontynuacja działań administracyjnych realizowanych w razie potrzeby przez Starostę Gliwickiego polegających na wydawaniu decyzji o dopuszczalnej emisji hałasu.

W harmonogramie działań ujęto zadania mające na celu ograniczenie emisji hałasu, w szczególności poprzez modernizację dróg oraz stosowanie nasadzeń zieleni izolacyjnej w razie potrzeby.

4.3. Pola elektromagnetyczne

W tabeli poniżej przedstawiono wybrane efekty realizacji dotychczasowego Programu ochrony środowiska w zakresie pól elektromagnetycznych.

Tabela 21. Wybrane efekty realizacji dotychczasowego POŚ

Cel zapisany w „PROGRAMIE OCHRONY ŚRODOWISKA DLA GMINY KNURÓW NA LATA 2019-2023 Z PERSPEKTYWĄ DO ROKU 2025” Utrzymanie wartości natężenia promieniowania elektromagnetycznego na dotychczasowych niskich poziomach			
Lp.	Zadania	Podjęte działania	Efekt ze wskaźnikiem
1.	Ograniczanie oddziaływania pól elektromagnetycznych m.in. poprzez preferowanie nisko konfliktowych lokalizacji źródeł promieniowania elektromagnetycznego	W miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego przyjętych w 2025 roku nie zamieszczano zapisów dotyczących promieniowania elektromagnetycznego.	brak zapisów w MPZP z 2025 roku

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych o wykonanych działaniach na terenie Gminy Knurów

W tabeli poniżej zaprezentowano wskaźniki, które dają obraz postępów w realizacji Programu ochrony środowiska, a także pokazują zmiany stanu środowiska na terenie gminy.

Tabela 22. Wskaźniki monitorowania realizacji działań w zakresie pól elektromagnetycznych

Lp.	Wskaźnik	Stan wyjściowy 2017 r.	Stan aktualny
1.	Liczba punktów z przekroczeniami dopuszczalnych poziomów promieniowania elektromagnetycznego	0	0

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GIOŚ

4.3.1. Opis stanu obecnego

Instalacjami emitującymi promieniowanie elektromagnetyczne są:

- linie przesyłowe wysokiego, średniego i niskiego napięcia,
- stacje transformatorowe, instalacje radiokomunikacyjne, takie jak:
 - stacje bazowe telefonii komórkowej,
 - stacje radiowe i telewizyjne.

Według ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 r. Prawo ochrony środowiska, prowadzący instalację oraz użytkownik urządzenia emitującego pola elektromagnetyczne, które są:

- stacjami elektroenergetycznymi lub napowietrznymi liniami elektroenergetycznymi o napięciu znamionowym nie niższym niż 110 kV,
- instalacjami radiokomunikacyjnymi, radionawigacyjnymi lub radiolokacyjnymi, emitującymi pola elektromagnetyczne, których równoważna moc promieniowana izotropowo wynosi nie mniej niż 15 W, emitującymi pola elektromagnetyczne o częstotliwościach od 30 kHz do 300 GHz,

są obowiązani do wykonania pomiarów poziomów pól elektromagnetycznych w środowisku.

Pomiary te wykonywane są:

- bezpośrednio po rozpoczęciu użytkowania instalacji lub urządzenia;
- każdorazowo w przypadku zmiany warunków pracy instalacji lub urządzenia.

Wyniki pomiarów przekazuje się Wojewódzkiemu Inspektorowi Ochrony Środowiska i Państwowemu Wojewódzkiemu Inspektorowi Sanitarnemu.

Na terenie gminy źródłem niejonizującego promieniowania elektromagnetycznego jest 15 stacji bazowych telefonii komórkowej (według bazy danych Btsearch)².

² <http://beta.btsearch.pl>

Tabela 23. Stacje bazowe telefonii komórkowej na terenie gminy Knurów

Lp.	Lokalizacja	Sieć
1.	Knurów - Szczygłowie, ul. Górnicza 1 - dach budynku KWK Szczygłowie	Play, Plus
2.	Knurów - Szczygłowie, al. Piastów 12 - dach bloku mieszkalnego	T-Mobile, Orange
3.	Knurów, ul. Thomasa Woodrowa Wilsona 124 - własna wieża kratowa	Play
4.	Knurów, ul. Szpitalna 37 - maszt na budynku Centrum Handlowego	Play
5.	Knurów, ul. Szpitalna 29 - dach budynku Zespołu Szkół Zawodowych nr 2	T-Mobile, Orange
6.	Knurów, ul. S. Batorego 10 - dach budynku mieszkalnego	Play
7.	Knurów, ul. Kapelanów Wojskowych 1 - kościół pw. Matki Boskiej Częstochowskiej	Plus
8.	Knurów, ul. kapelanów Wojskowych 10 - dach bloku mieszkalnego	T-Mobile, Orange
9.	Knurów, ul. Wincentego Witosa 8 - wieża	Play
10.	Knurów, ul. A Puszkina 5 - maszt na dachu budynku	Play
11.	Knurów, ul. Niepodległości 8 - dach budynku szpitala	Plus, T-Mobile, Orange
12.	Knurów, ul. Niepodległości 11 - wieża kratowa Górnośląskiej Spółki Gazownictwa	Play
13.	Knurów, ul. ks. A. Koziełka 41 - maszt na dachu budynku	Play
14.	Knurów, ul. Przemysłowa 18 - Koksownia Knurów	Play
15.	Knurów, ul. Dworcowa 1 - komin KWK Knurów	Orange, T-Mobile, Plus

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych <http://beta.btsearch.pl> (dostęp: lipiec 2026 r.)

W 2025 roku dokonano 3 aktualizacji zgłoszeń instalacji emitujących promieniowanie elektromagnetyczne położonych na terenie gminy Knurów. Zgłoszenia nie były dokonane przez przedsiębiorstwa z terenu gminy Knurów a przez przedsiębiorstwa telekomunikacyjne Orange Polska S.A. i P4 Sp. z o.o. Aktualizacje obejmowały:

- informację o zmianie danych w zakresie nazwy instalacji oraz wielkości i rodzaju emisji dla instalacji radiokomunikacyjnej KNUROW SZKOLA (33029_KKA_KNUROW_SZKOLA) zlokalizowanej w miejscowości KNURÓW, ul. SZPITALNA 29 (zgłaszający: Orange Polska S.A. Al. Jerozolimskie 160, 02-326 Warszawa),
- informację o zmianie danych w zakresie nazwy instalacji oraz wielkości i rodzaju emisji dla instalacji radiokomunikacyjnej KNUROW SZKOLA (33029_KKA_KNUROW_SZKOLA) zlokalizowanej w miejscowości KNURÓW, ul. SZPITALNA 2 (zgłaszający/prowadzący instalację: Orange Polska S.A. Al. Jerozolimskie 160, 02-326 Warszawa),
- informację o zmianie w zakresie danych w przedłożeniu informacji dla GLI7119A, 44-190 Knurów, Koziełka 41, gm. Knurów, pow. gliwicki (zgłaszający/prowadzący instalację: P4 Sp. z o.o. ul. Wynalazek 1, 02-677 Warszawa).

Zadania w zakresie oceny poziomów promieniowania elektromagnetycznego i ich zmian dokonuje od 2019 roku Regionalny Wydział Monitoringu Środowiska w ramach Państwowego Monitoringu Środowiska.

Punkty pomiarowe, w których wykonuje się okresowe badania poziomów pól elektromagnetycznych w środowisku, wyznacza się aktualnie dla każdego województwa w ramach państwowego monitoringu środowiska dla stałej sieci monitoringu oraz dla monitoringu badawczego.

W ramach stałej sieci monitoringu punkty wyznacza się w każdym mieście dla dwuletniego cyklu pomiarowego, według zasady:

- poniżej 20 000 mieszkańców - 1 punkt pomiarowy,
- w przedziale od 20 000 do 50 000 mieszkańców - 2 punkty pomiarowe
- w przedziale powyżej 50 000 do 100 000 mieszkańców - 3 punkty pomiarowe,
- w przedziale powyżej 100 000 do 200 000 mieszkańców - 4 punkty pomiarowe,

- powyżej 200 000 mieszkańców - 4 punkty pomiarowe i 3 punkty pomiarowe na każde rozpoczęte kolejne 100 000 mieszkańców.

Do oceny zgodności wyniku pomiaru monitoringowego z obowiązującymi poziomami dopuszczalnymi wykorzystano wskaźnik WM_E obliczany w oparciu o wartość maksymalną chwilową przyjętą jako jedna próbka cząstkowa (E_{max}) o najwyższym poziomie powiększoną o niepewność.

Zgodnie z obowiązującymi przepisami, poziomy PEM w środowisku uznaje się za dopuszczalne, jeżeli wartość wskaźnika WM_E nie przekracza 1.

W ramach realizacji PMŚ na terenie gminy Knurów w latach 2024-2025 przeprowadzono pomiary promieniowania elektromagnetycznego w 2 punktach pomiarowych. Lokalizację punktów wraz z wynikami przedstawiono w poniższej tabeli.

Tabela 24. Lokalizacja i wyniki pomiarów monitoringowych PEM na terenie gminy Knurów

Lokalizacja punktu pomiarowego	Rok	Wynik 0,5 godz. pomiaru [V/m]	Wartość wskaźnika WM_E
Knurów, ul. Kilińskiego	2024	1,6	0,08
Knurów, ul. Jedności Narodowej	2025	*	0,04

*pomiar poniżej progu czułości sondy pomiarowej (0,7 V/m)

Źródło: opracowanie własne na podstawie Oceny poziomów pól elektromagnetycznych w środowisku w roku 2024 w województwie śląskim oraz Oceny poziomów pól elektromagnetycznych w środowisku w roku 2025 w województwie śląskim

Analiza przeprowadzonych pomiarów monitoringowych nie wykazała przekroczenia dolnej granicy wartości dopuszczalnej poziomów PEM w środowisku, dla badanego zakresu częstotliwości, wynoszącej 28 V/m.

4.3.2. Analiza SWOT

Pola elektromagnetyczne	
MOCNE STRONY czynniki wewnętrzne	SŁABE STRONY czynniki wewnętrzne
lokalizacja 2 punktów pomiarowych na terenie gminy (2024 r. i 2025 r.) brak przekroczeń dopuszczalnych poziomów promieniowania elektromagnetycznego	stale zwiększający się zasięg sieci kablowych i bezprzewodowych w okolicy, co docelowo może powodować przekroczenia dopuszczalnych poziomów promieniowania
SZANSE czynniki zewnętrzne	ZAGROŻENIA czynniki zewnętrzne
dalsze badania poziomu promieniowania aktualizacja miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego w zakresie lokalizacji źródeł promieniowania elektromagnetycznego	zwiększający się nieznacznie poziom promieniowania elektromagnetycznego silniejszy zasięg sieci kablowych i bezprzewodowych, który docelowo może powodować przekroczenia dopuszczalnych poziomów promieniowania

Źródło: opracowanie własne

4.3.3. Cele i zadania środowiskowe w zakresie pól elektromagnetycznych

Instalacjami emitującymi pola elektromagnetyczne są przede wszystkim linie przesyłowe wysokiego, średniego i niskiego napięcia, stacje transformatorowe oraz instalacje radiokomunikacyjne. W związku z presją mieszkańców na rozwój zasięgu linii elektroenergetycznych oraz zasięgu telefonii komórkowej powstaje coraz większa liczba instalacji emitujących promieniowanie elektromagnetyczne.

Podstawowym elementem ochrony przed polami elektromagnetycznymi jest informacja o występujących poziomach pól. Informacje takie przekazuje do publicznej wiadomości GIOŚ prowadząc pomiary w ramach PMŚ. Pomiary przeprowadzają także przedsiębiorstwa bezpośrednio po rozpoczęciu użytkowania instalacji lub urządzenia i każdorazowo w przypadku zmiany warunków pracy urządzenia. Dla określenia aktualnych stanów promieniowania elektromagnetycznego Główny Inspektorat Ochrony Środowiska prowadzi corocznie według ustalonego harmonogramu na terenie całego województwa śląskiego badania poziomów promieniowania.

Analiza SWOT wykazała, iż mocną stroną gminy jest brak przekroczeń dopuszczalnych poziomów promieniowania. W realizacji zadań monitorowanych zapisano, iż w kolejnych latach badania monitoringowe promieniowania

elektromagnetycznego będą kontynuowane przez Główny Inspektorat Ochrony Środowiska w punktach na terenie całego województwa śląskiego, w tym Gminy Knurów.

W ramach minimalizacji oddziaływania istniejących instalacji emitujących pola elektromagnetyczne zgodnie z ustawą z dnia 27 kwietnia 2001 r. Prawo ochrony środowiska (Dz.U. 2025, poz. 647 z późn.zm.), przedsiębiorstwa posiadające instalacje zgłaszają do Starosty Gliwickiego fakt oddania do eksploatacji instalacji wytwarzających promieniowanie elektromagnetyczne. Na podstawie tych zgłoszeń prowadzony jest Rejestr instalacji mogących oddziaływać na środowisko.

4.4. Gospodarowanie wodami

W tabeli poniżej przedstawiono wybrane efekty realizacji dotychczasowego Programu ochrony środowiska w zakresie gospodarowania wodami.

Tabela 25. Wybrane efekty realizacji dotychczasowego POŚ

Cel zapisany w „PROGRAMIE OCHRONY ŚRODOWISKA DLA GMINY KNURÓW NA LATA 2019-2023 Z PERSPEKTYWĄ DO ROKU 2025” System zrównoważonego gospodarowania wodami powierzchniowymi i podziemnymi, umożliwiający zaspokojenie uzasadnionych potrzeb wodnych regionu			
Lp.	Zadania	Podjęte działania	Efekt ze wskaźnikiem
1.	Działania edukacyjne, promocyjne, propagujące i upowszechniające wiedzę o konieczności, celach, zasadach i sposobach ochrony wód, sposobach ochrony przed powodzią i suszą, w szczególności skierowane do dzieci i młodzieży	Zagadnienia związane z racjonalnym gospodarowaniem wodą, ochroną zasobów wodnych oraz kształtowaniem postaw proekologicznych były poruszane w ramach działań o charakterze edukacyjnym i promocyjnym organizowanych na terenie gminy, w tym podczas wydarzeń lokalnych oraz aktywności prowadzonych przez placówki oświatowe. Tematyka ta była uwzględniana w ramach zajęć edukacyjnych, projektów i inicjatyw szkolnych dotyczących ochrony środowiska.	bieżąca realizacja
2.	Utrzymanie i bieżące remonty cieków i urządzeń ochrony przeciwpowodziowej	Gmina prowadzi zabiegi konserwacyjne rowów przebiegających przez nieruchomości gminne. Zabiegi te polegają na wykaszaniu skarp i korony rowów oraz usuwaniu na bieżąco wszelkiego rodzaju zanieczyszczeń antropogenicznych zalegających w korycie cieku oraz krat na wlotach do części zarurowanych. Na szesnastu rowach melioracyjnych w latach 2022-2024 prowadzono prace związane z wykonywaniem prac konserwacyjnych i czyszczących: • prace konserwacyjne i czyszczące na rowie otwartym położonym pomiędzy przepustami pod ulicami Szybową i Leśną na długości około 107 m, • prace konserwacyjne i czyszczące na rowie otwartym położonym wzdłuż ul. Ściegiennego na długości około 395 m, • prace konserwacyjne i czyszczące na rowie otwartym położonym wzdłuż ul. Dworcowej 33 na długości około 75 m, • prace konserwacyjne i czyszczące na rowie Witrel położonym w rejonie ogrodów działkowych Witrel: • otwartym na długości około 570 m, • zarurowanym DN600 (pod nasypem kolejowym) na długości około 18 m, • prace konserwacyjne i czyszczące na rowie otwartym Knurówka położonym w rejonie ul. Wolności oraz ks. A. Koziełka na długości około 158 m, • prace konserwacyjne i czyszczące na rowie otwartym (lewostronny dopływ Knurówki) położonym w rejonie ul. ks. A. Koziełka na długości około 51 m, • prace konserwacyjne i czyszczące na rowie otwartym, opaskowym położonym w rejonie mostu na cieku Knurówka, przy ul. Wilsona na długości około 200 m, • prace konserwacyjne i czyszczące na rowie otwartym położonym w rejonie ul. Niepodległości na długości około 38 m. • prace konserwacyjne i czyszczące na rowie otwartym położonym wzdłuż ul. Wilsona i Rakoniewskiego na długości około 39 m, • prace konserwacyjne i czyszczące na rowie otwartym położonym w rejonie ul. Wilsona na długości około 164 m,	w latach 2022-2025 Gmina przeprowadziła 32 działania związane z pracami konserwacyjnymi i czyszczącymi na rowach melioracyjnych

		• prace konserwacyjne i czyszczące na rowie Foch III: ○ otwartym na długości około 770 m, ○ zarurowanym DN1400 na długości około 350 m, • prace konserwacyjne i czyszczące na rowie otwartym Potok Szczygłowski w km 0+950 - 1+100 na długości około 50 m, • prace konserwacyjne i czyszczące na rowie otwartym położonym w rejonie ul. Leśnej i Zwycięstwa na długości około 400 m, • prace konserwacyjne i czyszczące na rowie otwartym położonym w rejonie ul. Stoniny i Damrota na długości około 66 m, • prace konserwacyjne i czyszczące na rowie otwartym Pole Wschód położonym wzdłuż drogi stanowiącej przedłużenie ul. Rybnej na długości około 30 m, • prace konserwacyjne i czyszczące na rowie otwartym położonym pomiędzy ul. Wyspiańskiego i Dębową na długości około 200 m. W 2025 roku prace związane z konserwacją i czyszczeniem rowów prowadzone były na szesnastu rowach: • prace konserwacyjne i czyszczące na rowie otwartym położonym pomiędzy przepustami pod ulicami Szybową i Leśną na długości około 107 m, • prace konserwacyjne i czyszczące na rowie otwartym położonym wzdłuż ul. Ściegiennego na długości około 395 m, • prace konserwacyjne i czyszczące na rowie otwartym Knurówka położonym w rejonie ul. Wolności oraz ks. A. Kozielek na długości około 158 m, • prace konserwacyjne i czyszczące na rowie otwartym (lewostronny dopływ Knurówki) położonym w rejonie ul. ks. A. Kozielek na długości około 51 m, • prace konserwacyjne i czyszczące na rowie otwartym, opaskowym położonym w rejonie mostu na cieku Knurówka, przy ul. Wilsona na długości około 200 m, • prace konserwacyjne i czyszczące na rowie otwartym położonym w rejonie ul. Niepodległości na długości około 38 m, • prace konserwacyjne i czyszczące na rowie otwartym położonym wzdłuż ul. Wilsona i Rakoniewskiego na długości około 39 m, • prace konserwacyjne i czyszczące na rowie otwartym położonym w rejonie ul. Wilsona na długości około 160 m, • prace konserwacyjne i czyszczące na rowie Foch III: ○ otwartym na długości około 665 m, ○ zarurowanym DN1400 na długości około 455 m, • prace konserwacyjne i czyszczące na rowie otwartym Potok Szczygłowski w km 0+950 - 1+100 na długości około 50 m, • prace konserwacyjne i czyszczące na rowie otwartym położonym w rejonie ul. Leśnej i Zwycięstwa na długości około 400 m, • prace konserwacyjne i czyszczące na rowie otwartym położonym w rejonie ul. Stoniny i Damrota na długości około 110 m, • prace konserwacyjne i czyszczące na rowie otwartym położonym wzdłuż ul. Dworcowej 33 na długości około 77 m,	
--	--	---	--

		- prace konserwacyjne i czyszczące na rowie otwartym Pole Wschód położonym wzdłuż drogi stanowiącej przedłużenie ul. Rybnej na długości około 30 m, - prace konserwacyjne i czyszczące na rowie otwartym położonym pomiędzy ul. Wyspiańskiego i Dębową na długości około 185 m, - prace konserwacyjne i czyszczące na rowie otwartym położonym pomiędzy ul. Dębową i Dworcową na długości około 165 m.	
3.	Wyznaczanie i uwzględnianie w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego ustaleń planów zarządzania ryzykiem powodziowym oraz granic obszarów zalewowych, w tym obszarów szczególnego zagrożenia powodzią, na których obowiązują zakazy wynikające z ustawy Prawo wodne	W jednym miejscowym planie zagospodarowania przestrzennego uchwalonym w 2025 roku przedstawiono obszary szczególnego zagrożenia powodzią $Q_{1\%}$ oraz wskazano zasięg obszarów oddziaływania wód powodziowych $Q_{0,2\%}$ – uchwała nr XI/109/2025 Rady Miasta Knurów z dnia 12 lutego 2025 r. w sprawie miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego miasta Knurów obejmującego wyznaczone obszary w granicach administracyjnych.	zapisy w jednym MPZP z 2025 roku

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych o wykonanych działaniach na terenie Gminy Knurów

W tabeli poniżej zaprezentowano wskaźniki, które dają obraz postępów w realizacji Programu ochrony środowiska, a także pokazują zmiany stanu środowiska na terenie gminy.

Tabela 26. Wskaźniki monitorowania realizacji działań w zakresie gospodarowania wodami

Lp.	Wskaźnik	Stan wyjściowy 2017 r.	Stan aktualny
1.	Ilość przeprowadzonych działań edukacyjnych w Gminie	2-3 rocznie	3-4
2.	Długość poddanych konserwacji koryt cieków oraz usuwanie szkód powodziowych	PGW WP utrzymanie i konserwacja cieków na długości ok. 2,77 km oraz wałów 1,94 km UM Knurów ok. 3km	PGW WP – koszenie na dł. ok. 1,94 km Knurów – na dł. ok. 0,5 km
3.	Liczba nowych lub zmienianych mpzp uwzględniających zarządzanie ryzykiem powodziowym	5	1

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Gminy Knurów, PGW WP

4.4.1. Opis stanu obecnego

4.4.1.1. Wody powierzchniowe i ich monitoring

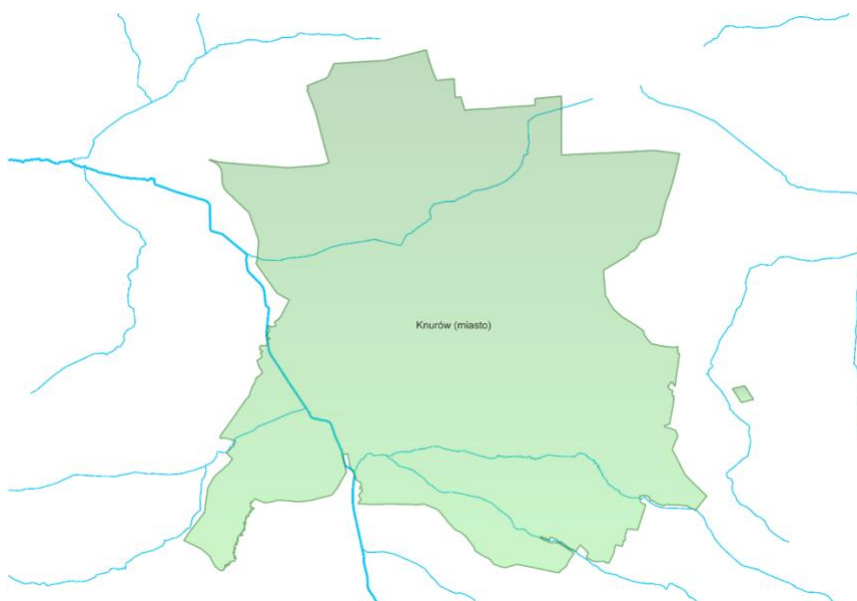
Obszar gminy Knurów znajduje się w prawostronnej części dorzecza Odry. Większość terenu należy do zlewni rzeki Bierawki – prawostronnego dopływu Odry. Część wschodnia – oddzielona od zlewni Bierawki działem wodnym II rzędu o niepewnym przebiegu – należy do zlewni Kłodnicy, także prawostronnego dopływu Odry. Tą część Knurowa odwadniają potoki – Beksza oraz Gierałtowski, dopływy Kłodnicy. Z kolei zachodnią, zdecydowanie większą część gminy Knurów odwadniają dopływy Bierawki:

- Ciek Knurówka – prawostronny,
- Potok Szczygłowski – prawostronny,
- Potok Krywałdzki – prawostronny,
- Potok Książenicki – lewostronny.

Według danych Państwowego Gospodarstwa Wodnego Wody Polskie w administracji Regionalnego Zarządu Gospodarki Wodnej w Gliwicach na terenie gminy znajdują się następujące ciek:

- Bierawka o długości około 2,57 km,

- Knurówka o długości około 2,919 km.³

Rysunek 17. Wody powierzchniowe na terenie gminy Knurów

Źródło: <http://mapy.isok.gov.pl> (dostęp: lipiec 2026 r.)

Zgodnie z ustawą Prawo wodne celem prowadzenia monitoringu wód powierzchniowych jest pozyskanie informacji o stanie wód w dorzeczach dla potrzeb planowania w gospodarowaniu wodami oraz oceny osiągnięcia celów środowiskowych. Zgodnie z Ramową Dyrektywą Wodną (RDW), badania prowadzi się w 6-letnich cyklach Planów Gospodarowania Wodami (PGW). Obecnie obowiązuje cykl monitoringu na lata 2022-2027.

Podstawowymi jednostkami gospodarowania wodami są jednolite części wód powierzchniowych (JCWP). Sporządzane w ramach Państwowego Monitoringu Środowiska oceny wód powierzchniowych bazują na sieci punktów pomiarowo-kontrolnych (ppk). Podstawę do jej wyznaczenia na terenie województwa śląskiego stanowiły opracowane przez KZGW wykazy wód oraz zalecenia i wskazówki Głównego Inspektora Ochrony Środowiska.

Głównym celem sporządzenia oceny stanu wód powierzchniowych jest dostarczenie wiedzy o stanie/potencjalne ekologicznym i stanie chemicznym wód powierzchniowych, niezbędnej do gospodarowania wodami w dorzeczech, podejmowania działań na rzecz poprawy stanu wód oraz ich ochrony przed zanieczyszczeniem.

Zgodnie z rozporządzeniem Ministra Infrastruktury z dnia 16 listopada 2022 r. w sprawie Planu gospodarowania wodami na obszarze dorzecza Odry (Dz.U. 2023, poz. 335), na terenie gminy Knurów wyznaczono cztery jednolite części wód powierzchniowych (JCWP). Gmina położona jest w obrębie jednego regionu wodnego – Górnej Odry. W poniższej tabeli przedstawiono charakterystykę JCWP występujących na terenie gminy. Nie wszystkie JCWP w całości znajdują się na terenie gminy Knurów, jednak określają one stan wód na terenie gminy.

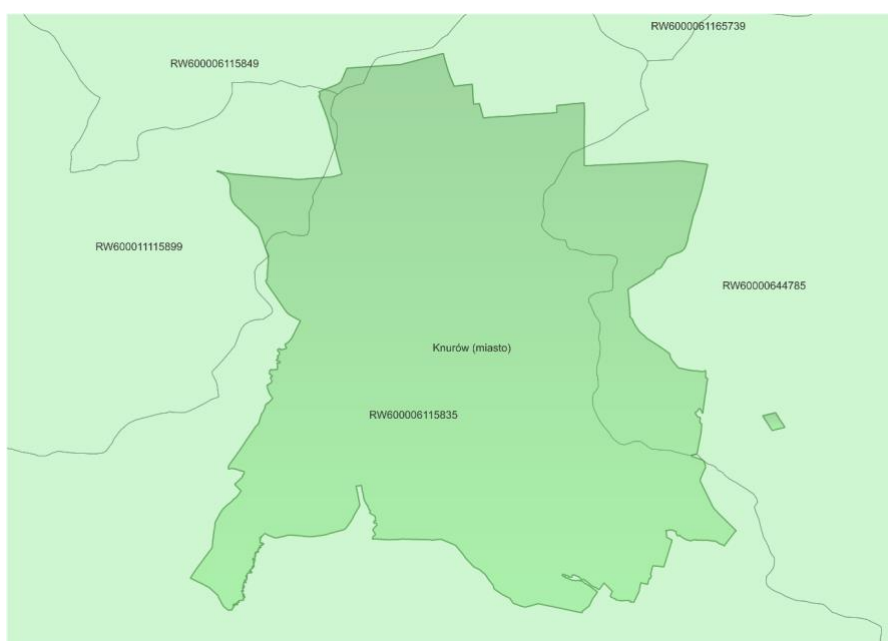
Tabela 27. Charakterystyka JCWP na terenie gminy Knurów

Nazwa JCWP	Kod JCWP	Aktualny stan JCWP	Cel środowiskowy - stan/potencjał ekologiczny	Cel środowiskowy - stan chemiczny	Ocena ryzyka nieosiągnięcia celów środowiskowych
Bierawka od źródeł do Knurówki wraz z Knurówką	RW600006115835	zły stan, posiada słaby potencjał ekologiczny i stan chemiczny poniżej dobrego	umiarkowany potencjał ekologiczny (złagodzone wskaźniki: [przewodność elektrolityczna właściwa w 20°C (maksymalna dopuszczalna wartość w wodzie: zgodnie z zasadą braku dalszego	dla złagodzonych wskaźników [nikiel(w)] poniżej stanu dobrego, dla pozostałych wskaźników - stan dobry	zagrożona

³ pismo PGW WP, znak: C.ROA.0143.107.2026.PG

			pogorszenia)); pozostałe wskaźniki - II klasa jakości)		
Jasienica	RW60000644785	zły stan, posiada słaby potencjał ekologiczny	umiarkowany potencjał ekologiczny (złagodzone wskaźniki: [azot ogólny, azot amonowy, fosforany, BZT5, przewodność elektrolityczna właściwa w 20°C (maksymalna dopuszczalna wartość w wodzie: do 2740 μ S/cm), IO]; pozostałe wskaźniki - II klasa jakości)	dobry stan chemiczny	zagrożona
Śliwnica	RW600006115849	zły stan, posiada słaby potencjał ekologiczny	umiarkowany potencjał ekologiczny (złagodzone wskaźniki: [azot ogólny, azot amonowy, fosfor ogólny, fosforany, BZT5, przewodność elektrolityczna właściwa w 20°C, IO]; pozostałe wskaźniki II klasa jakości)	dobry stan chemiczny	zagrożona
Bierawka od Knurówki do ujścia	RW600011115899	zły stan, posiada słaby stan ekologiczny i stan chemiczny poniżej dobrego	umiarkowany stan ekologiczny (złagodzone wskaźniki: [przewodność elektrolityczna właściwa w 20°C (maksymalna dopuszczalna wartość w wodzie: zgodnie z zasadą braku dalszego pogorszenia)); pozostałe wskaźniki - II klasa jakości); zapewnienie drożności cieku dla migracji ichtiofauny o ile jest monitorowany wskaźnik diadromiczny D	dla złagodzonych wskaźników [benzo(b)fluoranten(w), benzo(g,h,i)perylen(w), fluoranten(w)] poniżej stanu dobrego, dla pozostałych wskaźników - stan dobry	zagrożona

Źródło: Rozporządzenie Ministra Infrastruktury z dnia 16 listopada 2022 r. w sprawie Planu gospodarowania wodami na obszarze dorzecza Odry (Dz.U. 2023 poz. 335)

Rysunek 18. JCWP na terenie gminy Knurów

Źródło: opracowanie własne na podstawie Rozporządzenia Ministra Infrastruktury z dnia 16 listopada 2022 r. w sprawie Planu gospodarowania wodami na obszarze dorzecza Odry (Dz.U. 2023 poz. 335)

W poniższej tabeli przedstawiono ocenę stanu JCWP występujących na terenie gminy.

Tabela 28. Ocena stanu jednolitych części wód powierzchniowych na terenie gminy Knurów w 2024 roku

Nazwa JCWP	Klasyfikacja stanu / potencjału ekologicznego			Klasyfikacja stanu chemicznego		Ocena stanu JCWP	
	Rok badań	Klasa	Stan / potencjał ekologiczny	Rok badań	Stan chemiczny	Rok badań	Ocena
Bierawka od źródeł do Knurówki wraz z Knurówką (RW600006115835)	2024	5	zły potencjał ekologiczny	2024	stan chemiczny poniżej dobrego	2024	zły stan wód
Jasienica (RW60000644785)	2024	4	słaby potencjał ekologiczny	-	-	2024	zły stan wód
Śliwnica (RW600006115849)	2024	5	zły potencjał ekologiczny	-	-	2024	zły stan wód
Bierawka od Knurówki do ujścia (RW600011115899)	2024	4	zły stan ekologiczny	2024	stan chemiczny poniżej dobrego	2024	zły stan wód

Źródło: opracowanie własne na podstawie Oceny stanu jednolitych części wód rzek i zbiorników zaporowych w latach 2019-2024 – tabela (<https://wody.gios.gov.pl/pjwp/publication/568>)

PGW WP Regionalny Zarząd Gospodarki Wodnej w Gliwicach w latach 2024-2025 realizował na terenie gminy następujące zadania:

- w 2024 roku:
 - koszenie obustronnych wałów przeciwpowodziowych ciek Knurówka w km 0+000 – 0+970, m. Knurów (1) – koszt realizacji wyniósł: 34 171,91 zł,
 - konserwacja rzeki Bierawka odcinkowo, gmina Bierawa, Sośnicowice, Pilchowice, Czerwionka-Leszczyny, Knurów i Orzesze – koszt realizacji wyniósł: 67 158,62 zł,
 - konserwacja ciek Knurówka w km 0+000 – 3+050, gm. Knurów, gm. Pilchowice – koszt realizacji wyniósł: 89 541,54 zł,
 - zabudowa wyrw brzegowych na prawej skarpie ciek Knurówka w km 4+980, m. Knurów – koszt realizacji wyniósł: 59 758,43 zł,
- w 2025 roku:
 - koszenie obustronnych wałów przeciwpowodziowych ciek Knurówka w km 0+000 – 0+970, w m. Knurów (2) – koszt realizacji wyniósł: 62 842,95 zł.

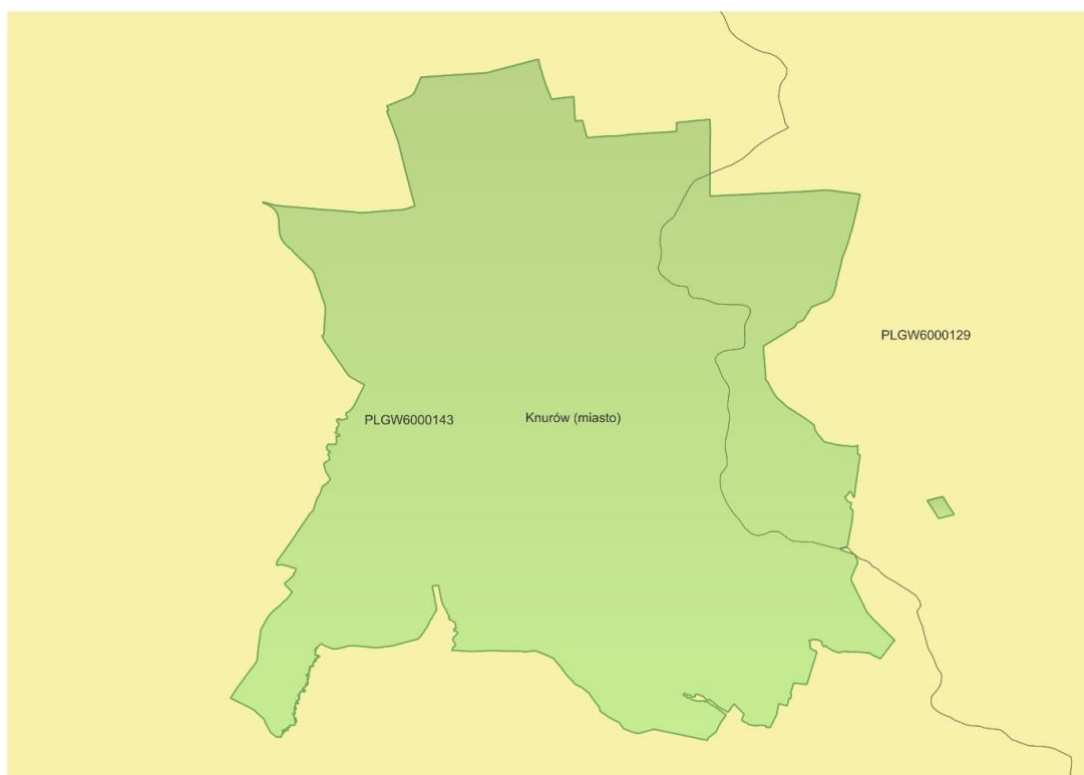
W latach 2024-2025 na terenie gminy Knurów nie realizowano zadań inwestycyjnych w zakresie odbudowy i konserwacji urządzeń przeciwpowodziowych, zwiększania retencji zlewni ani poprawy stanu technicznego urządzeń zabezpieczenia przeciwpowodziowego.

Na 2026 rok Zarząd Zlewni w Gliwicach zaplanował następujące zadania:

- koszenie obustronnych wałów przeciwpowodziowych ciek Knurówka w km 0+000 – 0+970, m. Knurów (2) – szacunkowy koszt realizacji wyniesie ok. 130 000,00 zł,
- ocena i kontrola 5-letnia stanu technicznego wałów przeciwpowodziowych będących w administracji – Nadzór Wodny Rybnik – szacunkowy koszt realizacji zadania wyniesie ok. 72 570,00 zł.

4.4.1.2. Wody podziemne i ich monitoring

Według podziału Polski na jednolite części wód podziemnych (JCWPd) obszar gminy Knurów znajduje się w obrębie dwóch JCWPd: nr 129 (PLGW6000129) i nr 143 (PLGW6000143).

Rysunek 19. Jednolite części wód podziemnych (JCWPd) na terenie gminy Knurów

Źródło: opracowanie własne na podstawie Rozporządzenia Ministra Infrastruktury z dnia 16 listopada 2022 r. w sprawie Planu gospodarowania wodami na obszarze dorzecza Odry (Dz.U. 2023 poz. 335)

W poniższej tabeli przedstawiono charakterystykę JCWPd występujących na terenie gminy Knurów.

Tabela 29. Charakterystyka JCWPd na terenie gminy Knurów

Lp.	Kod JCWP	Stan JCWPd	Cel środowiskowy – stan chemiczny	Cel środowiskowy - stan ilościowy	Ocena ryzyka nieosiągnięcia celów środowiskowych
1.	PLGW6000129	słaby stan, posiada dobry stan chemiczny i słaby stan ilościowy	dobry stan chemiczny	brak pogorszenia aktualnego stanu ilościowego (słaby stan ilościowy w zakresie bilansu wodnego)	zagrożona ilościowo i chemicznie
2.	PLGW6000143	słaby stan, posiada dobry stan chemiczny i słaby stan ilościowy	dobry stan chemiczny	brak pogorszenia aktualnego stanu ilościowego (słaby stan ilościowy w zakresie bilansu wodnego)	zagrożona ilościowo i chemicznie

Źródło: Rozporządzenie Ministra Infrastruktury z dnia 16 listopada 2022 r. w sprawie Planu gospodarowania wodami na obszarze dorzecza Odry (Dz.U. 2023 poz. 335)

Celem monitoringu jakości wód podziemnych jest dostarczenie informacji o stanie chemicznym wód, śledzenie jego zmian oraz sygnalizacja zagrożeń, na potrzeby zarządzania zasobami wód podziemnych i oceny skuteczności podejmowanych działań ochronnych związanych z osiągnięciem dobrego stanu ekologicznego, określonego przez Ramową Dyrektywę Wodną (RDW).

Oceny stanu chemicznego w jednolitych częściach wód podziemnych (JCWPd) i w poszczególnych punktach badawczych dokonano w latach 2022-2025, w oparciu o Rozporządzenie Ministra Gospodarki Morskiej i Żeglugi Śródlądowej z dnia 11 października 2019 r. w sprawie kryteriów i sposobu oceny stanu jednolitych części wód podziemnych (Dz.U. 2019, poz. 2148), które wyróżnia pięć klas jakości wód:

- klasa I – wody bardzo dobrej jakości,
- klasa II – wody dobrej jakości,
- klasa III – wody zadowalającej jakości,

- klasa IV wody niezadawalającej jakości,
- klasa V – wody złej jakości.

Oraz dwa stany chemiczne wód ocenione na podstawie średniej wartości poszczególnych wskaźników ze wszystkich punktów zlokalizowanych w analizowanej JCWPd:

- stan dobry (klasy I, II i III),
- stan słaby (IV i V).

W latach 2022-2025 na terenie gminy Knurów prowadzono badania jakości jednej JCWPd. W poniższej tabeli przedstawiono wyniki monitoringu wód podziemnych.

Tabela 30. Monitoring wód podziemnych na terenie gminy Knurów w latach 2022-2025

Kod JCWPd	Lokalizacja punktu pomiarowego	Rok badania	Klasa jakości
	Gmina		
PLGW6000143	Knurów	2022	III
PLGW6000143	Knurów	2023	III
PLGW6000143	Knurów	2024	III
PLGW6000143	Knurów	2025	III

Źródło: opracowanie własne na podstawie <https://mjwp.gios.gov.pl/wyniki-badan> (dostęp: lipiec 2026 r.)

Oceny stanu ilościowego jednolitej części wód podziemnych dokonuje się przez ustalenie wielkości rezerw zasobów wód podziemnych jednolitej części wód podziemnych i interpretację wyników badań położenia zwierciadła wód podziemnych.

Ustalenia wielkości rezerw zasobów wód podziemnych jednolitych części wód podziemnych dokonuje się przez porównanie średniego wieloletniego poboru rzeczywistego z ujęć wód podziemnych, wyrażonego w m³/dobę, z wielkością dostępnych do zagospodarowania zasobów wód podziemnych, wyrażonych w m³/dobę, wyznaczonych na podstawie zasobów dyspozycyjnych wód podziemnych ustalonych dla obszaru bilansowego, obejmującego daną jednolitą część wód podziemnych. Jeżeli dana jednolita część wód podziemnych nie została w całości objęta obszarem bilansowym, dla którego zostały ustalone zasoby dyspozycyjne wód podziemnych, dopuszcza się, do czasu ustalenia dla niej zasobów dyspozycyjnych wód podziemnych, dokonanie porównania opartego na obliczeniach z wykorzystaniem zasobów perspektywicznych wód podziemnych.

Zgodnie z Rozporządzeniem Ministra Infrastruktury z dnia 16 listopada 2022 r. w sprawie Planu gospodarowania wodami na obszarze dorzecza Odry (Dz.U. 2023 poz. 335), stan ilościowy obu JCWPd został określony jako słaby.

Główne Zbiorniki Wód Podziemnych (GZWP)

W 2017 roku Państwowy Instytut Geologiczny Państwowy Instytut Badawczy opracował Informator PSH Główne Zbiorniki Wód Podziemnych w Polsce, zgodnie z którym na terenie gminy Knurów nie występuje żaden Główny Zbiornik Wód Podziemnych (GZWP).

4.4.1.3. Ochrona przed powodzią oraz skutkami suszy

Według Prawa wodnego (Dz.U. 2025, poz. 960 z późn.zm.) przez powódź rozumie się czasowe pokrycie przez wodę terenu, który w normalnych warunkach nie jest pokryty wodą, wywołane przez wezbrania wody w ciekach naturalnych, zbiornikach wodnych, kanałach oraz od strony morza, z wyłączeniem pokrycia przez wodę terenu wywołanego przez wezbranie wody w systemach kanalizacyjnych.

Głównie zagrożenie powodziowe jest wywoływane dużą prędkością płynącej wody i jej energią, która powoduje niszczenie ciężkiej zabudowy koryt (opaski, mury, progi), a także budowli nad korytem rzek, takich jak kładki, przepusty, mosty i in. Przyczyną podtopień i powodzi są na ogół:

- bardzo intensywne opady burzowe (określane jako oberwanie chmury), obejmujące najczęściej niewielkie obszary o dużych nachyleniach zboczy, powodujące gwałtowne i krótkotrwałe (do kilku godzin) lokalne wezbrania wód,
- opady rozlewne tj. trwające kilka dni opady o wysokim natężeniu (od kilkudziesięciu do 100 mm w ciągu doby), obejmujące większą część zlewni.

Za działania związane z ochroną przeciwpowodziową odpowiada zgodnie z ustawą Prawo wodne, Państwowe Gospodarstwo Wodne Wody Polskie oraz organy administracji rządowej i samorządowej. PGW WP jest również odpowiedzialne za prowadzenie działań informacyjnych i koordynację w razie powodzi lub suszy na podległym terenie.

Wody Polskie realizują prace związane z przeglądem i aktualizacją dokumentów planistycznych z zakresu zarządzania ryzykiem powodziowym w 3 cyklu planistycznym (2022 – 2027) wdrażania Dyrektywy 2007/60/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 23 października 2007 r. w sprawie oceny ryzyka powodziowego i zarządzania nim (Dyrektywy Powodziowej). Zgodnie z ustawą - Prawo wodne wstępna ocena ryzyka powodziowego podlega przeglądowi co 6 lat oraz w razie potrzeby aktualizacji.

Na mapach zagrożenia powodziowego przedstawia się obszary o określonym prawdopodobieństwie wystąpienia powodzi:

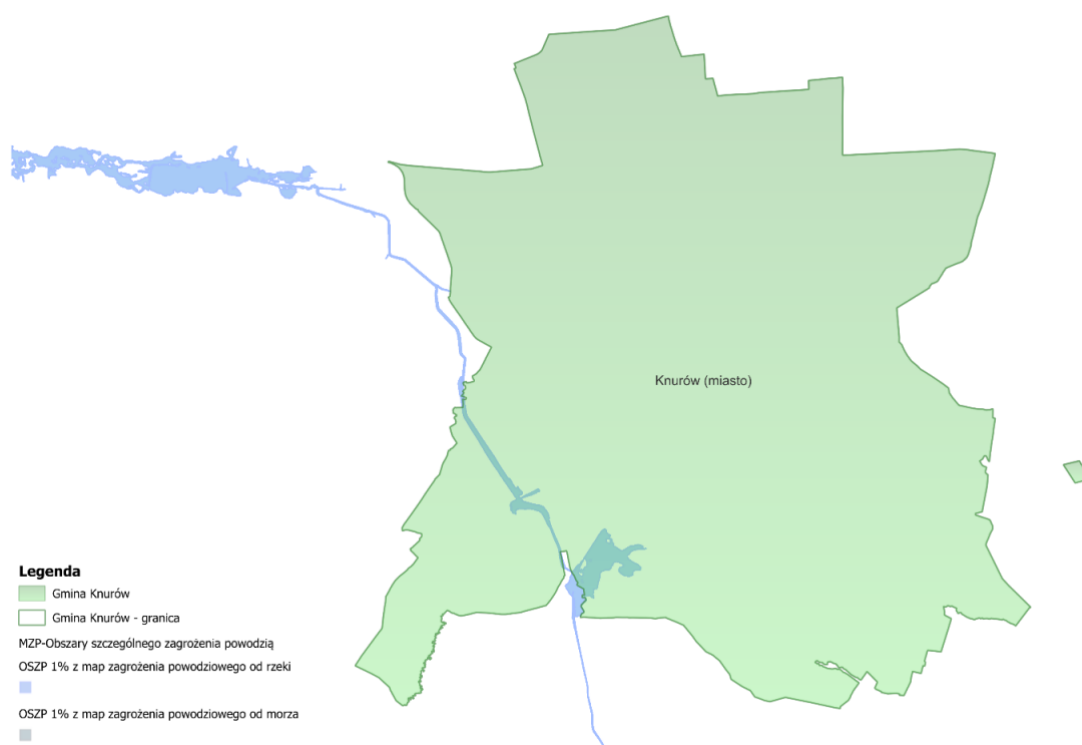
- obszary, na których prawdopodobieństwo wystąpienia powodzi jest niskie i wynosi 0,2% (raz na 500 lat) lub na których istnieje prawdopodobieństwo wystąpienia zdarzenia ekstremalnego,
- obszary, na których prawdopodobieństwo wystąpienia powodzi jest średnie i wynosi 1% (raz na 100 lat),
- obszary, na których prawdopodobieństwo wystąpienia powodzi jest wysokie i wynosi 10% (raz na 10 lat),
- obszary obejmujące tereny narażone na zalanie w przypadku:
 - zniszczenia lub uszkodzenia wału przeciwpowodziowego,
 - zniszczenia lub uszkodzenia wału przeciwsztormowego,
 - zniszczenia lub uszkodzenia budowli piętrzącej.

Mapy ryzyka powodziowego określają wartość potencjalnych strat powodziowych oraz przedstawiają obiekty narażone na zalanie w przypadku wystąpienia powodzi o określonym prawdopodobieństwie wystąpienia. Są to obiekty, które pozwalają na ocenę ryzyka powodziowego dla zdrowia i życia ludzi, środowiska, dziedzictwa kulturowego i działalności gospodarczej, czyli grupy, dla których należy ograniczyć negatywne skutki powodzi zgodnie z celami Dyrektywy Powodziowej.

Ponadto do 2027 roku zostanie wykonana analiza wstępnej oceny ryzyka powodziowego, aktualizacja map zagrożenia

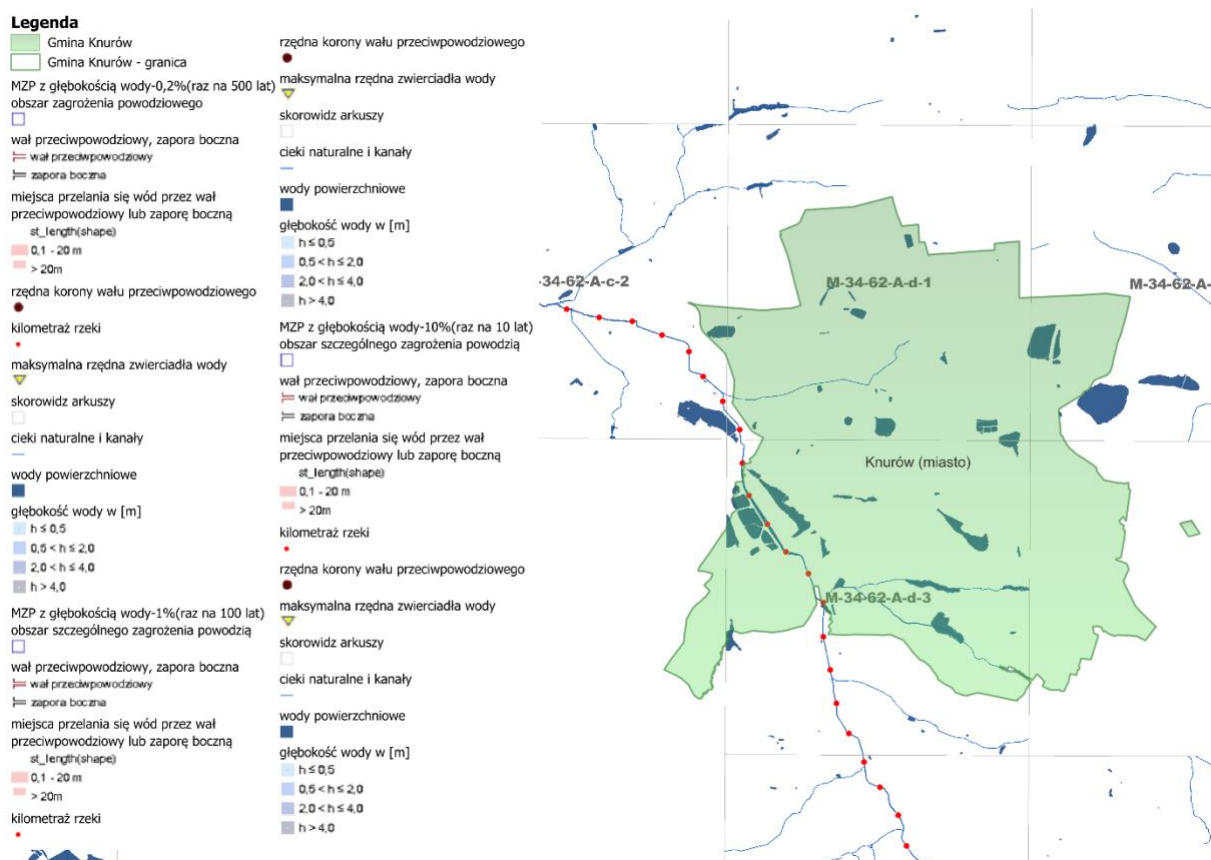
i map ryzyka powodziowego, aktualizacja planu przeciwdziałania skutkom suszy dla obszarów dorzeczy oraz aktualizacja planu zarządzania ryzykiem powodziowym.

Na terenie gminy Knurów występują miejsca zagrożone powodzią. Lokalizację zagrożeń powodziowych na terenie gminy przedstawiono na poniższych rysunkach.

Rysunek 20. Mapa szczególnego zagrożenia powodzią na terenie gminy Knurów

Źródło: opracowanie własne na podstawie ISOK (dostęp: lipiec 2026 r.)

Rysunek 21. Mapa zagrożenia powodziowego z prawdopodobieństwem wystąpienia powodzi 0,2%, 1% i 10% na terenie gminy Knurów

Źródło: opracowanie własne na podstawie ISOK (dostęp: lipiec 2026 r.)

Na terenie gminy Knurów zlokalizowany jest gminny magazyn przeciwpowodziowy, magazyn przeciwpożarowy Państwowej Straży Pożarnej oraz magazyn przeciwpożarowy Ochotniczej Straży Pożarnej. W 2025 roku dokonano aktualizacji sprzętu przeciwpowodziowego znajdującego się w gminnym magazynie przeciwpowodziowym. W ramach doposażania magazynu dokupiono m.in. plandeki, worki, szpadle, worki przeciwpowodziowe, łopaty, piach, żwir.

Gmina prowadzi zabiegi konserwacyjne rowów przebiegających przez nieruchomości gminne. Zabiegi te polegają na wykaszaniu skarp i korony rowów oraz usuwaniu na bieżąco wszelkiego rodzaju zanieczyszczeń antropogenicznych zalegających w korycie cieku oraz krat na wlotach do części zarurowanych.

Na trzech rowach melioracyjnych w latach 2022-2024 prowadzono prace związane z wykonywaniem prac konserwacyjnych i czyszczących:

- prace konserwacyjne i czyszczące na rowie otwartym położonym pomiędzy przepustami pod ulicami Szybową i Leśną na długości około 107 m,
- prace konserwacyjne i czyszczące na rowie otwartym położonym wzdłuż ul. Ściegiennego na długości około 395 m,
- prace konserwacyjne i czyszczące na rowie otwartym położonym wzdłuż ul. Dworcowej 33 na długości około 38 m.

W 2025 roku prace związane z konserwacją i czyszczeniem rowów prowadzone były na dwóch rowach:

- prace konserwacyjne i czyszczące na rowie otwartym położonym pomiędzy przepustami pod ulicami Szybową i Leśną na długości około 107 m,
- prace konserwacyjne i czyszczące na rowie otwartym położonym wzdłuż ul. Ściegiennego na długości około 395 m.

Ponadto na terenie gminy zlokalizowane są wały przeciwpowodziowe administrowane przez PGW WP.

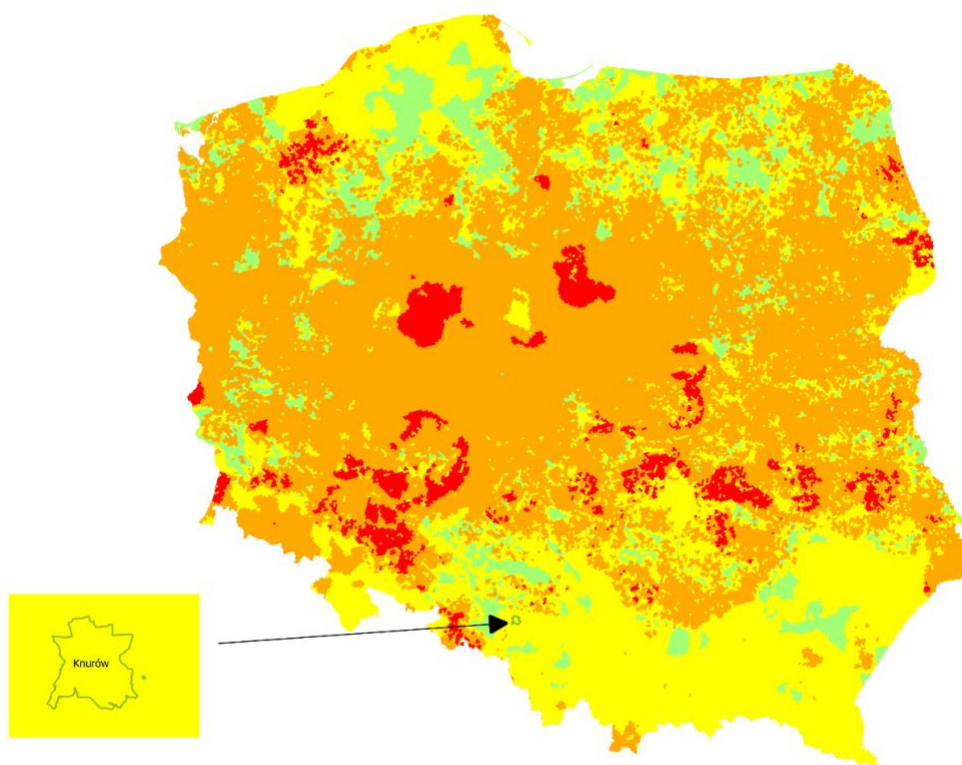
Tabela 31. Lokalizacja wałów przeciwpowodziowych na terenie gminy Knurów

Lp.	Nazwa cieku wg MPHP	Kilometr rzeki odpowiadający początkowi wału	Kilometr rzeki odpowiadający końcowi wału	Długość [km]
1.	Prawy wał przeciwpowodziowy cieku Knurówka	1+200	2+170	0,970
2.	Lewy wał przeciwpowodziowy cieku Knurówka	1+200	2+170	0,970

Źródło: pismo PGW WP znak: C.ROA.0143.107.2026.PG

Susza

Niewątpliwie gospodarka wodna to również działania ukierunkowane na przeciwdziałanie negatywnym skutkom suszy. Susza jest zjawiskiem ciągłym o zasięgu regionalnym i oznacza dostępność wody poniżej średniej w określonych warunkach naturalnych. Suszą nazywa się nie tylko zjawiska ekstremalne, ale wszystkie, które występują w warunkach mniejszej dostępności wody dla danego regionu. Susza jest również naturalnym zagrożeniem, o charakterze regionalnym, wywołanym głównie niedoborem opadu w połączeniu z innymi sprzyjającymi czynnikami. Skutki wystąpienia suszy odczuwalne są zarówno przez ludność jak i ich środowisko. Mogą osiągać różne rozmiary, porównywalne ze skutkami wystąpienia innych zagrożeń jak, np. powódź. Jednak skutki suszy odczuwalne są zazwyczaj powoli i często objawiają się jako inne zagrożenia, np. pożary lub erozja powierzchniowa. Najszerzy zakres wrażliwości na różne rodzaje suszy przypisano do sektora rolnictwa oraz środowiska i zasobów przyrodniczych. Rolnictwo jest wrażliwe na suszę glebową, zwaną także suszą rolniczą, niemniej susza atmosferyczna również może skutkować zmniejszeniem plonów. Ponieważ rolnictwo wykorzystuje wody powierzchniowe i podziemne (hodowla, nawodnienia) jest także wrażliwe na skutki suszy hydrologicznej i hydrogeologicznej (dotyczy obszarów, gdzie wykorzystywane w sektorze rolnictwa zasoby wód są zagrożone deficytem).

Rysunek 22. Łączne zagrożenie suszą (rolniczą, hydrologiczną i hydrogeologiczną) na terenie kraju i gminy Knurów

Źródło: opracowanie własne na podstawie <https://stopsuszy.imgw.pl/> (dostęp: lipiec 2026 r.)

Przedziały zagrożenia suszą określają cztery klasy:

- klasa I – słabo zagrożone,
- klasa II – umiarkowanie zagrożone,
- klasa III – silnie zagrożone,
- klasa IV – ekstremalnie zagrożone.

Zgodnie z danymi na lipiec 2026 r. cały obszar gminy zalicza się do II klasy charakteryzującej się umiarkowanym zagrożeniem.

Gmina Knurów znajduje się na obszarze:

- słabego zagrożenia suszą rolniczą,
- silnego zagrożenia suszą hydrologiczną,
- umiarkowanego zagrożenia suszą hydrogeologiczną.

4.4.2. Analiza SWOT

Gospodarowanie wodami	
MOCNE STRONY czynniki wewnętrzne	SŁABE STRONY czynniki wewnętrzne
doposażony na bieżąco magazyn przeciwpowodziowy prowadzenie prac konserwacyjnych na rowach melioracyjnych	zły stan wszystkich JCWP i JCWPd występowanie obszarów zagrożenia powodziowego
SZANSE czynniki zewnętrzne	ZAGROŻENIA czynniki zewnętrzne
dobra współpraca z administratorami cieków wodnych w zakresie ich utrzymania edukacja w zakresie oszczędzania wody i jej zasobów	niedostateczne rozpoznanie niekorzystnych oddziaływań człowieka na środowisko (np. w zakresie zanieczyszczeń obszarowych) brak środków finansowych na inwestycje związane z ochroną wód

podejmowanie działań z zakresu konserwacji cieków naturalnych i urządzeń melioracji wodnej zmiany prawa wodnego, w zakresie własności wód	zmiany klimatu i brak możliwości przeciwdziałania występowaniu zjawisk ekstremalnych zagrożenia skutkami suszy
---	--

Źródło: opracowanie własne

4.4.3. Cele i zadania środowiskowe w zakresie gospodarowania wodami

W zasadzie wszystkie przedsięwzięcia można podzielić na czynne i bierne. Bardzo często ich rodzaj wymuszony jest własnością. Do działań biernych z zakresu przeciwdziałania skutkom powodzi należą:

- monitoring powodziowy dla gminy oparty na koncepcji pozyskiwania skutecznej informacji o opadzie i odpływie w warunkach powodziowych, współpracujący z istniejącą i planowaną siecią IMGW,
- system ostrzeżeń gwarantujący mieszkańcom i użytkownikom terenów zalewowych możliwie szybkie powiadomienie o nadchodzącym zagrożeniu,
- wyposażenie drużyn ratowniczych w specjalistyczny sprzęt niezbędny do efektywnego prowadzenia akcji przeciwpowodziowej,
- opracowanie materiałów informacyjnych z podstawowymi danymi umożliwiającymi identyfikację przez każdego mieszkańca obszaru zagrożenia powodziowego w jego otoczeniu.

Do działań aktywnych z zakresu gospodarowania wodami należą:

- bieżące remonty budowli regulacji rzek i potoków,
- bieżące remonty, stała konserwacja i renowacja przepustów, rowów i innych urządzeń odprowadzających wodę lub zabezpieczających odpływ,
- wycinka drzew i krzewów w korytach cieków, co przeciwdziała podnoszeniu się poziomu zwierciadła wód odpływowych oraz niszczeniu mostów i brzegowych ubezpieczeń rzek i cieków,
- systematyczne oczyszczanie z rumowiska koryt powyżej zapór przeciw rumowiskowych i stopni wodnych stabilizujących dno cieków,
- rozwój błękitno-zielonej infrastruktury,
- zwiększenie retencji krajobrazowej i miejskiej.

Za działania związane z ochroną przeciwpowodziową odpowiada zgodnie z ustawą Prawo wodne, Państwowe Gospodarstwo Wodne Wody Polskie, które jest również odpowiedzialne za prowadzenie działań informacyjnych i koordynację w razie powodzi lub suszy na podległym terenie.

Ochronę przed powodzią prowadzi się zgodnie z planami ochrony przeciwpowodziowej na obszarze kraju, planami ochrony przeciwpowodziowej regionu wodnego, a w szczególności przez:

- zachowanie i tworzenie wszelkich systemów retencji wód, budowę i rozbudowę zbiorników retencyjnych, suchych zbiorników przeciwpowodziowych oraz polderów przeciwpowodziowych,
- racjonalne retencjonowanie wód oraz użytkowanie budowli przeciwpowodziowych, a także sterowanie przepływami wód,
- funkcjonowanie systemu ostrzegania przed niebezpiecznymi zjawiskami zachodzącymi w atmosferze oraz hydrosferze,
- kształtowanie zagospodarowania przestrzennego dolin rzecznych lub terenów zalewowych, budowanie oraz utrzymywanie wałów przeciwpowodziowych, a także kanałów ulgi.

W harmonogramie realizacji zadań własnych i monitorowanych zamieszczono zadania dotyczące prowadzenia monitoringu wód powierzchniowych i podziemnych, działania edukacyjne, promocyjne, propagujące i upowszechniające wiedzę o konieczności, celach, zasadach i sposobach ochrony wód, w szczególności skierowane do dzieci i młodzieży, a także zadania dotyczące prac utrzymaniowych i remontowych cieków i urządzeń ochrony przeciwpowodziowej.

4.5. Gospodarka wodno-ściekowa

W tabeli poniżej przedstawiono wybrane efekty realizacji dotychczasowego Programu ochrony środowiska w zakresie gospodarki wodno-ściekowej.

Tabela 32. Wybrane efekty realizacji dotychczasowego POŚ

Cel zapisany w „PROGRAMIE OCHRONY ŚRODOWISKA DLA GMINY KNURÓW NA LATA 2019-2023 Z PERSPEKTYWĄ DO ROKU 2025” System zrównoważonego gospodarowania wodami powierzchniowymi i podziemnymi, umożliwiający zaspokojenie uzasadnionych potrzeb wodnych regionu przy osiągnięciu co najmniej dobrego stanu wód			
Lp.	Planowane zadania	Podjęte działania	Efekt ze wskaźnikiem
1.	Budowa sieci kanalizacji sanitarnej o długości 0,36 km, wymiana kanalizacji na długości 3,451 km Modernizacja oczyszczalni ścieków w Knurowie	W 2025 roku w zakresie sieci kanalizacji sanitarnej działania inwestycyjne obejmowały prace modernizacyjne oczyszczalni ścieków w Knurowie, w tym: budynku dmuchaw wraz z poprawą jego efektywności energetycznej, przebudowę kanalizacji sanitarnej na ul. Żeromskiego 1, ul. Kilińskiego 8 i 1-3 oraz na ul. Reymonta 2-4. Zakupiono specjalistyczny sprzęt do czyszczenia i udrażniania sieci kanalizacyjnej. Ponadto wykupiono kanalizację deszczową o długości 160 m, która została wybudowana przez inwestora ze środków własnych. W 2025 roku kontynuowano inwestycję pn.: „Budowa kanalizacji sanitarnej na osiedlu Farskie Pola w Knurowie”. Zadanie obejmuje budowę kanalizacji sanitarnej oraz remont kanalizacji deszczowej. Szacunkowa wartość zadania wynosi ok. 24 353 993,85 zł. Planowany termin zakończenia plac – sierpień 2026 r.	w 2025 roku prowadzono prace modernizacyjne oczyszczalni ścieków, wykupiono fragment kanalizacji deszczowej, realizowano budowę kanalizacji na os. Farskie Pola oraz przebudowę kanalizacji sanitarnej
2.	Budowa sieci wodociągowej 0,31 km, wymiana sieci wodociągowej 10,588 km Modernizacja zbiorników wody pitnej, układów pomp, budynków pompowni	W 2025 roku w zakresie urządzeń wodociągowych realizowana była inwestycja obejmująca wymianę sieci wodociągowej wraz z przyłączami do budynków przy ul. W. Rakoniewskiego w Knurowie (pozostała część etapu I). Ponadto zlecono opracowanie dokumentacji projektowo-kosztorysowej dla zadania pn.: „Budowa sieci wodociągowej na odcinku od ul. Rybnickiej w Gliwicach do ul. Szpitalnej w Knurowie wraz z przyłączem i komorą wodomierzową w rejonie ul. Rybnickiej oraz przebudowę sieci wodociągowej w ul. Szpitalnej i ul. Ułanów w Knurowie” – etap I oraz „Przebudowa sieci wodociągowej wraz z przyłączami do budynków przy ul. Rybnickiej i ul. Zwycięstwa w Knurowie”. W 2025 roku zrealizowano również budowę sieci wodociągowej na odcinku od ul. Rybnickiej w Gliwicach do ul. Szpitalnej w Knurowie wraz z przyłączem i komorą wodomierzową w rejonie ul. Rybnickiej oraz przebudowę sieci wodociągowej w ul. Szpitalnej i ul. Ułanów w Knurowie” – etap I.	w 2025 roku wymieniono sieć wraz z przyłączami w budynku przy ul. Rakoniewskiego, opracowano dokumentację projektowo-kosztorysową oraz wybudowano sieć wodociągową
3.	Działania edukacyjne, promocyjne, propagujące i upowszechniające wiedzę o konieczności, celach, zasadach i sposobach oszczędnego użytkowania wody oraz najważniejszych sprawach związanych z odprowadzaniem i oczyszczaniem ścieków, w szczególności skierowane do dzieci i młodzieży	Działania edukacyjne, promocyjne, propagujące i upowszechniające wiedzę o konieczności, celach, zasadach i sposobach oszczędnego użytkowania wody oraz najważniejszych sprawach związanych z odprowadzaniem ścieków realizowane były przy okazji innych eventów (m.in. festynów) i akcji edukacyjnych, również w placówkach oświatowych.	bieżąca realizacja
4.	Prowadzenie ewidencji zbiorników bezodpływowych oraz przydomowych oczyszczalni ścieków	Gmina Knurów prowadzi ewidencję zbiorników bezodpływowych i przydomowych oczyszczalni ścieków. W 2025 rok na terenie gminy znajdowało się 638 zbiorników bezodpływowych i 156 przydomowych oczyszczalni ścieków.	w 2025 roku znajdowało się 638 zbiorników bezodpływowych i 156 przydomowych oczyszczalni ścieków
5.	Prowadzenie kontroli gospodarki ściekowej na posesjach prywatnych	W latach 2024-2025 przeprowadzono łącznie 707 kontroli w zakresie zbiorników bezodpływowych: 290 kontroli w 2024 roku, 417 kontroli w 2025 roku.	w latach 2024-2025 przeprowadzono łącznie 707 kontroli

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych o wykonanych działaniach na terenie Gminy Knurów

W tabeli poniżej zaprezentowano wskaźniki, które dają obraz postępów w realizacji Programu ochrony środowiska, a także pokazują zmiany stanu środowiska na terenie gminy.

Tabela 33. Wskaźniki monitorowania realizacji działań w zakresie gospodarki wodno-ściekowej

Lp.	Wskaźnik	Stan wyjściowy 2017 r.	Stan aktualny
1.	Długość kanalizacji sanitarnej	82,6 km	85,7 km
2.	Skanalizowanie Gminy	70%	ok. 94,5%
3.	Zwodociągowanie Gminy	99%	ok. 100%
4.	Długość sieci wodociągowej	103 km	108,9 km*
5.	Ilość zrealizowanych akcji edukacyjnych /rocznie/	5	4-5
6.	Liczba nowych przydomowych oczyszczalni	37	5 (łącznie 156 w 2025 roku)
7.	Liczba kontroli na posesjach	48/rok	417

* informacja z Wieloletniego Planu Rozwoju i Modernizacji Urzędzeń Wodociągowych i Urzędzeń Kanalizacyjnych będących w posiadaniu PWiK Sp. z o.o. w Knurowie n lata 2026-2028

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Gminy Knurów oraz BDL, GUS

4.5.1. Opis stanu obecnego

4.5.1.1. Zaopatrzenie w wodę

Długość sieci wodociągowej eksploatowanej przez PWiK Knurów na terenie gminy Knurów na koniec 2025 roku wynosiła ok. 108,9 km. Zwodociągowanie gminy wynosi ok. 100%.

Woda dostarczana odbiorcom kupowana jest hurtowo od Górnośląskiego Przedsiębiorstwa Wodociągów w Katowicach. Jednocześnie Przedsiębiorstwo Wodociągów i Kanalizacji Sp. z o.o. w Knurowie prowadzi eksploatację własnej Stacji Uzdatniania Wody „Kwitek”, zlokalizowanej przy ul. Ks. Alojzego Koziełka w Knurowie. Woda pobierana z ujęć gruntowych SUW w 2025 roku zaspokajała około 5% całkowitego zapotrzebowania Gminy.

PWiK eksploatuje ujęcie własne „Kwitek” wody podziemnej z utworów czwartorzędowych przy pomocy dwóch studni 5z bis i 6z bis w Knurowie. Ilość wody pobieranej maksymalnie wynosi do 44 m³/h, średnio do 880 m³/d, maksymalnie do 385 440 m³/rok. Studnie eksploatowane są wspólnie. Proces uzdatniania wody na Stacji Uzdatniania Wody „Kwitek”, w związku z koniecznością obniżenia stężenia żelaza i manganu, obejmuje napowietrzanie wody w 3 automatycznych mieszaczach podłużnych wypełnionych pierścieniami Białeckiego i filtrację na 3 filtrach żwirowych. Uzdatniona woda podlega dezynfekcji roztworem podchlorynu sodu.

Działania inwestycyjne

W ramach Wieloletniego Planu Rozwoju i Modernizacji Urzędzeń Wodociągowych i Urzędzeń Kanalizacyjnych będących w posiadaniu PWiK Sp. z o.o. w Knurowie n lata 2026-2028 zaplanowano realizację następujących zadań:

- na 2026 rok:
 - opracowanie dokumentacji projektowo-kosztorysowej dla zadania pn.: „Budowa sieci wodociągowej na odcinku od ul. Rybnickiej w Gliwicach do ul. Szpitalnej w Knurowie wraz z przyłączem i komorą wodomierzową w rejonie ul. Rybnickiej oraz przebudową sieci wodociągowej w ul. Szpitalnej i ul. Ułanów w Knurowie” – etap II,
 - opracowanie dokumentacji projektowo-kosztorysowej dla zadania pn.: „Przebudowa sieci wodociągowej na odcinku od komory wodomierzowej w rejonie cmentarza przy ul. Rakoniewskiego w Knurowie do ul. Krywałdzkiej wraz z bocznymi w Nieborowicach”,
 - przebudowa sieci wodociągowej wraz z przyłączami do budynków przy ul. Rybnickiej i ul. Zwycięstwa w Knurowie – etap I,
 - pompownia wody H2 – modernizacja ogrodzenia zbiorników wody oraz budowa zjazdu z wewnętrznej drogi gminnej na teren obiektu z wykonaniem drogi technicznej,
- na 2027 rok:

- budowa, przebudowa i rozbudowa obiektów pompowni H3 w ramach zadania „Modernizacja obiektów pompowni H3 przy ul. Ułanów w Knurowie” – etap I,
- pompownia wody H2 – modernizacja budynku pompowni wraz z budową przyłącza kanalizacji deszczowej, przebudową ogrodzenia i dróg wewnętrznych,
- na 2028 rok:
 - budowa, przebudowa i rozbudowa obiektów pompowni H3 w ramach zadania „Modernizacja obiektów pompowni H3 przy ul. Ułanów w Knurowie” – etap II,
 - wykup sieci wykonanej przez inwestorów ze środków własnych.

Jakość wody przeznaczonej do spożycia na terenie gminy Knurów

Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Gliwicach sprawuje nadzór sanitarny nad jakością wody przeznaczonej do spożycia na terenie powiatu gliwickiego, w tym Gminy Knurów, na podstawie ustawy z dnia 14 marca 1985 r. o Państwowej Inspekcji Sanitarnej (Dz.U. 2024 poz. 416 z późn.zm.) i Rozporządzenia Ministra Zdrowia z dnia 7 grudnia 2017 r. w sprawie jakości wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi (Dz.U. 2017, poz. 2294).

W 2025 roku Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Gliwicach opublikował „Raport o jakości wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi za 2024 r. na terenie nadzorowanym przez Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego w Gliwicach”.

W 2024 roku przeprowadzono kontrolę sanitarną Stacji Uzdatniania Wody „Kwitek”, w trakcie której dokonano oceny stanu higieniczno-sanitarnego i technicznego urządzeń wodociągowych, a także kontrolę funkcjonowania „Wodociągu Knurów”, które nie wykazały uchybień.

W ramach kontroli wewnętrznej prowadzonej przez Przedsiębiorstwo Wodociągów i Kanalizacji Sp. z o.o. w Knurowie zgodnie z ustalonym harmonogramem oraz w ramach monitoringu prowadzonego przez GPW S.A. pobrano z 14 wyznaczonych punktów zgodności:

- 83 próbki wody do badań mikrobiologicznych,
- 80 próbek wody do badań fizykochemicznych.

W ramach kontroli urzędowej zgodnie z planem pracy oraz w ramach wzmożonego nadzoru upoważnieni przedstawiciele PPIS w Gliwicach w 2024 roku pobrali:

- 28 próbek wody do badań mikrobiologicznych,
- 28 próbek wody do badań fizykochemicznych.

Analiza laboratoryjna próbki wody pobranej w ramach kontroli wewnętrznej w październiku z punktu zgodności przy ul. Dworcowej/Wagowej wykazała obecność pojedynczych bakterii grupy coli (<10jtk/100ml), przy braku obecności wskaźników zanieczyszczenia kałowego (*Escherichia coli*, enterokoki). Przedsiębiorstwo niezwłocznie po otrzymaniu informacji przeprowadziło profilaktyczne płukanie sieci wodociągowej oraz pobrało próbki wody do badań celem określenia ewentualnego zasięgu skażenia. Otrzymane wyniki przeprowadzonych badań kontrolnych nie wykazały nieprawidłowości, co potwierdziło incydentalny charakter zdarzenia.

Analizy laboratoryjne pozostałych próbek wody wykazały, iż woda w badanym zakresie pod względem parametrów mikrobiologicznych i wskaźnikowych mikrobiologicznych spełniała wymagania części A tabeli 1 oraz części C tabeli 1 załącznika nr 1 do rozporządzenia Ministra Zdrowia z dnia 7 grudnia 2017 r. w sprawie jakości wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi (Dz. U. z 2017 r., poz. 2294).

Wszystkie próbki wody pobrane w ww. okresie spełniały pod względem wykonywanych oznaczeń chemicznych, wskaźnikowych organoleptycznych i fizykochemicznych oraz dodatkowych chemicznych wymagania określone w części B, części C w tabeli 2 oraz części D w tabelach 1, 2 załącznika nr 1 ww. rozporządzenia.

Podmioty wykonujące działalność leczniczą w rodzaju stacjonarne i całodobowe świadczenia zdrowotne oraz właściciele lub zarządcy budynków zamieszkania zbiorowego oraz budynków użyteczności publicznej zgodnie z § 18 ww. rozporządzenia są zobowiązane do wykonania badań wody ciepłej pod kątem obecności bakterii *Legionella* sp. W ramach kontroli wewnętrznej prowadzonej przez zarządców oraz w ramach kontroli urzędowej pobrano 29 próbek wody ciepłej w 4 obiektach:

- Ośrodek Matki Bożej Uzdrawienie Chorych, ul. Szpitalna 29, Knurów – Zakład Opiekuńczo-Leczniczy, ul. Dworcowa 3, Knurów,
- Zakład Pielęgnacyjno-Opiekuńczy Nadzieja, ul. Parkowa 1A, Knurów,
- Szpital w Knurowie Sp. z o.o., ul. Niepodległości 8, Knurów.

W 1 obiekcie stwierdzono niezgodności z wymaganiami ujętymi w rozporządzeniu Ministra Zdrowia z dnia 7 grudnia 2017 r. w sprawie jakości wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi (Dz. U. z 2017 r., poz. 2294) w zakresie wartości parametru mikrobiologicznego *Legionella* sp. - Szpital w Knurowie Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością, ul. Niepodległości 8, Knurów. Zarządca obiektu prowadził działania interwencyjne obejmujące znalezienie przyczyny oraz zmierzające do redukcji liczby bakterii *Legionella* sp. do wartości określonych w przepisach prawa.

Na podstawie wydanych okresowych decyzji o jakości wody oraz po przeanalizowaniu sprawozdań z badań próbek wody pobranych z terenu gminy Knurów stwierdzono przydatność wody do spożycia w badanym zakresie w 2024 roku.

4.5.1.2. Odbiór ścieków

Długość sieci kanalizacyjnej (sanitarnej) eksploatowanej przez PWiK Knurów na koniec 2025 roku wynosiła 85,7 km. Liczba przyłączy kanalizacyjnych na koniec 2025 roku wynosiła 2 802 szt.

Oczyszczalnia ścieków

Na terenie gminy Knurów zlokalizowana jest oczyszczalnia ścieków FOCH III, która jest oczyszczalnią mechaniczno-biologiczną o projektowanej przepustowości $Q_{\text{śrd.}} = 4\,800\text{ m}^3/\text{d}$. Oczyszczalnia wykorzystuje technologię osadu czynnego realizowaną w trzech cyrkulacyjnych reaktorach dostosowanych do biologicznego usuwania ze ścieków węgla organicznego, azotu i fosforu. Nadmiar osadu powstającego w reaktorach jest odpompowywany do zagęszczacza osadu skąd grawitacyjnie zagęszczony osad jest przepompowywany do zbiornika retencyjnego, a następnie odwadniany mechanicznie na dwóch prasach taśmowych. Odwodniony osad poddany jest wapnowaniu i tymczasowo gromadzony jest w lagunach osadowych.

Ścieki oczyszczone odprowadzane są poprzez ciek Foch do Knurówki wylotem o średnicy 800 mm, zlokalizowanym w 1+050 km cieku Foch.

Działania inwestycyjne

W 2025 roku realizowano zadanie pn.: „Budowa kanalizacji sanitarnej na osiedlu Farskie Pola”. Nakłady inwestycyjne poniesione w 2025 roku na realizację zadania wyniosły 17 811 968,44 zł. ponadto w 2025 roku realizowano zadanie pn.: „Przebudowa kanalizacji deszczowej przy ul. Kilińskiego”. Nakłady inwestycyjne poniesione w 2025 roku na realizację zadania wyniosły 2 552 701,93 zł.

W ramach Wieloletniego Planu Rozwoju i Modernizacji Urzędzeń Wodociągowych i Urzędzeń Kanalizacyjnych będących w posiadaniu PWiK Sp. z o.o. w Knurowie na lata 2026-2028 zaplanowano realizację następujących zadań:

- na 2026 rok:
 - budowa dwóch garaży jednostanowiskowych na terenie Centralnej Oczyszczalni Ścieków w Knurowie,
 - modernizacja mechanicznego oczyszczania ścieków – przebudowa ciągu technologicznego usuwania skrutek wraz z zabudową urządzeń efektywnie usuwających ciała włókniste oraz separatora piasku na Oczyszczalni ścieków w Knurowie,
 - modernizacja mechanicznego odwadniania osadu – zabudowa urządzenia do odwadniania osadu wraz ze stacją przygotowania i dozowania środków chemicznych do wspomagania procesu odwadniania osadu w Oczyszczalni ścieków w Knurowie,
 - rozbudowa i modernizacja Oczyszczalni ścieków przy ul. Rakoniewskiego w Knurowie – dokumentacja projektowa,
 - przebudowa kanalizacji sanitarnej w ul. Szygarskiej 1, 3, 5 w Knurowie,
 - opracowanie dokumentacji projektowo-kosztorysowej dla zadania pn.: „Budowa kanalizacji sanitarnej w rejonie Krywań w Knurowie”,
- na 2027 rok:
 - rozbudowa i modernizacja Oczyszczalni ścieków przy ul. Rakoniewskiego w Knurowie – dokumentacja projektowa c.d.,

- modernizacja mechanicznego oczyszczania ścieków – przebudowa ciągu technologicznego usuwania skrutek wraz z zabudową urządzeń efektywnie usuwających ciała włókniste oraz separatora piasku na Oczyszczalni ścieków w Knurowie c.d.,
- opracowanie dokumentacji projektowo-kosztorysowej dla zadania pn.: „Budowa kanalizacji sanitarnej w rejonie Krywałd w Knurowie”,
- na 2028 rok:
 - wykup sieci wykonanej przez inwestorów ze środków własnych,
 - przebudowa kanalizacji w ul. Ułanów 7-9 w Knurowie,
 - przebudowa kanalizacji sanitarnej w ul. Armii Krajowej 4 w Knurowie,
 - opracowanie dokumentacji projektowo-kosztorysowej dla zadania pn.: „Budowa kanalizacji sanitarnej w rejonie Krywałd w Knurowie”.

Aglomeracja Knurów

Zgodnie z uchwałą nr XXXIII/414/2020 Rady Miasta Knurów z dnia 16 grudnia 2020 r. wyznaczono aglomerację Knurów-1 o równoważnej liczbie mieszkańców (PLM) 29 219 z oczyszczalnią ścieków komunalnych „FOCH III” zlokalizowaną w Knurowie przy ul. Walentego Rakoniewskiego. Ponadto na terenie gminy Knurów zgodnie z uchwałą nr XXXIII/415/2020 Rady Miasta Knurów z dnia 16 grudnia 2020 r. wyznaczono jeszcze jedną aglomerację – Knurów-2 o równoważnej liczbie mieszkańców (RLM) 5 559 z oczyszczalnią ścieków komunalnych w Szczygłowicach w mieście Knurów.

Aglomeracja Knurów-1 obejmuje skanalizowane tereny położone w północnej części miasta Knurów. Długość istniejącej sieci kanalizacyjnej na obszarze aglomeracji Knurów-1 wynosi 81,2 km.

Ścieki zbierane z terenu aglomeracji Knurów-1 odprowadzane są do oczyszczalni ścieków komunalnych „Foch III”. Oczyszczalnia ta jest oczyszczalnią biologiczną z podwyższonym usuwaniem związków azotu, fosforu, spełniającą standardy odprowadzanych ścieków dla aglomeracji < 100 000 RLM. Przepustowość oczyszczalni (średnia) wynosi 4 800 m³/d. odbiornikiem ścieków oczyszczonych zgodnie z pozwoleniem wodnoprawnym z dnia 30.12.2016 r. znak: WOŚ.6341.00113.2016 jest ciek Foch w km 1+050.

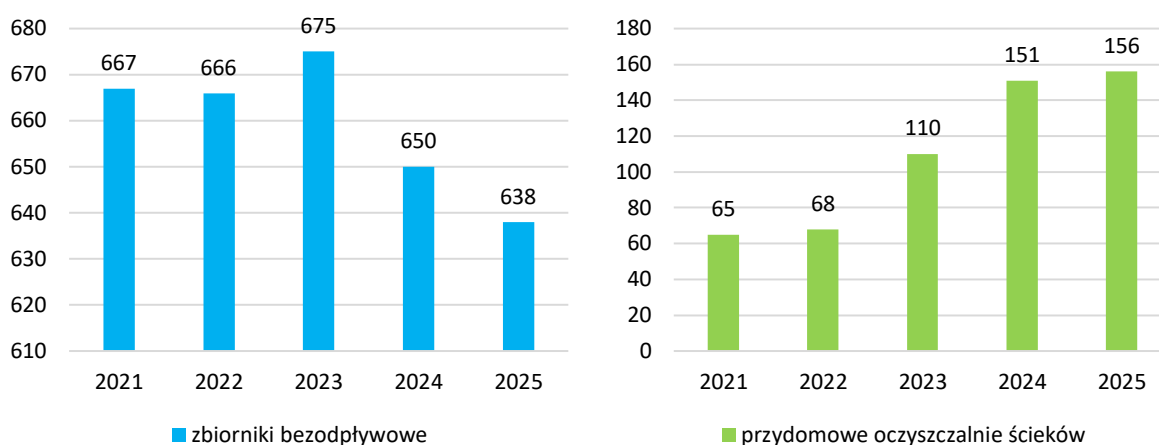
Aglomeracja Knurów-2 obejmuje skanalizowany obszar osiedla mieszkaniowego Szczygłowice oraz obszar JSW S.A. Kopalni Węgla Kamiennego „Knurów-Szczygłowice” Ruch „Szczygłowice” w Knurowie. Długość istniejącej sieci kanalizacyjnej na obszarze aglomeracji Knurów-2 wynosi 4,5 km, jest to sieć grawitacyjna.

Ścieki zbierane z terenu aglomeracji Knurów-2 odprowadzane są do oczyszczalni ścieków komunalnych w Szczygłowicach. Oczyszczalnia ta jest oczyszczalnią biologiczną bez usuwania biogenów, spełniającą standardy odprowadzanych ścieków dla aglomeracji od 2 000 do 9 999 RLM. Przepustowość oczyszczalni (średnia) wynosi 1 500 m³/d. Odbiornikiem ścieków oczyszczonych zgodnie z pozwoleniem wodnoprawnym z dnia 25.07.2017 r. nr 2488/OS/2017 jest Potok Książenicki w km 0+565.

Zbiorniki bezodpływowe i przydomowe oczyszczalnie ścieków

Na terenach pozbawionych dostępu do sieci kanalizacyjnej lub gdzie budowa sieci kanalizacyjnej jest ekonomicznie niekorzystna, budowane są zbiorniki bezodpływowe lub przydomowe oczyszczalnie ścieków.

Gmina Knurów prowadzi ewidencję zbiorników bezodpływowych i przydomowych oczyszczalni ścieków. W 2025 rok na terenie gminy znajdowało się 638 zbiorników bezodpływowych i 156 przydomowych oczyszczalni ścieków.

Rysunek 23. Liczba zbiorników bezodpływowych i przydomowych oczyszczalni ścieków na terenie gminy Knurów w latach 2021-2025

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Gminy Knurów oraz BDL, GUS (dostęp: lipiec 2026 r.)

Zgodnie z Regulaminem utrzymania czystości i porządku na terenie miasta Knurów: „Właściciele nieruchomości oraz terenów przeznaczonych do użytku publicznego wyposażonych w zbiorniki bezodpływowe są zobowiązani opróżniać je z częstotliwością wynikającą z pojemności zbiornika i ilości wytwarzanych nieczystości ciekłych, którą ustala się na podstawie wskazań licznika poboru wody lub norm zużycia wody wynikających z właściwych przepisów, jednak nie rzadziej niż 1 raz na 6 miesięcy.”

Kanalizacja deszczowa

Gospodarka wodami opadowymi na części obszaru gminy prowadzona jest przez Urząd Miasta Knurów. Długość sieci kanalizacji deszczowej należącej do gminy Knurów wynosi około 27 km. Poza Gminą Knurów, właścicielami kanałów deszczowych są m.in.: Przedsiębiorstwo Wodociągów i Kanalizacji Sp. z o.o. w Knurowie (około 23 km) i Jastrzębska Spółka Węglowa S.A. Kopalnia Węgla Kamiennego „Knurów-Szczygłowie” (około 1,5 km).

Odbiornikiem wód opadowych dla centralnej części Knurowa, poprzez ciągi kanałów zamkniętych i otwartych jest ciek Knurówka, stanowiący prawostronny dopływ rzeki Bierawki oraz staw Aniołki dla wschodnio-południowej części miasta (częściowo z terenu Farskich Pól i ul. Dworcowej oraz ul. Przemysłowej).

4.5.1.3. Kontrole

W latach 2023-2025 przeprowadzono łącznie 1 130 kontroli w zakresie zbiorników bezodpływowych:

- 423 kontrole w 2023 roku,
- 290 kontroli w 2024 roku,
- 417 kontroli w 2025 roku.

4.5.2. Analiza SWOT

Gospodarka wodno-ściekowa	
MOCNE STRONY czynniki wewnętrzne	SŁABE STRONY czynniki wewnętrzne
wysoki stopień zwodociągowania gminy (ok.100%) wysoki stopień skanalizowania miasta (ok. 94,5%) dobra jakość wody przeznaczonej do spożycia	-
SZANSE czynniki zewnętrzne	ZAGROŻENIA czynniki zewnętrzne
integracja z UE i wpływ środków pomocowych, regulacje ogólnokrajowe i międzynarodowe zobowiązujące do podniesienia jakości środowiska inwentaryzacja oraz kontrola szczelności zbiorników bezodpływowych	niedostateczne rozpoznanie niekorzystnych oddziaływań człowieka na środowisko (np. w zakresie zanieczyszczeń obszarowych) niedostateczna pula środków finansowych – wysokie koszty inwestycji rozbudowy/modernizacji sieci wodociągowej i kanalizacyjnej

	nieszczelne zbiorniki bezodpływowe
--	------------------------------------

Źródło: opracowanie własne

4.5.3. Cele i zadania środowiskowe w zakresie gospodarki wodno-ściekowej

Podstawowym działaniem w zakresie gospodarki wodno-ściekowej jest likwidacja lub ograniczenie oddziaływania źródeł zanieczyszczenia wód powierzchniowych – punktowych, obszarowych i liniowych. Głównym czynnikiem zagrażającym czystości wód jest nieuporządkowana gospodarka ściekowa, stąd też priorytetowym działaniem będą inwestycje z tego zakresu oraz działania racjonalizujące użytkowanie wody.

W celu poprawy jakości wód powierzchniowych konieczna będzie likwidacja niekontrolowanych zrzutów ścieków bytowych. W tym celu należy wykonać szczegółową inwentaryzację punktów zrzutu ścieków oraz systematycznie ją aktualizować. Następnym, niezwykle ważnym zadaniem jest inwentaryzacja stanu technicznego zbiorników bezodpływowych (szamb). Zdarza się, że zbiorniki te są nieszczelne i są źródłem zanieczyszczenia wód. Ponadto należy w dalszym ciągu weryfikować budynki pod kątem możliwości podłączenia do istniejącej sieci kanalizacyjnej oraz prowadzić procedury mające na celu przyłączenie tych nieruchomości do kanalizacji. Następnym niezwykle ważnym zadaniem jest kontrola częstotliwości wywozu nieczystości ciekłych. Dodatkowo powinna być przeprowadzona inwentaryzacja stanu technicznego zbiorników bezodpływowych (szamb), aby wyeliminować zbiorniki nieszczelne, będące źródłem zanieczyszczenia wód i gleby.

W zakładach produkcyjnych, również w tych małych, należy promować wprowadzanie zamkniętych obiegów wody jako elementu pozwalającego na ograniczenie zrzutu zanieczyszczonych wód do środowiska, a także zmiany technologii i poprawę stanu zakładowych sieci wodociągowych.

W harmonogramie realizacji zadań własnych i monitorowanych zaplanowano realizację przede wszystkim zadań dotyczących:

- budowy, rozbudowy i modernizacji sieci kanalizacji sanitarnej i deszczowej,
- budowy, rozbudowy i modernizacji urządzeń służących do oczyszczania ścieków komunalnych,
- budowy, rozbudowy i modernizacji ujęć wody, stacji uzdatniania wody oraz infrastruktury służącej do zbiorowego zaopatrzenia w wodę.

Jako działania uzupełniające zaplanowano działania edukacyjne, promocyjne oraz prowadzenie ewidencji zbiorników bezodpływowych oraz przydomowych oczyszczalni ścieków.

Zadania w gospodarce ściekowej wynikają ze zobowiązań międzynarodowych Polski (stanowisko negocjacyjne w negocjacjach z UE w sprawie wdrażania Dyrektywy 91/271/EWG) i zapisów Prawa Wodnego oraz aktualnego stanu gospodarki ściekowej. Działania inwestycyjne wyznacza Krajowy Program Oczyszczania Ścieków Komunalnych oraz Master Plan – aktualizacja z 2022 roku.

4.6. Zasoby geologiczne

W poprzednim Programie ochrony środowiska dla Gminy Knurów nie zaplanowano zadań własnych w zakresie zasobów geologicznych.

4.6.1. Ocena stanu obecnego

4.6.1.1. Surowce naturalne

Zasady poszukiwania, dokumentowania oraz korzystania z kopalin regulowane są przepisami ustawy z dnia 9 czerwca 2011 roku Prawo geologiczne i górnicze (Dz.U. 2026, poz. 69 z późn.zm.). W ustawie tej rozstrzygnięto sprawę własności złóż kopalin oraz uregulowano problem ochrony zasobów poprzez wymóg ujmowania ich w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego oraz obowiązek kompleksowego i racjonalnego wykorzystania kopalin.

Posiadający koncesję na wydobycie złoża kopaliny jest zobowiązany zastosować środki niezbędne zarówno do ochrony złoża jak i do ochrony wód powierzchniowych i podziemnych, a także do ochrony powierzchni ziemi. Po zakończonej eksploatacji zobowiązany jest prowadzić rekultywację oraz przywracać do właściwego stanu elementy przyrodnicze. Obszary poeksploatacyjne należy sukcesywnie i na bieżąco poddawać rekultywacji. Obowiązek ten ciąży na osobie powodującej utratę albo ograniczenie wartości użytkowej gruntu. Koszty rekultywacji ciążyą na sprawcy.

W 2026 roku zostały opracowane mapy rozmieszczenia wszystkich surowców na terenie całej Polski pn.: „Bilans zasobów złóż kopalin w Polsce wg stanu na 31 XII 2025 r.”. W poniższej tabeli przedstawiono złoża udokumentowane na terenie gminy Knurów zgodnie z „Bilansem...”.

Tabela 34. Złoża naturalne na terenie gminy Knurów

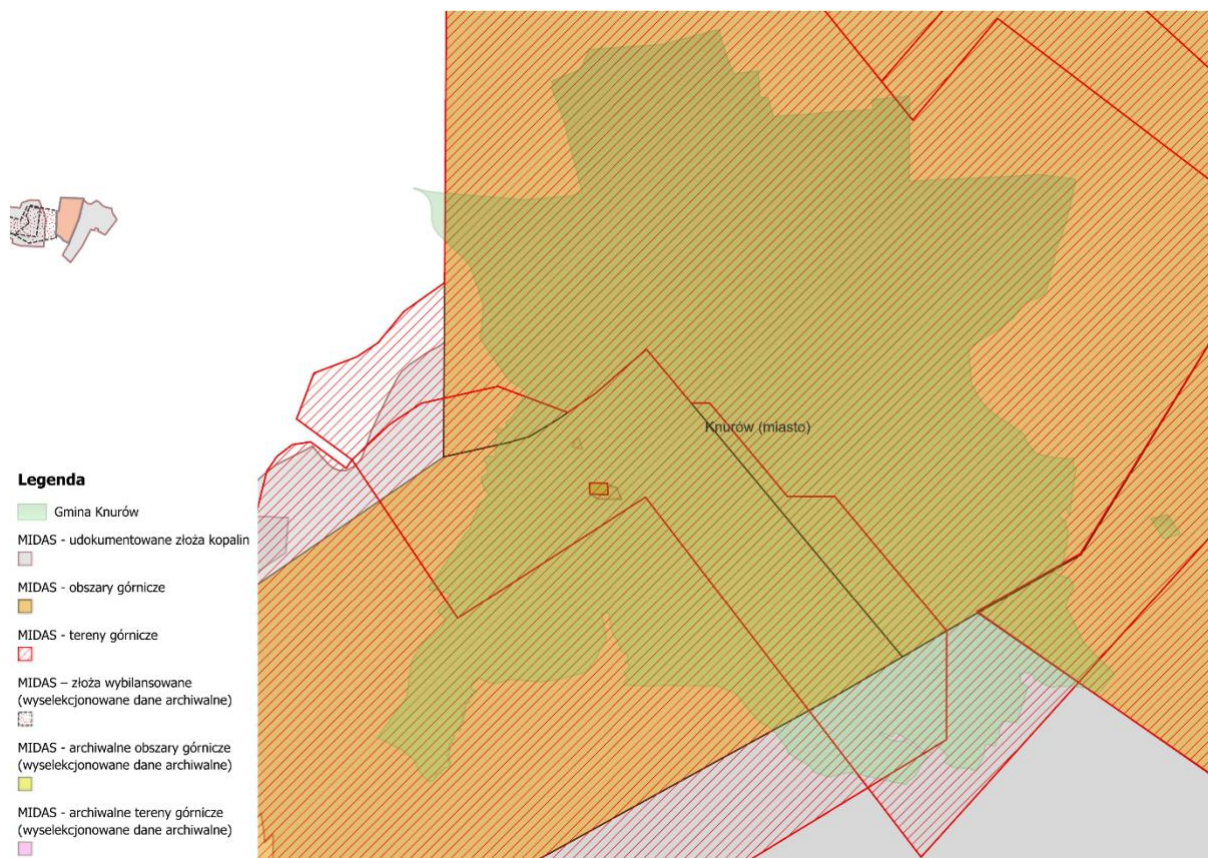
Nazwa złoża	Stan zagospodarowania złoża	Zasoby		Wydobycie
		geologiczne	przemysłowe	
PIASKI I ŻWIRY [tys. t]				
Knurów I	E	190	-	19
Knurów III	R	523	-	-
Knurów IV	R	162	-	-
WĘGLE KAMIENNE [tys. t]				
Budryk	E	1 175 794	154 303	1 909
Dębieńsko	Z	-	-	-
Dębieńsko 1	R	812 724	-	-
Knurów	E	654 132	87 613	1 453
Sośnica	E	654 098	112 802	747
Szczygłowice	E	1 016 449	150 118	2 272
METAN POKŁADÓW WĘGLA [mln m³]				
Budryk	E	3 678.88	738.19	22.71
Dębieńsko 1	R	5 464.19	-	-
Knurów	E	1 234.89	373.23	3.13
Sośnica	E	2 649.69	17.65	20.47
Szczygłowice	E	5 484.68	22.16	19.78

E – złożo eksploatowane

R – złożo o zasobach rozpoznanych szczegółowo (w kat. A + B + C1, a w przypadku ropy i gazu – w kat. A + B)

Z – złożo, z którego wydobywanie zostało zaniechane

Źródło: Bilans zasobów złóż kopalin w Polsce wg stanu na 31 XII 2025 r.

Rysunek 24. Lokalizacja złóż kopalin, obszarów i terenów górniczych na terenie gminy Knurów

Źródło: opracowanie własne

Jeden podmiot – INVEST-POL SILESIA Sp. z o.o., posiada aktualną decyzję wydaną przez Starostę Tarnogórskiego udzielającą koncesji na wydobywanie kruszywa na terenie gminy Knurów.

W latach 2024-2025 Marszałek Województwa Śląskiego nie udzielił koncesji na wydobywanie kopalin ze złóż na terenie gminy Knurów.

OKRĘGOWY URZĄD GÓRNICZY W RYBNIKU

W latach 2024-2025 Dyrektor Okręgowego Urzędu Górniczego w Rybniku nie wydał decyzji naliczającej opłatę podwyższoną za wydobywanie kopaliny bez wymaganej koncesji na terenie gminy Knurów.

W październiku 2025 roku OUG powziął informację o eksploatacji kopaliny bez wymaganej koncesji na gruntach sąsiadujących bezpośrednio z Odkrywkowym Zakładem Górniczym „Knurów I” w Knurowie. W wyniku przeprowadzonego postępowania wyjaśniającego w styczniu 2026 roku zostało wszczęte z urzędu postępowanie administracyjne w sprawie naliczenia podwyższonej opłaty eksploatacyjnej za wydobywanie kopaliny bez wymaganej koncesji na części działki o numerze ewidencyjnym 482/15 k.m. 11, obręb Krywałd, położonej w Knurowie.

Decyzje rekultywacyjne

Aktualnie decyzje rekultywacyjne wydane przez Starostę Gliwickiego posiadają:

- JSW S.A. KWK „Knurów – Szczygłowice”,
- JSW S.A. KWK „Budryk”.

4.6.2. Analiza SWOT

Zasoby geologiczne	
MOCNE STRONY czynniki wewnętrzne	SŁABE STRONY czynniki wewnętrzne
występowanie zasobów naturalnych	uciążliwości związane z eksploatacją surowców degradacja środowiska powstawanie szkód górniczych w infrastrukturze i budownictwie
SZANSE czynniki zewnętrzne	ZAGROŻENIA czynniki zewnętrzne
możliwości rozwoju gospodarczego wynikające z występowania surowców	możliwe zagrożenie ze strony terenów górniczych ograniczenia w budownictwie wynikające z zagrożenia powstania osiadań górniczych i powstania zalewisk

Źródło: opracowanie własne

4.6.3. Cele i zadania środowiskowe z zakresu zasobów geologicznych

W ustawie z dnia 27 kwietnia 2001 r. Prawo ochrony środowiska oraz ustawie z dnia 13 kwietnia 2007 r. o zapobieganiu szkodom w środowisku i ich naprawie (Dz.U. z 2020, poz. 2187 z późn.zm.), a także w ustawie z dnia 9 czerwca 2011 roku Prawo geologiczne i górnicze (Dz.U. 2026 poz. 69 z późn.zm.), dokonano regulacji dotyczących ochrony zasobów środowiskowych pod względem szkód i odpowiedzialności za działania naprawcze, a także ochrony złóż kopalin, wód podziemnych i innych składników środowiska w związku z wykonywaniem prac i robót geologicznych i wydobywania kopalin.

W ustawie z dnia 9 czerwca 2011 roku Prawo geologiczne i górnicze, rozstrzygnięto także sprawę własności złóż kopalin oraz uregulowano problem ochrony zasobów poprzez wymóg ujmowania ich w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego oraz obowiązek kompleksowego i racjonalnego wykorzystania kopalin. Na obszarze gminy zlokalizowanych jest: 6 złóż węgla kamiennego, 5 złóż metanu oraz 3 złoża piasków i żwirów.

4.7. Gleby

W poprzednim Programie ochrony środowiska dla Gminy Knurów nie zaplanowano zadań własnych w zakresie gleb.

4.7.1. Opis stanu obecnego

Gmina Knurów zajmuje powierzchnię 33,95 km², z czego 20,7% stanowią użytki rolne, a z tego ponad 75% to grunty orne, z czego klasa III stanowi około 17% użytków, klasa IV stanowi około 57,5%, zaś pozostałe 25,5% stanowią użytki klas V i VI. Dominują gleby 2 kompleksu pszennego dobrego (34%), 5 kompleksu żytniego dobrego (28%) - gleby te łącznie stanowią blisko 62% powierzchni gruntów ornych. Wśród użytków zielonych (łąki i pastwiska) dominują gleby klasy IV, których udział wynosi ponad 69 %. Tereny rolnicze zlokalizowane są w północno-zachodniej i południowej części gminy, część południowo-wschodnia i zachodnia objęta jest zmianami rzeźby terenu wynikającymi z niwelacji terenu pod kopalnie, oraz składowiskami górniczymi. Gmina Knurów posiada przemysłowy charakter, który związany jest głównie eksploatacją węgla. Wynikiem czego jest występowanie hałd nasypów oraz obszarów osiadań górniczych z zalewiskami.

Gleby analizowanego obszaru związane są głównie z utworami czwartorzędowymi powszechnie budującymi powierzchnię tego terenu, a ich zróżnicowanie zależne jest przede wszystkim od warunków wilgotnościowych. Gleby te zbudowane są głównie z piasków, żwirów, glin oraz gleb bielcowych i pływów, które odznaczają się niewielką przydatnością rolniczą.

Zgodnie ze sprawozdaniami z realizacji przepisów ustawy z dnia 3 lutego 1995 r. o ochronie gruntów rolnych i leśnych w zakresie wyłączenia gruntów z produkcji rolniczej, rekultywacji i zagospodarowania gruntów oraz zasobów i eksploatacji torfów (sprawozdania RRW-11) z produkcji rolniczej w 2025 wyłączono 0,30 ha gruntów.

4.7.1.1. Rolnictwo

W 2020 roku przeprowadzony na terenie kraju został Powszechny Spis Rolny 2020, w którym to pytano rolników m.in. o powierzchnię gruntów i liczbę zwierząt gospodarskich, uprawy rolne i ogrodnictwo. Ponadto zbierano dane o liczbie ciągników, maszyn rolniczych i budynków gospodarskich, ale tylko tych związanych z prowadzoną produkcją rolniczą. Dane udostępnione w ramach publikacji wyników PSR 2020 dla Gminy Knurów:

- średnia powierzchnia użytków rolnych według gmin w 2020 r. – 9,1 ha,
- udział powierzchni zasiewów w powierzchni użytków rolnych według gmin w 2020 r. – 71,9%,
- obsada bydła na 100 ha użytków rolnych według gmin w 2020 r. – 59 sztuk,
- udział gospodarstw rolnych wyposażonych w ciągniki rolnicze w ogółem gospodarstw rolnych według gmin w 2020 r. – 69,2%,
- nakłady pracy w gospodarstwach rolnych ogółem poniesione na produkcję rolniczą według gmin w 2020 r. – 43 AWU.

Teren gminy obejmuje swoim działaniem Śląski Ośrodek Doradztwa Rolniczego w Częstochowie, w tym Powiatowy Ośrodek Doradztwa w Gliwicach oraz Agencja Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa, które okresowo organizują szkolenia, spotkania informacyjne czy punkty konsultacyjne dla chętnych i zainteresowanych rolników.

Na terenie gminy Knurów według informacji Agencji Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa Śląskiego Oddziału Regionalnego w Częstochowie w 2025 roku nie były składane wnioski o przyznanie płatności w ramach działań rolno-środowiskowo-klimatycznych.

Obszar gminy obejmuje swoim zasięgiem działania Wojewódzki Inspektorat Ochrony Roślin i Nasiennictwa w Katowicach, Oddział Gliwice, który prowadzi kontrole gospodarstw rolnych pod kątem materiału siewnego, szkółkarskiego oraz szkodników, patogenów i organizmów nie kwarantannowych i kwarantannowych.

W 2025 przeprowadzono następujące kontrole:

- materiału siewnego – 4 kontrole, w trakcie których nie stwierdzono nieprawidłowości,
- wykrytych gatunków kwarantannowych – nie wykryto gatunków kwarantannowych,

- stosowania środków ochrony roślin – 2 kontrole, w trakcie których nie stwierdzono nieprawidłowości.⁴

4.7.1.2. Badania gleb

Badania gleb wykonywane są oddzielnie w ramach „Monitoringu chemizmu gleb ornych w Polsce”, który stanowi podsystem Państwowego Monitoringu Środowiska w zakresie jakości gleb i ziemi. Celem badań jest obserwacja zmian szerokiego zakresu cech gleb użytkowanych rolniczo, szczególnie właściwości chemicznych, zachodzących w określonym przedziale czasu pod wpływem rolniczej i pozarolniczej działalności człowieka.

Na terenie gminy Knurów w ramach sieci monitoringu chemizmu gleb ornych Polski nie zostały zlokalizowane punkty pomiarowe.

Od 2015 roku działa program „Grunt to wiedza”, jest to ogólnopolski, bezpłatny program badań pH gleb oraz zasobności w składniki odżywcze, w tym na kwasowość oraz zawartość fosforu, potasu i magnezu. Rolnicy mają możliwość także zlecenia wykonania badań gleb na własny koszt w Okręgowej Stacji Chemiczno-Rolniczej w Gliwicach. Najczęściej takie badania wykonywane są w celu ustalania dawek nawożenia.

4.7.1.3. Osuwiska

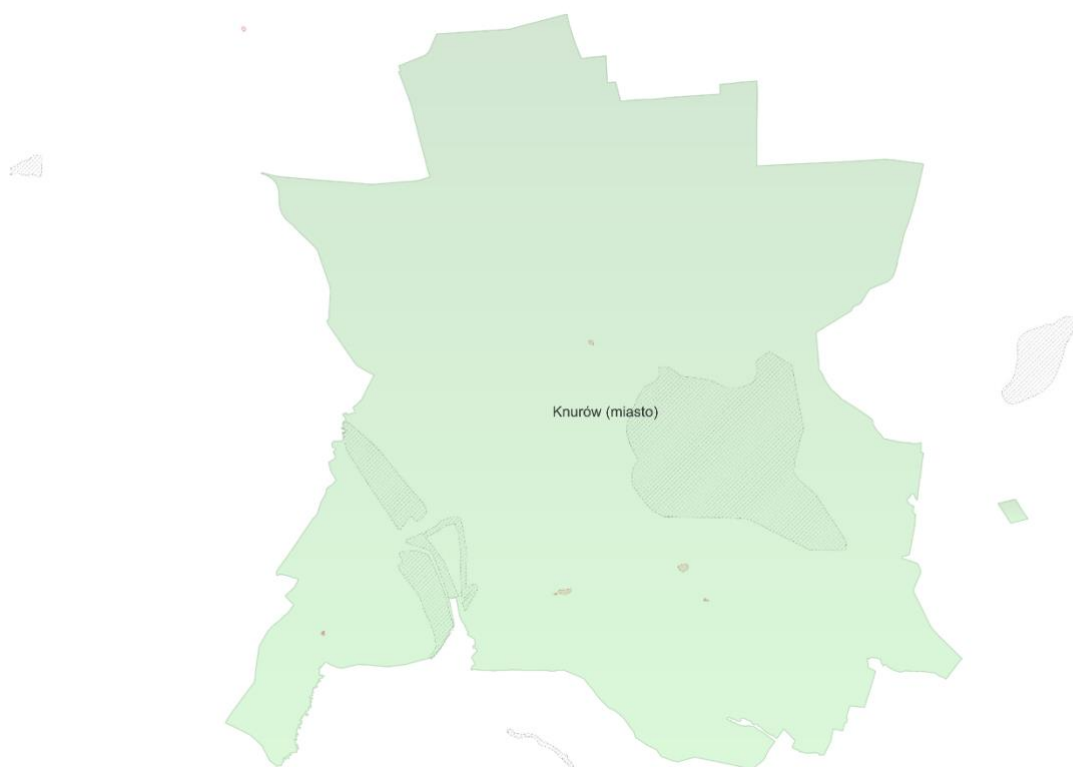
W Państwowym Instytucie Geologicznym od 2006 roku realizowany jest projekt System Osłony Przeciwośuwiskowej (SOPO). Celem projektu jest rozpoznanie i udokumentowanie wszystkich osuwisk oraz terenów zagrożonych ruchami masowymi w Polsce. Wyniki Projektu są przedstawiane na mapach topograficznych w skali 1:10000 i są pomocne w ocenie ryzyka osuwiskowego, czyli w ograniczeniu szkód i zniszczeń wywołanych rozwojem osuwisk poprzez zaniechanie budownictwa drogowego i mieszkaniowego w obrębie aktywnych i okresowo aktywnych osuwisk. Dla terenów osuwisk i terenów zagrożonych osuwaniem się mas ziemnych wymagane jest opracowanie szczegółowych dokumentów geologiczno-inżynierskich.

Stosownie do obowiązku wynikającego z art. 110a ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 r. Prawo ochrony środowiska (Dz. U. z 2025 r. poz. 647 z późn.zm.), Starosta Gliwicki prowadzi obserwacje terenów zagrożonych ruchami masowymi oraz terenów, na których występują te ruchy, a także rejestr zawierający informacje o tych terenach na podstawie bazy Systemu Osłony Przeciw Osuwiskowej (SOPO) – Rejestr terenów zagrożonych ruchami masowymi ziemi oraz terenów, na których występują te ruchy.

W 2016 roku opracowano „Rejestr terenów zagrożonych osuwaniem się mas ziemnych na terenie powiatu gliwickiego”, który był aktualizacją rejestru z 2008 roku. W ramach rejestru prowadzone są karty rejestracyjne osuwisk. Wyniki prac w postaci map z zasięgiem i stopniem aktywności osuwisk oraz terenów zagrożonych ruchami masowymi, a także wypełnionych kart rejestracyjnych są zgromadzone w ww. bazie SOPO.

W wyniku przeprowadzonych badań na obszarze powiatu gliwickiego udokumentowano 40 osuwisk, w tym 7 w gminie Knurów. Na obszarze gminy Knurów osuwiska występują głównie w Szczygłowicach (6 osuwisk) w dolinkach cieków będących dopływami Bierawki. Są to osuwiska okresowo aktywne. Na obszarze gminy występuje 5 terenów zagrożonych osuwaniem się mas ziemi.

⁴ pismo Wojewódzkiego Inspektoratu Ochrony Roślin i Nasiennictwa w Katowicach, Oddział Gliwice, znak: OGI.021.1.2026

Rysunek 25. Lokalizacja osuwisk oraz terenów zagrożonych ruchami masowymi na terenie gminy Knurów

Źródło: opracowanie własne na podstawie SOPO

4.7.1.4. Zanieczyszczenia gleb

Powiat Gliwicki w 2018 roku opracował „Wykaz potencjalnych historycznych zanieczyszczeń powierzchni ziemi na terenie powiatu gliwickiego”.

Na terenie gminy Knurów występuje 7 potencjalnych historycznych zanieczyszczeń powierzchni ziemi. Tereny te zlokalizowane są:

- w Knurowie przy ulicy Zwycięstwa (działka nr 0003.AR_11.482/15) o powierzchni 0,7 ha, teren nieużytkowany, zalesiony, niezabudowany, (zaklasyfikowane wg ewidencji gruntów i budynków jako tereny obiektów poprodukcyjnych, składów i magazynów),
- w Knurowie przy ulicy Zwycięstwa (działka nr 0003.AR_11.484/15) o powierzchni 0,3 ha, teren nieużytkowany, zalesiony, niezabudowany, (zaklasyfikowane wg ewidencji gruntów i budynków jako tereny obiektów poprodukcyjnych, składów i magazynów),
- w Knurowie przy ulicy Szpitalnej (działka nr 0003.AR_17.1696/42) o powierzchni 0,3 ha, teren nieużytkowany, (zaklasyfikowane wg ewidencji gruntów i budynków jako tereny i obszary górnicze),
- w Knurowie przy ulicy Szpitalnej (działka nr 0003.AR_17.1696/58) o powierzchni 0,7 ha, teren nieużytkowany, (zaklasyfikowane wg ewidencji gruntów i budynków jako tereny i obszary górnicze),
- w Knurowie przy ulicy Przemysłowej (działka nr 0003.AR_26.2176/4) o powierzchni 2,4 ha, teren magazynów i składów, (zaklasyfikowane wg ewidencji gruntów i budynków jako tereny obiektów poprodukcyjnych, składów i magazynów),
- w Knurowie przy ulicy Przemysłowej (działka nr 0003.AR_26.2176/5) o powierzchni 0,15 ha, teren magazynów i składów, (zaklasyfikowane wg ewidencji gruntów i budynków jako tereny obiektów poprodukcyjnych, składów i magazynów),
- w Knurowie na osiedlu Wojska Polskiego (działka nr 0003.AR_2.3567/1) o powierzchni 1 ha, teren nieużytkowany (zaklasyfikowane wg ewidencji gruntów jako tereny zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej i wielorodzinnej).

4.7.1.5. Rekultywacje

Zgodnie ze sprawozdaniami RRW-11 w 2025 roku powierzchnia gruntów wymagających rekultywacji wynosiła 356,83 ha. W 2025 roku nie przeprowadzono rekultywacji gruntów na terenie gminy Knurów.

4.7.2. Analiza SWOT

Gleby	
MOCNE STRONY czynniki wewnętrzne	SŁABE STRONY czynniki wewnętrzne
brak znaczących patogenów i szkodników	występowanie osuwisk i terenów zagrożonych osuwaniem się mas ziemnych występowanie historycznych zanieczyszczeń powierzchni ziemi brak badań w ramach Monitoringu chemizmu gleb ornych Polski
SZANSE czynniki zewnętrzne	ZAGROŻENIA czynniki zewnętrzne
możliwość korzystania z porad w ŚODR i ARIMR ograniczenie użycia chemicznych środków ochrony roślin oraz nawozów sztucznych możliwość wykonania badania gleby w Okręgowej Stacji Chemiczno-Rolniczej w Gliwicach	zanieczyszczenie gleb w wyniku oddziaływania terenów przemysłowych i górniczych, niskiej emisji w tym ruchu pojazdów ryzyko pojawienia się szkodników lub patogenów pozostałości środków ochrony roślin w płodach rolnych

Źródło: opracowanie własne

4.7.3. Cele i zadania środowiskowe z zakresu gleb

W celu racjonalnego, zarówno ekonomicznego, jak i ekologicznego, wykorzystania gleb należy dążyć do ograniczenia użytkowania gleb wysokiej jakości w sposób niezgodny z ich walorami przyrodniczymi, dostosowania form zagospodarowania do ich naturalnego potencjału oraz rozwoju rolnictwa ekologicznego lub zmiany kierunków upraw na glebach zanieczyszczonych.

Mając na względzie brak zainteresowania ze strony rolników pakietami rolno-środowiskowo-klimatycznymi oraz ukazującymi się programami należy prowadzić działania zmierzające do dotarcia do szerszego grona beneficjentów tych programów. Cennym działaniem jest organizacja spotkań informacyjnych i akcji informacyjnych połączonych z praktycznymi zajęciami dla rolników, zainteresowanych produkcją rolną, a także właścicieli gospodarstw predysponujących do prowadzenia działalności ekologicznej i agroturystycznej. Działania te przy współudziale z gminą prowadzone są przez Powiatowy Zespół Doradztwa Rolniczego w Gliwicach oraz Agencję Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa i finansowane są ze środków własnych tych instytucji.

Zgodnie z danymi Bazy SOPO na terenie gminy występują zarówno osuwiska, jak i tereny zagrożone ryzykiem osuwania się mas ziemnych. W przypadku zaistnienia takiej potrzeby będą realizowane projekty inwestycyjne związane z zabezpieczeniem i stabilizacją osuwisk oraz usuwaniem szkód w infrastrukturze. W ramach zadań własnych gminy zaplanowano uwzględnianie osuwisk oraz obszarów zagrożonych ryzykiem osuwania się mas ziemnych w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego.

4.8. Gospodarowanie odpadami i zapobieganie powstawaniu odpadów

W tabeli poniżej przedstawiono wybrane efekty realizacji dotychczasowego Programu ochrony środowiska w zakresie gospodarki odpadami i zapobiegania powstawaniu odpadów.

Tabela 35. Wybrane efekty realizacji dotychczasowego POŚ

Cel zapisany w „PROGRAMIE OCHRONY ŚRODOWISKA DLA GMINY KNURÓW NA LATA 2019-2023 Z PERSPEKTYWĄ DO ROKU 2025” Racjonalna gospodarka odpadami			
Lp.	Planowane zadania	Podjęte działania	Efekt ze wskaźnikiem
1.	Sprawozdania z funkcjonowania systemu gospodarki odpadami komunalnymi	Gmina co roku sporządza sprawozdania z funkcjonowania systemu gospodarki odpadami oraz analizę stanu gospodarki odpadami.	bieżąca realizacja
2.	Przyjęcie Uchwałą programu usuwania wyrobów zawierających azbest Usuwanie wyrobów zawierających azbest z terenu gminy	Nie przyjęto programu usuwania wyrobów zawierających azbest. Zgodnie z danymi zamieszczonymi w Bazie Azbestowej na terenie gminy zinventaryzowano 273,4300 Mg wyrobów zawierających azbest, w tym 213,8610 Mg na terenach należących do osób fizycznych i 59,5690 Mg na terenach administrowanych lub należących do osób prawnych. Do unieszkodliwienia pozostało 75,5020 Mg wyrobów zawierających azbest. Z terenu gminy usunięto około 72,39% wyrobów zawierających azbest.	nie przyjęto PUA z terenu gminy usunięto ok. 72,39% wyrobów zawierających azbest
3.	Prowadzenie selektywnego zbierania odpadów komunalnych	W 2025 roku gmina Knurów osiągnęła poziom przygotowania do ponownego użycia i recyklingu odpadów komunalnych w wysokości 33,98%, tym samym nie osiągając wymaganego poziomu, który w 2025 roku wynosił 55%. Gmina osiągnęła poziom składowania odpadów w wysokości 53,59%, tym samym nie osiągnięto zakładanego na lata 2025-2029 poziomu wynoszącego 30%. W 2025 roku odnotowano: - wzrost o około 2,48% masy odpadów odebranych w stosunku do masy odpadów odebranych w 2024 roku, - wzrost o około 24,57% masy odpadów przekazanych do PSZOK, - spadek o około 0,97% masy odpadów niesegregowanych w stosunku do masy odpadów niesegregowanych odebranych w 2024 roku.	w 2025 roku Gmina nie osiągnęła wymaganego poziomu przygotowania do ponownego użycia i recyklingu odpadów komunalnych odnotowano spadek o około 0,97% odpadów niesegregowanych
4.	Zmniejszenie ilości odpadów komunalnych ulegających biodegradacji, unieszkodliwianych przez składowanie. Sелеktywna zbiórka i osiąganie poziomu odzysku odpadów	W 2025 roku odnotowano wzrost o około 24,45% masy bioodpadów odebranych i zebranych w stosunku do 2024 roku.	w 2025 roku odnotowano wzrost masy odpadów biodegradowalnych (zebranych i odebranych) o około 24,45%
5.	Prowadzenie działalności informacyjno-edukacyjnej dotyczącej konieczności właściwego postępowania z odpadami niebezpiecznymi i innymi niż niebezpieczne	W 2025 roku przeprowadzono następujące akcje ekologiczne: - zbiórka opakowań szklanych w dniu 28.06.2025 r. pn.: „Wielka Zbiórka Szkła w Knurowie” zorganizowana przez PreZero Polska Sp. z o.o. z siedzibą przy ul. Kokotek 33, 41-700 Ruda Śląska wraz z REKOPOL Organizacją Odzysku Opakowań SA z siedzibą przy ul. Mangalia 4, 02-758 Warszawa, polegająca na wymianie szkła opakowaniowego w ilości 8 szt. na lawendę w doniczkę. Zebrano 4,2800 Mg szkła opakowaniowego, - inicjatywa sprzątnięcia terenu w sąsiedztwie Zespołu Szkolno-Przedszkolnego nr 2 w Knurowie zorganizowana przez jednostkę oświatową. Zebrano 0,0800 Mg odpadów, - zbiórka opakowań szklanych w dniu 18.10.2025 r. pn.: „Zamień szkło na wrzos” zorganizowana przez PreZero Recycling Południe Sp. z o.o. z siedzibą przy ul. Szybowej 44, 44-194 Knurów	bieżąca realizacja

		wraz z Urzędem Miasta Knurów, polegająca na wymianie szkła opakowaniowego w ilości 10 szt. na wrzos w donicze. Zebrano 1,9800 Mg szkła opakowaniowego. Ponadto Centrum Kultury na zlecenie Gminy Knurów zorganizowało wydarzenia pn.: • „Edukacja ekologiczna w zakresie prawidłowej segregacji odpadów komunalnych połączona z koncertem w Ciemności”, • „Edukacja ekologiczna w zakresie prawidłowej segregacji odpadów komunalnych podczas Knurowskiego Jarmarku”, • „Edukacja ekologiczna w zakresie prawidłowej segregacji odpadów komunalnych podczas koncertu W Blasku Świec...”.	
--	--	--	--

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych o wykonanych działaniach na terenie Gminy Knurów

W tabeli poniżej zaprezentowano wskaźniki, które dają obraz postępów w realizacji Programu ochrony środowiska, a także pokazują zmiany stanu środowiska na terenie gminy.

Tabela 36. Wskaźniki monitorowania realizacji działań w zakresie gospodarki odpadami i zapobiegania powstawaniu odpadów

Lp.	Wskaźnik	Stan wyjściowy 2017 r.	Stan aktualny
1.	Rocznie wykonywane sprawozdania	1	1
2.	Ilość PUA Ilość usuniętych wyrobów zawierających azbest	0 147,521 Mg	0 197,9280 Mg
3.	Procent mieszkańców objętych zbiórkami odpadów	100	100
4.	% zmniejszenia odpadów biodegradowalnych	0,00	_*
5.	Ilość akcji edukacyjnych	4	6

* w 2025 roku odnotowano wzrost o około 24,45% masy bioodpadów odebranych i zebranych w stosunku do 2024 roku

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Gminy Knurów oraz Bazy Azbestowej

4.8.1. Opis stanu obecnego

Na terenie gminy Knurów źródłami wytwarzanych odpadów są:

- gospodarstwa domowe, w których powstają także odpady wielkogabarytowe oraz niebezpieczne,
- obiekty infrastruktury społecznej i komunalnej,
- obszary ogrodów, tereny zieleni, parków, cmentarzy, targowisk,
- ulice i place,
- przedsiębiorstwa i firmy prowadzące działalność gospodarczą.

Ilość wytwarzanych odpadów komunalnych, wskaźnik ich nagromadzenia, jak również ich struktura oraz skład są uzależnione od różnych uwarunkowań lokalnych. Należy do nich:

- poziom rozwoju gospodarczego obszaru,
- zamożność społeczeństwa,
- rodzaj zabudowy mieszkalnej,
- sposób gospodarowania zasobami,
- przyzwyczajenia w konsumpcji dóbr materialnych,
- cechy charakterologiczne mieszkańców,
- podatność na edukację ekologiczną.

Największy wpływ na ilość i skład morfologiczny powstających odpadów komunalnych w danej społeczności mają pojedyncze decyzje zapadające w trakcie zakupów poszczególnych towarów i wybory rodzaju opakowania. Do celów niniejszego opracowania wykorzystano dane pochodzące z Urzędu Miasta Knurów zamieszczone w rocznych sprawozdaniach z gospodarowania odpadami za lata 2024-2025 oraz danych GUS.

Gospodarka odpadami na terenie miasta oparta jest na zasadach Planu gospodarki odpadami dla województwa śląskiego na lata 2023-2028 (uchwała nr VII/6/8/2024 z dnia 21 października 2024 roku Sejmiku Województwa Śląskiego). Celem Planu jest określenie systemu gospodarki odpadami zgodnego z Krajowym Planem Gospodarki Odpadami 2028 oraz wymaganiami aktualnie obowiązujących przepisów prawa.

Główne cele KPGO w zakresie odpadów komunalnych, w tym odpadów żywności i innych odpadów ulegających biodegradacji to:

- wdrożenie ZPO (zapobiegania powstawania odpadów) oraz zmniejszenie ilości powstających odpadów,
- wspieranie działań związanych z ponownym użyciem produktów, m.in. przez budowę sieci napraw i ponownego użycia (np. w ramach PSZOK) oraz promowania i wspierania budowy sieci napraw i ponownego użycia,
- zwiększenie świadomości społeczeństwa w zakresie ZPO i postępowania z odpadami,
- osiągnięcie następujących poziomów przygotowania do ponownego użycia i recyklingu odpadów komunalnych:
 - 55% dla roku 2025,
 - 60% dla roku 2030,
 - 65% dla roku 2035,
- minimalizacja ilości składowanych odpadów:
 - do 30% w roku 2025,
 - do 20% w roku 2030,
 - do 10% w roku 2035,
- zwiększenie recyklingu organicznego poprzez propagowanie kompostowania bioodpadów „u źródła” przez mieszkańców,
- zapewnienie selektywnego zbierania bioodpadów od mieszkańców oraz zakładów zbiorowego żywienia,
- zwiększanie świadomości społeczeństwa w zakresie selektywnego zbierania odpadów,
- zmniejszenie udziału niesegregowanych (zmieszanych) odpadów komunalnych w strumieniu odbieranych odpadów,
- zapewnienie jak najwyższej jakości zbieranych selektywnie odpadów, aby mogły one zostać skierowane do procesu recyklingu,
- utrzymanie występującego trendu w zakresie celu dotyczącego zmniejszenia ilości odpadów komunalnych ulegających biodegradacji kierowanych na składowiska, aby nie było składowanych więcej niż 35% masy tych odpadów w stosunku do masy wytworzonych w 1995 r.,
- ograniczenie powstawania tzw. dzikich wysypisk,
- zwiększenie świadomości społeczeństwa w zakresie zagrożeń związanych z nielegalnym postępowaniem z odpadami.

Ustawą z dnia 19 lipca 2019 roku o zmianie ustawy o utrzymaniu czystości i porządku w gminach oraz niektórych innych ustaw („ustawa nowelizująca”), wprowadzono szereg zmian dotyczących m.in. udzielania przez gminy zamówień publicznych na odbiór oraz odbiór i zagospodarowanie odpadów komunalnych, a także zrezygnowano z organizacji systemów gospodarowania odpadami komunalnymi w ramach regionów.

Nowelizacja istotnie zmienia system gospodarki odpadami komunalnymi. W poprzednim stanie prawnym gospodarowanie odpadami komunalnymi co do zasady powinno zamykać się w granicach regionów gospodarki odpadami komunalnymi, wyznaczonych w wojewódzkich planach gospodarki odpadami. Nowelizacja likwiduje tę regionalizację.

Nadal jednak będą pewne ograniczenia dotyczące gospodarowania głównie niesegregowanymi (zmieszanymi) odpadami komunalnymi, odebranymi od właścicieli nieruchomości, odpady takie mogą być przekazywane wyłącznie do tzw. instalacji komunalnych, ujętych na listach prowadzonych przez Marszałków Województw.

W ustawie o utrzymaniu czystości i porządku w gminach (Dz.U. 2025, poz. 733 z późn.zm.), ustawie z dnia 27 kwietnia 2001 r. Prawo ochrony środowiska oraz ustawie o odpadach (Dz.U. 2023, poz. 1587 z późn.zm.) zawarto rozwiązania, które mają na celu ograniczenie wzrostu kosztów gospodarowania odpadami.

W ramach ustawy o utrzymaniu czystości i porządku w gminach m.in.:

- ustalono maksymalną wysokość opłaty za gospodarowanie odpadami komunalnymi obliczanej na podstawie metody „od ilości zużytej wody” w wysokości 7,8% dochodu rozporządzalnego na 1 osobę ogółem za gospodarstwo domowe,
- podwyższona została maksymalna stawka opłaty za odpady komunalne dla nieruchomości niezamieszkałych – 1,3% dochodu rozporządzalnego na 1 osobę ogółem za pojemnik lub worek o pojemności 120 l, co umożliwi efektywne rozłożenie kosztów systemu pomiędzy nieruchomości zamieszkałe i niezamieszkałe,
- władze samorządowe mogą zdecydować o rzadszym odbiorze bioodpadów i niesegregowanych (zmieszanych) odpadów komunalnych z gmin wiejskich oraz części wiejskiej gmin miejsko-wiejskich,
- umożliwiono gminom weryfikowanie informacji z deklaracji o wysokości opłaty za gospodarowanie odpadami komunalnymi, poprzez korzystanie z różnych źródeł informacji będących w posiadaniu gminy (np. w celu potwierdzenia liczby osób zamieszkujących w danym gospodarstwie domowym),
- właściciele nieruchomości rekreacyjno-letniskowych mogą rozliczać się z opłaty za odpady komunalne, jak właściciele nieruchomości niezamieszkałych, czyli od pojemnika,
- Minister właściwy do spraw klimatu może zezwolić w drodze decyzji na wniosek wójta, burmistrza lub prezydenta miasta, na odstępstwa dla poszczególnych gmin, jeżeli chodzi o sposób selektywnego zbierania odpadów komunalnych (możliwość zbierania w jednym pojemniku: tworzyw sztucznych + metali + szkła),
- mieszkańcy budynków wielolokalowych mogą być indywidualnie rozliczani z obowiązku selektywnego zbierania odpadów (gmina w porozumieniu z właścicielem nieruchomości będzie mogła wdrożyć systemy, które pozwolą na rozliczenie poszczególnych mieszkańców, np. bloku z obowiązku selektywnego zbierania odpadów – możliwe będzie odejście od tzw. odpowiedzialności zbiorowej za nieselektywne zbieranie),
- umożliwiono gminom dopłacanie ze środków własnych do systemu gospodarowania odpadami. Gminy mogą skorzystać z tego rozwiązania w szczególności, w sytuacjach nadzwyczajnych, np. w przypadku znacznego wzrostu cen za gospodarowanie odpadów (brak możliwości pokrycia wszystkich kosztów z pobranych od mieszkańców opłat, konieczność znacznego podwyższenia pobieranych opłat).

W 2025 roku do Rejestru Działalności Regulowanej w zakresie odbierania odpadów komunalnych wpisano 1 nowy podmiot, natomiast żaden podmiot nie został wykreślony. Łącznie na koniec 2025 roku w rejestrze znajdowało się 11 przedsiębiorstw uprawnionych do świadczenia usług w zakresie odbierania odpadów komunalnych z terenu Knurowa, spośród których umowę z gminą realizowała spółka PreZero Recycling Południe Sp. z o.o. Właściciele nieruchomości niezamieszkałych zawarły umowy z 8 przedsiębiorstwami.

4.8.1.1. Zasady gospodarowania odpadami na terenie gminy

Głównymi celami w zakresie gospodarki odpadami jest doskonalenie systemu selektywnej zbiórki odpadów komunalnych oraz redukcja strumienia odpadów komunalnych zmieszanych kierowanych do instalacji przetwarzania odpadów komunalnych oraz poprawa wydzielenia odpadów niebezpiecznych ze strumienia odpadów komunalnych, co już jest realizowane.

Utworzenie i obsługa systemu gospodarowania odpadami na terenie gminy to obowiązek wynikający z ustawy o utrzymaniu czystości i porządku w gminach. Na terenie gminy Knurów systemem gospodarowania odpadami komunalnymi objęte są wszystkie nieruchomości zamieszkałe.

Zgodnie z uchwałą nr LXVI/808/2023 Rady Miasta Knurów z dnia 11 stycznia 2023 r. w sprawie ustalenia stawki opłaty za gospodarowanie odpadami komunalnymi dla nieruchomości, na których zamieszkują mieszkańcy, ustalono następujące stawki za gospodarowanie odpadami:

- 36,00 zł miesięcznie od osoby za gospodarowanie odpadami komunalnymi w zabudowie jednorodzinnej, jeżeli odpady są zbierane i odbierane w sposób selektywny,
- 72,00 zł miesięcznie od osoby za gospodarowanie odpadami komunalnymi w zabudowie jednorodzinnej, jeżeli właściciel nieruchomości nie wypełnia obowiązku zbierania odpadów komunalnych w sposób selektywny,
- 35,60 zł miesięcznie od osoby za gospodarowanie odpadami komunalnymi dla nieruchomości w zabudowie wielorodzinnej, jeżeli odpady są zbierane i odbierane w sposób selektywny,

- 71,20 zł miesięcznie od osoby za gospodarowanie odpadami komunalnymi dla nieruchomości w zabudowie wielorodzinnej, jeżeli właściciel nieruchomości nie wypełnia obowiązku zbierania odpadów komunalnych w sposób selektywny.

W 2025 roku na terenie gminy w dalszym ciągu obowiązywało zwolnienie z części opłaty za gospodarowanie odpadami komunalnymi dla właścicieli nieruchomości zabudowanych budynkami mieszkalnymi jednorodzinnymi kompostujących bioodpady stanowiące odpady komunalne w kompostowniku przydomowym. Zgodnie z Uchwałą Nr LXVI/809/2023 Rady Miasta Knurów z dnia 11 stycznia 2023 r. zwalnia się w części z opłaty za gospodarowanie odpadami komunalnymi właścicieli nieruchomości zabudowanych budynkami mieszkalnymi jednorodzinnymi, położonymi na terenie gminy Knurów, kompostujących bioodpady stanowiące odpady komunalne w kompostowniku przydomowym. Zwolnienie wynosi 4,00 zł od jednego mieszkańca na miesiąc zamieszkującego daną nieruchomość w stosunku do stawki opłaty za gospodarowanie odpadami komunalnymi ustalonej uchwałą NR LXVI/808/2023 r. Rada Miasta Knurów w dniu 11 stycznia 2023 r. w sprawie ustalenia stawki tej opłaty. Opłata miesięczna za gospodarowanie odpadami po uwzględnieniu częściowego zwolnienia wyniesie 32,00 zł od osoby zamieszkałej.

Właściciele nieruchomości niezamieszkałych pozbywają się odpadów komunalnych na podstawie umów cywilnoprawnych zawartych z podmiotami posiadającymi wpis do Rejestru Działalności Regulowanej.

Punkt Selektywnego Zbierania Odpadów Komunalnych

Na terenie gminy Knurów funkcjonuje Punkt Selektywnego Zbierania Odpadów Komunalnych (PSZOK) przy ulicy Szybowej 44. Do PSZOK przyjmowane są tylko odpady posegregowane. W PSZOK przyjmowane są następujące odpady:

- papier,
- szkło,
- tworzywa sztuczne,
- metale,
- odpady opakowaniowe wielomateriałowe,
- bioodpady,
- meble i inne odpady wielkogabarytowe,
- zużyte opony,
- przeterminowane leki i chemikalia,
- odpady niekwalifikujące się do odpadów medycznych powstałe w gospodarstwie domowym w wyniku przyjmowania produktów leczniczych w formie iniekcji i prowadzenia monitoringu poziomu substancji we krwi, w szczególności igły i strzykawki,
- odpady niebezpieczne,
- zużyte baterie i akumulatory,
- zużyty sprzęt elektryczny i elektroniczny,
- odpady budowlane i rozbiórkowe z gospodarstw domowych w ilości do 2 ton na rok z jednej nieruchomości zamieszkałej lub jednego lokalu mieszkalnego,
- tekstylia i odzież.

Mieszkańcy Gminy Knurów dostarczają odpady do PSZOK we własnym zakresie i na własny koszt.

4.8.1.2. Ilości zebranych odpadów

W 2025 roku gmina Knurów osiągnęła poziom przygotowania do ponownego użycia i recyklingu odpadów komunalnych w wysokości 33,98%, tym samym nie osiągając wymaganego poziomu, który w 2025 roku wynosił 55%. Gmina osiągnęła poziom składowania odpadów w wysokości 53,59%, tym samym osiągając zakładany na lata 2025-2029 poziom wynoszący 30%.

W 2025 roku z terenu gminy odebrano 12 114,1913 Mg odpadów komunalnych. W poniższej tabeli przedstawiono ilości poszczególnych odpadów odebranych w 2025 roku.

Tabela 37. Masa odpadów odebranych z terenu gminy Knurów w 2025 roku

Kod odpadu	Rodzaj odpadu	Masa odebranych odpadów komunalnych [Mg]	Nazwa i adres instalacji, do której zostały przekazane odpady komunalne
20 03 07	Odpady wielkogabarytowe	173,1200	Instalacja Komunalna PreZero Recycling Południe Sp. z o.o. 44-193 Knurów, ul. Szybowa 44
20 03 01	Niesegregowane (zmieszane) odpady komunalne	8026,4400	
20 01 99	Inne niewymienione frakcje zbierane w sposób selektywny	642,6800	
20 01 02	Szkło	567,6000	
20 01 01	Papier i tektura	522,8200	
20 01 39	Tworzywa sztuczne	0,4400	
15 01 06	Zmieszane odpady opakowaniowe	54,2000	
15 01 07	Opakowania ze szkła	9,3600	
15 01 01	Opakowania z papieru i tektury	58,6000	
20 01 11	Tekstylia	3,7200	
16 01 03	Zużyte opony	18,8200	RECYKL Organizacja Odzysku SA ul. Lenia 3, 63-100 Śrem
20 02 01	Odpady ulegające biodegradacji	1,7385	Instalacja MBPO FCC Śląsk Sp. z o.o. ul. Cmentarna 19 F, 41-800 Zabrze
20 02 01	Odpady ulegające biodegradacji	63,2870	Kompostownia Miejska Gospodarka Komunalna ul. 11 Listopada 17, 56-400 Oleśnica
20 02 01	Odpady ulegające biodegradacji	8,9000	Best-Eko Sp. z o.o. ul. Rycerska 101, 44-251 Rybnik
20 02 01	Odpady ulegające biodegradacji	1512,8840	Kompostownia Best-Eko ul. Rycerska 101, 44-251 Rybnik
15 01 02	Opakowania z tworzyw sztucznych	7,0300	Olimar Sp. z o.o. ul. Wodna 11, 32-005 Niepołomice
20 02 01	Odpady ulegające biodegradacji	29,2700	Kompostownia Remondis Tarnowskie Góry Sp. z o.o. ul. Nakielska 1-3, 42-600 Tarnowskie Góry
15 01 07	Opakowania ze szkła	2,1000	Remondis Glass Recycling Polska Sp. z o.o. ul. Portowa 22, 44-100 Gliwice
20 01 02	Szkło	4,4400	FCC Śląsk Sp. z o.o. ul. Cmentarna 19F, 41-800 Zabrze
20 01 39	Tworzywa sztuczne	15,1000	
20 03 01	Niesegregowane (zmieszane) odpady komunalne	8,5200	
20 01 01	Papier i tektura	6,3800	
20 02 01	Odpady ulegające biodegradacji	13,2000	
20 03 07	Odpady wielkogabarytowe	0,5400	
20 03 01	Niesegregowane (zmieszane) odpady komunalne	43,9600	Cofinco Poland Sp. z o.o. ul. Dębina 36, 44-335 Jastrzębie Zdrój
20 03 01	Niesegregowane (zmieszane) odpady komunalne	134,2600	BM Recykling Sp. z o.o. ul. Konopnickiej 11, 41-100 Siemianowice Śląskie
20 01 01	Papier i tektura	7,0200	STENA Recycling Sp. z o.o. ul. Konopnickiej 11, 41-100 Siemianowice Śląskie
20 02 01	Odpady ulegające biodegradacji	101,2790	Kompostownia Hydrogeotechnika Sp. z o.o. ul. Ściegiennego 262A, 25-116 Kielce
15 01 01	Opakowania z papieru i tektury	17,3700	Hamburger Recykling Polska Sp. z o.o. Hamburger Hungaria Dunaujvaros

15 01 02	Opakowania z tworzyw sztucznych	1,5800	Śląskie Centrum Recyklingu Sp. z o.o. ul. Rybnicka 199G, 44-122 Gliwice
15 01 01	Opakowania z papieru i tektury	1,5000	
20 03 01	Niesegregowane (zmieszane) odpady komunalne	12,3400	
20 01 11	Tekstylia	15,3600	Wtórpol Sp. z o.o. ul. Żurawia 1, 26-100 Skarżysko-Kamienna
20 02 01	Odpady ulegające biodegradacji	2,4515	Instalacja biologicznego przetwarzania selektywnie zebranych odpadów zielonych – System NNP FCC Śląsk sp. z o.o. ul. Cmentarna 19 F, 41-800 Zabrze
20 01 02	Szkło	3,9300	FCC Śląsk Sp. z o.o. Instalacja Mechaniczno-Biologicznego Przetwarzania Odpadów ul. Cmentarna 19F, 41-800 Zabrze
20 01 01	Papier i tektura	5,3270	
20 01 39	Tworzywa sztuczne	3,1290	
20 03 01	Niesegregowane (zmieszane) odpady komunalne	9,3700	
20 01 32	Leki inne niż wymienione w 20 01 31	2,0700	Instalacja do termicznego przekształcania odpadów SARPI Dąbrowa Górnicza Sp. z o.o. ul. Koksownicza 16, 42-523 Dąbrowa Górnicza
20 01 34	Baterie i akumulatory inne niż wymienione w 20 01 33	1,5550	Enviropol PL Sp. z o.o. ul. Mechaników 15, 44-109 Gliwice
20 01 36	Zużyte urządzenia elektryczne i elektroniczne inne niż wymienione w 20 01 21, 20 01 23 i 20 01 35	0,5020	Enviropol PL Sp. z o.o. ul. Mechaników 15, 44-109 Gliwice

Źródło: Analiza stanu gospodarki odpadami komunalnymi na terenie gminy Knurów za rok 2025

Właściciele nieruchomości dostarczali we własnym zakresie odpady komunalne do PSZOK. W poniższej tabeli przedstawiono masę odpadów zebranych w PSZOK w 2025 roku.

Tabela 38. Masa odpadów zebranych w PSZOK z terenu gminy Knurów w 2025 roku

Kod odpadu	Rodzaj odpadu	Masa odebranych odpadów komunalnych [Mg]	Nazwa i adres instalacji, do której zostały przekazane odpady komunalne
20 03 07	Odpady wielkogabarytowe	720,6000	Instalacja Komunalna PreZero Recycling Południe Sp. z o.o. ul. Szybowa 44,44-193 Knurów
20 01 01	Papier i tektura	5,0200	
20 01 02	Szkło	0,5200	
20 01 39	Tworzywa sztuczne	0,3200	
20 01 10	Odzież	0,0200	
20 01 11	Tekstylia	5,1400	
20 01 11	Tekstylia	3,8510	Wtórpol Sp. z o.o. ul. Żurawia 1, 26-100 Skarżysko Kamienna
20 02 01	Odpady ulegające biodegradacji	636,1000	Best-Eko Sp. z o.o. ul. Rycerska 101, 44-251 Rybnik
20 02 01	Odpady ulegające biodegradacji	44,1200	Kompostownia Hydrogeotechnika Sp. z o.o. ul. Ściegiennego 262A, 25-116 Kielce
20 02 01	Odpady ulegające biodegradacji	27,5700	Kompostownia Miejska Gospodarka Komunalna Sp. z o.o. ul. 11 Listopada, 56-400 Oleśnica
20 02 01	Odpady ulegające biodegradacji	12,7500	Kompostownia REMONDIS Tarnowskie Góry Sp. z o.o. ul. Nakielska 1-3, 42-600 Tarnowskie Góry
16 01 03	Zużyte opony	16,6200	RECYKL Organizacja Odzysku S.A. ul. Letnia 3, 63-100 Śrem

20 01 32	Leki inne niż wymienione w 20 01 31	0,0230	SARPI Dąbrowa Górnicza ul. Koksownicza 16,42-523 Dąbrowa Górnicza
20 01 28	Farby, tusze, farby drukarskie, kleje, lepiszcze i żywice inne niż wymienione w 20 01 27	1,2500	
20 01 26*	Oleje i tłuszcze inne niż wymienione w 20 01 25	0,4520	
20 01 27*	Farby, tusze, farby drukarskie, kleje, lepiszcze i żywice zawierające substancje niebezpieczne	0,4600	
20 01 36	Zużyte urządzenia elektryczne i elektroniczne inne niż wymienione w 20 01 21, 20 01 23 i 20 01 35	8,8990	Enviropol PL sp. z o.o. ul. Mechaników 15. 44-109 Gliwice
20 01 34	Baterie i akumulatory inne niż wymienione w 20 01 33	0,3690	
20 01 35*	Zużyte urządzenia elektryczne i elektroniczne inne niż wymienione w 20 01 21 i 20 01 23 zawierające niebezpieczne składniki ⁵⁾	3,0480	Enviropol PL sp. z o.o. ul. Mechaników 15, 44-109 Gliwice
20 01 35*	Zużyte urządzenia elektryczne i elektroniczne inne niż wymienione w 20 01 21 i 20 01 23 zawierające niebezpieczne składniki ⁵⁾	4,9000	Ekamax Sp. zo.o. ul. Pszczyńska 206, 44-100 Gliwice

Źródło: Analiza stanu gospodarki odpadami komunalnymi na terenie gminy Knurów za rok 2025

W 2025 roku do PSZOK dostarczono również odpady budowlane i rozbiórkowe:

- 17 01 01 – odpady betonu oraz gruz betonowy z rozbiórek i remontów – 103,4400 Mg,
- 17 01 07 – zmieszane odpady z betonu, gruzu ceglanego, odpadowych materiałów ceramicznych i elementów wyposażenia inne niż wymienione w 17 01 06 – 661,7000 Mg,
- 17 06 04 – materiały izolacyjne inne niż wymienione w 17 06 01 i 17 06 03 – 0,8000 Mg.

Ponadto w PSZOK magazynowano również odpady o kodach:

- 20 01 21* – lampy fluorescencyjne i inne odpady zawierające rtęć – 0,0020 Mg,
- 20 01 35* – zużyte urządzenia elektryczne i elektroniczne inne niż wymienione w 20 01 21 i 20 01 23 zawierające niebezpieczne składniki⁵⁾ – 0,0460 Mg,
- 20 01 36 – zużyte urządzenia elektryczne i elektroniczne inne niż wymienione w 20 01 21, 20 01 23 i 20 01 35 – 0,5410 Mg.

Odpady komunalne były zbierane w punktach skupu surowców wtórnych.

Tabela 39. Masa odpadów zebranych przez Punkty skupu surowców wtórnych z terenu gminy Knurów w 2025 roku

Kod odpadu	Rodzaj odpadu	Masa zebranych odpadów komunalnych przekazanych do zagospodarowania [Mg]	Adres podmiotu zbierającego odpady komunalne	Nazwa i adres instalacji, do której zostały przekazane odpady
15 01 04	Opakowania z metali	35,3185	Knurów, ul. Wilsona 54z	Huta Novelis Shet Ingot GmbH gaterslebner Str. 06469 (Niemcy)
15 01 04	Opakowania z metali	59,7360	Knurów, ul. Przemysłowa 18	TRS POLAND ul. Budowlanych 4/1A, 41-303 Dąbrowa Górnicza
15 01 04	Opakowania z metali	0,9750	Knurów, ul. Dębowa 29	ELVALHALCOR S.A.

Źródło: Analiza stanu gospodarki odpadami komunalnymi na terenie gminy Knurów za rok 2025

Ponadto przy ulicy Dworcowej zebrano odpady budowlane i rozbiórkowe:

- 17 04 05 – żelazo i stal – 104,6590 Mg,
- 17 04 03 – ołów – 1,4180 Mg,
- 17 04 01 – miedź, brąz, mosiądz – 4,0020 Mg,
- 17 04 07 – mieszaniny metali – 59,5418 Mg,
- 17 04 02 – aluminium – 24,2085 Mg.

W 2025 roku odnotowano:

- wzrost o około 2,48% masy odpadów odebranych w stosunku do masy odpadów odebranych w 2024 roku,
- wzrost o około 24,57% masy odpadów przekazanych do PSZOK,
- spadek o około 0,97% masy odpadów niesegregowanych w stosunku do masy odpadów niesegregowanych odebranych w 2024 roku.

Na terenie gminy Knurów 7 przedsiębiorstw posiada decyzję Starosty Gliwickiego na wytwarzanie odpadów. Ponadto jedno przedsiębiorstwo z terenu gminy posiada decyzję Starosty na odzysk odpadów.

Marszałek Województwa Śląskiego, na terenie gminy Knurów wydał dwa pozwolenia zintegrowane dla instalacji:

- do mechaniczno-biologicznego przetwarzania odpadów, zlokalizowanej w Knurowie przy ul. Szybowej 44, eksploatowanej obecnie przez PreZero Recycling Południe Sp. z o.o. z siedzibą w Knurowie – decyzja 632/OS/2016 z 29.02.2016 r. z późn.zm.,
- znajdujących się na terenie składowiska odpadów zawierających azbest zlokalizowanego w Knurowie przy ul. Szybowej 44, eksploatowanego przez PreZero Recycling Południe Sp. z o.o. z siedzibą w Knurowie – decyzja Nr ŚR-III-6618/43/18/06 z dnia 14.07.2006 r. z późn.zm.

W latach 2024-2025 decyzją Nr 2780/OE/2025 z 30.07.2025 r. Marszałek Województwa Śląskiego wydał decyzję zmieniającą pozwolenie zintegrowane dla instalacji do mechaniczno-biologicznego przetwarzania odpadów, zlokalizowanej w Knurowie przy ul. Szybowej 44.

Na terenie gminy pojawiają się dzikie wysypiska lub miejsca pozostawiania odpadów, najczęściej po identyfikacji są one usuwane. Aktualnie newralgiczny jest rejon ulicy Przemysłowej w Knurowie, gdzie składowane są odpady opakowaniowe z tworzyw sztucznych. Dla tego terenu aktualnie trwa postępowanie prowadzone przez Starostę Gliwickiego mające na celu zobowiązanie właściciela do uprzątnięcia terenu.

Podobna sytuacja ma miejsce także w okolicy ulicy Przemysłowej, odpady chemiczne składowane są w beczkach i mauzerach częściowo w budynku oraz częściowo na wolnym powietrzu. W tej sprawie toczy się postępowanie prowadzone przez Urząd Miasta Knurowa.

4.8.1.3. Kontrole

W 2025 roku Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska w Katowicach przeprowadził 1 kontrolę w zakresie gospodarowania odpadami. Podczas kontroli nie stwierdzono naruszeń.

W latach 2022-2025 na terenie gminy Knurów przeprowadzono łącznie 119 kontroli w zakresie gospodarki odpadami:

- 41 kontroli w 2022 roku,
- 44 kontrole w 2023 roku,
- 18 kontroli w 2024 roku,
- 16 kontroli w 2025 roku.

4.8.1.4. Działania edukacyjne

W związku z koniecznością podnoszenia świadomości mieszkańców w zakresie prawidłowego gospodarowania odpadami komunalnymi, w tym zasad selektywnej zbiórki odpadów, zadaniem gminy jest podejmowanie działań edukacyjnych obejmujących w szczególności:

- podnoszenie ogólnej świadomości ekologicznej społeczeństwa,

- rozpowszechnianie zasad prawidłowego postępowania z odpadami z naciskiem na propagowanie selektywnego zbierania odpadów,
- informowanie o korzyściach dla środowiska i mieszkańców związanych z odzyskiem odpadów i ogólnie z prowadzeniem racjonalnej gospodarki odpadami.

W 2025 roku przeprowadzono następujące akcje ekologiczne:

- zbiórka opakowań szklanych w dniu 28.06.2025 r. pn.: „Wielka Zbiórka Szkła w Knurowie” zorganizowana przez PreZero Polska Sp. z o.o. z siedzibą przy ul. Kokotek 33, 41-700 Ruda Śląska wraz z REKOPOL Organizacją Odzysku Opakowań SA z siedzibą przy ul. Mangalia 4, 02-758 Warszawa, polegająca na wymianie szkła opakowaniowego w ilości 8 szt. na lawendę w donicze. Zebrano 4,2800 Mg szkła opakowaniowego,
- inicjatywa sprzątnięcia terenu w sąsiedztwie Zespołu Szkolno-Przedszkolnego nr 2 w Knurowie zorganizowana przez jednostkę oświatową. Zebrano 0,0800 Mg odpadów,
- zbiórka opakowań szklanych w dniu 18.10.2025 r. pn.: „Zamień szkło na wrzos” zorganizowana przez PreZero Recycling Południe Sp. z o.o. z siedzibą przy ul. Szybowej 44, 44-194 Knurów wraz z Urzędem Miasta Knurów, polegająca na wymianie szkła opakowaniowego w ilości 10 szt. na wrzos w donicze. Zebrano 1,9800 Mg szkła opakowaniowego,
- organizacja wydarzeń przez Centrum Kultury w Knurowie na zlecenie Gminy Knurów, pn.:
 - „Edukacja ekologiczna w zakresie prawidłowej segregacji odpadów komunalnych połączona z koncertem w Ciemności”,
 - „Edukacja ekologiczna w zakresie prawidłowej segregacji odpadów komunalnych podczas Knurowskiego Jarmarku”,
 - „Edukacja ekologiczna w zakresie prawidłowej segregacji odpadów komunalnych podczas koncertu W Blasku Świec...”.

4.8.1.5. Azbest

Na właścicielu, zarządcy bądź użytkowniku nieruchomości, na której znajdują się wyroby zawierające azbest ciąży obowiązek sporządzenia informacji o wyrobach zawierających azbest i miejscu ich wykorzystywania – obowiązek tzw. inwentaryzacji. Inwentaryzacja jest wykonywana na podstawie spisu z natury. Osoby fizyczne niebędące przedsiębiorcami przedkładają informację prezydentowi, burmistrzowi lub wójtowi. Podmioty prawne przedkładają informację bezpośrednio marszałkowi województwa. Dane należy raportować corocznie do 31 marca za poprzedni rok kalendarzowy. Zebrane od osób fizycznych informacje o rodzaju, ilości i miejscach występowania azbestu wójt, burmistrz lub prezydent miasta przedkłada marszałkowi województwa do 31 marca każdego roku w formie aktualizacji Bazy Azbestowej.

Od 2007 roku Gmina finansuje usuwanie azbestu.

Zgodnie z danymi zamieszczonymi w Bazie Azbestowej na terenie gminy zinwentaryzowano 273,4300 Mg wyrobów zawierających azbest, w tym 213,8610 Mg na terenach należących do osób fizycznych i 59,5690 Mg na terenach administrowanych lub należących do osób prawnych. Do unieszkodliwienia pozostało 75,5020 Mg wyrobów zawierających azbest. Z terenu gminy usunięto około 72,39% wyrobów zawierających azbest.

4.8.2. Analiza SWOT

Gospodarka odpadami i zapobieganie powstawaniu odpadów	
MOCNE STRONY czynniki wewnętrzne	SŁABE STRONY czynniki wewnętrzne
rosnący udział selektywnej zbiórki odpadów w stosunku do odpadów zmieszanych sprawnie działający PSZOK prowadzona edukacja ekologiczna wysokie tempo usuwania wyrobów zawierających azbest	nie osiągnięcie poziomu przygotowania do ponownego użycia i recyklingu (2025 r.)
SZANSE czynniki zewnętrzne	ZAGROŻENIA czynniki zewnętrzne
uszczelnienie systemu gospodarki odpadami	wzrost kosztów gospodarowania odpadami komunalnymi, co wiąże się ze wzrostem opłat ponoszonych przez mieszkańców

edukacja ekologiczna mieszkańców i promocja racjonalnej gospodarki odpadami inwentaryzacje odpadów zawierających azbest pozyskanie środków zewnętrznych na usuwanie azbestu i wyrobów zawierających azbest	przywożenie odpadów na teren gminy oraz zostawianie ich przez przyjezdnych albo osoby spoza gminy
--	---

Źródło: opracowanie własne

4.8.3. Cele i zadania środowiskowe z zakresu gospodarki odpadami i zapobiegania powstawaniu odpadów

Gmina Knurów prowadzi gospodarkę odpadami zgodnie z założeniami nowelizacji ustawy o odpadach i ustawy o utrzymaniu czystości i porządku w gminach, posiada Regulamin utrzymania czystości i porządku oraz prowadzi coroczną sprawozdawczość.

Głównymi celami do realizacji w zakresie gospodarki odpadami komunalnymi jest doskonalenie systemu selektywnej zbiórki odpadów komunalnych oraz redukcja strumienia odpadów komunalnych zmieszanych kierowanych na składowisko.

W harmonogramie zadań własnych zapisano, iż gmina w dalszym ciągu będzie opracowywać coroczne sprawozdania z gospodarki odpadami oraz doskonalić selektywną zbiórkę wszystkich rodzajów odpadów. Bardzo ważnymi zadaniami jest osiągnięcie wymaganych poziomów przygotowania do ponownego użycia i recyklingu odpadów komunalnych oraz poziomu składowania. Zadania te będą finansowane ze środków własnych z ewentualnymi dofinansowaniem ze środków Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Katowicach.

W zakresie gospodarowania odpadami zawierającymi azbest gmina od 2007 roku Gmina finansuje usuwanie azbestu. Zgodnie z danymi zawartymi w Bazie Azbestowej do unieszkodliwienia pozostało 75,5020 Mg (ok. 27,61%) wyrobów zawierających azbest. Zasadnym działaniem jest pozyskiwanie środków zewnętrznych na usuwanie azbestu m.in. z WFOŚiGW w Katowicach, dzięki czemu mieszkańcy będą mogli uzyskać większe wsparcie.

W zakresie gospodarki odpadami świadomość ekologiczna społeczeństwa jest nadal niewystarczająca, dlatego też konieczne jest dalsze prowadzenie edukacji ekologicznej wśród mieszkańców. Źródłem finansowania działań edukacyjnych będą środki własne Gminy oraz dostępne dofinansowania ze środków Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Katowicach.

4.9. Zasoby przyrodnicze

W tabeli poniżej przedstawiono wybrane efekty realizacji dotychczasowego Programu ochrony środowiska w zakresie zasobów przyrodniczych.

Tabela 40. Wybrane efekty realizacji dotychczasowego POŚ

Cel zapisany w „PROGRAMIE OCHRONY ŚRODOWISKA DLA GMINY KNURÓW NA LATA 2019-2023 Z PERSPEKTYWĄ DO ROKU 2025” Zachowanie, odtworzenie i zrównoważone użytkowanie bioróżnorodności i georóżnorodności oraz ochrona krajobrazu Zwiększenie lesistości			
Lp.	Planowane zadania	Podjęte działania	Efekt ze wskaźnikiem
1.	Edukacja dzieci, młodzieży i dorosłych w zakresie ochrony i zachowania walorów krajobrazu i przyrody oraz promocja tych walorów	Działania edukacyjne w zakresie ochrony i zachowania walorów krajobrazu i przyrody prowadzone były przy okazji innych eventów i akcji edukacyjnych, również w placówkach oświatowych.	bieżąca realizacja
2.	Przebudowa i częściowa wymiana składu gatunkowego zadrzewień przydrożnych wzdłuż odcinków dróg, nowe nasadzenia zieleni wysokiej, prace pielęgnacyjno-konserwacyjne terenów zieleni	W 2024 roku z terenu gminy usunięto 331 drzew oraz dokonano nasadzeń 227 drzew. W 2025 roku usunięto 41 drzew oraz nasadzono 969 szt. drzew.	w latach 2024-2025 z terenu gminy usunięto łącznie 372 drzewa oraz dokonano nasadzeń 1 196 drzew
3.	Wyznaczenie i ochrona korytarzy ekologicznych w planach zagospodarowania przestrzennego	W 2025 roku nie wyznaczono w planach miejscowych zagospodarowania przestrzennego żadnego korytarza ekologicznego.	brak nowych korytarzy ekologicznych
4.	Zrównoważony rozwój infrastruktury turystycznej na obszarach przyrodniczo cennych, w tym: rozbudowa sieci ścieżek rowerowych i szlaków pieszych, zagospodarowanie terenów rekreacyjnych	W latach 2022 – 2025, w ramach inwestycji realizowanych przez Gminę Knurów, wybudowano nowe odcinki dróg/ścieżek rowerowych oraz ciągów pieszo-rowerowych: • odcinek ciągu pieszo-rowerowego o długości 1310 mb, wykonany w ramach zadania pn.: „Zagospodarowanie terenu ul. Rakoniewskiego w Knurowie” - koszt robót drogowych wykonanych w ramach zadania: 11 021 110,59 zł • odcinek drogi dla pieszych i rowerów o długości 195 mb, wykonany w ramach zadania pn.: „Zagospodarowanie terenu zielonego w rejonie MSP nr 9 w Knurowie” - koszt robót drogowych i pozostałych nawierzchniowych wykonanych w ramach zadania: 2 334 566,04 zł, • odcinek drogi dla rowerów o długości 207,5 mb, wykonany w ramach zadania pn.: „Budowa drogi pomiędzy ul. Lotników i Aleją Lipową w Knurowie” - koszt robót drogowych wykonanych w ramach zadania: 2 447 776,64 zł, • odcinek drogi dla rowerów o długości 35,5 mb, wykonany w ramach zadania pn.: „Przebudowa ul. Aleja Lipowa w Knurowie - II Etap przebudowy drogi łączącej drogi powiatowe nr 2981 S (ul. 1 Maja) i nr 2982 S (ul. Szpitalna)” - koszt robót drogowych wykonanych w ramach zadania: 626 811,16 zł, • ciąg pieszo-rowerowy o długości ok. 1190 mb, wykonany w ramach zadania pn.: „Przebudowa ul. Przemysłowej w Knurowie - Zadanie Nr 1” w ramach zamówienia pn.: Przebudowa ul. Przemysłowej w Knurowie wraz z budową sieci wodociągowej” – koszt robót drogowych wykonanych w ramach zadania: 8 620 058,83 zł, • ciąg pieszo-rowerowy przy skateparku przy ul. Szpitalnej o długości ok. 282 mb, wybudowany w ramach zadania pn.: „Budowa skateparku w Knurowie” – koszt robót	w latach 2022-2025 wybudowano ok. 3 220 mb ciągów pieszo-rowerowych, dróg rowerowych

		drogowych wykonanych w ramach zadania: 294 054,44 zł. W 2025 roku Gmina wybudowała i oddała do użytku park sensoryczny w rejonie ul. Szpitalnej oraz park historyczno-rekreacyjny na Krywałdzie.	
--	--	---	--

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych o wykonanych działaniach na terenie Gminy Knurów

W tabeli poniżej zaprezentowano wskaźniki, które dają obraz postępów w realizacji Programu ochrony środowiska, a także pokazują zmiany stanu środowiska na terenie gminy.

Tabela 41. Wskaźniki monitorowania realizacji działań w zakresie zasobów przyrodniczych

Lp.	Wskaźnik	Stan wyjściowy 2017 r.	Stan aktualny
1.	Liczba działań/akcji edukacyjnych	10 rocznie	ok. 10 rocznie
2.	Liczba nasadzeń/wycinka drzew	Gmina Knurów w 2017 r. dokonała nasadzeń 165 drzew oraz 4669 krzewów	969/41
3.	Liczba korytarzy w planach zagospodarowania	0	0
4.	Długość ścieżek/tras rowerowych/piesznych (km)	ok. 2,5	ok. 6,436 km dróg i ścieżek rowerowych zarządzanych przez Prezydenta Miasta Knurów

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Gminy Knurów

4.9.1. Opis stanu obecnego

Zgodnie z regionalizacją fizycznogeograficzną Polski według Solona i in. (2018), Gmina Knurów położona jest w obrębie następujących jednostek:

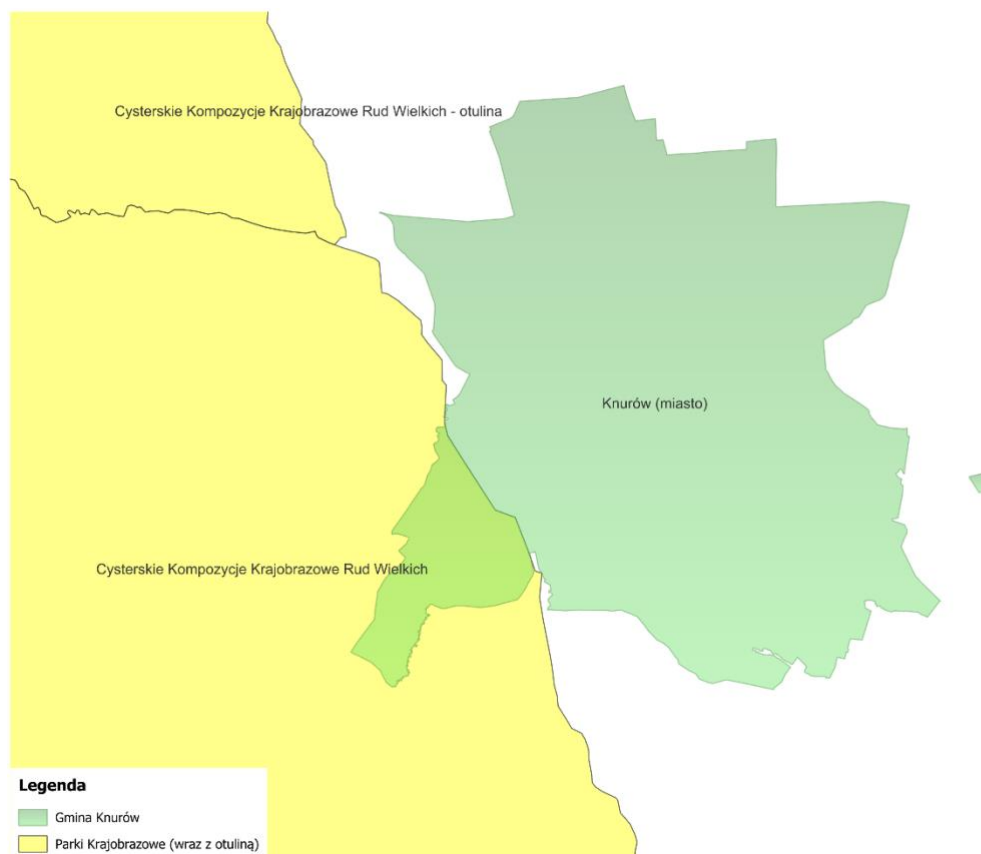
- Megaregion: Pozaalpejska Europa Środkowa,
- Prowincja: Wyżyny Polskie,
- Podprowincja: Wyżyna Śląsko-Krakowska,
- Makroregion: Wyżyna Śląska,
- Mezoregion: Wyżyna Katowicka, Płaskowyż Rybnicki.

Według regionalizacji geobotanicznej Polski Matuszkiewicza (2008) obszar gminy Knurów leży w zasięgu następujących jednostek geobotanicznych:

- Prowincja Środkowoeuropejska,
- Podprowincja Środkowoeuropejska Właściwa,
- Dział Wyżyn Południowopolskich,
- Kraina Górnośląska,
- Okręg Górnośląski Właściwy,
- Podokręg Gliwicko-Knurowski,
- Okręg Rybnicko-Kędzierzyński,
- Podokręg Rybnicki.

4.9.1.1. Formy ochrony przyrody na terenie gminy Knurów

Na terenie gminy Knurów występuje jedynie Park Krajobrazowy Cysterskie Kompozycje Krajobrazowe Rud Wielkich. Powierzchnia Parku Krajobrazowego Cysterskie Kompozycje Krajobrazowe Rud Wielkich na terenie gminy Knurów wynosi 300,00 ha.

Rysunek 26. Lokalizacja form ochrony przyrody na terenie gminy Knurów

Źródło: <http://geoserwis.gdos.gov.pl>

Park Krajobrazowy Cysterskie Kompozycje Krajobrazowe Rud Wielkich

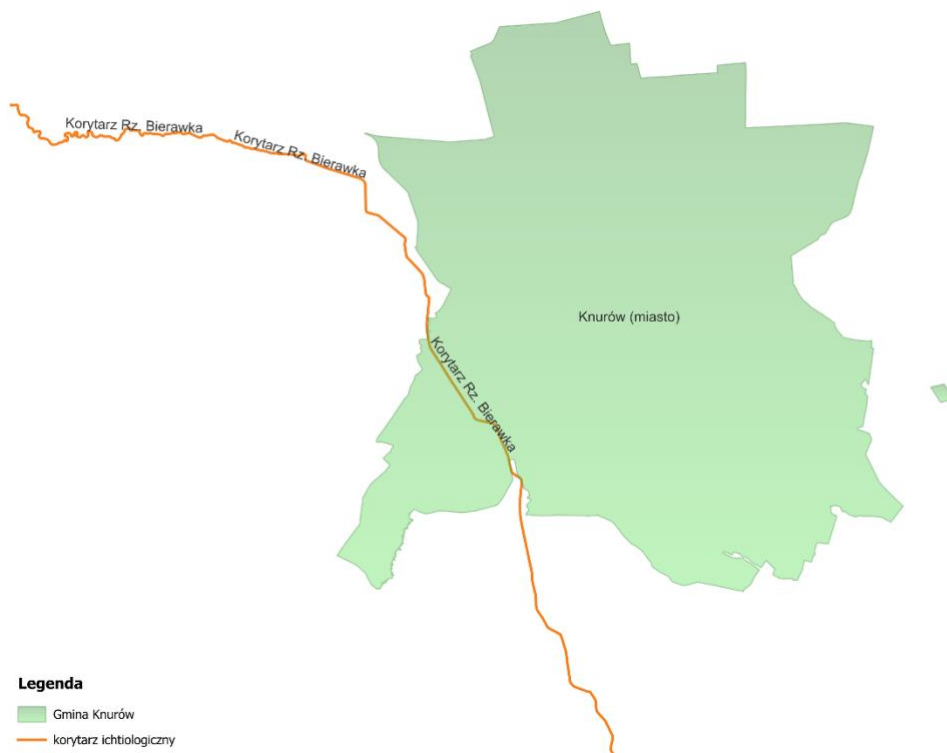
Park krajobrazowy został ustanowiony Rozporządzeniem nr 181/93 Wojewody Katowickiego z 23 listopada 1993 r. (Dz. Urz. Woj. Kat. Nr 13, poz. 130). Szata roślinna ukształtowała się tu w holocenie, po ustąpieniu ostatniego zlodowacenia plejstoceniowego. Tworzyły ją prawie wyłącznie zespoły leśne. Do dzisiaj ekosystem leśny przetrwał głównie na terenach nieatrakcyjnych dla rolnictwa z powodu nieurodzajnych, piaszczystych gleb (rozległy kompleks lasów rudzkich w północnej i środkowej części Parku) oraz w miejscach trudnodostępnych ze względu na zabagnienie lub niekorzystną rzeźbę terenu (jary, stoki). Najnowsze prace florystyczne potwierdziły występowanie 49 gatunków roślin naczyniowych objętych ochroną gatunkową. Natomiast 29 innych gatunków chronionych wyginęło tu na stanowiskach naturalnych w ciągu ostatnich stu lat. Florę Parku wzbogacają gatunki przybyłe w sposób naturalny z różnych krain geograficznych, między innymi: z Niziny Węgierskiej przez Bramę Morawską, z Karpat i z Sudetów. Na obszarze Parku Krajobrazowego odnotowano 14 gatunków płazów, 6 gatunków gadów, 236 gatunków ptaków oraz 50 gatunków ssaków. Spośród kręgowców uznawanych za zagrożone w skali kraju, zakwalifikowanych do „Polskiej czerwonej księgi zwierząt”, w granicach Parku przystępują do rozrodu: traszka grzebieniasta, bąk, bączek, helmiatka, bielik, zielonka, podróżniczek i przedstawiciel nietoperzy – borowiacek, a przypuszczalnie także gniewosz plamisty, rożeniec, kania czarna, koszatka i popielica. Park Krajobrazowy „Cysterskie Kompozycje Krajobrazowe Rud Wielkich” chroni przestrzeń głównego w południowej Polsce korytarza ekologicznego przebiegającego równoleżnikowo. Łączy on doliny górnej Wisły i Odry oraz strefy podgórskie Karpat i Sudetów. Tworzą go zwarte kompleksy lasów rudzkich i pszczyńskich. Krytyczny, najwęższy pas pomostu ekologicznego znajduje się wokół Szczekowic. Tamtejszy ekosystem leśny wymaga tym samym szczególnej ochrony. Opisywany ciąg ekologiczny dopełniany jest przez systemem hydrograficzny rzek: Rudy, Pszczyńki, Korzeńca i Gostyni, umożliwiający migrację organizmów wodnych między zlewniami Wisły i Odry.

4.9.1.2. Korytarze ekologiczne

Podstawową funkcją sieci korytarzy ekologicznych jest połączenie ważnych przyrodniczo obszarów, w tym obszarów Natura 2000 w jedną całość ekologiczną oraz zmniejszenie w ten sposób izolacji subpopulacji rzadkich gatunków zwierząt i roślin. Korytarze główne to najważniejsze drogi wędrówek i migracji gatunków w Polsce,

zapewniające jednocześnie łączność siedlisk i populacji w skali kontynentalnej (europejskiej). Umożliwia to migracje zwierząt w skali kontynentalnej i wpływa na możliwość ponownej kolonizacji Polski i Europy przez rzadkie gatunki zwierząt i roślin, które uprzednio miały tutaj swoje habitaty.

Przez obszar gminy Knurów nie przebiegają żadne ogólnopolskie korytarze ekologiczne, natomiast przebiega jeden korytarz ichtiologiczny (regionalny) – Korytarz Rz. Bierawka.

Rysunek 27. Lokalizacja korytarza ekologicznego (regionalnego) przebiegającego przez teren gminy

Źródło: opracowanie własne na podstawie Planu Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Śląskiego 2020+ oraz <https://przyroda.slaskie.pl/>

4.9.1.3. Ochrona i zrównoważony rozwój lasów

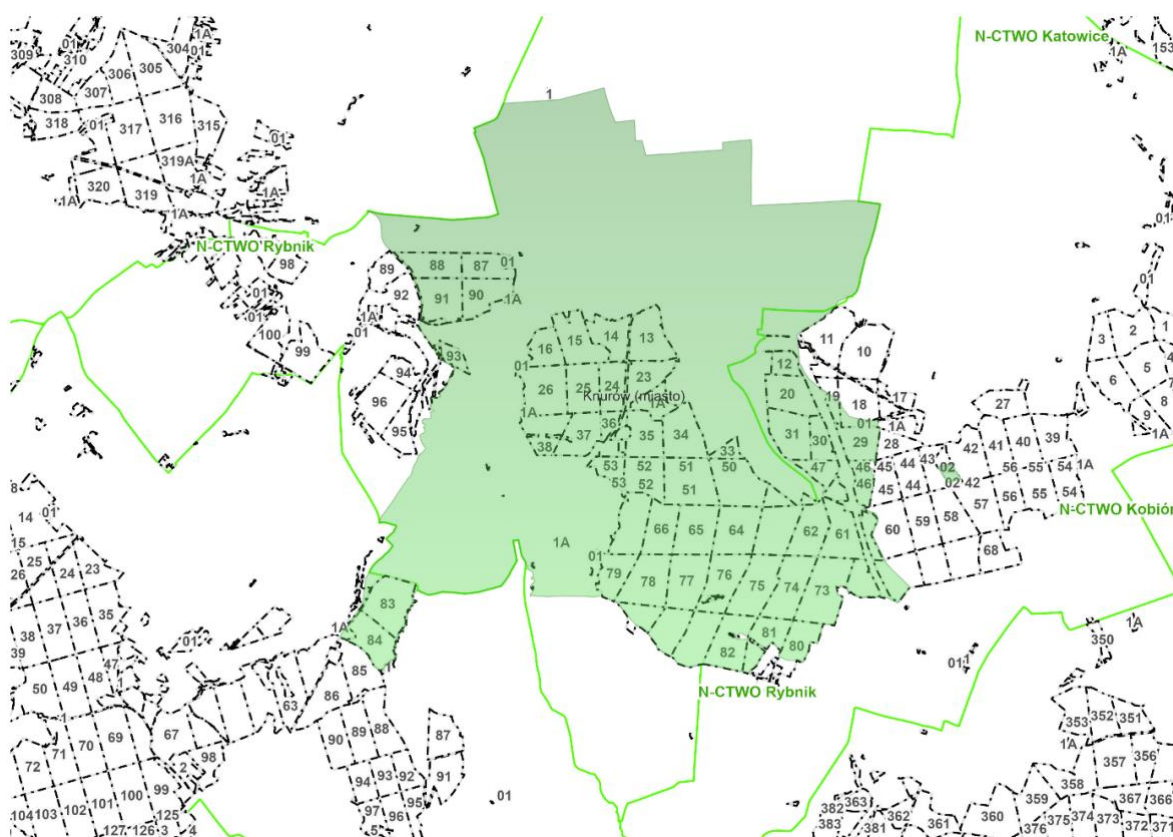
Ogólna powierzchnia lasów na terenie gminy Knurów wg stanu na koniec 2025 roku wynosiła 1 269,43 ha, w tym:

- lasy publiczne – 1 262,48 ha, w tym:
 - lasy publiczne Skarbu Państwa – 1 254,82 ha,
 - lasy publiczne gminne – 7,66 ha,
- lasy prywatne – 6,95 ha⁵.

Na terenie gminy Knurów obowiązuje Uproszczony Plan Urządzania Lasu dla lasów niestanowiących własności Skarbu Państwa należących do osób fizycznych i wspólnot gruntowych, obowiązujący od 1 stycznia 2017 r. do 31 grudnia 2026 r. Powiat Gliwicki przystąpił do opracowania nowych uproszczonych planów urządzania lasów na lata 2027-2036. W marcu 2026 roku została podpisana umowa na wykonanie zadania pn.: „Sporządzenie dla obszaru Powiatu Gliwickiego na lata 2027-2036 uproszczonych planów urządzania lasów dla lasów niestanowiących własności Skarbu Państwa, należących do osób fizycznych i wspólnot gruntowych oraz inwentaryzacji stanu lasów dla lasów niestanowiących własności Skarbu Państwa z wyłączeniem lasów wchodzących w skład Własności Rolnej Skarbu Państwa”. Koszt realizacji zadania ok. 74 030,76 zł.

Gospodarkę leśną na terenie gminy Knurów prowadzi Nadleśnictwo Rybnik oraz właściciele lasów prywatnych.

⁵ dane BDL, GUS, dostęp: lipiec 2026 r.

Rysunek 28. Obszary leśne na terenie gminy Knurów

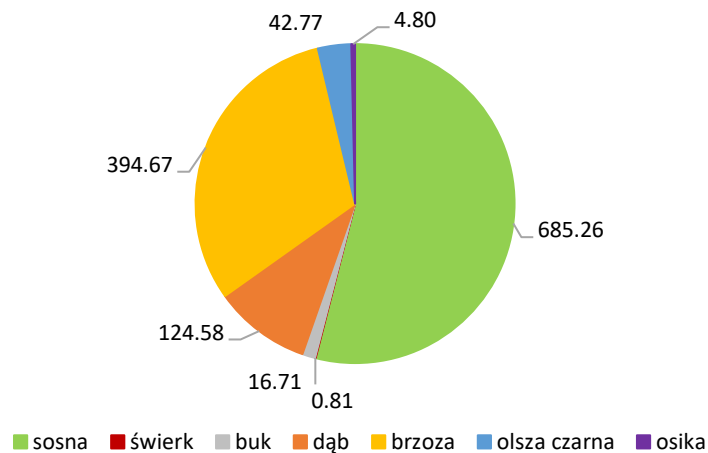
Źródło: opracowanie własne na podstawie Banku Danych o Lasach

Powierzchnia gruntów będących w zarządzie Nadleśnictwa Rybnik na terenie gminy Knurów wynosi 1 290,32 ha, w tym 37,07 ha związanych z gospodarką leśną, a także 23,6691 ha innej własności.

W ramach przebudowy drzewostanu w latach 2024-2025 na terenie gminy Knurów przebudową objęto 1,45 ha lasu.

Bank danych o lasach

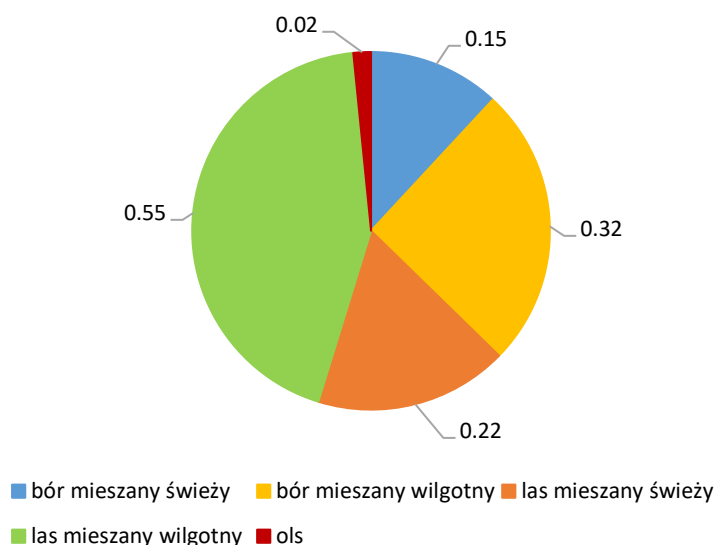
Zgodnie z danymi zamieszczonymi w Banku Danych o Lasach na terenie gminy Knurów dominującym gatunkiem jest sosna (53,97%) oraz brzoza (31,09%). Na poniższym rysunku przedstawiono powierzchnię lasów na gruntach leśnych wg gatunków panujących na terenie gminy wg stanu na 01.01.2025 rok.

Rysunek 29. Powierzchnia lasów na gruntach leśnych wg gatunków panujących na terenie gminy Knurów [ha]

Źródło: opracowanie własne na podstawie <https://www.bdl.lasy.gov.pl/> (dostęp: lipiec 2026 r.)

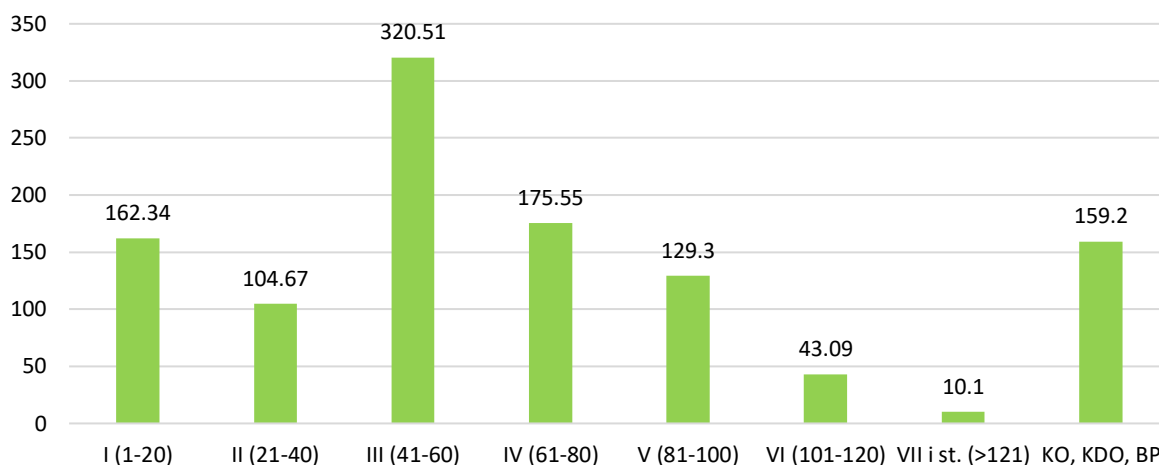
Na terenie gminy występują jedynie siedliska nizinne lasów. Największą powierzchnię na terenie gminy Knurów zajmuje las mieszany wilgotny (0,55 tys. ha), najmniejszą natomiast zajmuje ols (0,02 tys. ha). Na poniższym rysunku przedstawiono typy siedliskowe lasów wraz zajmowaną przez nie powierzchnią na terenie gminy.

Rysunek 30. Powierzchnia typów siedliskowych lasów występujących na terenie gminy Knurów [tys. ha]

Źródło: opracowanie własne na podstawie <https://www.bdl.lasy.gov.pl/> (dostęp: lipiec 2026 r.)

W strukturze wiekowej drzewostanów znajdujących się na terenie gminy Knurów dominują lasy III klasy, a więc w przedziale 41-60, najmniejszą powierzchnię zajmują lasy VII klasy i starsze (>121).

Rysunek 31. Struktura wiekowa drzewostanów na terenie gminy Knurów [ha]

KO – klasy odnowienia

KDO – klasy do odnowienia

BP – budowy przerębowej

Źródło: opracowanie własne na podstawie <https://www.bdl.lasy.gov.pl/> (dostęp: lipiec 2026 r.)

Zgodnie z danymi zawartymi w Banku Danych o Lasach powierzchnia leśna niezalesiona na terenie gminy 164,84 ha.

4.9.1.4. Roślinność inwazyjna

Na terenie gminy występują stanowiska Rdestowca Ostrokończystego. Stanowiska te występują:

- w pasie drogowym ul. Koziełka,
- w pasie drogowym ul. Jęczmiennej,

- wzdłuż ul. Stawowej,
- wzdłuż cieku Knurówka.

Stanowiska te są na bieżąco wykaszane przez właścicieli terenów.

Na terenie gminy nie występują stanowiska Barszczu Sosnowskiego.

4.9.1.5. Działania informacyjno-edukacyjne

Działania edukacyjne w zakresie ochrony i zachowania walorów krajobrazu i przyrody prowadzone były przy okazji innych eventów i akcji edukacyjnych, również w placówkach oświatowych. W ramach działań edukacyjnych prowadzono spacerzy przyrodnicze z edukacją ornitologiczną. Projekt został wybrany do realizacji w ramach budżetu obywatelskiego.

Nadleśnictwo Rybnik w latach 2024-2025 przeprowadziło 5 spotkań edukacyjnych o tematyce leśnej, w których łącznie uczestniczyło 259 osób.

4.9.2. Analiza SWOT

Zasoby przyrodnicze	
MOCNE STRONY czynniki wewnętrzne	SŁABE STRONY czynniki wewnętrzne
akcje informacyjno-edukacyjne prowadzone przez Nadleśnictwo oraz szkoły i przedszkola	przekształcanie środowiska związane z działalnością człowieka, w zakresie m.in. urbanizacji, budowania nowej infrastruktury tylko jedna forma ochrony przyrody występowanie stanowisk roślinności inwazyjnej
SZANSE czynniki zewnętrzne	ZAGROŻENIA czynniki zewnętrzne
ograniczenie lokalnych źródeł zanieczyszczeń powietrza, gleby i wód właściwa pielęgnacja zieleni urządzonej zwiększająca odporność na warunki klimatyczne i zjawiska ekstremalne przebudowa drzewostanów leśnych w kierunku gatunków bardziej odpornych na zanieczyszczenia oraz uzupełnianie gatunkami rodzimymi zapewnienie odpowiedniego poziomu bezpieczeństwa pożarowego obszarów leśnych akcje informacyjno-edukacyjne prowadzone przez Gminę, Nadleśnictwo, szkoły i przedszkola	rozprzestrzenianie się obcych gatunków fauny i flory zagrożenia biotyczne (szkodniki), abiotyczne (susze, wiatry, powódzie), zagrożenia antropogeniczne (zła jakość powietrza) niezgodny z siedliskiem skład gatunkowy drzewostanów oraz ich niewłaściwa struktura

Źródło: opracowanie własne

4.9.3. Cele i zadania środowiskowe w zakresie zasobów przyrodniczych

Formy ochrony przyrody przewidziane w ustawie o ochronie przyrody pełnią przede wszystkim rolę lokalnych węzłów i korytarzy ekologicznych. Powinny one być powiązane przestrzennie z podobnymi strukturami na terenie sąsiadujących terenów. W stosunku do niektórych ekosystemów warunkiem zachowania wysokich walorów jest wprowadzenie ochrony czynnej (dotyczy cennych zbiorowisk nieleśnych), w sytuacji zaniechania tradycyjnego użytkowania niektórych typów zbiorowisk, bardzo szybko dochodzi do wycofywania się np. gatunków słabych konkurencyjnie, a często należących jednocześnie do grupy gatunków ginących. Na terenie gminy Knurów brak jest innych form ochrony przyrody poza fragmentem parku krajobrazowego.

Dla ochrony całości dziedzictwa przyrodniczego oraz kształtowania systemu terenów zieleni należy podjąć następujące zadania:

- promocję i pielęgnację obiektów i obszarów chronionych na mocy przepisów ustawy o ochronie przyrody – w ramach Ekologicznego Systemu Obszarów Chronionych (ESOCh),
- bieżące zgłaszanie uwag i wniosków, udział w konsultacjach,
- uwzględnienie zachowania terenów zielonych w nowych lub zmienionych dokumentach planistycznych,
- kreowanie wspólnej polityki ochrony przyrody dolin rzecznych oraz ich dopływów korytarzy ekologicznych o randze regionalnej, terenów zieleni łęgowej,

- koordynację rozwoju sieci tras i ścieżek rowerowych,
- promocję rozwoju rolnictwa ekologicznego, agroturystyki: programy rolnośrodowiskowe jako formy zmiany wizerunku nieefektywnej gospodarki rolnej,
- wsparcie działań organizacji ekologicznych, instytucji naukowych w zakresie ochrony czynnej wybranych gatunków fauny i flory.

W harmonogramie realizacji zadań własnych i monitorowanych zaplanowano przede wszystkim: uwzględnianie ochrony przyrody, krajobrazu i terenów zieleni, a w szczególności korytarzy ekologicznych w zagospodarowaniu przestrzennym na wszystkich szczeblach planowania i zarządzania przestrzenią przez Gminę, kontynuację działań z zakresu edukacji ekologicznej. W dokumentach planistycznych powinien być również uwzględniany aspekt klimatyczny, aby projektowane w nich działania w pełni odpowiadały zagrożeniom oraz potrzebom ochrony gatunków i siedlisk.

4.10. Zagrożenia poważnymi awariami

W tabeli poniżej przedstawiono wybrane efekty realizacji dotychczasowego Programu ochrony środowiska w zakresie zagrożenia poważnymi awariami.

Tabela 42. Wybrane efekty realizacji dotychczasowego POŚ

Cel zapisany w „PROGRAMIE OCHRONY ŚRODOWISKA DLA GMINY KNURÓW NA LATA 2019-2023 Z PERSPEKTYWĄ DO ROKU 2025”			
Przeciwdziałanie awariom instalacji przemysłowych			
Minimalizacja skutków awarii dla ludzi i środowiska			
Lp.	Planowane zadania	Podjęte działania	Efekt ze wskaźnikiem
1.	Wsparcie jednostek straży pożarnej w sprzęt do ratownictwa techniczno-chemiczno-ekologicznego	W ramach utrzymania gotowości bojowej Ochotniczych Straży Pożarnych, Gmina dba o odpowiednie wyposażenie jednostek w sprzęt niezbędny do niesienia pomocy w pożarach czy innych zdarzeniach. W 2025 roku jednostki OSP zostały doposażone w następujący sprzęt: <u>OSP Knurów:</u> • motopompa pływająca, • mundury bojowe, • piła szablata, • szlifierka kątowa akumulatorowa, • wiertarko-wkrętarka akumulatorowa udarowa, • ładowarka + akumulatory 18V + 2x5Ah, • odkurzacz przemysłowy, • regał metalowy 179x80x40, • regał metalowy 180x90x40, • zestaw kluczy nasadowych ½”, <u>OSP Szczygłowice:</u> • hełmy, kominiarki rękawice, • mundury galowe.	bieżąca realizacja
2.	Edukacja społeczeństwa na wypadek zagrożeń środowiska i życia ludzi	Działania informacyjno-edukacyjne prowadzone były przy okazji innych eventów i akcji edukacyjnych również w placówkach szkolnych. Ponadto akcje edukacyjne były prowadzone przez jednostki OSP z terenu gminy.	bieżąca realizacja

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych o wykonanych działaniach na terenie Gminy Knurów

W tabeli poniżej zaprezentowano wskaźniki, które dają obraz postępów w realizacji Programu ochrony środowiska, a także pokazują zmiany stanu środowiska na terenie gminy.

Tabela 43. Wskaźniki monitorowania realizacji działań w zakresie zagrożenia poważnymi awariami

Lp.	Wskaźnik	Stan wyjściowy 2017 r.	Stan aktualny
1.	Ilość jednostek OSP, które dostały wsparcie	1	2
2.	Ilość akcji edukacyjnych	3	1-2

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Gminy Knurów

4.10.1. Opis stanu obecnego

Podstawowym aktem prawnym w zakresie ochrony środowiska związanym z przeciwdziałaniem poważnym awariom przemysłowym jest ustawa z dnia 27 kwietnia 2001 r. Prawo ochrony środowiska (Dz.U. 2025, poz. 647 z późn.zm.), w której zawarte są: przepisy ogólne, instrumenty prawne służące przeciwdziałaniu poważnej awarii przemysłowej, obowiązki prowadzącego zakład stwarzający zagrożenie występowania poważnej awarii przemysłowej, obowiązki organów administracji związane z awarią przemysłową oraz zagadnienie współpracy między narodowej w przypadku wystąpienia awarii przemysłowej o zasięgu transgranicznym. Zgodnie z ww. ustawą poważna awaria to zdarzenie, w szczególności emisja, pożar lub eksplozja, powstałe podczas procesu przemysłowego, magazynowania lub transportu, w którym występuje jedna lub więcej niebezpiecznych

substancji, prowadzące do natychmiastowego powstania zagrożenia życia lub zdrowia ludzi oraz środowiska lub powstania takiego zagrożenia z opóźnieniem, ponadto przez poważną awarię przemysłową rozumie się poważną awarię w zakładzie. W Polsce do kategorii poważnej awarii zalicza się także zdarzenia polegające na uwolnieniu w trakcie magazynowania lub transportu dowolnej substancji niebezpiecznej dla życia, zdrowia, zdrowia ludzi lub dla środowiska substancji niebezpiecznych, których znajdowanie się w zakładzie decyduje o zaliczeniu go do zakładu o zwiększonym ryzyku albo zakładu o dużym ryzyku wystąpienia poważnej awarii przemysłowej.

Wystąpienie poważnej awarii przemysłowej związane jest z bezpośrednim zagrożeniem środowiska naturalnego. Ochrona środowiska przed poważną awarią oznacza zapobieganie zdarzeniom mogącym powodować awarię oraz ograniczenie jej skutków dla ludzi i środowiska. Prowadzący zakład stwarzający zagrożenie wystąpienia awarii, dokonujący przewozu substancji niebezpiecznych oraz organy administracji są zobowiązane do ochrony środowiska przed awariami.

Zgodnie z ustawą Prawo ochrony środowiska w razie wystąpienia takiej awarii Wojewoda poprzez Komendanta Wojewódzkiej Państwowej Straży Pożarnej i Wojewódzkiego Inspektora Ochrony Środowiska, podejmuje działania niezbędne do usunięcia awarii i jej skutków. O podjętych działaniach informuje Marszałka Województwa. Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska realizuje zadania z zakresu zapobiegania występowania awarii przemysłowych. W razie wystąpienia awarii Wojewódzki Inspektor Ochrony Środowiska może w drodze decyzji:

- zarządzić przeprowadzenie właściwych badań dotyczących przyczyn, przebiegu i skutków awarii,
- wydać zakazy lub ograniczenia w korzystaniu ze środowiska.

Prowadzący zakład o zwiększonym ryzyku lub zakład o dużym ryzyku sporządza program zapobiegania poważnym awariom przemysłowym, zwanej dalej „programem zapobiegania awariom”. Prowadzący zakład o zwiększonym ryzyku lub zakład o dużym ryzyku wdraża program zapobiegania awariom za pomocą systemu zarządzania bezpieczeństwem, gwarantującego odpowiedni do zagrożeń poziom ochrony ludzi i środowiska, stanowiącego element ogólnego systemu zarządzania zakładem. Prowadzący zakład o zwiększonym ryzyku lub zakład o dużym ryzyku jest obowiązany do opracowania i wdrożenia systemu zarządzania bezpieczeństwem, gwarantującego odpowiedni do zagrożeń poziom ochrony ludzi i środowiska, stanowiącego element ogólnego systemu zarządzania zakładem. W celu zapobiegania, zwalczania i ograniczania skutków awarii przemysłowej opracowuje się wewnętrzny i zewnętrzny plan operacyjno-ratowniczy.

Ilość substancji niebezpiecznych znajdujących się w danym zakładzie lub dużym przedsiębiorstwie decyduje o kwalifikacji tego zakładu do zakładów stwarzających zagrożenie wystąpienia poważnej awarii przemysłowej. Kwalifikacji dokonuje się na podstawie rozporządzenia Ministra Środowiska z dnia 23 stycznia 2016 r. w sprawie rodzajów i ilości substancji niebezpiecznych, których znajdowanie się w zakładzie decyduje o zaliczeniu go do zakładu o zwiększonym ryzyku albo zakładu o dużym ryzyku występowania poważnej awarii przemysłowej. Ilość i rodzaj substancji niebezpiecznych i stwarzających ryzyko, które określone jest m.in. przez zwroty zagrożenia (tzw. kody H) determinuje podział zakładów na 2 grupy – zakłady o zwiększonym ryzyku wystąpienia awarii (ZZR) oraz zakłady o dużym ryzyku wystąpienia awarii (ZDR).

Na terenie gminy Knurów nie występują zakłady przemysłowe kwalifikowane do zakładów o zwiększonym ryzyku wystąpienia awarii ani zakłady o dużym ryzyku wystąpienia awarii.

4.10.1.1. Zarządzanie kryzysowe

Zarządzanie kryzysowe to działalność organów administracji publicznej będąca elementem kierowania bezpieczeństwem narodowym, która polega na zapobieganiu sytuacjom kryzysowym, przygotowaniu do przejmowania nad nimi kontroli w drodze zaplanowanych działań, reagowaniu w przypadku wystąpienia sytuacji kryzysowych, usuwaniu ich skutków oraz odtwarzaniu zasobów i infrastruktury krytycznej. Aktem prawnym normującym kwestie zarządzania kryzysowego jest ustawa z dnia 26 kwietnia 2007 r. o zarządzaniu kryzysowym. Zgodnie z zapisami ustawy, Gmina została zobligowana do realizacji następujących zadań:

- kierowanie: monitorowaniem, planowaniem, reagowaniem i usuwaniem skutków zagrożeń na terenie gminy,
- realizacja zadań z zakresu planowania cywilnego, w tym: opracowanie i przedkładanie staroście do zatwierdzenia „Planu zarządzania kryzysowego dla Miasta Knurów”, realizacja zaleceń do gminnego planu zarządzania kryzysowego,
- zarządzanie, organizowanie i prowadzenie szkoleń, ćwiczeń i treningów z zakresu zarządzania kryzysowego,
- wykonywanie przedsięwzięć wynikających z „Planu operacyjnego funkcjonowania Miasta Knurów”,

- zapobieganie, przeciwdziałanie i usuwanie skutków zdarzeń o charakterze terrorystycznym,
- współdziałanie z szefem ABW w zakresie przeciwdziałania, zapobiegania i usuwania skutków zdarzeń o charakterze terrorystycznym,
- organizacja i realizacja zadań z zakresu ochrony infrastruktury krytycznej.

W Gminie Knurów Prezydent Miasta wykonuje powyższe przedsięwzięcia przy pomocy wybranych wydziałów Urzędu Miasta Knurów – w szczególności Referatu Zarządzania Kryzysowego oraz jednostek organizacyjnych bezpośrednio podległych i nadzorowanych przez Prezydenta.

W 2025 roku Referat Zarządzania Kryzysowego w ramach działalności bieżącej opracował i przedstawił do zatwierdzenia:

- Plan Akcji Kurierskiej Administracji Publicznej na terenie Gminy Knurów,
- Plan Organizacji Funkcjonowania Zastępczych Miejsc Szpitalnych Na Potrzeby Obronne Państwa na terenie Gminy Knurów,
- Plan Operacyjny Ochrony Przed Powodzią,
- Plan Ewakuacji Całkowitej Ludności Gminy Knurów,
- przeprowadził na wniosek WCR w Gliwicach 21 postępowań administracyjnych celem wydania lub uchylecia decyzji w sprawie przeznaczenia do wykonania świadczeń osobistych lub rzeczowych na rzecz obrony w razie ogłoszenia mobilizacji i w czasie wojny,
- koordynował proces prowadzenia odstrzału redukcyjnego dzików na terenie administrowanym przez Prezydenta Miasta Knurów.

4.10.1.2. Ochotnicza Straż Pożarna

Na terenie gminy Knurów działają dwie jednostki Ochotniczej Straży Pożarnej:

- OSP Knurów – włączona do Krajowego Systemu Ratowniczo-Gaśniczego (KSRG),
- OSP Szczygłowie.

W poniższej tabeli przedstawiono liczbę interwencji Ochotniczych Straży Pożarnych z terenu gminy Knurów w latach 2021-2025.

Tabela 44. Liczba interwencji OSP ze względu na rodzaj zagrożenia

Rodzaj działania	Rok				
	2021	2022	2023	2024	2025
Działania ratownicze - wyjazdy do pożarów	40	42	29	35	38
Likwidacja miejscowych zagrożeń	140	185	135	136	96
Alarmy - zabezpieczanie miasta	15	14	21	6	4
Kolizje drogowe	11	10	3	11	9
Razem	206	251	188	188	147

Źródło: Raport o stanie Gminy Knurów za 2025 rok

Obowiązkiem Gminy wynikającym z ustawy o ochotniczych strażach pożarnych jest wyposażenie, utrzymanie, wyszkolenie i zapewnienie gotowości bojowej. W związku z czym wszystkie jednostki są sukcesywnie doposażane. Koszt ich utrzymania w 2025 roku wyniósł 187 139,47 zł.

W ramach utrzymania gotowości bojowej Ochotniczych Straży Pożarnych, Gmina dba o odpowiednie wyposażenie jednostek w sprzęt niezbędny do niesienia pomocy w pożarach czy innych zdarzeniach. W 2025 roku jednostki OSP zostały doposażone w następujący sprzęt:

- OSP Knurów:
 - motopompa pływająca,
 - mundury bojowe,
 - piła szablata,
 - szlifierka kątowna akumulatorowa,

- wiertarko-wkrętarka akumulatorowa udarowa,
- ładowarka + akumulatory 18V + 2x5Ah,
- odkurzacz przemysłowy,
- regał metalowy 179x80x40,
- regał metalowy 180x90x40,
- zestaw kluczy nasadowych ½",
- OSP Szczygłowie:
 - hełmy, kominiarki rękawice,
 - mundury galowe.

W 2025 roku na podstawie umowy pn. „Remont części pomieszczeń Ochotniczej Straży Pożarnej przy ul. 1 Maja 11 w Knurowie” przeprowadzono remont remizy OSP Knurów. Zakres prac obejmował gruntowną modernizację wnętrza budynku, w tym przebudowę układu pomieszczeń, postawienie nowych ścianek działowych, wymianę posadzki w garażu i pomieszczeniach technicznych, a także instalację nowego kanału samochodowego. W budynku zamontowano nowe instalacje sanitarne oraz nowoczesny system wentylacji mechanicznej. Całkowity koszt wykonania remontu wyniósł 541 628,27 zł netto.

Członkowie OSP prowadzą działalność prewencyjno-szkoleniową, poprzez udział w kursach i zawodach. Ponadto realizują projekty własne m.in.: organizacja Dnia Strażaka, Dnia Dziecka, 3-dniowego Mityngu MDP Powiatu Gliwickiego, Manewrów dla MDP czy realizacja Projektu Orlen – Bezpieczny Strażak. Prowadzą również inne działania współpracując z instytucjami, m.in. zabezpieczenie biegów organizowanych przez MOSiR Knurów, zabezpieczenie organizacji Dnia Dziecka przez Koło Wędkarskie nr 28 w Knurowie, przygotowanie pokazów na festynach organizowanych przez Centrum Kultury.

4.10.1.3. Kontrole

W 2025 roku Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska w Katowicach przeprowadził 1 kontrolę w przedsiębiorstwie zlokalizowanym na terenie gminy Knurów. W ramach przeprowadzonej kontroli nie stwierdzono naruszeń oraz nie nałożono kary finansowej.

4.10.2. Analiza SWOT

Zagrożenia poważnymi awariami	
MOCNE STRONY czynniki wewnętrzne	SŁABE STRONY czynniki wewnętrzne
prawidłowe funkcjonowanie jednostki OSP będących w razie potrzeby w stałej gotowości doposażanie jednostek Straży w ostatnich latach nie wystąpiła żadna poważna awaria brak zakładów ZZR i ZDR	brak obwarowań dotyczących przewozu materiałów niebezpiecznych
SZANSE czynniki zewnętrzne	ZAGROŻENIA czynniki zewnętrzne
zmniejszenie zagrożenia wypadkowego i pożarowego poprzez remonty i modernizacje budynków oraz dróg prowadzone akcje edukacyjne dla dzieci, młodzieży i dorosłych w zakresie zachowania się w sytuacji zagrożeń	zagrożenia wypadkowe związane z transportem pożary

Źródło: opracowanie własne

4.10.3. Cele i zadania środowiskowe w zakresie zagrożenia poważnymi awariami

Głównymi zagrożeniami na terenie gminy, jakie mogą wystąpić w toku zwykłego funkcjonowania są wypadki i zdarzenia drogowe, pożary i zalania. Na zagrożenia pożarowe wpływa sąsiedztwo lokalizacji budynków i występowanie w nich palnych elementów konstrukcyjnych (stropy, więźba dachowa, schody i pokrycia dachów) oraz magazynowanie materiałów łatwopalnych (paliwo, smary, farby, oleje, tworzywa chemiczne, tarcica, opał itp.).

Najważniejszymi jednostkami zajmującymi się w pierwszej kolejności minimalizacją skutków zdarzeń są Straże Pożarne. Analiza SWOT jako mocną stronę Gminy wskazała, funkcjonowanie dobrze wyposażonych OSP, które są corocznie doposażane w niezbędny sprzęt, dzięki czemu są w stanie reagować w sytuacjach zagrożeń.

Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska w Katowicach kontroluje przedsiębiorstwa pod kątem przestrzegania wymagań ochrony środowiska. Jednocześnie same przedsiębiorstwa muszą dbać o należyte postępowanie i ostrożność. W harmonogramie realizacji zadań monitorowanych zaplanowano kontynuację działań w postaci kontroli przedsiębiorców wraz z egzekwowaniem wymagań dotyczących zapobiegania zagrożeniom – realizacja przez WIOŚ.

W ostatnich latach na terenie gminy nie wydarzyła się żadna poważna awaria, niemniej jednak istotnym elementem są kontrole w tym także pojazdów przewożących ładunki niebezpieczne realizowane na drogach przez policję, działania te będą w kolejnych latach kontynuowane. Istotne jest także prawidłowe oznakowanie pojazdów przewożących niebezpieczne ładunki, co także w razie potrzeby kontroluje policja.

Istotnym zadaniem jest prowadzenie i doskonalenie działań edukacyjnych społeczeństwa w celu wyrobienia w ludności nawyków prawidłowych zachowań w sytuacji wystąpienia zagrożeń środowiska i życia ludzi z tytułu poważnych awarii. Działania te realizowane są poprzez akcje edukacyjno-szkoleniowe, a dla dzieci poprzez zabawę. Finansowanie tego rodzaju zadań pochodzi głównie ze środków własnych Gminy Knurów oraz z dofinansowania Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Katowicach.

5. ZAGADNIENIA HORYZONTALNE

Celem niniejszego rozdziału jest przedstawienie czterech zagadnień horyzontalnych, stanowiących fundament wszystkich działań zapisanych w niniejszym Programie.

Każdy obszar interwencji i każdy kierunek działań powinien być spójny z czterema zagadnieniami horyzontalnymi, jakimi są:

- adaptacja do zmian klimatu,
- nadzwyczajne zagrożenia,
- edukacja ekologiczna,
- monitoring środowiska.

Obszary interwencji, na których opiera się niniejszy Program zawierają aspekty działań horyzontalnych. Istotnym jest także, iż prowadzona jest edukacja ekologiczna, a nadzwyczajne zagrożenia czy awarie mogą wpływać na wszystkie obszary środowiska od przyrody po powietrze, wody i gleby. A w celu kontroli stanu i podjęcia ewentualnych szybkich kroków niezbędny jest monitoring środowiska i stała kontrola jego stanu.

Adaptacja do zmian klimatu

W 2013 roku Ministerstwo Środowiska opracowało „Strategiczny plan adaptacji dla sektorów i obszarów wrażliwych na zmiany klimatu do roku 2020 z perspektywą do roku 2030”. Dokument ten został opracowany przez Ministerstwo Środowiska na podstawie analiz wykonanych przez Instytut Ochrony Środowiska – Państwowy Instytut Badawczy w ramach projektu pn. „Opracowanie i wdrożenie Strategicznego Planu Adaptacji dla sektorów i obszarów wrażliwych na zmiany klimatu – KLIMADA”.

Oddziaływania związane z prognozowanymi zmianami klimatu będą z różnym natężeniem wzmacniane wskutek działalności człowieka, zarówno poprzez podejmowanie aktywności gospodarczej (wydobycie kopalin, kierunkowa gospodarka leśna i hodowla zwierząt oraz rolnictwo), jak i jej zaniechania (porzucenie łąk i muraw, zanik tradycyjnych form wykorzystywania terenu). Oddziaływania te są wielokierunkowe i mogą znacznie wzmocnić niekorzystne oddziaływanie prognozowanych zmian warunków klimatycznych w powiązaniu z nieprawidłowym zagospodarowaniem terenu.

Z racji zwiększonej częstotliwości występowania ekstremalnych zjawisk pogodowych należy spodziewać się w przyszłości zwiększonej możliwości wystąpienia suszy, nadmiernych opadów, powodzi, które mogą zapoczątkować powstanie osuwisk, erozję terenów pagórkowatych.

Problem zmian w reżimie hydrologicznym dotyczy również siedlisk wód słodkich, płynących lub stojących. Grupa ta jest narażona na zmiany wskutek wzrostu opadów nawałnych, okresów suchych, procesów eutrofizacji i zaburzeń przepływu wód w zbiornikach.⁶

Pomiędzy zagospodarowaniem przestrzennym i warunkami klimatycznymi zachodzi ścisły związek wzajemnego oddziaływania. W kontekście zmian klimatu istnieje konieczność zmian treści planowania przestrzennego tak, żeby odpowiadały na problemy, które dotychczas nie były, bądź nie musiały być przedmiotem rozstrzygnięć planistycznych, albo miały marginalne znaczenie w toku procesu planistycznego. Biorąc pod uwagę horyzontalny i interdyscyplinarny charakter gospodarki przestrzennej wdrażanie działań adaptacyjnych w tym sektorze przyczynia się do ograniczenia skutków zmian klimatu nie tylko w zagospodarowaniu przestrzennym, ale także w większości obszarów życia gospodarczego i społecznego. To powoduje, że planowanie przestrzenne, będące najważniejszym instrumentarium gospodarki przestrzennej, urasta do jednego z najistotniejszych kreatorów przestrzennej organizacji systemów społeczno-gospodarczych i ekologicznych, decydujących o adaptacji polskiej przestrzeni do spodziewanych zmian klimatu, a tym samym uwarunkowań środowiskowych i łagodzenia skutków społeczno-ekonomicznych tych zmian.

Zmiany klimatu i potencjalne skutki tych zmian zostały wzięte pod uwagę w niniejszym dokumencie poprzez realizację celów i kierunków działań, jakie zostały zapisane w „Strategicznym planie adaptacji dla sektorów i obszarów wrażliwych na zmiany klimatu do roku 2020 z perspektywą do roku 2030”.

W ramach poszczególnych kierunków interwencji wszystkie te cele zostały wzięte pod uwagę i w ramach nich zostały zaplanowane zadania dotyczące energetyki, edukacji mieszkańców, zarządzania szlakami komunikacyjnymi w celu minimalizacji zagrożeń powodowanych przewozem substancji niebezpiecznych.

⁶ Scenariusze Zmian Klimatu do 2030 r. i wpływ na sektory i obszary wrażliwe, Strategiczny plan adaptacji dla sektorów i obszarów wrażliwych na zmiany klimatu do roku 2020 z perspektywą do roku 2030

Wśród kluczowych działań o charakterze horyzontalnym, które według „Strategicznego planu adaptacji dla sektorów i obszarów wrażliwych na zmiany klimatu do roku 2020 z perspektywą do roku 2030” powinny być realizowane należy wymienić: rozwój alternatywnych możliwości produkcji energii na poziomie lokalnym, zarządzanie ryzykiem powodziowym, realizacja działań zabezpieczających przed osuwiskami oraz wdrażanie lokalnych systemów monitoringu i ostrzegania przed nadzwyczajnymi zjawiskami klimatycznymi. Istotnym elementem jest ciągła edukacja ekologiczna nie tylko dzieci, ale też osób dorosłych w szczególności rolników i właścicieli lasów, właściwe planowanie przestrzenne na poziomie regionalnym i lokalnym z uwzględnieniem zmian klimatu i adaptacji oraz uwzględnianie trendów klimatycznych w procesie projektowania i budowy infrastruktury transportowej.⁷

5.2. Nadzwyczajne zagrożenia

Zarówno jako nadzwyczajne zagrożenie dla środowiska, jak i poważną awarię należy traktować zdarzenia, takie jak: pęknięcie i rozszczelnienie instalacji rurociągów, wybuch, awarię zbiornika, katastrofę autocysterny przewożącej substancje niebezpieczne, awarię obiektów hydrotechnicznych, itp.

Na zagrożenie pożarowe wpływa także sąsiedztwo lokalizacji budynków i występowanie w nich palnych elementów konstrukcyjnych oraz magazynowane środki i materiały łatwopalne.

Powstałe zagrożenia usuwane są przez odpowiednio wyposażone i wyszkolone jednostki straży pożarnej.

Na obszarach rolniczych gminy Knurów przyczyną zanieczyszczeń wód może być niewłaściwe magazynowanie i stosowanie nawozów i środków ochrony roślin, co jest kontrolowane przez WIORIN. Zagrożenie dla środowiska w tym przypadku zależy od rozpuszczalności środków w wodzie i stopnia ich toksyczności.

Zagrożeniem dla mieszkańców i środowiska może być także transport paliw i ładunków niebezpiecznych, mogą one być przewożone wszystkimi drogami, na których nie ma zakazów transportu ciężkiego lub innych obostrzeń. W trakcie doraźnych kontroli pojazdy te są sprawdzane przez funkcjonariuszy policji pod kątem ładowności pojazdów oraz ich stanu technicznego.

Nadzwyczajne zagrożenia, do których może dojść na terenie miasta w trakcie normalnego funkcjonowania sprecyzowano w rozdziale 4.10 dotyczącym zagrożenia poważnymi awariami. W rozdziale tym sprecyzowano rodzaje zagrożeń, do jakich może dojść na obszarze gminy, wyspecyfikowano jednostki, które zajmują się identyfikacją zdarzeń, ratowaniem zdrowia, życia i mienia oraz usuwaniem skutków awarii oraz kompetencje organów do realizacji zadań w tym zakresie.

5.3. Działania edukacyjne

W zakresie edukacji ekologicznej najważniejszym celem, który należy osiągnąć jest wykształcenie świadomości ekologicznej i przekonanie młodej i dojrzałej części społeczeństwa o konieczności myślenia i działania według zasad ekorozwoju. Jest to cel dalekosiężny, wykraczający poza horyzont 2034 roku, do którego można się zbliżyć poprzez stopniowe podnoszenie świadomości ekologicznej.

Ustawa z dnia 27 kwietnia 2001 r. Prawo ochrony środowiska (Dz.U. 2025 poz. 647 z późn.zm.) narzuca obowiązek uwzględniania problematyki ochrony środowiska i zrównoważonego rozwoju w programach nauczania wszystkich typów szkół, a także kursów prowadzących do uzyskania kwalifikacji zawodowych.

W środkach masowego przekazu, w publikacjach i audycjach również istnieje obowiązek popularyzacji ochrony środowiska i kształtowania pozytywnego stosunku do przyrody.

Ważną rolę w realizacji polityki proekologicznej Gminy Knurów odgrywają mieszkańcy. Ich zachowania, nawyki i podejmowane działania bezpośrednio przekładają się na jakość środowiska naturalnego. Dlatego istotne jest, by permanentnie kształtować świadomość mieszkańców w zakresie ochrony środowiska. Związana z tym edukacja ekologiczna stanowi moduł uzupełniający wielowymiarową działalność Miasta na rzecz tworzenia otoczenia przyjaznego człowiekowi.

Organy administracji, instytucje koordynujące działania związane z ochroną środowiska oraz te, które kierują i zarządzają działalnością naukową i naukowo-badawczą w zakresie ekologizacji są zobowiązane uwzględniać w swoich planach i działaniach bieżących i długoterminowych zagadnienia dotyczące ekologii i ochrony przyrody.

⁷ Strategiczny plan adaptacji dla sektorów i obszarów wrażliwych na zmiany klimatu do roku 2020 z perspektywą do roku 2030

Na wszystkich etapach edukacji od przedszkolnej poprzez podstawową, średnią i wyższą placówki nauczania obejmujące swym działaniem jakąkolwiek edukację dzieci i młodzieży zawierają w swoich programach dziedziny nauki lub dyscypliny naukowe wiążące się z ochroną środowiska.

Postawy społeczne i realizowana w całym okresie programowania szeroko pojęta edukacja ekologiczna ma na celu stałe podnoszenie świadomości zarówno dzieci jak i dorosłych. Wynika to z faktu, iż wśród społeczeństw gorzej wykształconych powszechnie akceptowane są postawy antyekologiczne (dewastacja zasobów przyrody, brak oszczędzania wody, segregacji odpadów), a brak perspektyw na polepszenie lub zmianę sytuacji będzie tylko pogłębiać patologiczne zachowania.

W ramach działalności edukacyjnej w zakresie szeroko pojętej ochrony środowiska na terenie gminy stale i na bieżąco organizuje się różne:

- akcje,
- spotkania,
- konkursy, warsztaty,
- imprezy plenerowe.

Gmina powinna kontynuować i rozwijać współpracę z placówkami oświatowymi, organizacjami społecznymi i instytucjami, przy organizowaniu prelekcji, wystaw, spotkań, wycieczek o tematyce ekologicznej i przyrodniczej, organizować akcje oraz pomagać przy realizacji programów szkolnych promujących idee zbierania surowców wtórnych w celu ich właściwego zagospodarowania. Właściwie ukierunkowana edukacja ekologiczna mieszkańców nie tylko przyczyni się do zwiększenia efektywności prowadzonej selektywnie zbiórki odpadów, co zapewni pozyskanie surowców wtórnych, zmniejszenie ilości odpadów trafiających na składowiska oraz zmniejszenie szkodliwości tych odpadów, ale także do oszczędzania wody, niespalania odpadów w domowych kotłach, dbałości oraz szacunku o całość otaczającej nas przyrody i środowiska.

Czynnikami, które decydują o sukcesie realizowanej akcji edukacji ekologicznej są rzetelna informacja oraz umiejętność komunikowania się ze społeczeństwem.

W zakresie wszystkich aspektów ochrony środowiska potrzebne są działania edukacyjne zarówno dla dzieci, młodzieży jak i dorosłej części społeczeństwa. Z tego powodu zadania dotyczące edukacji ekologicznej umieszczono w harmonogramach dotyczących poszczególnych obszarów interwencji.

W każdej dziedzinie środowiskowej wspomniano o potrzebie prowadzenia stale i na bieżąco i w całej perspektywie realizacji Programu akcji edukacyjnych jednak, ze względu na fakt, że najwięcej działań edukacyjnych na terenie gminy realizowanych jest w zakresie gospodarki odpadami i ochrony powietrza, temat ten został w tych częściach potraktowany najszerszej.

5.4. Monitoring środowiska

W związku ze zmianą kompetencji Wojewódzkich Inspektoratów Ochrony Środowiska i Głównego Inspektoratu Ochrony Środowiska wynikającą z przepisów ustawy z dnia 20 lipca 2018 r. o zmianie ustawy o Inspekcji Ochrony Środowiska (Dz.U. 2018, poz. 1479 z późn.zm.), od dnia 1 stycznia 2019 roku organem realizującym zadania Państwowego Monitoringu Środowiska jest Główny Inspektorat Ochrony Środowiska.

Z dniem 1 stycznia 2019 roku pracownicy Wydziału Monitoringu Środowiska oraz Laboratorium WIOŚ stali się pracownikami GIOŚ. Główny Inspektorat Ochrony Środowiska realizuje zadania Państwowego Monitoringu Środowiska w zakresie: gromadzenia i analizy wyników badań i obserwacji, przygotowania ocen jakości środowiska oraz udostępniania informacji o środowisku.

Monitoring środowiska prowadzony jest w zakresie: powietrza, wód powierzchniowych, wód podziemnych, ochrony przyrody i bioróżnorodności, gospodarki odpadami, hałasu, pól elektromagnetycznych, potencjalnego wystąpienia poważnej awarii oraz gleby i ziemi (na poziomie krajowym).

Zakres zadań państwowego monitoringu środowiska jest określany w wieloletnich strategicznych programach PMŚ opracowywanych przez Głównego Inspektora Ochrony Środowiska i zatwierdzanych przez Ministra Klimatu i Ochrony Środowiska oraz wykonawczych programach PMŚ opracowywanych przez Głównego Inspektora Ochrony Środowiska. Obecnie obowiązujący Strategiczny Program Państwowego Monitoringu Środowiska na lata 2026-2030 powstał na podstawie art. 4a ust.1 pkt 5 oraz art. 23 ust. 19 ustawy z dnia 20 lipca 1991 r. o Inspekcji Ochrony Środowiska (Dz.U. 2024, poz. 425). Dokument ten obejmuje zadania wynikające z odrębnych

ustaw, zobowiązań międzynarodowych oraz innych potrzeb wynikających ze strategii rozwoju, programów i dokumentów programowych.⁸

Informacje powstające w ramach Państwowego Monitoringu Środowiska służą do wspomagania działań na rzecz ochrony środowiska, a także do informowania organów administracji o stanie środowiska, potencjalnych lub istniejących zagrożeniach oraz obszarach występowania przekroczeń dopuszczalnych poziomów zanieczyszczeń w środowisku. W dalszym etapie dane te i informacje wykorzystywane są przez organy administracji w sprawie oceny oddziaływania na środowisko, pozwoleń na wprowadzenie gazów i pyłów do środowiska oraz planów zagospodarowania przestrzennego, a także planów i programów jako całości lub ich poszczególnych elementów.

Działalność inspekcyjna na terenie województwa śląskiego prowadzona jest przez Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska w Katowicach. Polega na prowadzeniu kontroli instalacji i przedsiębiorstw oddziałujących na środowisko w celu sprawdzenia czy są przestrzegane przepisy prawa czy stwierdzane są naruszenia. W sytuacji stwierdzenia nieprzestrzegania obowiązujących przepisów wydawane są zarządzenia pokontrolne, a w razie ich niezrealizowania nakładane są kary.

⁸ <http://poznan.wios.gov.pl/monitoring-srodowiska/regionalny-wydzial-monitoringu-srodowiska/>

6. CELE PROGRAMU OCHRONY ŚRODOWISKA I ICH FINANSOWANIE

Tabela 45. Cele, kierunki interwencji i zadania z zakresu ochrony klimatu i jakości powietrza

Lp.	Obszar interwencji	Cel	Wskaźnik			Kierunek interwencji	Zadania	Podmiot odpowiedzialny	Ryzyka
			Nazwa (+ źródło danych)	Wartość bazowa rok 2025	Wartość docelowa rok 2034				
A	B	C	D	E	F	G	H	I	J
1.	Ochrona klimatu i jakości powietrza	Poprawa jakości powietrza przy zapewnieniu bezpieczeństwa energetycznego w kontekście zmian klimatu	Liczba aktualizacji dokumentacji dotyczącej ochrony powietrza źródło danych: Gmina Knurów	0	1	Zarządzanie jakością powietrza	Aktualizacja Projektu założeń do planu zaopatrzenia w ciepło, energię elektryczną i paliwa gazowe	Zadanie własne Gminy Knurów	
			Substancje, których stężenia przekroczyły wartości dopuszczalne – klasyfikacja strefy, w której leży gmina źródło danych: GIOŚ	pył zawieszony PM10, pył zawieszony PM2,5, benzo(a)piren	brak przekroczeń		Wdrożenie obecnego Programu Ochrony Powietrza wraz z weryfikacją zakładanych efektów w tym prowadzenie działań kontrolnych	Zadanie własne Gminy Knurów	
			Liczba stanowisk pomiarowych na terenie gminy źródło danych: GIOŚ	1	1		Realizacja zadań monitoringowych jakości powietrza w ramach Państwowego Monitoringu Środowiska	Zadanie monitorowane GIOŚ	
			Liczba przeprowadzonych akcji edukacyjnych w ciągu roku źródło danych: Gmina Knurów	17-20	18-20		Organizacja akcji edukacyjnych związanych z ograniczeniem emisji, efektywnością energetyczną oraz wykorzystaniem odnawialnych źródeł energii	Zadanie własne Gminy Knurów	
			Liczba odcinków dróg budowanych, remontowanych i modernizowanych źródło danych: Gmina Knurów, ZDP, ZDW, GDDKiA	8 odcinków dróg gminnych	wg potrzeb	Ograniczanie emisji zanieczyszczeń ze źródeł komunikacyjnych	Budowa, modernizacja i przebudowa dróg publicznych, m.in. budowa obwodnicy od ul. Szpitalnej do ul. Rybnickiej w Knurowie, przebudowa DW921, przebudowa ul. Szpitalnej, rozbudowa drogi powiatowej nr 2981S ul. 1 Maja	Zadanie własne Gminy Knurów Zadanie monitorowane ZDP, ZDW, GDDKiA	brak środków finansowych

			Długość dróg/ścieżek rowerowych na terenie miasta [km] źródło danych: Gmina Knurów	ok. 6,436 km dróg i ścieżek rowerowych zarządzanych przez Prezydenta Miasta Knurów	> 6,436 km		Wspieranie rozwoju transportu rowerowego oraz wdrażanie rozwiązań na rzecz jego integracji z miejskimi systemami transportowymi, w tym budowa czterech nowych tras rowerowych przebiegających przez teren gminy	Zadanie własne Gminy Knurów Zadanie monitorowane zarządcy dróg	
			Liczba nowych niskoemisyjnych pojazdów transportu zbiorowego na terenie gminy źródło danych: operatorzy transportu publicznego	b.d.	zwiększenie ilości		Rozwój komunikacji publicznej w oparciu o nowoczesny niskoemisyjny tabor autobusowy oraz stworzenie zintegrowanego systemu komunikacji miejskiej (autobusy, pociągi) mającego na celu przesiadkę z indywidualnych samochodów na rzecz transportu zbiorowego	Zadanie własne Gminy Knurów Zadanie monitorowane operatorzy transportu publicznego	
			Liczba przeprowadzonych termomodernizacji budynków mieszkalnych i użyteczności publicznej źródło danych: Gmina Knurów, WFOŚiGW	21 (POP) 15 (WFOŚiGW) (Czyste Powietrze)	wg potrzeb		Termomodernizacja budynków mieszkalnych, użyteczności publicznej i usługowych, w tym m.in. termomodernizacja budynków przy ul. ks. A. Koziółka, budynku przy ul. Kościuszki 3	Zadanie własne Gminy Knurów Zadanie monitorowane mieszkańcy	
			Liczba wymienionych systemów grzewczych na niskoemisyjne źródło danych: Gmina Knurów, WFOŚiGW	w tym kotłów pozaklasowych wymieniono 42 szt. (POP) 19 (WFOŚiGW) kotłów na paliwo stałe różnych klas wymieniono w ramach „Czystego Powietrza”	wg potrzeb	Ograniczanie wielkości emisji powierzchniowej oraz dalsza poprawa efektywności energetycznej	Wymiana pozaklasowych konwencjonalnych źródeł ciepła na niskoemisyjne w budynkach mieszkalnych, publicznych i usługowych	Zadanie własne Gminy Knurów Zadanie monitorowane mieszkańcy	

			Liczba przeprowadzonych kontroli w zakresie ochrony powietrza źródło danych: Gmina Knurów	127 (POP) 21 (PDK w trakcie trwania poziomów II i III)	wg potrzeb		Prowadzenie działań kontrolnych w zakresie zakazu spalania odpadów w indywidualnych systemach grzewczych jako element zmian w świadomości społeczeństwa oraz środków prewencyjny	Zadanie własne Gminy Knurów	
			Długość sieci ciepłowniczej [km] źródło danych: właściciele sieci	ok. 32 km	wg potrzeb		Modernizacja, rozbudowa i poprawa stanu sieci ciepłowniczej na obszarze gminy	Zadanie monitorowane właścicieli sieci	
			Długość sieci gazowej [km] źródło danych: PSG Sp. z o.o.	ok. 96,134 km	wg potrzeb		Modernizacja, rozbudowa i poprawa stanu sieci gazowej na terenie gminy, m.in. przy ul. Wilsona w Knurowie	Zadanie monitorowane PSG Sp. z o.o.	
			Liczba instalacji stosujących niskoemisyjne technologie i OZE źródło danych: Gmina Knurów, przedsiębiorstwa energetyczne, WFOŚiGW	9 instalacji fotowoltaicznych/ instalacji solarnych 9 pomp ciepła (WFOŚiGW) i Gmina Knurów 3 mikroinstalacje fotowoltaiczne (WFOŚiGW)	zwiększenie ilości	Wzmocnienie systemu wykorzystania odnawialnych źródeł energii	Ograniczenie niskiej emisji w budynkach mieszkalnych i w budynkach użyteczności publicznej, w tym wykorzystanie odnawialnych źródeł energii	Zadanie własne Gminy Knurów Zadanie monitorowane mieszkańcy	
			Liczba kontroli zakładów/liczba naruszeń źródło danych: WIOŚ	0/0	wg potrzeb	Ograniczenie emisji zanieczyszczeń ze źródeł przemysłowych	Sukcesywna kontrola zanieczyszczeń emitowanych przez przedsiębiorstwa	Zadanie monitorowane WIOŚ	

Tabela 46. Harmonogram zadań własnych w zakresie ochrony klimatu i jakości powietrza

Lp.	Obszar interwencji	Zadanie	Podmiot odpowiedzialny za realizację	Szacunkowe koszty realizacji zadania (w tys. zł)									Źródła finansowania	Dodatkowe informacje o zadaniu
				rok 2026	rok 2027	rok 2028	rok 2029	rok 2030	rok 2031	rok 2032	rok 2033	rok 2034		
A	B	C	D	E	F	G	H	I	J	K	L	M	N	O
1.	Ochrona klimatu i jakości powietrza	Aktualizacja Projektu założeń do planu zaopatrzenia w ciepło, energię elektryczną i paliwa gazowe	Gmina Knurów	ok. 60									środki własne Gminy Knurów, możliwe dofinansowanie	
		Wdrożenie obecnego Programu Ochrony Powietrza wraz z weryfikacją zakładanych efektów w tym prowadzenie działań kontrolnych	Gmina Knurów	zadanie realizowane w ramach bieżącej pracy									środki własne Gminy Knurów, fundusze krajowe, unijne	
		Organizacja akcji edukacyjnych związanych z ograniczeniem emisji, efektywnością energetyczną oraz wykorzystaniem odnawialnych źródeł energii	Gmina Knurów	ok. 50-100/rok									środki własne Gminy Knurów (możliwe dofinansowanie ze środków WFOŚiGW/NFOŚiGW)	
		Budowa, modernizacja i przebudowa dróg publicznych, m.in. budowa obwodnicy od ul. Szpitalnej do ul. Rybnickiej w Knurowie, przebudowa DW921, przebudowa ul. Szpitalnej, rozbudowa drogi powiatowej nr 2981S ul. 1 Maja	Gmina Knurów	ok. 15 000 – 20 000/rok koszty zależne od przyszłych harmonogramów inwestycji									środki własne Gminy Knurów, RPO, POIiŚ, dofinansowania	
		Wspieranie rozwoju transportu rowerowego oraz wdrażanie rozwiązań na rzecz jego integracji z miejskimi systemami transportowymi, w tym budowa czterech nowych tras rowerowych przebiegających przez teren gminy	Gmina Knurów											
		Rozwój komunikacji publicznej w oparciu o nowoczesny niskoemisyjny tabor autobusowy oraz stworzenie zintegrowanego systemu komunikacji miejskiej (autobusy, pociągi) mającego na	Gmina Knurów											

		celu przesiadkę z indywidualnych samochodów na rzecz transportu zbiorowego				
		Termomodernizacja budynków mieszkalnych, użyteczności publicznej i usługowych, w tym m.in. termomodernizacja budynków przy ul. ks. A Koziełka, budynku przy ul. Kościuszki 3	Gmina Knurów			
		Wymiana pozaklasowych konwencjonalnych źródeł ciepła na niskoemisyjne w budynkach mieszkalnych, publicznych i usługowych	Gmina Knurów	ok. 2 500 – 4 000/rok	środki własne Gminy Knurów (możliwe dofinansowanie ze środków WFOŚiGW/NFOŚiGW)	
		Ograniczenie niskiej emisji w budynkach mieszkalnych i w budynkach użyteczności publicznej, w tym wykorzystanie odnawialnych źródeł energii	Gmina Knurów			
		Prowadzenie działań kontrolnych w zakresie zakazu spalania odpadów w indywidualnych systemach grzewczych jako element zmian w świadomości społeczeństwa oraz środków prewencyjny	Gmina Knurów	zadanie realizowane w ramach bieżącej pracy	środki własne Gminy Knurów (możliwe dofinansowanie ze środków WFOŚiGW/NFOŚiGW)	

Źródło: koszty zamieszczone w tabeli pochodzą z danych udostępnionych przez instytucje realizujące zadania, WPF i WPI Gminy Knurów, a także szacunków własnych, w niektórych przypadkach nie było możliwości oszacowania kosztów ze względu na brak informacji o szczegółowym zakresie zadania

Tabela 47. Harmonogram zadań monitorowanych w zakresie ochrony klimatu i jakości powietrza

Lp.	Obszar interwencji	Zadanie	Podmiot odpowiedzialny za realizację	Szacunkowe koszty realizacji zadania w latach 2026-2034 (w tys. zł)	Źródła finansowania	Dodatkowe informacje o zadaniu
A	B	C	D	E	F	G
1.	Ochrona klimatu i jakości powietrza	Realizacja zadań monitoringowych jakości powietrza w ramach Państwowego Monitoringu Środowiska	GIOŚ	w ramach działań własnych jednostki	środki własne GIOŚ	
		Budowa, modernizacja i przebudowa dróg publicznych, m.in. przebudowa DW921, przebudowa ul. Szpitalnej, rozbudowa drogi powiatowej nr 2981S ul. 1 Maja	ZDP, ZDW, GDDKiA	koszty wg planów inwestycyjnych	środki własne ZDP, ZDW, GDDKiA	

	Wspieranie rozwoju transportu rowerowego oraz wdrażanie rozwiązań na rzecz jego integracji z miejskimi systemami transportowymi, w tym budowa czterech nowych tras rowerowych przebiegających przez teren gminy	ZDP, ZDW, GDDKiA	koszty wg planów inwestycyjnych	środki własne ZDP, ZDW, GDDKiA	
	Rozwój komunikacji publicznej w oparciu o nowoczesny niskoemisyjny tabor autobusowy oraz stworzenie zintegrowanego systemu komunikacji miejskiej (autobusy, pociągi) mającego na celu przesiadkę z indywidualnych samochodów na rzecz transportu zbiorowego	operatorzy transportu publicznego	wymiana taboru: ok 1 500 za jeden autobus	środki własne jednostek realizujących oraz fundusze krajowe i unijne	
	Termomodernizacja budynków mieszkalnych, użyteczności publicznej i usługowych	mieszkańcy	wg potrzeb	środki własne mieszkańców, POiŚ/RPO, NFOŚiGW/WFOŚiGW	
	Wymiana pozaklasowych konwencjonalnych źródeł ciepła na niskoemisyjne w budynkach mieszkalnych, publicznych i usługowych	mieszkańcy	wg potrzeb	środki własne mieszkańców, POiŚ/RPO, NFOŚiGW/WFOŚiGW budżet Gminy	
	Modernizacja, rozbudowa i poprawa stanu sieci ciepłowniczej na obszarze gminy	właściciele sieci	koszty wg planów inwestycyjnych	środki własne właścicieli sieci	
	Modernizacja, rozbudowa i poprawa stanu sieci gazowej na terenie gminy, m.in. przy ul. Wilsona w Knurowie	PSG Sp. z o.o.	koszty wg planów inwestycyjnych	środki własne PSG Sp. z o.o.	
	Ograniczenie niskiej emisji w budynkach mieszkalnych i w budynkach użyteczności publicznej, w tym wykorzystanie odnawialnych źródeł energii	mieszkańcy	wg potrzeb	środki własne mieszkańców, POiŚ/RPO, NFOŚiGW/WFOŚiGW budżet Gminy	
	Sukcesywna kontrola zanieczyszczeń emitowanych przez przedsiębiorstwa	WIOŚ	zadanie realizowane w ramach bieżącej pracy	środki własne WIOŚ	

Źródło: koszty zamieszczone w tabeli pochodzą z danych udostępnionych przez instytucje realizujące zadania, WPF i WPI Gminy Knurów, a także szacunków własnych, w niektórych przypadkach nie było możliwości oszacowania kosztów ze względu na brak informacji o szczegółowym zakresie zadania

Tabela 48. Cele, kierunki inwestycji i zadania z zakresu zagrożenia hałasem

Lp.	Obszar interwencji	Cel	Wskaźnik			Kierunek interwencji	Zadania	Podmiot odpowiedzialny	Ryzyka
			Nazwa (+ źródło danych)	Wartość bazowa rok 2025	Wartość docelowa rok 2034				
A	B	C	D	E	F	G	H	I	J
1.	Zagrożenie hałasem	Poprawa i utrzymanie dobrego stanu akustycznego środowiska	Liczba odcinków zmodernizowanych/ remontowanych dróg publicznych źródło danych: Gmina Knurów, ZDP, ZDW, GDDKiA	8 odcinków dróg gminnych	wg potrzeb	Zmniejszenie liczby mieszkańców narażonych na ponadnormatywny hałas	Budowa, rozbudowa oraz remonty dróg z zastosowaniem tzw. „nawierzchni cichych” oraz budowa ścieżek rowerowych	Zadanie własne Gminy Knurów Zadanie monitorowane ZDP, ZDW, GDDKiA	brak środków finansowych
			Długość ekranów akustycznych na terenie gminy źródło danych: zarządzający drogami	ok. 2,74 km	zwiększenie długości		Budowa ekranów akustycznych	Zadanie własne Gminy Knurów Zadanie monitorowane ZDP, ZDW, GDDKiA	
			Liczba przeprowadzonych modernizacji/remontów linii kolejowych źródło danych: PKP PLK	b.d.	wg potrzeb		Ograniczenie hałasu kolejowego poprzez modernizację linii kolejowych oraz taboru kolejowego	Zadanie monitorowane PKP PLK	
			Liczba decyzji o dopuszczalnej emisji hałasu źródło danych: Starosta Gliwicki	1	wg potrzeb		Redukcja hałasu przemysłowego (w tym m.in. wyciszenie hal oraz hałasujących maszyn i urządzeń przez zastosowanie odpowiednich rozwiązań takich jak np. obudowy dźwiękochłonne, tłumiki dźwięku, izolacje akustyczne)	Zadanie monitorowane przedsiębiorstwa prowadzące działalność na terenie miasta	realizacja w razie potrzeby
			Liczba zmian w MPZP uwzględniających zapisy ograniczające emisję hałasu źródło danych: Gmina Knurów	0	wg potrzeb		Stosowanie odpowiednich zapisów w planach zagospodarowania przestrzennego, umożliwiających ograniczenie emisji hałasu do środowiska	Zadanie własne Gminy Knurów	

			Liczba akcji edukacyjnych źródło danych: Gmina Knurów	0	3-4/rok		Edukacja ekologiczna w zakresie szkodliwości i możliwości ograniczania hałasu	Zadanie własne Gminy Knurów	brak zainteresowania mieszkańców
			Liczba przeprowadzonych kontrol/liczba naruszeń źródło danych: WIOŚ	0	wg potrzeb		Zwiększenie działalności kontrolnej i inspekcyjnej obiektów przemysłowych oraz weryfikacja wdrażania zaleceń pokontrolnych	Zadanie monitorowane WIOŚ	brak środków finansowych na realizację zadania
			Liczba punktów monitoringowych na terenie miasta źródło danych: GIOŚ	0	1	Rozwój sieci monitoringu poziomu emisji hałasu do środowiska oraz narażenia mieszkańców na ponadnormatywny hałas	Bieżący monitoring poziomów hałasu w ramach Państwowego Monitoringu Środowiska	Zadanie monitorowane GIOŚ	brak środków finansowych na realizację zadania

Tabela 49. Harmonogram zadań własnych w zakresie zagrożenia hałasem

Lp.	Obszar interwencji	Zadanie	Podmiot odpowiedzialny za realizację	Szacunkowe koszty realizacji zadania (w tys. zł)									Źródła finansowania	Dodatkowe informacje o zadaniu
				rok 2026	rok 2027	rok 2028	rok 2029	rok 2030	rok 2031	rok 2032	rok 2033	rok 2034		
A	B	C	D	E	F	G	H	I	J	K	L	M	N	O
1.	Zagrożenie hałasem	Budowa, rozbudowa oraz remonty dróg z zastosowaniem tzw. „nawierzchni cichych” oraz budowa ścieżek rowerowych	Gmina Knurów	ok. 15 000 – 20 000/rok koszty zależne od przyszłych harmonogramów inwestycji									środki własne Gminy Knurów, RPO, POIiŚ	
		Budowa ekranów akustycznych	Gmina Knurów	koszty zależne od przyszłych harmonogramów inwestycji									środki własne Gminy Knurów, możliwe dofinansowania	
		Stosowanie odpowiednich zapisów w planach zagospodarowania przestrzennego, umożliwiających ograniczenie emisji hałasu do środowiska	Gmina Knurów	koszty administracyjne									środki własne Gminy Knurów	

		Edukacja ekologiczna w zakresie szkodliwości i możliwości ograniczania hałasu	Gmina Knurów	ok. 10/rok	środki własne Gminy Knurów, dofinansowanie WFOŚiGW	
--	--	---	--------------	------------	---	--

Źródło: koszty zamieszczone w tabeli pochodzą z danych udostępnionych przez instytucje realizujące zadania, WPF i WPI Gminy Knurów, a także szacunków własnych, w niektórych przypadkach nie było możliwości oszacowania kosztów ze względu na brak informacji o szczegółowym zakresie zadania

Tabela 50. Harmonogram zadań monitorowanych w zakresie zagrożenia hałasem

Lp.	Obszar interwencji	Zadanie	Podmiot odpowiedzialny za realizację (+ jednostki włączone)	Szacunkowe koszty realizacji zadania w latach 2026-2034 (w tys. zł)	Źródła finansowania	Dodatkowe informacje o zadaniu
A	B	C	D	E	F	G
1.	Zagrożenia hałasem	Budowa, rozbudowa oraz remonty dróg z zastosowaniem tzw. „nawierzchni cichych” oraz budowa ścieżek rowerowych	ZDP, ZDW, GDDKiA	zadanie realizowane w ramach bieżącej pracy	środki własne ZDP, ZDW, GDDKiA, dofinansowania	
		Budowa ekranów akustycznych	ZDP, ZDW, GDDKiA	zadanie realizowane w ramach bieżącej pracy	środki własne ZDP, ZDW, GDDKiA, dofinansowania	
		Ograniczenie hałasu kolejowego poprzez modernizację linii kolejowych oraz taboru kolejowego	PKP PLK	zadanie realizowane w ramach bieżącej pracy	środki własne PKP PLK, dofinansowania	
		Redukcja hałasu przemysłowego (w tym m.in. wyciszanie hal oraz hałasujących maszyn i urządzeń przez zastosowanie odpowiednich rozwiązań takich jak np. obudowy dźwiękochłonne, tłumiki dźwięku, izolacje akustyczne)	przedsiębiorcy	wg kosztorysów	środki własne przedsiębiorstw, fundusze unijne	koszty w zależności od ilości przedsiębiorstw realizujących zadania
		Zwiększenie działalności kontrolnej i inspekcyjnej obiektów przemysłowych oraz weryfikacja wdrażania zaleceń pokontrolnych	WIOŚ	zadanie realizowane w ramach bieżącej pracy	środki własne WIOŚ	
		Bieżący monitoring poziomów hałasu w ramach Państwowego Monitoringu Środowiska	GIOŚ	zadanie realizowane w ramach bieżącej pracy	środki własne GIOŚ	

Źródło: koszty zamieszczone w tabeli pochodzą z danych udostępnionych przez instytucje realizujące zadania, WPF i WPI Gminy Knurów, a także szacunków własnych, w niektórych przypadkach nie było możliwości oszacowania kosztów ze względu na brak informacji o szczegółowym zakresie zadania

Tabela 51. Cele, kierunki interwencji i zadania z zakresu pól elektromagnetycznych

Lp.	Obszar interwencji	Cel	Wskaźnik			Kierunek interwencji	Zadania	Podmiot odpowiedzialny	Ryzyka
			Nazwa (+ źródło danych)	Wartość bazowa rok 2025	Wartość docelowa rok 2034				
A	B	C	D	E	F	G	H	I	J
1.	Pola elektromagnetyczne	Utrzymanie wartości natężenia promieniowania elektromagnetycznego na dotychczasowych poziomach nieprzekraczających wartości dopuszczalnych	Liczba punktów z przekroczeniami dopuszczalnych poziomów promieniowania elektromagnetycznego źródło danych: GIOŚ	0	0	Monitoring poziomów pól elektromagnetycznych	Ograniczanie oddziaływania pól elektromagnetycznych m.in. poprzez preferowanie niekonfliktowych lokalizacji źródeł promieniowania elektromagnetycznego (poprzez zapisy ograniczające w MPZP)	Zadanie własne Gminy Knurów	zmiana w przepisach dotyczących praw właścicielskich, ryzyko sprzeciwu mieszkańców
							Gromadzenie danych nt. instalacji emitujących pola elektromagnetyczne wymagających zgłoszeń	Zadanie monitorowane Starosty Gliwickiego	zmiana w przepisach prawnych dotyczących kompetencji
							Kontynuacja monitoringu pól elektromagnetycznych oraz rejestru terenów, na których stwierdzono przekroczenie dopuszczalnych poziomów w środowisku	Zadanie monitorowane GIOŚ	wzrost liczby źródeł promieniowania, a tym samym brak monitoringu

Tabela 52. Harmonogram zadań własnych w zakresie pól elektromagnetycznych

Lp.	Obszar interwencji	Zadanie	Podmiot odpowiedzialny za realizację	Szacunkowe koszty realizacji zadania (w tys. zł)									Źródła finansowania	Dodatkowe informacje o zadaniu
				rok 2026	rok 2027	rok 2028	rok 2029	rok 2030	rok 2031	rok 2032	rok 2033	rok 2034		
A	B	C	D	E	F	G	H	I	J	K	L	M	N	O
1.	Pola elektromagnetyczne	graniczanie oddziaływania pól elektromagnetycznych m.in. poprzez preferowanie niekonfliktowych	Gmina Knurów	zadanie realizowane w ramach bieżącej pracy									środki własne Gminy Knurów	

		lokalizacji źródeł promieniowania elektromagnetycznego (poprzez zapisy ograniczające w MPZP)				
--	--	--	--	--	--	--

Źródło: koszty zamieszczone w tabeli pochodzą z danych udostępnionych przez instytucje realizujące zadania, WPF i WPI Gminy Knurów, a także szacunków własnych, w niektórych przypadkach nie było możliwości oszacowania kosztów ze względu na brak informacji o szczegółowym zakresie zadania

Tabela 53. Harmonogram zadań monitorowanych w zakresie pól elektromagnetycznych

Lp.	Obszar interwencji	Zadanie	Podmiot odpowiedzialny za realizację	Szacunkowe koszty realizacji zadania w latach 2026-2034 (w tys. zł)	Źródła finansowania	Dodatkowe informacje o zadaniu
A	B	C	D	E	F	G
1.	Pola elektromagnetyczne	Gromadzenie danych nt. instalacji emitujących pola elektromagnetyczne wymagających zgłoszeń	Starosta Gliwicki	zadanie realizowane w ramach bieżącej pracy	środki własne Powiatu Gliwickiego	
		Kontynuacja monitoringu pól elektromagnetycznych oraz rejestru terenów, na których stwierdzono przekroczenie dopuszczalnych poziomów w środowisku	GIOŚ	zadanie realizowane w ramach bieżącej pracy	środki własne GIOŚ	działanie aktualnie jest realizowane

Źródło: koszty zamieszczone w tabeli pochodzą z danych udostępnionych przez instytucje realizujące zadania, WPF i WPI Gminy Knurów, a także szacunków własnych, w niektórych przypadkach nie było możliwości oszacowania kosztów ze względu na brak informacji o szczegółowym zakresie zadania

Tabela 54. Cele, kierunki interwencji i zadania w zakresie gospodarowania wodami

Lp.	Obszar interwencji	Cel	Wskaźnik			Kierunek interwencji	Zadania	Podmiot odpowiedzialny	Ryzyka
			Nazwa (+ źródło danych)	Wartość bazowa rok 2025	Wartość docelowa rok 2034				
A	B	C	D	E	F	G	H	I	J
1.	Gospodarowanie wodami	Poprawa jakości wód powierzchniowych i podziemnych	Ocena JCWP źródło danych: GIOŚ	4 JCWP stan zły	4 JCWP stan dobry	Prowadzenie działań poprawiających stan chemiczny i ekologiczny jednolitych części wód	Prowadzenie monitoringu wód powierzchniowych i podziemnych w ramach Państwowego Monitoringu Środowiska oraz udostępnianie wyników tego monitoringu, w tym wzmocnienie monitoringu wód	Zadanie monitorowane GIOŚ	
			Ocena JCWPd źródło danych: GIOŚ	2 JCWPd stan słaby	2 JCWPd stan dobry				
			Liczba przeprowadzonych działań edukacyjnych źródło danych: Gmina Knurów, PGW WP	3-4/rok	6-8/rok		Działania edukacyjne, promocyjne, propagujące i upowszechniające wiedzę o konieczności, celach, zasadach i sposobach ochrony wód, sposobach ochrony przed powodzią i suszą, w szczególności skierowane do dzieci i młodzieży	Zadanie własne Gminy Knurów	*tematyka ochrony wód poruszana jest także w trakcie innych działań edukacyjnych
		Zwiększenie odporności gospodarki wodnej na zmiany klimatu	Koszty poniesione na konserwację i bieżące utrzymanie koryt cieków źródło danych: PGW WP	62 842,95 zł	wg potrzeb	Ograniczenie ryzyka wystąpienia strat spowodowanych zjawiskami ekstremalnymi	Utrzymanie i bieżące remonty cieków i urządzeń ochrony przeciwpowodziowej	Zadanie monitorowane PGW WP	niewystarczające środki finansowe
			Liczba magazynów przeciwpowodziowych źródło danych: Gmina Knurów	3	3		Utrzymanie, doposażanie i optymalizacja wykorzystania magazynu przeciwpowodziowego	Zadanie własne Gminy Knurów	niewystarczające środki finansowe
			Długość utrzymywanych rowów odwadniających źródło danych: Gmina Knurów	ok. 502 m (w 2025 r.)	wg potrzeb		Poprawa retencji wodnej, w tym prace związane z utrzymaniem i konserwacją rowów odwadniających	Zadanie własne Gminy Knurów	

			Liczba zmian MPZP uwzględniających zarządzanie ryzykiem powodziowym źródło danych: Gmina Knurów	1	wg potrzeb		Uwzględnianie w dokumentach planistycznych map ryzyka powodziowego, map zagrożenia powodziowego, obszarów szczególnego zagrożenia powodzią oraz terenów zagrożonych podtopieniami	Zadanie własne Gminy Knurów	przedłużający się etap opiniowania i uzgadniania
			Liczba obiektów błękitno-zielonej infrastruktury źródło danych: Gmina Knurów, WFOŚiGW	b.d. 0 (WFOŚiGW)	wg potrzeb		Rozwój błękitno-zielonej infrastruktury, zwiększenie retencji krajobrazowej i miejskiej	Zadanie własne Gminy Knurów Zadanie monitorowane mieszkańcy	

Tabela 55. Harmonogram zadań własnych w zakresie gospodarowania wodami

Lp.	Obszar interwencji	Zadanie	Podmiot odpowiedzialny za realizację	Szacunkowe koszty realizacji zadania (w tys. zł)									Źródła finansowania	Dodatkowe informacje o zadaniu
				rok 2026	rok 2027	rok 2028	rok 2029	rok 2030	rok 2031	rok 2032	rok 2033	rok 2034		
A	B	C	D	E	F	G	H	I	J	K	L	M	N	O
1.	Gospodarowanie wodami	Działania edukacyjne, promocyjne, propagujące i upowszechniające wiedzę o konieczności, celach, zasadach i sposobach ochrony wód, sposobach ochrony przed powodzią i suszą, w szczególności skierowane do dzieci i młodzieży	Gmina Knurów	ok. 5/rok									środki własne Gminy Knurów, dofinansowanie WFOŚiGW	
		Utrzymanie, doposażanie i optymalizacja wykorzystania magazynu przeciwpowodziowego	Gmina Knurów	realizacja wg potrzeb									środki własne Gminy Knurów, dofinansowania	
		Poprawa retencji wodnej, w tym prace związane z utrzymaniem i konserwacją rowów odwadniających	Gmina Knurów	wg kosztorysów									środki własne Gminy Knurów, dofinansowania	

		Uwzględnianie w dokumentach planistycznych map ryzyka powodziowego, map zagrożenia powodziowego, obszarów szczególnego zagrożenia powodzią oraz terenów zagrożonych podtopieniami	Gmina Knurów	zadanie realizowane w ramach bieżącej pracy	środki własne Gminy Knurów	
		Rozwój błękitno-zielonej infrastruktury, zwiększenie retencji krajobrazowej i miejskiej	Gmina Knurów	wg kosztorysów inwestycji	środki własne Gminy Knurów oraz zewnętrzne źródła finansowania	

Źródło: koszty zamieszczone w tabeli pochodzą z danych udostępnionych przez instytucje realizujące zadania, WPF i WPI Gminy Knurów, a także szacunków własnych, w niektórych przypadkach nie było możliwości oszacowania kosztów ze względu na brak informacji o szczegółowym zakresie zadania

Tabela 56. Harmonogram zadań monitorowanych w zakresie gospodarowania wodami

Lp.	Obszar interwencji	Zadanie	Podmiot odpowiedzialny za realizację	Szacunkowe koszty realizacji zadania w latach 2026-2034 (w tys. zł)	Źródła finansowania	Dodatkowe informacje o zadaniu
A	B	C	D	E	F	G
1.	Gospodarowanie wodami	Prowadzenie monitoringu wód powierzchniowych i podziemnych w ramach Państwowego Monitoringu Środowiska oraz udostępnianie wyników tego monitoringu, w tym wzmocnienie monitoringu wód	GIOŚ	zadanie realizowane w ramach bieżącej pracy	środki własne GIOŚ	
		Utrzymanie i bieżące remonty cieków i urządzeń ochrony przeciwpowodziowej	PGW WP	zadanie realizowane w ramach bieżącej pracy	środki PGW WP	
		Rozwój błękitno-zielonej infrastruktury, zwiększenie retencji krajobrazowej i miejskiej	mieszkańcy	wg kosztorysu	środki własne mieszkańców, dofinansowanie NFOŚiGW/WFOŚiGW	

Źródło: koszty zamieszczone w tabeli pochodzą z danych udostępnionych przez instytucje realizujące zadania, WPF i WPI Gminy Knurów, a także szacunków własnych, w niektórych przypadkach nie było możliwości oszacowania kosztów ze względu na brak informacji o szczegółowym zakresie zadania

Tabela 57. Cele, kierunki interwencji i zadania w zakresie gospodarki wodno-ściekowej

Lp.	Obszar interwencji	Cel	Wskaźnik			Kierunek interwencji	Zadania	Podmiot odpowiedzialny	Ryzyka
			Nazwa (+ źródło danych)	Wartość bazowa rok 2025	Wartość docelowa rok 2034				
A	B	C	D	E	F	G	H	I	J
1.	Gospodarka wodno-ściekowa	Prowadzenie racjonalnej gospodarki wodno-ściekowej	Długość kanalizacji sanitarnej [km] źródło danych: Gmina Knurów	85,7 km	zwiększenie długości	Poprawa funkcjonowania systemu gospodarki wodno-ściekowej	Budowa sieci kanalizacji sanitarnej	Zadanie własne Gminy Knurów	brak środków finansowych
			Skanalizowanie miasta źródło danych: Gmina Knurów	ok. 94,5%	100%			Zadanie monitorowane administratorzy sieci	
			Liczba komunalnych oczyszczalni ścieków źródło danych: Gmina Knurów	2	2				
			Długość kanalizacji deszczowej [km] źródło danych: Gmina Knurów	ok. 51,5 km	zwiększenie długości		Budowa i przebudowa kanalizacji deszczowej wraz z odwodnieniem i rozszczelnieniem terenu	Zadanie własne Gminy Knurów Zadanie monitorowane administratorzy sieci	
			Liczba przyłączy kanalizacji sanitarnej i przyłączy wodociągowych źródło danych: właściciele nieruchomości	2 802 (przyłącza kanalizacyjne) 3 421 (przyłącza wodociągowe, 2025 rok, GUS)	wg potrzeb		Budowa przyłączy kanalizacyjnych lub wodociągowych i przyłączenie nieruchomości do gminnej sieci kanalizacyjnej lub wodociągowej	Zadanie monitorowane właściciele nieruchomości	brak środków finansowych
			Zwodociągowanie miasta źródło danych: Gmina Knurów	ok. 100%	100%		Budowa sieci wodociągowej, przyłączenie nowych odbiorców wody przeznaczonej do spożycia Budowa i modernizacja urządzeń i obiektów wodociągowych	Zadanie własne Gminy Knurów Zadanie monitorowane administratorzy sieci	brak środków finansowych
			Długość sieci wodociągowej [km] źródło danych: Gmina Knurów	108,9 km	wg potrzeb				

			Liczba zrealizowanych akcji edukacyjnych źródło danych: Gmina Knurów	4-5/rok	6-8/rok		Działania edukacyjne, promocyjne, propagujące i upowszechniające wiedzę o konieczności, celach, zasadach i sposobach oszczędnego użytkowania wody oraz najważniejszych sprawach związanych z odprowadzaniem i oczyszczaniem ścieków, w szczególności skierowane do dzieci i młodzieży	Zadanie własne Gminy Knurów	brak środków finansowych
			Liczba przydomowych oczyszczalni ścieków i zbiorników bezodpływowych źródło danych: Gmina Knurów	156 638	zmniejszenie ilości		Prowadzenie ewidencji zbiorników bezodpływowych oraz przydomowych oczyszczalni ścieków	Zadanie własne Gminy Knurów	brak kadr i przeszkolonych pracowników
			Liczba kontroli posesji źródło danych: Gmina Knurów	417 kontroli	zgodnie z wymaganiami ustawy utrzymania czystości i porządku w gminach		Prowadzenie kontroli gospodarki ściekowej na posesjach prywatnych	Zadanie własne Gminy Knurów	brak środków finansowych, brak kadr
			Liczba kontroli podmiotów wprowadzających ścieki do wód lub ziemi źródło danych: WIOŚ	0	wg potrzeb		Kontrola podmiotów w zakresie wprowadzania ścieków do wód lub do ziemi	Zadanie monitorowane WIOŚ	brak środków finansowych

Tabela 58. Harmonogram zadań własnych w zakresie gospodarki wodno-ściekowej

Lp.	Obszar interwencji	Zadanie	Podmiot odpowiedzialny za realizację	Szacunkowe koszty realizacji zadania (w tys. zł)									Źródła finansowania	Dodatkowe informacje o zadaniu
				rok 2026	rok 2027	rok 2028	rok 2029	rok 2030	rok 2031	rok 2032	rok 2033	rok 2034		
A	B	C	D	E	F	G	H	I	J	K	L	M	N	O
1.	Gospodarka wodno-ściekowa	Budowa sieci kanalizacji sanitarnej	Gmina Knurów	wg kosztorysów inwestycji									środki własne Gminy Knurów poprzez PWiK Sp. z o.o. Knurów, środki WFOŚiGW, fundusze unijne	
		Budowa i przebudowa kanalizacji deszczowej wraz z odwodnieniem i rozszczelnieniem terenu	Gmina Knurów	wg kosztorysów inwestycji									środki własne Gminy Knurów poprzez PWiK Sp. z o.o. Knurów, środki WFOŚiGW, fundusze unijne	
		Budowa sieci wodociągowej, przyłączenie nowych odbiorców wody przeznaczonej do spożycia Budowa i modernizacja urządzeń i obiektów wodociągowych	Gmina Knurów	wg kosztorysów inwestycji									środki własne Gminy Knurów poprzez PWiK Sp. z o.o. Knurów, środki WFOŚiGW, fundusze unijne	
		Działania edukacyjne, promocyjne, propagujące i upowszechniające wiedzę o konieczności, celach, zasadach i sposobach oszczędnego użytkowania wody oraz najważniejszych sprawach związanych z odprowadzaniem i oczyszczaniem ścieków, w szczególności skierowane do dzieci i młodzieży	Gmina Knurów	ok. 10/rok									środki własne Gminy Knurów, dofinansowanie WFOŚiGW	
		Prowadzenie ewidencji zbiorników bezodpływowych oraz przydomowych oczyszczalni ścieków	Gmina Knurów	zadanie realizowane w ramach bieżącej pracy									środki własne Gminy Knurów	

		Prowadzenie kontroli gospodarki ściekowej na posesjach prywatnych	Gmina Knurów	zadanie realizowane w ramach bieżącej pracy	środki własne Gminy Knurów	
--	--	---	--------------	---	----------------------------	--

Źródło: koszty zamieszczone w tabeli pochodzą z danych udostępnionych przez instytucje realizujące zadania, WPF i WPI Gminy Knurów, a także szacunków własnych, w niektórych przypadkach nie było możliwości oszacowania kosztów ze względu na brak informacji o szczegółowym zakresie zadania

Tabela 59. Harmonogram zadań monitorowanych w zakresie gospodarki wodno-ściekowej

Lp.	Obszar interwencji	Zadanie	Podmiot odpowiedzialny za realizację	Szacunkowe koszty realizacji zadania w latach 2026-2034 (w tys. zł)	Źródła finansowania	Dodatkowe informacje o zadaniu
A	B	C	D	E	F	G
1.	Gospodarka wodno-ściekowa	Budowa sieci kanalizacji sanitarnej	PWiK Sp. z o.o. Knurów	według kosztorysów inwestycji	środki PWiK Sp. z o.o. Knurów	
		Budowa i przebudowa kanalizacji deszczowej wraz z odwodnieniem i rozszczelnieniem terenu	PWiK Sp. z o.o. Knurów	według kosztorysów inwestycji	środki PWiK Sp. z o.o. Knurów	
		Budowa przyłączy kanalizacyjnych lub wodociągowych i przyłączenie nieruchomości do gminnej sieci kanalizacyjnej lub wodociągowej	właściciele nieruchomości	koszty ustalone indywidualnie w zależności od zakresu prac	środki własne właścicieli nieruchomości	
		Budowa sieci wodociągowej, przyłączenie nowych odbiorców wody przeznaczonej do spożycia Budowa i modernizacja urządzeń i obiektów wodociągowych	PWiK Sp. z o.o. Knurów	według kosztorysów inwestycji	środki PWiK Sp. z o.o. Knurów	
		Kontrola podmiotów w zakresie wprowadzania ścieków do wód lub do ziemi	WIOŚ	zadanie realizowane w ramach bieżącej pracy	środki WIOŚ	

Źródło: koszty zamieszczone w tabeli pochodzą z danych udostępnionych przez instytucje realizujące zadania, WPF i WPI Gminy Knurów, a także szacunków własnych, w niektórych przypadkach nie było możliwości oszacowania kosztów ze względu na brak informacji o szczegółowym zakresie zadania

Tabela 60. Cele, kierunki interwencji i zadania w zakresie zasobów geologicznych

Lp.	Obszar interwencji	Cel	Wskaźnik			Kierunek interwencji	Zadania	Podmiot odpowiedzialny	Ryzyka
			Nazwa (+ źródło danych)	Wartość bazowa rok 2025	Wartość docelowa rok 2034				
A	B	C	D	E	F	G	H	I	J
1.	Zasoby geologiczne	Zrównoważona gospodarka zasobami geologicznymi	Liczba złóż surowców naturalnych źródło danych: Gmina Knurów	14	wg rozpoznania	Ochrona i zrównoważone wykorzystanie zasobów kopalin oraz ograniczenie presji na środowisko, związanej z eksploatacją kopalin i prowadzeniem prac poszukiwawczych	Dokumentowanie złóż i bilansowanie ich zasobów, rozpoznawanie budowy geologicznej terenu wraz z oceną i dokumentowaniem warunków hydrogeologicznych w obszarach zasobów	Zadanie monitorowane Organów administracji geologicznej	
			Liczba decyzji na eksploatację/poszukiwanie kopalin źródło danych: Starosta Gliwicki, Marszałek Woj., Śl.	1	wg potrzeb		Wydawanie decyzji na eksploatację/poszukiwanie kopalin ze złóż i kontrola realizacji warunków	Zadanie monitorowane Starostwa Powiatowego, Urzędu Marszałkowskiego	
			Liczba wydanych decyzji rekultywacyjnych źródło danych: Starosta Gliwicki	2	wg potrzeb		Rekultywacja terenów poeksploatacyjnych	Zadanie monitorowane użytkowników złóż	

Tabela 61. Harmonogram zadań monitorowanych w zakresie zasobów geologicznych

Lp.	Obszar interwencji	Zadanie	Podmiot odpowiedzialny za realizację	Szacunkowe koszty realizacji zadania w latach 2026-2034 (w tys. zł)	Źródła finansowania	Dodatkowe informacje o zadaniu
A	B	C	D	E	F	G
1.	Zasoby geologiczne	Dokumentowanie złóż i bilansowanie ich zasobów, rozpoznawanie budowy geologicznej terenu wraz z oceną i dokumentowaniem warunków hydrogeologicznych w obszarach zasobów	organy administracji geologicznej	zadanie realizowane w ramach bieżącej pracy	środki własne organów	
		Wydawanie decyzji na eksploatację/poszukiwanie kopalin ze złóż i kontrola realizacji warunków	Starosta Gliwicki, Marszałek Woj. Śl.	zadanie realizowane w ramach bieżącej pracy	środki własne organów	
		Rekultywacja terenów poeksploatacyjnych	użytkownicy złóż	zgodnie z dokumentacją kosztorysową	środki władających terenem	

Źródło: koszty zamieszczone w tabeli pochodzą z danych udostępnionych przez instytucje realizujące zadania, WPF i WPI Gminy Knurów, a także szacunków własnych, w niektórych przypadkach nie było możliwości oszacowania kosztów ze względu na brak informacji o szczegółowym zakresie zadania

Tabela 62. Cele, kierunki interwencji i zadania w zakresie gleb

Lp.	Obszar interwencji	Cel	Wskaźnik			Kierunek interwencji	Zadania	Podmiot odpowiedzialny	Ryzyka
			Nazwa (+ źródło danych)	Wartość bazowa rok 2025	Wartość docelowa rok 2034				
A	B	C	D	E	F	G	H	I	J
1.	Gleby	Racjonalna gospodarka zasobami glebowymi oraz przekształcenie terenów przemysłowych i zdegradowanych zgodnie z wymaganiami ekologicznymi oraz uwarunkowaniami społeczno-ekonomicznymi	Liczba działań promocyjnych źródło danych: ŚODR	b.d.	kilka/rok	Zachowanie funkcji środowiskowych i gospodarczych gleb	Organizacja porad, konsultacji i szkoleń dla rolników	Zadanie monitorowane Śląski Ośrodek Doradztwa Rolniczego w Częstochowie	małe zainteresowanie rolników
			Liczba punktów monitoringowych na terenie gminy źródło danych: GIOŚ	0	wg potrzeb		Monitorowanie chemizmu gleb	GIOŚ	
			Liczba przebadanych gospodarstw źródło danych: OSChR	b.d.	wg zleceń rolników		Kontrola poziomu pH i zanieczyszczeń gleb	Zadanie monitorowane Okręgowej Stacji Chemiczno-Rolniczej w Gliwicach	badania na zlecenie rolników
			Liczba kontroli stosowania środków ochrony roślin źródło danych: WIORiN	2	wg potrzeb		Prowadzenie kontroli stosowanych nawozów i środków ochrony roślin	Zadanie monitorowane WIORiN	
			Liczba złożonych wniosków o płatności rolno-środowiskowo-klimatyczne źródło danych: ARIMR	0 (2025 r.)	wg potrzeb	Rekultywacja terenów zdegradowanych i zdewastowanych	Realizacja Programów rolno-środowiskowych i rolno-środowiskowo-klimatycznych	Zadanie monitorowane ARiMR, rolnicy	małe zainteresowanie rolników
			Powierzchnia gruntów wymagających rekultywacji [ha] źródło danych: Starosta Gliwicki	356,83 ha	wg potrzeb		Rekultywacja i rewitalizacja terenów, w tym zagospodarowanie krajobrazowo-przyrodnicze, rekreacyjne oraz na cele inwestycyjne terenów przemysłowych i zdegradowanych	Zadanie monitorowane Starosty Gliwickiego, użytkownicy/ właściele gruntów	
			Powierzchnia gruntów zrehabilitowanych [ha]	0	wg potrzeb				

			źródło danych: Starosta Gliwicki						
			Liczba terenów, na których zidentyfikowano historyczne zanieczyszczenia powierzchni ziemi źródło danych: Starosta Gliwicki, RDOŚ	7	0		Identyfikacja potencjalnych historycznych zanieczyszczeń powierzchni ziemi oraz aktualizacja wykazu zgodnie z ustawą Prawo ochrony środowiska (art. 101d POŚ)	Zadanie monitorowane Starosty Gliwickiego	
			Wprowadzenie do nowych MPZP zapisów dotyczących osuwisk oraz obszarów zagrożonych ruchami masowymi źródło danych: Gmina Knurów	0	wg potrzeb	Ochrona przed osuwiskami	Uwzględnianie osuwisk oraz obszarów narażonych na ruchy masowe w aktualizacjach dokumentów planistycznych	Zadanie własne Gminy Knurów	
			Liczba osuwisk i terenów zagrożonych osuwaniem się mas ziemnych na terenie gminy źródło danych: Starosta Gliwicki	7 osuwisk, 5 terenów zagrożonych	wg zgłoszeń		Prowadzenie obserwacji terenów zagrożonych ruchami masowymi ziemi oraz terenów, na których występują te ruchy, a także prowadzenie rejestru zawierającego informacje o tych terenach	Zadanie własne Starosty Gliwickiego	

Tabela 63. Harmonogram zadań własnych w zakresie gleb

Lp.	Obszar interwencji	Zadanie	Podmiot odpowiedzialny za realizację	Szacunkowe koszty realizacji zadania (w tys. zł)										Źródła finansowania	Dodatkowe informacje o zadaniu
				rok 2026	rok 2027	rok 2028	rok 2029	rok 2030	rok 2031	rok 2032	rok 2033	rok 2034			
A	B	C	D	E	F	G	H	I	J	K	L	M	N	O	
1.	Gleby	Uwzględnianie osuwisk oraz obszarów narażonych na ruchy masowe w aktualizacjach dokumentów planistycznych	Gmina Knurów	zadanie realizowane w ramach bieżącej pracy										środki własne Gminy Knurów	

Źródło: koszty zamieszczone w tabeli pochodzą z danych udostępnionych przez instytucje realizujące zadania, WPF i WPI Gminy Knurów, a także szacunków własnych, w niektórych przypadkach nie było możliwości oszacowania kosztów ze względu na brak informacji o szczegółowym zakresie zadania

Tabela 64. Harmonogram zadań monitorowanych w zakresie gleb

Lp.	Obszar interwencji	Zadanie	Podmiot odpowiedzialny za realizację	Szacunkowe koszty realizacji zadania w latach 2026-2034 (w tys. zł)	Źródła finansowania	Dodatkowe informacje o zadaniu
A	B	C	D	E	F	G
1.	Gleby	Organizacja porad, konsultacji i szkoleń dla rolników	Śląski Ośrodek Doradztwa Rolniczego w Częstochowie	w zależności od zakresu akcji i ich liczby	środki własne Śląskiego Ośrodka Doradztwa Rolniczego w Częstochowie	
		Monitorowanie chemizmu gleb	GIOŚ	wg kosztorysów	środki GIOŚ	
		Kontrola poziomu pH i zanieczyszczeń gleb	Okręgowa Stacja Chemiczno-Rolnicza w Gliwicach	koszty zależne od liczby zleceń i zakresu badań	środki własne rolników	
		Prowadzenie kontroli stosowanych nawozów i środków ochrony roślin	WIORiN	koszty poboru i analizy próbek	środki WIORiN	
		Realizacja Programów rolno-środowiskowych i rolno-środowiskowo-klimatycznych	ARiMR, rolnicy	w zależności od liczby złożonych wniosków	środki ARiMR	
		Rekultywacja i rewitalizacja terenów, w tym zagospodarowanie krajobrazowo-przyrodnicze, rekreacyjne oraz na cele inwestycyjne terenów przemysłowych i zdegradowanych	użytkownicy/właściciele gruntów	wg kosztorysów	środki własne użytkowników/właścicieli gruntów	
		Identyfikacja potencjalnych historycznych zanieczyszczeń powierzchni ziemi oraz aktualizacja wykazu zgodnie z ustawą Prawo ochrony środowiska (art. 101d POŚ)	Starosta Gliwicki	zadanie realizowane w ramach bieżącej pracy	środki własne Powiatu Gliwickiego	
		Prowadzenie obserwacji terenów zagrożonych ruchami masowymi ziemi oraz terenów, na których występują te ruchy, a także prowadzenie rejestru zawierającego informacje o tych terenach	Starosta Gliwicki	zadanie realizowane w ramach bieżącej pracy	środki własne Powiatu Gliwickiego	

Źródło: koszty zamieszczone w tabeli pochodzą z danych udostępnionych przez instytucje realizujące zadania, WPF i WPI Gminy Knurów, a także szacunków własnych, w niektórych przypadkach nie było możliwości oszacowania kosztów ze względu na brak informacji o szczegółowym zakresie zadania

Tabela 65. Cele, kierunki interwencji i zadania w zakresie gospodarki odpadami i zapobiegania powstawaniu odpadów

Lp.	Obszar interwencji	Cel	Wskaźnik			Kierunek interwencji	Zadania	Podmiot odpowiedzialny	Ryzyka
			Nazwa (+ źródło danych)	Wartość bazowa rok 2025	Wartość docelowa rok 2034				
A	B	C	D	E	F	G	H	I	J
1.	Gospodarka odpadami i zapobieganie powstawaniu odpadów	Rozwój systemu zgodnego z hierarchią sposobów postępowania z odpadami, w której priorytetem jest zapobieganie powstawania odpadów, a także wdrażanie i udoskonalanie modelu gospodarowania odpadami komunalnymi opartego głównie na ich selektywnym zbieraniu	Liczba rocznie wykonywanych sprawozdań źródło danych: Gmina Knurów	1	1	Prawidłowe funkcjonowanie systemu gospodarowania odpadami	Opracowywanie sprawozdań z funkcjonowania systemu gospodarki odpadami komunalnymi oraz analiz gospodarowania odpadami	Zadanie własne Gminy Knurów	
			Liczba kontroli mieszkańców źródło danych: Gmina Knurów	16	wg potrzeb		Wzmacnianie kontroli prawidłowego postępowania z odpadami (kontrole zawartych umów czy prawidłowego gospodarowania odpadów)	Zadanie własne Gminy Knurów	
			Liczba rocznie usuwanych tzw. „dzikich wysypisk” źródło danych: Gmina Knurów	b.d.	wg potrzeb		Sukcesywne zapobieganie i usuwanie tzw. dzikich wysypisk odpadów	Zadanie własne Gminy Knurów	
			Procent usuniętego azbestu zgodnie z Bazą Azbestową źródło danych: Gmina Knurów	ok. 72,39%	100%		Usuwanie wyrobów zawierających azbest z terenu miasta (dotacje dla mieszkańców)	Zadanie własne Gminy Knurów	
			Masa zebranych odpadów zmieszanych [Mg] źródło danych: Gmina Knurów	ok. 8 234,8900	< 8 234,8900		Zmniejszenie ilości zbieranych odpadów komunalnych, rozwój selektywnej zbiórki odpadów	Zadanie własne Gminy Knurów	

			Poziom przygotowania do ponownego użycia i recyklingu odpadów komunalnych źródło danych: Gmina Knurów	33,98%	64%		Zwiększenie ilości odpadów poddawanych recyklingowi	Zadanie własne Gminy Knurów	
			Liczba PSZOK na terenie miasta źródło danych: Gmina Knurów	1	1		Rozwój systemu gospodarowania odpadami na terenie gminy	Zadanie własne Gminy Knurów	
			Liczba akcji edukacyjnych źródło danych: Gmina Knurów	ok. 6/rok	10-12/rok		Prowadzenie działalności informacyjno-edukacyjnej dotyczącej konieczności właściwego postępowania z odpadami	Zadanie własne Gminy Knurów	
			Liczba skontrolowanych przedsiębiorstw w zakresie gospodarowania odpadami/liczba nieprawidłowości źródło danych: WIOŚ	1/0	wg potrzeb i zgłoszeń		Kontrola podmiotów w zakresie prawidłowej gospodarki odpadami	Zadanie monitorowane WIOŚ	

Tabela 66. Harmonogram zadań własnych w zakresie gospodarki odpadami i zapobiegania powstawaniu odpadów

Lp.	Obszar interwencji	Zadanie	Podmiot odpowiedzialny za realizację	Szacunkowe koszty realizacji zadania (w tys. zł)									Źródła finansowania	Dodatkowe informacje o zadaniu
				rok 2026	rok 2027	rok 2028	rok 2029	rok 2030	rok 2031	rok 2032	rok 2033	rok 2034		
A	B	C	D	E	F	G	H	I	J	K	L	M	N	O
1.	Gospodarka odpadami i zapobieganie powstawaniu odpadów	Opracowywanie sprawozdań z funkcjonowania systemu gospodarki odpadami komunalnymi oraz analiz gospodarowania odpadami	Gmina Knurów	zadanie realizowane w ramach bieżącej pracy									środki własne Gminy Knurów	
		Wzmacnianie kontroli prawidłowego	Gmina Knurów	zadanie realizowane w ramach bieżącej pracy									środki własne Gminy Knurów	

		postępowania z odpadami (kontrole zawartych umów czy prawidłowego gospodarowania odpadów)				
		Sukcesywne zapobieganie i usuwanie tzw. dzikich wysypisk odpadów	Gmina Knurów	koszty zależne od liczby tzw. dzikich wysypisk odpadów	środki własne Gminy Knurów	
		Usuwanie wyrobów zawierających azbest z terenu miasta (dotacje dla mieszkańców)	Gmina Knurów	ok. 10-20/rok	środki własne Gminy Knurów	
		Zmniejszenie ilości zbieranych odpadów komunalnych, rozwój selektywnej zbiórki odpadów	Gmina Knurów	ok. 15 000/rok	środki własne Gminy Knurów, dofinansowania	
		Zwiększenie ilości odpadów poddawanych recyklingowi	Gmina Knurów			
		Rozwój systemu gospodarowania odpadami na terenie gminy	Gmina Knurów			
		Prowadzenie działalności informacyjno-edukacyjnej dotyczącej konieczności właściwego postępowania z odpadami	Gmina Knurów	ok. 5-10/rok	środki własne Gminy Knurów, dofinansowania	

Źródło: koszty zamieszczone w tabeli pochodzą z danych udostępnionych przez instytucje realizujące zadania, WPF i WPI Gminy Knurów, a także szacunków własnych, w niektórych przypadkach nie było możliwości oszacowania kosztów ze względu na brak informacji o szczegółowym zakresie zadania

Tabela 67. Harmonogram zadań monitorowanych w zakresie gospodarki odpadami i zapobiegania powstawaniu odpadów

Lp.	Obszar interwencji	Zadanie	Podmiot odpowiedzialny za realizację	Szacunkowe koszty realizacji zadania w latach 2026-2034 (w tys. zł)	Źródła finansowania	Dodatkowe informacje o zadaniu
A	B	C	D	E	F	G
1.	Gospodarka odpadami i zapobieganie powstawaniu odpadów	Kontrola podmiotów w zakresie prawidłowej gospodarki odpadami	WIOŚ	zadanie realizowane w ramach bieżącej pracy	środki WIOŚ	

Źródło: koszty zamieszczone w tabeli pochodzą z danych udostępnionych przez instytucje realizujące zadania, WPF i WPI Gminy Knurów, a także szacunków własnych, w niektórych przypadkach nie było możliwości oszacowania kosztów ze względu na brak informacji o szczegółowym zakresie zadania

Tabela 68. Cele, kierunki interwencji i zadania w zakresie zasobów przyrodniczych

Lp.	Obszar interwencji	Cel	Wskaźnik			Kierunek interwencji	Zadania	Podmiot odpowiedzialny	Ryzyka
			Nazwa (+ źródło danych)	Wartość bazowa rok 2025	Wartość docelowa rok 2034				
A	B	C	D	E	F	G	H	I	J
1.	Zasoby przyrodnicze	Ochrona różnorodności biologicznej i krajobrazowej	Liczba działań/akcji edukacyjnych źródło danych: Gmina Knurów, Nadleśnictwo	ok.5/rok	ok. 8/rok	Zachowanie lub przywrócenie właściwego stanu ekosystemów i gatunków oraz przeciwdziałanie zagrożeniom dla bioróżnorodności i georóżnorodności	Edukacja dzieci, młodzieży i dorosłych w zakresie ochrony i zachowania walorów krajobrazu i przyrody oraz promocja tych walorów	Zadanie własne Gminy Knurów Zadanie monitorowane Nadleśnictwa	brak zainteresowania mieszkańców
			Liczba nasadzeń/wycinka drzew w pasach drogowych źródło danych: Gmina Knurów, ZDP, ZDW, GDDKiA	969/41 Gmina 0/3 (ZDP, 2024 r.) 2/2 ZDW	wg potrzeb		Przebudowa i częściowa wymiana składu gatunkowego zadrzewień przydrożnych wzdłuż odcinków dróg, nowe nasadzenia zieleni wysokiej, prace pielęgnacyjno-konserwacyjne zieleni przydrożnej	Zadanie własne Gminy Knurów Zadanie monitorowane ZDP, ZDW, GDDKiA	
			Liczba oznakowanych form ochrony przyrody źródło danych: Gmina Knurów, RDOŚ	1	>1		Objęcie ochroną prawną obszarów i obiektów najbardziej wartościowych przyrodniczo	Zadanie monitorowane RDOŚ	
			Długość dróg/ścieżek rowerowych [km] źródło danych: Gmina Knurów	ok. 6,436 km	> 6,436 km		Rozwój infrastruktury turystycznej w tym ścieżek rowerowych	Zadanie własne Gminy Knurów	
			Liczba zinwentaryzowanych stanowisk roślinności inwazyjnej źródło danych: Gmina Knurów	4	wg potrzeb		Usuwanie roślinności inwazyjnej	Zadanie własne Gminy Knurów	
			Powierzchnia odnowień drzewostanów [ha] źródło danych: Nadleśnictwo, Gmina	b.d.	wg potrzeb	Zrównoważony rozwój lasów	Odnowienia drzewostanów na terenach leśnych w kierunku zgodności z siedliskiem	Zadanie monitorowane Nadleśnictwo, właścicieli lasów	

			Knurów, właściciele lasów						
			Liczba uproszczonych planów urządzania lasu źródło danych: Starosta Gliwicki	1	wg potrzeb		Uporządkowanie ewidencji gruntów zalesionych poprzez inwentaryzację i sporządzanie uproszczonych planów urządzania lasów prywatnych	Zadanie monitorowane Starosty Gliwickiego	
			Powierzchnia terenów zieleni [ha] źródło danych: Gmina Knurów	43,47 ha	> 43,47 ha	Ochrona i rozwój terenów zieleni oraz zwiększenie bioróżnorodności na obszarach zurbanizowanych, w kontekście zachodzących zmian klimatu	Zwiększenie potencjału adaptacyjnego do zmian klimatycznych poprzez tworzenie nowych terenów zieleni, wprowadzanie rozwiązań z zakresu błękitno-zielonej infrastruktury, zwiększenie ilości powierzchni biologicznie czynnej szczególnie na terenach silnie zurbanizowanych	Zadanie własne Gminy Knurów	

Tabela 69. Harmonogram zadań własnych w zakresie zasobów przyrodniczych

Lp.	Obszar interwencji	Zadanie	Podmiot odpowiedzialny za realizację	Szacunkowe koszty realizacji zadania (w tys. zł)										Źródła finansowania	Dodatkowe informacje o zadaniu
				rok 2026	rok 2027	rok 2028	rok 2029	rok 2030	rok 2031	rok 2032	rok 2033	rok 2034			
A	B	C	D	E	F	G	H	I	J	K	L	M	N	O	
1.	Zasoby przyrodnicze	Edukacja dzieci, młodzieży i dorosłych w zakresie ochrony i zachowania walorów krajobrazu i przyrody oraz promocja tych walorów	Gmina Knurów	ok. 10/rok										środki własne Gminy Knurów (ew. dofinansowanie ze środków WFOŚiGW/NFOŚiGW)	
		Przebudowa i częściowa wymiana składu gatunkowego zadrzewień przydrożnych wzdłuż odcinków dróg, nowe nasadzenia zieleni wysokiej, prace pielęgnacyjno-konserwacyjne zieleni przydrożnej	Gmina Knurów	wg kosztorysów										środki własne Gminy Knurów	
		Zrównoważony rozwój infrastruktury turystycznej na obszarach przyrodniczo cennych	Gmina Knurów	wg kosztorysów										środki własne Gminy Knurów, dofinansowania POIiŚ/RPO	

		Usuwanie roślinności inwazyjnej	Gmina Knurów	wg kosztorysów	środki własne Gminy Knurów	
		Zwiększenie potencjału adaptacyjnego do zmian klimatycznych poprzez tworzenie nowych terenów zieleni, wprowadzanie rozwiązań z zakresu błękitno-zielonej infrastruktury, zwiększenie ilości powierzchni biologicznie czynnej szczególnie na terenach silnie zurbanizowanych	Gmina Knurów	wg kosztorysów	środki własne Gminy Knurów, dofinansowanie	

Źródło: koszty zamieszczone w tabeli pochodzą z danych udostępnionych przez instytucje realizujące zadania, WPF i WPI Gminy Knurów, a także szacunków własnych, w niektórych przypadkach nie było możliwości oszacowania kosztów ze względu na brak informacji o szczegółowym zakresie zadania

Tabela 70. Harmonogram zadań monitorowanych w zakresie zasobów przyrodniczych

Lp.	Obszar interwencji	Zadanie	Podmiot odpowiedzialny za realizację	Szacunkowe koszty realizacji zadania w latach 2026-2034 (w tys. zł)	Źródła finansowania	Dodatkowe informacje o zadaniu
A	B	C	D	E	F	G
1.	Zasoby przyrodnicze	Edukacja dzieci, młodzieży i dorosłych w zakresie ochrony i zachowania walorów krajobrazu i przyrody oraz promocja tych walorów	Nadleśnictwo	ok. 30/rok	środki własne Nadleśnictwa, ZPKWŚ, NFOŚiGW/WFOŚiGW	
		Przebudowa i częściowa wymiana składu gatunkowego zadrzewień przydrożnych wzdłuż odcinków dróg, nowe nasadzenia zieleni wysokiej, prace pielęgnacyjno-konserwacyjne zieleni przydrożnej	ZDP, ZDW, GDDKiA	wg kosztorysów	środki własne ZDP, ZDW, GDDKiA	
		Objęcie ochroną prawną obszarów i obiektów najbardziej wartościowych przyrodniczo	RDOŚ	wg potrzeb	środki własne RDOŚ	
		Odnowienia drzewostanów na terenach leśnych w kierunku zgodności z siedliskiem	właściciele lasów pod nadzorem Nadleśnictwa	wg kosztorysów	środki własne właścicieli lasów, ew. pozyskane	
		Uporządkowanie ewidencji gruntów zalesionych poprzez inwentaryzację i sporządzanie uproszczonych planów urządzania lasów prywatnych	Starosta Gliwicki	wg kosztorysów	środki własne Powiatu Gliwickiego	

Źródło: koszty zamieszczone w tabeli pochodzą z danych udostępnionych przez instytucje realizujące zadania, WPF i WPI Gminy Knurów, a także szacunków własnych, w niektórych przypadkach nie było możliwości oszacowania kosztów ze względu na brak informacji o szczegółowym zakresie zadania

Tabela 71. Cele, kierunki interwencji i zadania z zakresu zagrożeń poważnymi awariami

Lp.	Obszar interwencji	Cel	Wskaźnik			Kierunek interwencji	Zadania	Podmiot odpowiedzialny	Ryzyka
			Nazwa (+ źródło danych)	Wartość bazowa rok 2025	Wartość docelowa rok 2034				
A	B	C	D	E	F	G	H	I	J
1.	Zagrożenia poważnymi awariami	Ograniczenie ryzyka wystąpienia poważnych awarii przemysłowych oraz minimalizacja ich skutków	Liczba kontroli w zakresie ochrony środowiska/liczba naruszeń źródło danych: WIOŚ	1/0	wg potrzeb	Zmniejszenie zagrożenia wystąpienia poważnej awarii oraz minimalizacja skutków w przypadku wystąpienia awarii	Przeciwdziałanie zagrożeniom środowiska (prowadzenie kontroli w przedsiębiorstwach)	Zadanie monitorowane WIOŚ, przedsiębiorstw	brak środków na działania kontrolne
			Liczba jednostek Straży Pożarnej, które dostały wsparcie źródło danych: Gmina Knurów	2	2		Doposażenie jednostek Straży Pożarnej w niezbędny sprzęt do ratowania życia i mienia	Zadanie własne Gminy Knurów	
			Liczba akcji edukacyjnych źródło danych: Gmina Knurów	1-2	1-2	Kreowanie właściwych zachowań społeczeństwa w sytuacji występowania zagrożeń środowiska i życia ludzi z tytułu wystąpienia awarii przemysłowej	Edukacja społeczeństwa na rzecz kreowania prawidłowych zachowań w sytuacji wystąpienia zagrożeń środowiska i życia ludzi z tytułu poważnych awarii	Zadanie własne Gminy Knurów Zadanie monitorowane Policja, Straż Pożarna (jako edukacja w placówkach oświatowych)	brak zaangażowania mieszkańców

Tabela 72. Harmonogram zadań własnych w zakresie zagrożeń poważnymi awariami

Lp.	Obszar interwencji	Zadanie	Podmiot odpowiedzialny za realizację	Szacunkowe koszty realizacji zadania (w tys. zł)									Źródła finansowania	Dodatkowe informacje o zadaniu
				rok 2026	rok 2027	rok 2028	rok 2029	rok 2030	rok 2031	rok 2032	rok 2033	rok 2034		
A	B	C	D	E	F	G	H	I	J	K	L	M	N	O
1.	Zagrożenia poważnymi awariami	Doposażenie jednostek Straży Pożarnej w niezbędny sprzęt do ratowania życia i mienia	Gmina Knurów	w zależności od potrzeb i pozyskanych środków									środki własne Gminy Knurów, środki województwa śląskiego	

		Edukacja społeczeństwa na rzecz kreowania prawidłowych zachowań w sytuacji wystąpienia zagrożeń środowiska i życia ludzi z tytułu poważnych awarii	Gmina Knurów	ok. 5/rok	środki własne Gminy Knurów, dofinansowania	
--	--	--	--------------	-----------	--	--

Źródło: koszty zamieszczone w tabeli pochodzą z danych udostępnionych przez instytucje realizujące zadania, WPF i WPI Gminy Knurów, a także szacunków własnych, w niektórych przypadkach nie było możliwości oszacowania kosztów ze względu na brak informacji o szczegółowym zakresie zadania

Tabela 73. Harmonogram zadań monitorowanych w zakresie zagrożeń poważnymi awariami

Lp.	Obszar interwencji	Zadanie	Podmiot odpowiedzialny za realizację (+ jednostki włączone)	Szacunkowe koszty realizacji zadania w latach 2026-2034 (w tys. zł)	Źródła finansowania	Dodatkowe informacje o zadaniu
A	B	C	D	E	F	G
1.	Zagrożenia poważnymi awariami	Przeciwdziałanie zagrożeniom środowiska (prowadzenie kontroli w przedsiębiorstwach)	WIOŚ, przedsiębiorstwa	zadanie realizowane w ramach bieżącej pracy	środki własne przedsiębiorstw, środki WIOŚ	
		Edukacja społeczeństwa na rzecz kreowania prawidłowych zachowań w sytuacji wystąpienia zagrożeń środowiska i życia ludzi z tytułu poważnych awarii	Policja, Straż Pożarna	ok. 50/rok	środki własne Policji, Straży Pożarnej, WIOŚ	

Źródło: koszty zamieszczone w tabeli pochodzą z danych udostępnionych przez instytucje realizujące zadania, WPF i WPI Gminy Knurów, a także szacunków własnych, w niektórych przypadkach nie było możliwości oszacowania kosztów ze względu na brak informacji o szczegółowym zakresie zadania

7. SYSTEM REALIZACJI PROGRAMU OCHRONY ŚRODOWISKA

Instrumentami wspomagającymi realizację Programu Ochrony Środowiska są elementy strategii rozwoju, programów i dokumentów programowych, o których mowa w ustawie z dnia 6 grudnia 2006 r. o zasadach prowadzenia polityki rozwoju (Dz.U. z 2025 r., poz. 198 z późn.zm.). Wynikają one z obowiązków i kompetencji gminy. Narzędziem, które koordynuje i spina w jedną całość działania związane z ochroną środowiska jest Program Ochrony Środowiska.

W procesie wdrażania zapisów Programu będą uczestniczyć nie tylko jednostki bezpośrednio zaangażowane w opracowanie, procedury opiniowania, przyjmowania i uchwalania opracowania. Będą to również podmioty uczestniczące w zarządzaniu Programem, czyli jednostki administracji samorządowej, jednostki udzielające dofinansowania oraz spółki komunalne.

W każdej fazie wdrażania Programu uczestniczą mieszkańcy, którzy bezpośrednio wykorzystują produkty wynikające z realizacji postanowień Programu (np. sieć kanalizacji sanitarnej czy zmodernizowana droga).

Podstawową zasadą w realizacji zapisów Programu Ochrony Środowiska jest prawidłowe i właściwe wykonanie zadań własnych Gminy Knurów oraz zadań monitorowanych przez poszczególne jednostki.

Tabela 74. Działania w ramach zarządzania środowiskiem

Lp.	Zagadnienie	Główne działania w latach 2026-2034	Instytucje uczestniczące
1.	Wdrażanie Programu Ochrony Środowiska	Raport z wykonania Programu (co dwa lata)	Prezydent Miasta Knurów
		Okresowa aktualizacja Programu Ochrony Środowiska	Prezydent Miasta Knurów
2.	Edukacja ekologiczna, komunikacja ze społeczeństwem, System informacji o środowisku	Realizacja Programu Ochrony Środowiska oraz współpraca z instytucjami zajmującymi się szeroko pojętą ochroną środowiska	Gmina Knurów, WIOŚ, GIOŚ, Organizacje pozarządowe
3.	Systemy zarządzania środowiskiem	Wspieranie i promowanie zakładów / instytucji wdrażających system zarządzania środowiskiem	Gmina Knurów, Wojewoda, Fundusze celowe
4.	Monitoring stanu środowiska	Zgodnie z wymaganiami ustawowymi – Stan środowiska w województwie śląskim	GIOŚ, WSSE, PGW WP

Elementem polityki ekologicznej Gminy Knurów jest współpraca z instytucjami zajmującymi się badaniem stanu środowiska, przetwarzaniem uzyskanych danych oraz ich upowszechnianiem, a bezpośrednim wskaźnikiem zaawansowania realizacji zadań objętych Programem Ochrony Środowiska będzie ciągły monitoring oraz dwuletni Raport.

8. STRESZCZENIE W JĘZYKU NIESPECJALISTYCZNYM

„Program Ochrony Środowiska dla Gminy Knurów na lata 2026-2030 z perspektywą do 2034 roku” (zwany dalej: Programem) został opracowany zgodnie z zapisami ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 r. Prawo ochrony środowiska, jako narzędzie prowadzenia polityki ochrony środowiska.

Podstawą do opracowania niniejszego Programu są zalecenia wynikające z „Wytycznych do opracowania wojewódzkich, powiatowych i gminnych programów ochrony środowiska” z 2015 roku (aktualizacja 2017 i 2020) oraz zmiany prawne. W niniejszym opracowaniu autorzy starali się dokonać porównania stanu środowiska z 2017 roku z obecnym według informacji z 2025 roku (natomiast, jeśli brakowało takich informacji posłużono się danymi z 2024 roku).

Przedmiotowe opracowanie dla Gminy Knurów zawiera takie elementy jak:

- wstęp – rozdział ten zawiera podstawę prawną i cel przygotowania programu ochrony środowiska, a także okres objęty opracowaniem, metodykę, strukturę i zakres dokumentu,
- w rozdziale drugim wykazano spójność niniejszego opracowania z dokumentami nadrzędnymi opracowanymi we wcześniejszych latach szczebla krajowego, regionalnego i wojewódzkiego,
- rozdział trzeci to informacje ogólne o gminie. Zawartość tego rozdziału to m.in. informacje o położeniu administracyjnym oraz dane dotyczące uwarunkowań gospodarczych i środowiskowych gminy,
- rozdział czwarty to ocena aktualnego stanu środowiska. W rozdziale tym opisano stan aktualny oraz wskazano najważniejsze problemy w zakresie każdego komponentu środowiska.

Ochrona klimatu i jakości i powietrza

Ocenę jakości powietrza na terenie gminy Knurów przeprowadzono w oparciu o dane pochodzące z opracowań Głównego Inspektoratu Ochrony Środowiska, tj.: Rocznej oceny jakości powietrza w województwie śląskim za rok 2022, 2023, 2024 i 2025.

Oceny jakości powietrza na terenie strefy śląskiej prowadzone są w oparciu o wyniki pomiarów ze stacji pomiarowych zlokalizowanych zarówno na terenie gminy Knurów, jak i poza jej granicami. Na terenie Knurowa znajduje się manualna stacja pomiarowa przy ul. Jedności Narodowej 5. Na stacji w Knurowie prowadzone są pomiary stężenia pyłu zawieszonego PM₁₀ oraz benzo(a)pirenu. Najbliżej granic zlokalizowana jest stacja pomiarowa w Gliwicach przy ul. Mewy 34 (kod krajowy: SIGliwicMewy). Na stacji prowadzone są pomiary emisji stężeń: pyłu zawieszonego PM₁₀ i pyłu zawieszonego PM_{2,5} (do końca 2023 roku prowadzone były pomiary dwutlenku siarki, natomiast do końca 2024 roku były prowadzone pomiary benzenu).

Maksymalne miesięczne stężenie pyłu PM₁₀ (stacja Knurów) odnotowano w marcu 2025 roku tj. 55,17 µg/m³. Średnia wartość roczna wyniosła: 29,21 µg/m³ w 2022 roku, 26,09 µg/m³ w 2023 roku, 27,18 µg/m³ w 2024 roku oraz 26,43 µg/m³ w 2025 roku. W analizowanym okresie najwyższą średnioroczną wartość stężenia pyłu PM₁₀ odnotowano w 2022 roku, natomiast w kolejnych latach wartości te utrzymywały się na zbliżonym poziomie.

Maksymalne miesięczne stężenie benzo(a)pirenu (stacja Knurów) odnotowano w marcu 2022 roku tj. 7,24 µg/m³. Średnia wartość roczna wynosiła: 3,21 µg/m³ w 2022 roku, 2,74 µg/m³ w 2023 roku, 1,97 µg/m³ w 2024 roku i 1,95 µg/m³ w 2025 roku. W latach 2022-2025 wartości średnioroczne wskazywały polepszanie się jakości powietrza.

Maksymalne miesięczne stężenie dwutlenku siarki odnotowano w marcu 2022 roku tj. 11,67 µg/m³. Średnia wartość roczna wynosiła: 6,39 µg/m³ w 2022 roku i 5,80 µg/m³ w 2023 roku. W latach 2022-2023 wartości średnioroczne wskazywały polepszanie się jakości powietrza. Od 2024 roku na stacji w Gliwicach nie są prowadzone pomiary stężenia dwutlenku siarki.

Maksymalne miesięczne stężenie pyłu PM₁₀ odnotowano w lutym 2025 roku tj. 54,72 µg/m³. Średnia wartość roczna wyniosła: 27,56 µg/m³ w 2022 roku, 22,02 µg/m³ w 2023 roku, 29,00 µg/m³ w 2024 roku oraz 24,50 µg/m³ w 2025 roku. W latach 2022–2025 średnioroczne stężenia pyłu PM₁₀ wykazywały niewielkie wahania. Najwyższą wartość odnotowano w 2024 roku, natomiast w 2025 roku średnioroczne stężenie wyniosło 24,50 µg/m³, co było wartością niższą niż w 2022 roku.

Według oceny rocznej jakości powietrza na terenie województwa śląskiego, prowadzonej przez Regionalny Wydział Monitoringu Środowiska w Katowicach, na podstawie matematycznego modelu rozprzestrzeniania się zanieczyszczeń w powietrzu, jakość powietrza w gminie odbiegała od poziomu odpowiadającego obowiązującym normom. Okresowo występowały przekroczenia poziomów dopuszczalnych lub docelowych takich zanieczyszczeń jak: pył zawieszony PM₁₀, benzo(a)piren i ozon.

Obszar gminy Knurów obsługuje system dróg publicznych kategorii krajowej, wojewódzkiej, powiatowej i gminnej. Łączna długość dróg publicznych wynosi około 88,893 km.

W ramach realizacji Programu ochrony powietrza w 2025 roku przeprowadzono 127 rutynowych kontroli, w tym 124 kontrole instalacji w zakresie przestrzegania wymagań określonych w uchwale antysmogowej dla województwa śląskiego oraz przestrzegania zakazu spalania odpadów w urządzeniach grzewczych oraz 3 kontrole w zakresie przestrzegania zakazu spalania na powierzchni ziemi pozostałości roślinnych. W 2025 roku prowadzono również kontrole w ramach Planu Działań Krótkoterminowych:

- 16 kontroli wynikających z ogłoszonych alarmów poziomu II,
- 5 kontroli wynikających z ogłoszenia alarmów poziomu III.

Na terenie gminy Knurów zlokalizowany jest jeden czujnik jakości powietrza przy ulicy Jedności Narodowej 5.

Zagrożenia hałasem

Jedno przedsiębiorstwo z terenu gminy Knurów posiada decyzję o dopuszczalnym poziomie hałasu wydaną przez Starostę Gliwickiego.

W ciągu drogi wojewódzkiej DW 921 na terenie gminy Knurów zlokalizowane są ekrany akustyczne o łącznej długości 222,8 m. Ponadto wzdłuż odcinka autostrady A1a posadowione są ekrany akustyczne o łącznej długości 2,516 km.

W 2022 roku Generalna Dyrekcja Dróg Krajowych i Autostrad sporządziła Strategiczną mapę hałasu dla dróg krajowych o ruchu powyżej 3 000 000 pojazdów rocznie w województwie śląskim. W ramach pomiarów przeanalizowano odcinki autostrady A1a przebiegające przez teren powiatu gliwickiego, w tym 2 odcinki przebiegające przez teren gminy Knurów. Również w 2022 roku Zarząd Dróg Wojewódzkich w Katowicach sporządził Strategiczną mapę hałasu dla dróg wojewódzkich województwa śląskiego, dla których Zarząd Dróg Wojewódzkich w Katowicach pełni funkcję Zarządu, o natężeniu ruchu powyżej 3 000 000 pojazdów/rok. W ramach pomiarów przeanalizowano odcinki dróg wojewódzkich przebiegających przez teren powiatu gliwickiego, w tym dwóch odcinków dróg przebiegających przez teren gminy Knurów.

Pola elektromagnetyczne

Na terenie gminy źródłem niejonizującego promieniowania elektromagnetycznego jest 15 stacji bazowych telefonii komórkowej.

W 2025 roku dokonano 3 aktualizacji zgłoszeń instalacji emitujących promieniowanie elektromagnetyczne położonych na terenie gminy Knurów. Zgłoszenia nie były dokonane przez przedsiębiorstwa z terenu gminy Knurów a przez przedsiębiorstwa telekomunikacyjne Orange Polska S.A. i P4 Sp. z o.o.

W ramach realizacji PMŚ na terenie gminy Knurów w latach 2024-2025 przeprowadzono pomiary promieniowania elektromagnetycznego w 2 punktach pomiarowych. Analiza przeprowadzonych pomiarów monitoringowych nie wykazała przekroczenia dolnej granicy wartości dopuszczalnej poziomów PEM w środowisku, dla badanego zakresu częstotliwości, wynoszącej 28 V/m.

Gospodarowanie wodami

Zgodnie z rozporządzeniem Ministra Infrastruktury z dnia 16 listopada 2022 r. w sprawie Planu gospodarowania wodami na obszarze dorzecza Odry (Dz.U. 2023, poz. 335), na terenie gminy Knurów wyznaczono cztery jednolite części wód powierzchniowych (JCWP). Gmina położona jest w obrębie jednego regionu wodnego – Górnej Odry.

Według podziału Polski na jednolite części wód podziemnych (JCWPd) obszar gminy Knurów znajduje się w obrębie dwóch JCWPd: nr 129 (PLGW6000129) i nr 143 (PLGW6000143). W latach 2022-2025 na terenie gminy Knurów prowadzono badania jakości jednej JCWPd.

Na terenie gminy Knurów zlokalizowany jest gminny magazyn przeciwpowodziowy, magazyn przeciwpożarowy Państwowej Straży Pożarnej oraz magazyn przeciwpożarowy Ochotniczej Straży Pożarnej.

Gmina prowadzi zabiegi konserwacyjne rowów przebiegających przez nieruchomości gminne. Zabiegi te polegają na wykaszaniu skarp i korony rowów oraz usuwaniu na bieżąco wszelkiego rodzaju zanieczyszczeń antropogenicznych zalegających w korycie cieku oraz krat na wlotach do części zarurowanych.

Ponadto na terenie gminy zlokalizowane są wały przeciwpowodziowe administrowane przez PGW WP.

Gospodarka wodno-ściekowa

Długość sieci wodociągowej eksploatowanej przez PWiK Knurów na terenie gminy Knurów na koniec 2025 roku wynosiła ok. 108,9 km. Zwodociągowanie gminy wynosi ok. 100%.

Długość sieci kanalizacyjnej (sanitarnej) eksploatowanej przez PWiK Knurów na koniec 2025 roku wynosiła 85,7 km. Liczba przyłączy kanalizacyjnych na koniec 2025 roku wynosiła 2 802 szt.

Gmina Knurów prowadzi ewidencję zbiorników bezodpływowych i przydomowych oczyszczalni ścieków. W 2025 rok na terenie gminy znajdowało się 638 zbiorników bezodpływowych i 156 przydomowych oczyszczalni ścieków.

Gospodarka wodami opadowymi na części obszaru gminy prowadzona jest przez Urząd Miasta Knurów. Długość sieci kanalizacji deszczowej należącej do gminy Knurów wynosi około 27 km. Poza Gminą Knurów, właścicielami kanałów deszczowych są m.in.: Przedsiębiorstwo Wodociągów i Kanalizacji Sp. z o.o. w Knurowie (około 23 km) i Jastrzębska Spółka Węglowa S.A. Kopalnia Węgla Kamiennego „Knurów-Szczygłowice” (około 1,5 km).

W latach 2023-2025 przeprowadzono łącznie 1 130 kontroli w zakresie zbiorników bezodpływowych:

- 423 kontrole w 2023 roku,
- 290 kontroli w 2024 roku,
- 417 kontroli w 2025 roku.

Zasoby geologiczne

Na terenie gminy Knurów występują udokumentowane złoża: piasków i żwirów (3), węgla kamiennego (6) oraz metanu pokładów węgla (5).

Jeden podmiot – INVEST-POL SILESIA Sp. z o.o., posiada aktualną decyzję wydaną przez Starostę Tarnogórskiego udzielającą koncesji na wydobywanie piasku metodą odkrywkową ze złoża „Knurów I”.

W latach 2024-2025 Marszałek Województwa Śląskiego nie udzielił koncesji na wydobywanie kopalin ze złóż na terenie gminy Knurów.

Aktualnie decyzje rekultywacyjne wydane przez Starostę Gliwickiego posiadają:

- JSW S.A. KWK „Knurów – Szczygłowice”,
- JSW S.A. KWK „Budryk”.

Gleba

Teren gminy obejmuje swoim działaniem Śląski Ośrodek Doradztwa Rolniczego w Częstochowie, w tym Powiatowy Ośrodek Doradztwa w Gliwicach oraz Agencja Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa, które okresowo organizują szkolenia, spotkania informacyjne czy punkty konsultacyjne dla chętnych i zainteresowanych rolników.

Obszar gminy obejmuje swoim zasięgiem działania Wojewódzki Inspektorat Ochrony Roślin i Nasiennictwa w Katowicach, Oddział Gliwice, który prowadzi kontrole gospodarstw rolnych pod kątem materiału siewnego, szkółkarskiego oraz szkodników, patogenów i organizmów niekwarantannowych i kwarantannowych.

Na terenie gminy Knurów w ramach sieci monitoringu chemizmu gleb ornych Polski nie zostały zlokalizowane punkty pomiarowe.

W wyniku przeprowadzonych badań na obszarze powiatu gliwickiego udokumentowano 40 osuwisk, w tym 7 w gminie Knurów. Na obszarze gminy Knurów osuwiska występują głównie w Szczygłowicach (6 osuwisk) w dolinkach cieków będących dopływami Bierawki. Są to osuwiska okresowo aktywne. Na obszarze gminy występuje 5 terenów zagrożonych osuwaniem się mas ziemi.

Na terenie gminy Knurów występuje 7 potencjalnych historycznych zanieczyszczeń powierzchni ziemi.

Zgodnie ze sprawozdaniami RRW-11 w 2025 roku powierzchnia gruntów wymagających rekultywacji wynosiła 356,83 ha. W 2025 roku nie przeprowadzono rekultywacji gruntów na terenie gminy Knurów.

Gospodarka odpadami i zapobieganie powstawaniu odpadów

W 2025 roku gmina Knurów osiągnęła poziom przygotowania do ponownego użycia i recyklingu odpadów komunalnych w wysokości 33,98%, tym samym nie osiągając wymaganego poziomu, który w 2025 roku wynosił 55%. Gmina osiągnęła poziom składowania odpadów w wysokości 53,59%, tym samym nie osiągając zakładanego na lata 2025-2029 poziomu wynoszącego 30%.

W 2025 roku odnotowano:

- wzrost o około 2,48% masy odpadów odebranych w stosunku do masy odpadów odebranych w 2024 roku,
- wzrost o około 24,57% masy odpadów przekazanych do PSZOK,
- spadek o około 0,97% masy odpadów niesegregowanych w stosunku do masy odpadów niesegregowanych odebranych w 2024 roku.

Na terenie gminy Knurów 7 przedsiębiorstw posiada decyzję Starosty Gliwickiego na wytwarzanie odpadów. Ponadto jedno przedsiębiorstwo z terenu gminy posiada decyzję Starosty na odzysk odpadów.

Marszałek Województwa Śląskiego, na terenie gminy Knurów wydał dwa pozwolenia zintegrowane dla instalacji:

- do mechaniczno-biologicznego przetwarzania odpadów, zlokalizowanej w Knurowie przy ul. Szybowej 44, eksploatowanej obecnie przez PreZero Recycling Południe Sp. z o.o. z siedzibą w Knurowie – decyzja 632/OS/2016 z 29.02.2016 r. z późn.zm.,

- znajdujących się na terenie składowiska odpadów zawierających azbest zlokalizowanego w Knurowie przy ul. Szybowej 44, eksploatowanego przez PreZero Recycling Południe Sp. z o.o. z siedzibą w Knurowie – decyzja Nr ŚR-III-6618/43/18/06 z dnia 14.07.2006 r. z późn.zm.

W latach 2024-2025 decyzją Nr 2780/OE/2025 z 30.07.2025 r. Marszałek Województwa Śląskiego wydał decyzję zmieniającą pozwolenie zintegrowane dla instalacji do mechaniczno-biologicznego przetwarzania odpadów, zlokalizowanej w Knurowie przy ul. Szybowej 44.

W 2025 roku Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska w Katowicach przeprowadził 1 kontrolę w zakresie gospodarowania odpadami. Podczas kontroli nie stwierdzono naruszeń.

W latach 2022-2025 na terenie gminy Knurów przeprowadzono łącznie 119 kontroli w zakresie gospodarki odpadami:

- 41 kontroli w 2022 roku,
- 44 kontrole w 2023 roku,
- 18 kontroli w 2024 roku,
- 16 kontroli w 2025 roku.

Zgodnie z danymi zamieszczonymi w Bazie Azbestowej na terenie gminy zinwentaryzowano 273,4300 Mg wyrobów zawierających azbest, w tym 213,8610 Mg na terenach należących do osób fizycznych i 59,5690 Mg na terenach administrowanych lub należących do osób prawnych. Do unieszkodliwienia pozostało 75,5020 Mg wyrobów zawierających azbest. Z terenu gminy usunięto około 72,39% wyrobów zawierających azbest.

Zasoby przyrodnicze

Na terenie gminy Knurów występuje jedynie Park Krajobrazowy Cysterskie Kompozycje Krajobrazowe Rud Wielkich. Powierzchnia Parku Krajobrazowego Cysterskie Kompozycje Krajobrazowe Rud Wielkich na terenie gminy Knurów wynosi 300,00 ha.

Przez obszar gminy Knurów nie przebiegają żadne ogólnopolskie korytarze ekologiczne, natomiast przebiega jeden korytarz ichtiologiczny (regionalny) – Korytarz Rz. Bierawka.

Gospodarkę leśną na terenie gminy Knurów prowadzi Nadleśnictwo Rybnik oraz właściciele lasów prywatnych.

Powierzchnia gruntów będących w zarządzie Nadleśnictwa Rybnik na terenie gminy Knurów wynosi 1 290,32 ha, w tym 37,07 ha związanych z gospodarką leśną, a także 23,6691 ha innej własności.

Zagrożenia poważnymi awariami

Na terenie gminy Knurów nie występują zakłady przemysłowe kwalifikowane do zakładów o zwiększonym ryzyku wystąpienia awarii ani zakłady o dużym ryzyku wystąpienia awarii.

Na terenie gminy Knurów działają dwie jednostki Ochotniczej Straży Pożarnej:

- OSP Knurów – włączona do Krajowego Systemu Ratowniczo-Gaśniczego (KSRG),
- OSP Szczygłowice.

W 2025 roku Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska w Katowicach przeprowadził 1 kontrolę w przedsiębiorstwie zlokalizowanym na terenie gminy Knurów. W ramach przeprowadzonej kontroli nie stwierdzono naruszeń oraz nie nałożono kary finansowej.

W rozdziale piątym opisano zagadnienia horyzontalne takie jak: adaptacja do zmian klimatu, nadzwyczajne zagrożenia, działania edukacyjne czy monitoring środowiska.

Po analizie stanu aktualnego dla każdej dziedziny środowiskowej przeprowadzono analizę SWOT i stworzono w rozdziale szóstym cele i kierunki działań, a także harmonogramy realizacji zadań własnych zadań monitorowanych – czyli realizowanych przez instytucje administrujące uzbrojeniem terenu oraz przedsiębiorców i inne osoby prawne. Cele i kierunki działań w zakresie każdej dziedziny interwencji zostały zestawione w tabelach. Zapisano w nich nadrzędne cele środowiskowe, wskaźniki z podaniem wartości bazowej z roku 2025 (lub 2024 r.) oraz wartości do osiągnięcia w 2034 roku. Dopełnieniem celów i zadań jest wyszczególnienie każdego zadania wraz z określeniem jednostki odpowiedzialnej oraz czynników ryzyka, jakie mogą mieć miejsce, co warunkuje realizację zadania. Przykładem jest brak pozyskanych środków finansowych na realizację zadania. Drugą częścią rozdziału szóstego są harmonogramy realizacji zadań, w których zadania mają określone koszty realizacji oraz źródła finansowania.

W rozdziale siódmym opisano system realizacji Programu.

Projekt Programu podlega zaopiniowaniu przez Zarząd Powiatu Gliwickiego. W trakcie procedur opracowania Programu Gmina Knurów zapewni mieszkańcom możliwość zapoznania się z projektem dokumentu w ramach konsultacji społecznych.

Po podjęciu uchwały Rady Miasta, Program zostanie przyjęty do realizacji. Co dwa lata będą sporządzane raporty z realizacji Programu Ochrony Środowiska pokazujące stan wykonania zadań zapisanych w Programie.

W procesie wdrażania zapisów Programu będą uczestniczyć nie tylko jednostki bezpośrednio zaangażowane w opracowanie, procedury, opiniowania, przyjmowania i uchwalania opracowania. Będą to także jednostki administracji samorządowej, jednostki udzielające dofinansowania a także podmioty realizujące zadania zapisane w Programie.